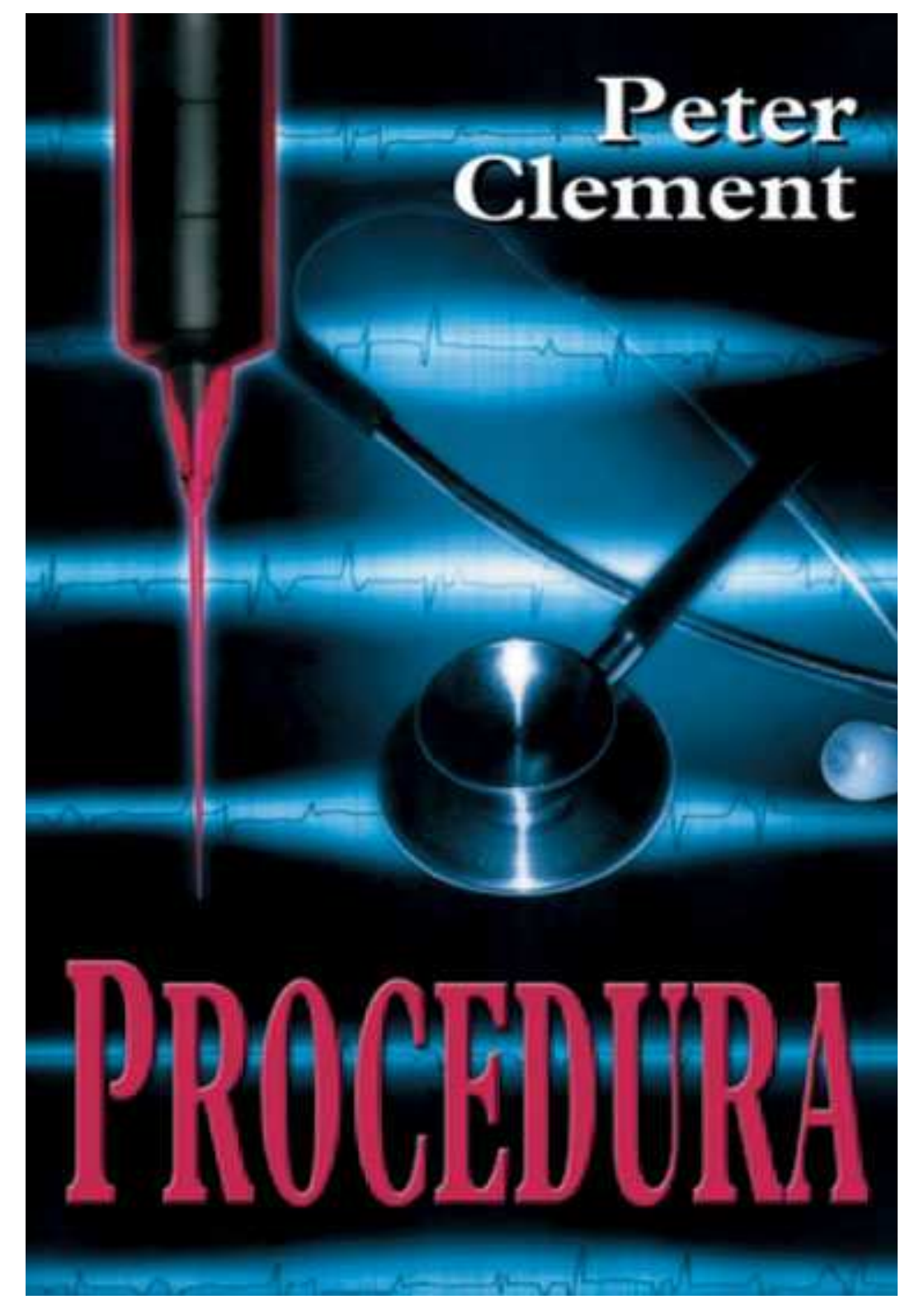

**Peter
Clement**

PROCEDURA

Peter Clement

PROCEDURA

2002

Copyright © 2001 by Baskerville Enterprises, Ltd.
Translation © 2002 by Dagmar Kalová
Cover design © by DOMINO

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani přenášena bez předchozího písemného souhlasu majitele práv.

Z anglického originálu THE PROCEDURE,
vydaného nakladatelstvím Ballantine Books, New York 2001,
přeložila Dagmar Kalová
Odpovědná redaktorka: Lenka Vymazalová
Korektura: Michaela Kontriková
Technický redaktor: Martin Pěch
Sazba: Dušan Žárský
Obálka: Alena Vojnarová
Vytiskla tiskárna Finidr, spol. s r. o., Český Těšín
Vydání první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v roce 2002

ISBN 80-7303-097-7

Tuto knihu věnuji Jamesovi, Seanovi a Vytě, protože mě tak láskyplně vytrhují ze psaní a dávají mi poznat skutečnou hodnotu věcí.

PODĚKOVÁNÍ

Mé vřelé díky patří Denise Marcilové za její podporu
od začátku do konce,
Joeu Bladesovi za to, že mě vzal pod ochranná křídla
nakladatelství Ballantine,
mým dávným přátelům doktoru Brianovi Connollymu
a doktorce Jennifer Frankové za povzbuzení a radu
v odborných lékařských záležitostech,
Betty, Connie, Dougovi, Jamesovi, Joaně, Johanně -
a v neposlední řadě i Tamaře - za to,
že ostrížím zrakem přečetli poznámky k této knize.

Mnohokrát děkuji.

PROLOG

Musel jsem se dívat na muže s jehlou.

K mému lůžku přistoupil psychiatr a začal vysvětlovat, co se mnou budou dělat. Sestra mi náplastí upevňovala na levou paži kanylu. Přesto jsem nespouštěl zrak z anesteziologa. Zatím stál mlčky za mnou. Na přípravném stolku ležela stříkačka s ochranným krytem.

„...třicet sekund po aplikaci succinylcholinu ucítíte křeč a potom ochrnete. Přenos neuroelektrických impulzů do příčně pruhovalých svalů se přeruší a dojde k zástavě veškeré svalové činnosti, tedy i dýchání. Právě krajně nepříjemný zážitek z nedostatku kyslíku nakonec určí vaši reakci. Vydržíte to osmdesát sekund. Pak vás začne anesteziolog ventilovat a v podpoře dýchání bude pokračovat, dokud látka nepřestane působit, tedy asi čtyři minuty. Srdce bude pracovat normálně, látka neovlivní funkci svěračů, takže se nepotřísníte ...”

Psychiatrův věcný tón nebyl upřímný. *Je to jako smrt* - varovali ti přede mnou. Přestal jsem si všímat monotónního proudu slov a ze všech sil se snažil nespustit anesteziologa z očí. Když hbitě uchopil laryngoskop, aby se přesvědčil, zda je světlo v pořádku, zahlédl jsem jeho ruce. Prsty v rukavicích zkontroloval sadu gumových hadiček a kontakty v dýchacím přístroji. Na přípravném stolku vypadaly jako předkrm. Pár věcí posunul tak, aby na ně lépe dosáhl. V dostatečné blízkosti, aby si je mohl snadno přitáhnout, až bude potřeba, stály přenosné kyslíkové bomby, zelenými trubičkami napojené na černý vak a silnou gumovou masku.

„...do sklenice si nalejete malé množství nápoje. Nejdříve si přičichnete, potom upijete malý doušek a podržíte ...”

Vedle anesteziologa se objevila sestra s ocelovým stojanem na kolečkách. Byla na něm průhledná láhev velká jako objemná zavařeninová sklenice a vakuová pumpička určená k odsávání. Sestra se přesvědčila, že je motor zapojen v zásuvce ve zdi, potom kovovou svorkou uvolnila běžový katetr a připevnila ho k hadičce, která volně

visela od uzávěru láhve. Anesteziolog cvakl spínačem a nastavil odpovídající stupeň odsávání zvratků z dýchacích cest. Kývl na sestru; vše bylo připraveno.

Když jsem si sedl a viděl, jak psychiatr sahá do kufríku a vytahuje plochou zelenou lahvičku s povědomou žlutou nálepkou - tvarovanou tak, aby se vešla do postranní kapsy -, polil mě ledový pot. Někteří jeho pacienti prý i v tomto okamžiku obsah lačně polkli. Jiný pacient mi zase popisoval, že byl tak ochromen strachem, že vůbec nemohl pít. Kdybych svou roli nezahrál dobře a někdo by mě prohlédl, mohl bych zemřít.

Anesteziolog vzal injekční stříkačku. Sestra potřela intubační kanylu anestetikem. Alespoň můj strach by měl být věrohodný, uklidňoval jsem se. Byl naprosto opravdový a zachvátil mě během jediné vteřiny.

Psychiatr mi podal láhev whisky. Uchopil jsem ji, ale ruce se mi tak chvěly, že jsem ji nemohl otevřít. Jakmile se mi to podařilo, sestra mi do pravé ruky vtiskla sklenici a podržela mi ruku, abych si mohl nalít půl sklenky jantarově žluté tekutiny.

Charakteristická vůně se smísila s nemocničním zápachem z jejích prstů. Anesteziolog stál po mé levé straně. Otočil jsem se včas a viděl, jak do spojky aplikuje roztok a chystá si palec, aby mohl měnit rychlost infuze.

„Napijte se a nepolykejte," nařídil psychiatr. Nemusel jsem mít strach, že bych nepodal přesvědčivý výkon. Ruce se mi roztráslly ještě víc. Báł jsem se, že obsah sklenice rozliju. Sestra mi ruce opět podržela a pomohla mi zvednout sklenici ke rtům. Tekutina se dotkla jazyka, ale její teplo jsem skoro nevnímal. Sledoval jsem spojovací hadičky a doufal, že zahlédnu stříkačku. Celé mé tělo se chvělo. *Je to jako smrt!* Pokusil jsem se polknout, ale hrdlo se mi sevřelo a whisky mi vytekla z úst.

Ne, dál to nejde. Musím s tím přestat! Slyšel jsem, jak začínám sténat.

„Polkněte to!" vyštěkl psychiatr. Náhlá drsnost v jeho hlase mě vyděsila.

„Neeeeee! Nedělejte to!" Snažil jsem se povolit anesteziologův

stisk a vysmeknout levou ruku.

Ale bylo příliš pozdě, anesteziolog už uvolnil ventil.

Zděšeně jsem zíral na svou paži. Sestra mi rychle vzala sklenku i láhev, ale pohled na kanylu mě tak šokoval, že jsem si toho ani nevšiml. Anesteziolog se přesunul do hlavy lůžka, připraven na to, co mělo následovat.

Začalo mi mravenčit v lokti a rychle to postupovalo až do ramene. Zachvátila mě panika. „Ne! Ne!“ prosil jsem úpěnlivě s očima upřenýma na psychiatra a pak na sestru. „Přestaňte, prosím vás, přestaňte!“ Dívali se na mě chladně. Pokusil jsem se vytrhnout kanylu, potom jsem si - v marné snaze zabránit, aby se roztok rozšířil do zbytku těla - zoufale stiskl horní část paže. Když začaly křeče, dal jsem se do pláče. Svaly na pažích, na hrudníku a pak i na nohou sebou párkrát slabě škubly, až ochably úplně. Zůstal jsem bezvládně ležet. Bez dechu, mrtvolně ztuhlý, přesto při plném vědomí.

Ve velkém nerezovém pásu, který lemoval světlo nade mnou, jsem zachytil svůj odraz. Mé oči - otevřené, bez hnutí, zornice rozšířené hrůzou - vypadaly nevidomě a bez života. Ve skutečnosti jsem však všechno viděl velmi dobře. Výraz obličeje těch tří, kteří mi toto udělali, byl mrazivě lhostejný. Skláněli se nade mnou, aby mi změřili pulz, konstatovali vymizení reflexů nebo prostě sledovali výsledek své práce. *Osmdesát sekund*. Zdálo se, že to nebude trvat tak hrozně dlouho. Něco jako zadržet dech. Já jsem ale neměl co zadržovat, protože jsem si dýchání dobře nenačasoval, a o to malé množství vzduchu, které mi zbylo, když succinylcholin paralyzoval dýchací svaly, jsem přišel, jakmile se mi sevřely plíce. Nesnesitelný tlak na prsou se stupňoval. Moje mysl se sice paralýze vzejala, svaly však zůstávaly nehybné. Cítil jsem se jako zaživa pohřbený, uvězněný ve vlastním těle.

„Deset sekund,“ řekl anesteziolog suše.

Nedalo se to vydržet. Dusit se a přitom být tak nesnesitelně při vědomí. Kýžený únik do bezvědomí nepřicházel, ještě ne. Nemohl jsem ani zavřít oči, a utéct tak před krutě zkoumavými pohledy přihlížejících. Kromě toho byly mé smysly nemilosrdně přecitlivělé. Musel jsem poslouchat dech těch tří a snášet přitom strašnou bolest,

která mi jako tuhnoucí beton svírala hrudník.

Prožíval jsem sice těžko představitelná muka, ale vše se zatím shodovalo s tím, co tvrdili ostatní. Ovšem to, co přišlo vzápětí, bylo jiné. Ucítil jsem pálivou bolest v krku. Byly to zvratky, které se valily ze žaludku do jícnu a potom - bez jakéhokoliv odporu - do průdušnice. *Proboha!* napadlo mě v hrůze. Nikdo mi samozřejmě nemusel připomínat, že před zákrokem nemám nic jíst ani pít. Ale večer jsem si z nervozity, a protože jsem nemohl spát, připravil topinku s čajem. Za normálních okolností bych měl do rána vytrávit. Pro můj žaludek - podrážděný množstvím adrenalinu, který jsem celou noc vylučoval - to však byl zjevně příliš náročný úkol.

„Třicet sekund," řekl anesteziolog. Blížící se katastrofu ignoroval.

Přítomnost zbytků potravy v průdušnici vyvolala naléhavou potřebu kašlat a zvracet, ale reflex, který mohl zbytky z dýchacích cest odstranit a zachránit mi život, nepřicházel. Succinylcholin ho úplně potlačil. Ležel jsem bez hnutí a dusil se.

„Padesát sekund," oznámil anesteziolog. Běžným způsobem otevřel ventil pro přívod kyslíku a připravil dýchací vak a masku.

Mé oči sice nemohly mrkat, ale mohly plakat. Pod nehybnými víčky se tvořily slzy, nabývaly a stékaly po tvářích. Všechno bylo rozmazané. Nedostatek kyslíku konečně - a milosrdně - zatemnil vědomí. Postupně mě osvobodil od pohledu na ty trýznitele a zbavil mě citu. Krajní bolest z nedostatku vzduchu, kterou jsem pociťoval v hrudníku a končetinách, polevila. Ale dusivý kašel přetrvával. Přicházel ve vlnách. A pořád jsem slyšel.

„Sedmdesát," ozval se vzdálený hlas.

Bylo mi jasné, že je konec. I kdybych přežil tohle, pokud by zjistili, že podvádím, zabili by mě tak jako tak. Plán, který jsem si připravil před příchodem sem, selhal. Spadl jsem do toho až po krk. Anesteziolog mě surově zatáhl za hlavu a ohnul krk dopředu, jako by mě nutil čichnout ke květině. Byl jsem natolik při smyslech, abych pochopil, že mi na obličej natáhl masku. Zakrývala mi nos i ústa. Potom jsem ho uslyšel z ještě větší dálky a dostal strach, že jeho slova mi napíší na hrob.

„Sakra! Ten zmetek se dusí zvratkama!"

1

PŘED PĚTI TÝDNY: ÚTERÝ 12. ŘÍJNA, 7 HODIN RÁNO

Pohled na pozůstatky drobného tělíčka, ležícího na pitevním stole před námi, mě šokoval, i když jsem věděl, co můžu očekávat. Růžově zdravé plíce, kaštanově hnědé srdce, malá okrově žlutá játra a zvětšená slezina. Všechno se lesklo v záři světla pitevního stolu a svou mladostí dávalo příslib celoživotní služby. Ale mozek - velký jako moje pěst - byl pokryt hustou spleť krvavých vláken, která v podobě vějířovitých shluků potáhla celý jeho povrch a zastřela klubička mozkových závitů do té míry, že nebylo vidět jejich normální béžové, šedé a žlutobílé zabarvení. Ledviny byly posázeny rudými zanícenými tečkami; jako by je někdo postříkal barvou, řekl by laik.

Z ticha, které v místnosti panovalo, jsem usoudil, že se všichni snaží stejně zoufale jako já zachovat si profesionální odstup. Dokonce ani hlas patologa, který se obvykle pokoušel o racionální chápání smrti, nebyl s to začít vysvětlovat, proč toto dítě zemřelo. Tok slov mi prostě proudil myslí jako zvuková kulisa lékařské terminologie a zarážel se až o nejspodnější vrstvy vědomí.

„...zanícené mozkové obaly, charakteristické petechiální krvácení na povrchu ledvin, perakutní katastrofický proces...”

Prohlížel jsem mozek. Držel jsem ho v dlani, ale byl tak lehoučký, že jsem přes latexové rukavice, které jsem si natáhl ke zkoumání vzorků, skoro ani necítil jeho hmotnost.

„...den předtím si matka všimla příznaků, které ukazovaly na infekci horních cest dýchacích. Dítě bylo podrážděné, plačtivé, trpělo nechutenstvím a mělo zvýšenou teplotu. Matka mu dala odpovídající dávku acetaminofenu a podáváním ovocných šťáv se snažila zabránit dehydrataci...”

Jmenoval se Robert Delany a jeho život skončil ve věku osmnácti

měsíců na našem oddělení akutních příjmů přesně před týdnem.

„...pozdě večer telefonovala do pojišťovny, ke které patří, ale tam ji odbyli, že dítě je nejspíš jen nachlazené a že vyšetření počká do rána. Chlapec se ale neuklidnil, pořád měl horečku ke čtyřiceti, navzdory acetaminofenu, a tak za několik hodin matka kontaktovala nemocnici. Opět se dozvěděla, že dítě má pravděpodobně chřipku a že s ním má přijít až ráno. Když matka navrhla, že dítě přiveze hned, bylo jí oznámeno, že pokud chce, tak může, ale protože to vypadá na banální onemocnění, budou jí proplaceny jen výkony odpovídající běžnému ošetření v ordinaci..."

Náklady, které mohou eventuálně dosáhnout až tisíce dolarů za předpokladu, že nějaký horlivý nováček provede sérii vyšetření, sdělili jí, nemusí být nutně uhrazeny z pojistky. Takže čekala ještě několik hodin do doby, než se u dítěte objevily křeče.

To, co se dělo, když ho konečně přivezli na akutní příjem, mě vyděsilo k smrti. Skláněli jsme se nad jeho křehkým tělíčkem jako obři, zatímco jeho končetiny sebou škubaly v neustávajícím záchvatu grand mal. Přestával dýchat, tlak byl neměřitelný, srdeční frekvence se dostávala na hodnoty jednomístných čísel.

„Držte ho pevně!"

„Má stisknuté čelisti."

„Budeme resuscitovat?"

Jeho oči se po stranách prudce chvěly v rytmu groteskního tance, který zachvátil zbytek těla. Kůže, nedostatkem kyslíku modrá, se rychle začala barvit do fialová.

„... .zaintubujte ho..."

„...píchněte kanylu do žíly na noze..."

„... diazepam rektálně..."

Jeden přes druhého vykřikoval příkazy, mladí lékaři aplikovali kanyly, sestry zavedly katetr, ale křeče neustávaly. Nakonec jsem ho musel uchopit za zmítající se pravou nohu, pevně ji stisknout mezi palec a ukazovák, aby se nevysmekla, do přední části holenní kosti zavést jehlu velkou jako pěticentimetrový hřebík, a dostat se tak do krevního oběhu přes dřevě.

Při průchodu vnější vrstvou kosti změnila ocelová jehla nepatrně

sklon a ozvalo se slabé prasknutí. Konečně se mi podařilo vpravit infuzi do kosti a křeče přestaly. Ale vítězství nemělo dlouhého trvání. Poté co jsme ho intubovali a ventilovali a když cyanóza lehce ustoupila, všiml jsem si červené vyrážky pod očima. Viditelně se šířila po hrudníku.

„Panebože,“ zamumlal jeden z mladých lékařů, „meningokok.“ To, co viděl, se označuje také jako Waterhouse-Friderichsenův syndrom. Ale ať se tomu říká jakkoli, oba jsme okamžitě pochopili, co to znamená. Bakterie meningokoka se ze zanícených mozkových obalů rychle šíří krví na kůži. V této fázi již produkují toxiny. Ty napadají cévy, a dochází tak ke krvácení za vzniku červených skvrn. Tentýž proces se odehrává ve všech životně důležitých orgánech, hlavně v ledvinách. Smrt nastává během hodiny.

Otočil jsem dítě na bok, svinul je do klubička a ruce jsem mu položil na zádky, abych zmírnil záškuby procházející celým tělem. Mladý lékař zatím zavedl další pěticentimetrovou jehlu, tentokrát mezi třetí a čtvrtý bederní obratel. Ucítil jsem, jak hrot jehly proráží membránu obklopující míchu a mozkomíšní mok. Když lékař odebral do zkumavek malé množství čiré tekutiny, na okamžik mnou projel pocit, že držím Brendana, své vlastní dítě. Mezitím jeden mladý chirurg otevřel dítěti žílu na noze a jiný mu zavedl kanylu do krční žíly. Potom jsme aplikovali maximální možnou dávku ceftriaxonu; antibiotika, které se v těchto případech běžně užívá. Když jsem udělal, co bylo v mých silách, poodstoupil jsem a sledoval výsledek své práce. Při pohledu na to ubohé, o život bojující dítě, propíchané jehlami, hadičkami a katetry, jsem neměl daleko k pláči. Později, když už bylo veškeré úsilí zbytečné, jsem konstatoval smrt a těsně u kůže odstříhl všechny hadičky. Nechtěl jsem, aby vyčnívaly z chlapcova těla, kdyby si ho přála vidět jeho matka. Kvůli pítvě se však nedaly odstranit celé. Potom jsem setřel krev, místa vpichu přelepil malými proužky náplasti a nakonec tělíčko zakryl prostěradlem. Na tuto poslední, tak prostou věc jsem se musel soustředit nejvíc. Pořád mnou zmítal pocit, že se dotýkám Brendana, a v jednom okamžiku jsem se téměř přestal ovládat. Nastala chvíle, abych oznámil matce, že její dítě zemřelo.

Ještě teď, týden po chlapcově smrti, si živě vybavuji děs, který se jí zračil v obličeji, když ke mně vzhledla. Během jediného okamžiku, kdy jsme si vyměnili pohledy, a ještě předtím, než jsem promluvil, její oči pohasly, výraz naděje se vytratil a celá se zhroutila v zoufalství.

Podpíral jsem ji, když se skláněla nad mrtvolkou svého syna. „Můžu si ho pochovat?“ zeptala se. Sestry se zhrzly. Překonal jsem vlastní zděšení, zvedl ten nepatrný uzlíček z pitevního stolu a podal jí ho.

„...doktore Garnete, přejete si k tomuto případu něco dodat? Pokud ne, přešli bychom k dalšímu bodu. Je třeba určit, zda smrt byla nevyhnutelná, nebo zda se jí dalo předejít.“ Patologova otázka mě vrátila do přítomnosti.

Trvalo mi však několik dalších sekund, než jsem se vzchopil a mohl něco říct. Rád bych svým mladým kolegům na tomto případě demonstroval určité problémy, ale nebyl jsem si jist, kolik můžu prozradit.

„Myslím si, že bychom se měli zabývat tím, co se stalo, než bylo dítě přijato k akutnímu ošetření,“ začal jsem. „Chtěl bych zdůraznit, že kdyby matku neodmítli a její podezření, že se synem není něco v pořádku, bylo dostatečným důvodem k návštěvě lékaře, mohlo se nám dítě dostat do rukou včas a mohli jsme je zachránit.“

„Jak reagovali představitelé pojišťovny, když se dozvěděli, že dítě zemřelo?“ zeptala se mladá žena stojící u opačné strany stolu. Chtěla pracovat na oddělení akutních příjmů a nyní zde byla na praxi. „Předpokládám, že jste je o všem vyrozuměli.“

„Samozřejmě jsem jim to oznámil, ale oni postupovali zcela zákonně. Všimněte si, že matce sdělili, aby dítě přivezla, pokud to uzná za vhodné, ale jestliže se její návštěva ukáže jako neopodstatněná, nebudou jí pravděpodobně uhrazeny náklady na vyšetření. A takto reagují vždycky: *Ošetříme, ale nezaplatíme*. Tím ovšem určí, zda se k nám dostane nemocné dítě, nebo - jako v tomto případě - až jeho rodiče. A ti potom nesou vinu za to, že jsme dítě přijali pozdě. Taková je totiž oficiální politika těchto organizací. Zdůrazní rodičům, že jestliže budou provedena náročná vyšetření, a potom se ukáže, že

jde o triviální onemocnění, náklady nebudou uhrazeny. Jedná se o standardní postup, nikoli o porušení zákona. To, že si matka návštěvu nemocnice rozmyslela, když uslyšela poznámku o neproplacených výdajích, je její chyba, ne jejich. A podle zákona jsou v právu oni. Samozřejmě je jim velice líto, že dítě zemřelo, náklady na jeho léčbu budou uhrazeny - jak si pospíšili mě ujistit - protože se zjevně jednalo o vážnou nemoc."

Několik nováčků vydechlo znechucením a úžasem. Ostatní přítomní byli už s touto nebezpečnou hrou o zisk velmi dobře obeznámeni. „Ale to přece není správné," ozval se jeden z mladíků. „Vždyť oni jí poradili, aby sem nechodila. A za to musí nést právní odpovědnost."

Mnoho zákonodárců má na to stejný názor jako vy, ale v zákoně to bohužel není," odpověděl jsem chlapci, který mě sledoval se vzrůstající nedůvěrou.

„Takzvaná Listina práv pacientů, která by mohla tento problém vyřešit, byla v roce 1998 zamítnuta. A vy všichni, kteří chcete sloužit na akutním příjmu, si dávejte dobrý pozor, abyste se nestali obětí praktik, které tyto společnosti tak rády uplatňují. Důsledky jejich rozhodnutí totiž ponesete vy."

Mladý lékař vypadal znepokojeně. „Ale jak je to možné?"

„Jestliže odmítnou proplatit příjem pacienta na naše oddělení nebo jeho léčbu a vy s jejich rozhodnutím souhlasíte, i když se to přičítá vašemu svědomí, za následky odpovídáte vy."

„To ale není normální," vykřikl někdo naivně.

„Ale tak to je," vyjel jsem, „a zvlášť se mějte na pozoru před organizací, ke které patřila ta nebohá žena. Otevřeli tady novou pobočku, ale na západním pobřeží působí už desetiletí. Jmenuje se Brama. Dokonale se vyznají ve všech fintách, jak odradit pacienta od návštěvy nemocnice a zůstat přitom v mezích zákona. Oni vlastně prosadili a na svou obranu poprvé použili heslo *Ošetříme, ale nezaplatíme*. Tím se zříkají odpovědnosti v případě, že se objeví nějaký problém. Teď chtějí uplatňovat všechny své praktiky na Východě. Podle letáků, jimiž nás neustále bombardují, chtějí být první společností svého druhu, která by měla zastoupení ve všech

padesáti státech. Takže se s nimi budete potýkat, ať se rozhodnete působit kdekoli. Mají ty nejlepší právníky a vy, kdo toužíte po kariéře na oddělení akutních příjmů, byste si měli poslechnout, jak se obhajují u soudu. Pak byste teprve pochopili, s kým máte tu čest. Obvykle tvrdí, že za medicínskou stránku věci neseme odpovědnost my jako lékaři, a to bez ohledu na to, že nějaký úředník rozhodne, jestli něco zaplatí, nebo nezaplatí. Slyšel jsem, jak se hájí: *Jsou to nařízení určující politiku naší organizace, nejedná se o lékařské závěry. A soudci jim dávají za pravdu.*"

V předchozích letech bylo mou jedinou povinností učitele vybavit studenty znalostmi o takových nemocech jako meningitida. V dnešní době však učební plán obsahuje i poučení o úskalích poskytování lékařské péče.

„Chcete tím říct, že to, co se stalo tomu dítěti, zůstane nepotrestáno?" ozval se někdo.

V pitevně se rozhostilo ticho.

Patolog si odkašlal a chtěl setkání ukončit. „Doktore Garnete, mohl byste případ uzavřít?"

Setkání na patologii vždycky končila závěrečným soudem o tom, zda bylo možné smrti dotyčného pacienta zabránit. Byl to poslední bod programu. Měli jsme zhodnotit, co jsme udělali správně, a poučit se z chyb, kterých jsme se dopustili.

Zraky mladých lékařů se upíraly na mě. Zaváhal jsem.

„Doktore Garnete?"

Opět jsem pohlédl na orgány na pitevním stole. „Dobře, povím vám tedy, co si myslím. Budeme-li brát v úvahu pouze stav, ve kterém jsme chlapce přijali, je třeba konstatovat, že smrti se bohužel zabránit nedalo."

Okamžitě se ozvalo souhlasné mumlání, následované vrzáním židlí. Všichni se chystali k odchodu. „Nicméně," snažil jsem se překřičet hluk, „nemůžeme s čistým svědomím ignorovat to, co se stalo předtím, než bylo dítě do nemocnice přijato." Počkal jsem několik sekund, až se sál znovu ztiší, a pokračoval jsem. „Kdyby na matku nebyl vyvíjen nátlak a ona přišla se synem dřív, smrti by se dalo zabránit."

„Takže to je váš závěr? Označujete tuto smrt za zbytečnou?" zamračil se patolog. „Nezabýváme se tím, co dělo před přijetím pacienta..."

„Tak se tím zabývejme!" odpověděl jsem prudce a zrak mi padl na pozůstatky malého Roberta Delanyho. Zacloumal mnou záchvat vzteku namířený proti lidem z Bramy a proti novému světu medicíny, který oni a jim podobní vytvořili. Proti světu, kde rozhodnutí neuhradit léčbu proto, aby se zvýšil zisk, může pacienta poškodit nebo zabít. A z právního hlediska je všechno v pořádku!

„Vlastně vím přesně, jak by se měla taková úmrtí označovat. *Byrokratická vražda!*"

2

Ošetřovat doktora Davida Pearsona po jeho dalších pijáckých orgiích bylo opravdu to poslední, na co jsem měl náladu, když jsem se vrátil z pitevny.

„Na vašem místě bych se k němu neobracela zády," varovala mě Susanne Robertsová, naše hlavní sestra. „Jeho žena říká, že vám zase vyhrožuje."

„A sakra! Je to s ním tak zlé jako obvykle?"

„Třeše se jako osika, na stěnách vidí pavouky a má záchvaty. Resuscitační vozík je připravený u postele."

„Odebrali jste mu krev?" zeptal jsem se s pohledem upřeným na přijímací zprávu.

Susanne se na mě podívala, jako bych spadl z višně, a spěchala ke dvěma případům, které právě přivezli na příjem.

Vydal jsem se k Davidovu pokoji. Duševně jsem se připravoval na zatěžkávací zkoušku, která mě tam čekala. Procházel jsem kolem pacientů, z nichž každý se nacházel v mezní situaci. Nějaký muž chrlil čistou krev do už přetékájící misky. Znepokojení patrné v jeho očích vzrostlo, když si všiml, že rudá skvrna na ložním prádle se neustále zvětšuje. Dva mladí lékaři zaváděli kanyly, každý do jedné paže, sestra mu mezitím na hrudník přisála elektrody a napojila ho na monitor.

„Zvládáte to tam?" zeptal jsem se.

„Jo. Vezeme ho na sál," odpověděl starší z obou lékařů.

U další postele stál muž a v předklonu lapal po dechu: „Doktore! Pomozte! Nemůžu dýchat."

Kolem mě se protlačila sestra, na obličej mu nasadila kyslíkovou masku a potom na ni napojila albuterolovou bombu. Otevřela přívod kyslíku, ozvalo se syčení a během několika sekund obklopil pacientovu hlavu oblak páry.

Krátce na mě pohlédla: „Všechno je pod kontrolou, pane doktore. Na jednotce intenzivní péče jsou připraveni na příjem."

Z každého koutu místnosti mě někdo přivolával úpěnlivým pohledem nebo nářkem. Pokusil jsem se od všeho oprostit a pokračoval v cestě do Davidova pokoje. Měl jsem mu za zlé, že kvůli němu nemůžu zůstat tady, protože - i přes opakovaná ujištění o opaku - mě zde bylo evidentně zapotřebí. Když bylo na akutním příjmu tolik práce, začínající lékaři, sestry i ostatní zaměstnanci si sice dokázali poradit s jednotlivými případy, ale přesto bylo žádoucí, abych tam jako šéf byl.

Sotva jsem vešel do Davidovy místnosti, udeřil mě do nosu kyselý pach alkoholových výparů, potu a zaschlých zvratků. Obrátil se mi žaludek a měl jsem co dělat, abych nucení na zvracení překonal.

David ležel rozplácle na lůžku, koženými řemeny přivázán ke kovové hraně postele. Jeho nemocniční košile byla potřísněna oranžovými a zelenými skvrnami. Světle žlutá tekutina - směs vitaminů, glukózy a fyziologického roztoku - mu kanylou vtekala do paže. Na monitoru nad ním pípaly a blikaly ukazatele životních funkcí.

Nejdříve jsem si myslel, že je v bezvědomí, ale když jsem k němu přistoupil, škulbl hlavou a vytřeštil zrak. Zpod otekklých víček na mě mžouraly černé zornice. Pod tím, co zbylo z jeho barvených černých vlasů, byl vidět rudý obličej.

„Ty!“ zaječel. „Ty se na mě ještě opovažuješ podívat, ty parchante? Ty mě máš na svědomí!“

„Nech toho, Davide!“ nařídil jsem mu a rychle zavřel dveře, aby nerušil ostatní pacienty.

„Dobře víš, proč tady jsi.“

„Protožeš mě vyrazil, ty bastarde. Vyzazils...“

Řev náhle ustal a jeho pohled se upřel na zeď za mnou. Rudý, rozzuřený obličej zesinal a zornice se rozšířily ještě víc. Ústa se nelslyšně pohybovala a potom se ozvalo slabé zasténání. Najednou sebou začal divoce škubat a napínat kožené řemeny.

„Co vidíš, Davide?“ zeptal jsem se tak mírně, jak se mi to jen podařilo.

Sténání se změnilo v děsivý jekot.

„Davide, oni nejsou opravdoví," řekl jsem pevně. Sahal jsem po stolku, na který Susanne připravila léky. Ležely na něm injekční stříkačky a různé lahvičky s roztoky benzodiazepinových látek: chlórdiazepoxid na zmírnění třesu, diazepam a valium na uvolnění křečí.

„Jsou tam pavouci!" naříkal a na okamžik vypadal ještě vyděšeněji než před chvílí. Pohledem sledoval nějaký pohyb na stropě.

Sáhl jsem po lékařské zprávě a podíval se, kolik chlórdiazepoxidu mu lékař předepsal. Podle mého odhadu by snesl vyšší dávku.

„Panebože! Oni na mě spadnou! Oni spadnou! Pomoc! Pomozte mi!" vřeštěl a házel hlavou ze strany na stranu. „Cítím je na sobě. Cítím jejich nohy. Motají se všude. Panebože, ne!" dal se do kvílivého nářku a celý se svíjel.

Potom zaúpěl, jeho tělo se prohnulo a svaly ochrnuly ztuhlostí, která věstila brzký začátek záchvatu.

„Sestro!" zakřičel jsem a vrhl se ke dveřím. Než přišla, vzal jsem lahvičku s valiem, vstříkl je do kanyly, zavedl nasofaryngeální trubici a uvolnil zapadlý jazyk. Když křeče povolily a David začal dýchat, mohli jsme ho převést na jednotku intenzivní péče.

„To je bývalý doktor?" zeptal se přijímající lékař. V okamžiku, kdy si na Davidově odulém těle všiml většenovitě spleti poškozených žil, typického příznaku alkoholismu, kmitl mu obličejem záchvěv odporu. Distingovaný tón jeho hlasu mi byl proti srsti. I když jsem sám měl s Davidem problémy, nemohl jsem se smířit s představou, že by se o něm nějaký mladičský holobrádek vyjadřoval takhle.

„Ano, je to bývalý doktor," odpověděl jsem odměřeně, „a dobrý doktor. Jenom doufám, že i vy se při jeho ošetřování přiblížíte jeho kvalitám."

Mladý lékař zrudl. „Pro...pro...promiňte, pane doktore. Nechtěl jsem se nikoho dotknout..."

„Dobrá, ale měl byste vědět ještě něco. Pomozte mi ho obrátit na bok." Polekaný mladík mi pohotově přispěchal na pomoc. Když jsme ho otočili, rozvázal jsem mu tkaničky na košili a na zádech ji vyhrnul.

„Panebože," zajíkl se můj pomocník.

Podél páteře se spirálovitě vinuly jizvy silné jako dvouapůl-centimetrový provaz. Ukázal jsem na červenobílou deformovanou tkáň a poznamenal: „Na rentgenovém snímku byste viděl, že v okolí hrudních obratlů je zasazeno několik kovových úlomků. Ty jsou z Vietnamu. Z doby, kdy vy jste ještě ani nebyl na světě." Otočil jsem se a šel pryč. Neměl jsem chuť dál mluvit o Davidově tragédii. Nicméně jsem věřil, že jsem udělal všechno pro to, aby ten mladičký lékař přestal trusit uštěpačné poznámky na Davidovu adresu.

Cestou zpět na příjímací oddělení jsem se chvíli zastavil na odpočívadle, abych se trochu uklidnil. David mě vždycky dokázal připravit o objektivní názor. Důvod byl žalostně jednoduchý. Ačkoli jsem si pořád dokola opakoval, že jsem tehdy jednal správně, pořád ve mně hlodalo přesvědčení, že jsem se k němu mohl chovat lépe. Pokaždé když ho po flámu přivezli na naše oddělení, začaly mě přepadat pochybnosti. „Zatraceně," zamumlal jsem a vyrazil ke svému oddělení.

Nad některými svými činy jsme odsouzeni uvažovat celý život. Moje rozhodnutí vyhodit Davida pocházelo z doby před deseti lety, kdy jsem se stal vedoucím lékařem, a nepochybně takovým břemenem bylo.

Do té doby si bral služby, které nikdo jiný nechtěl - noční, víkendy, svátky. Sloužil v nemocnicích po celém Buffalu, včetně té naší. Ochotně zaskakoval za kdekoho, ale už tehdy bylo zřejmé, že příliš pije. Pokud vím, do práce nikdy nepřišel přímo podroušený, ale běžně z něho byl cítit alkohol, který si dopřál před službou. Navíc se začaly objevovat typické kožní příznaky, které jsem ukazoval tomu mladičkovi, a někdy se mu při operaci třásly ruce, i když tak nepatrně, že si toho nikdo nemusel všimnout. A to všechno stačilo k tomu, aby si z něj na oddělení začali utahovat.

„Slouží dneska sob s červeným nosem?"

„Potřebujete před injekcí potřít kůži alkoholem? Řekněte Pearsonovi, ať na ni dýchne."

„Dneska se to tady všechno bude třást."

Můj předchůdce předstíral, že žádný problém neexistuje, jenom proto, aby nepřišel o člověka, který kdykoli za kohokoli zaskočí.

Když jsem na oddělení převzal vedení já, bylo už veřejným tajemstvím, že se David chodí „posilňovat“ i během služby. Tvrdil, že jde na toaletu, ale vracel se rudý v obličeji a byl cítit ústní vodou.

„Běž se léčit,“ navrhl jsem mu, když jsme se setkali v soukromí mé ordinace. „Zařídím ti to. Jako zázrakem se zatím nic nestalo. Proboha, Davide, vzchop se a pak uvidíme.“

„Ty mě vyhazuješ?“ chtěl vědět.

„Přece tě nemůžu v tomto stavu nechat pracovat. To dobře víš.“

Prudce ke mně vykročil, zastavil se stopu přede mnou a zaječel: „Ty svině! Roky tady dělám, co můžu, a ty se mi odvděčíš takhle?“

Jeho silné paže a ramena naháněly hrůzu vždycky. Teď mě navíc vyděsila zuřivost, která se mu zračila v očích. Zvedl paže a kolem mého krku výhrůžně svíral a rozevíral prsty. „Budeš litovat! Slyšíš? Ztraceně litovat!“ Ale místo aby se na mě vrhl, vyběhl z místnosti.

Krátce potom jsem se doslechl, že i ostatní nemocnice přestaly využívat jeho služeb. Problémy s pitím se zhoršovaly. Netrvaly dlouho a byl u nás akutně přijat k detoxikaci. Při každém dalším přijetí na tom byl hůř a pokaždé tvrdil, že do té propasti, kterou se jeho život řítí, jsem ho shodil já.

Pak se zčistajasna stal malý zázrak. V jednom z těch střízlivých období začal psát do místních novin lékařské články. V nich projevil schopnost popisovat nemoci a jejich léčbu způsobem srozumitelným čtenářům bez lékařského vzdělání. Ohlas byl dobrý, lidé mu posílali otázky na zdravotní témata, a tak měl brzy vlastní rubriku. Vzápětí ho začali zvát do diskusních pořadů v rozhlasu, aby odpovídal na dotazy posluchačů. Byl tak populární, že mu rozhlasová stanice nabídla pravidelný půlhodinový pořad. Takřka přes noc si vybudoval novou kariéru.

Příležitostně jsem si jeho program naladil nebo mrkl na jeho článek. Dokázal výklad záživně podat a přitom se držet faktů. Jeden večer, když jsem se vracel z nemocnice, mě zaujalo, jak líčí své vlastní problémy s alkoholem. V té chvíli byl skvělý.

„V pití hledám únik před křivdami - před těmi, kterými jsem někomu ublížil já, před těmi, kterými někdo ublížil mně, a před těmi, u kterých jsem se náhodou ocitl. Nemyslím si, že by moje zážitky

byly víc traumatizující než zážitky kohokoli jiného. Jiní vydrželi horší věci a nepropadli pití. Mám ale pocit, že jsem vůči bolesti méně odolný, než je běžné. Ještě hůř se vysvětluje, proč piju, i když se mi daří dobře. Ale to je právě období, kdy mám největší strach, kdy naděje splývá s obavami a zoufalstvím, kdy se bojím úspěchu, protože mám hrůzu z pádu, kdy nedokážu prožívat lásku, protože mě děsí představa nepřekonatelné ztráty. Tak nakonec piju, abych nevnímal čekání na dobu, kdy bude zle. Ať se mi naskytne sebelepší příležitost, konec je vždycky stejný. Piju, abych nevnímal pití, přemáhám třes, nucení na zvracení, delirium tremens - a co je nejhorší - zhnusení nad sebou samým, které mě mrazí v duši, pokaždé když mi hrozí odvykací kúra."

Byl to dokonalý popis pocitů alkoholika. Nevzpomínám si na odborný článek, který by to vystihl lépe.

Během té doby nebyl přijat na naše oddělení ani jednou a já si na chvíli oddechl.

Do roka však došlo k tomu, k čemu nevyhnutelně dojít muselo. Jeho články začaly vycházet nepravidelně, živé vysílání bylo čím dál častěji - bez jakéhokoli vysvětlení - nahrazováno staršími relacemi. Časem se zase začal objevovat na oddělení, jednou byl na mě rozzuřený víc než obvykle, strašili ho brouci, kteří tam nebyli, a už jsme do toho zase spadli. Viděl jsem, jak během deseti let tento člověk promarnil víc příležitostí, než máme právo očekávat od celého života. Byl to sebezničující proces; proces, který on ani nikdo jiný nedokázal zastavit. Život, který vyčerpал všechny možnosti.

Na oddělení jsem se musel postarat o pacientku, kterou právě přivezla sanitka. I když jsem už držel v ruce její kartu a naslouchal stížnostem na problémy s dýcháním, nemohl jsem se zbavit tíživých představ týkajících se Davidovy pochmurné budoucnosti. „Sakra," procedil jsem skrz zuby a silou vůle ho vytlačil z mysli natolik, abych se mohl věnovat práci.

V šest hodin ráno bývalo v naší posteli pěkně těsně. Moje žena, doktorka Janet Gracetonová, byla sice štíhlá jako baletka, ale byla vysoká a ráda zabírala hodně prostoru. Naše pudlí fenka Muffy si k

nám brzy ráno vlezla, opřela se mi packami o záda a tlačila tak dlouho, dokud si nevytvořila škvíru, do které se pohodlně natáhla. Uzurpovala si toto „právo“ před pěti lety, kdy byla ještě štěňátko, teď ovšem vážila mnohem víc a v nohách měla dost síly na to, aby mě napůl vytlačila z postele. Jako poslední k nám přibyl náš třicetíměsíční syn Brendan. Sotva se naučil vylézt z postýlky, rychle pochopil, co má udělat, chce-li se s rodiči před jejich odchodem do práce pomazlit. Brzy jsme si ráno bez takového shromáždění ani nedokázali představit. Čerpali jsme z něj s Janet zásoby lásky a duševního zdraví, abychom vydrželi stále náročnější práci v nemocnici.

Onoho rána bylo v posteli zvlášť útulno. Venku panovala hustá mlha a na okna narážely poryvy deště. Mluvili jsme s Janet o předchozím dni. Ležel jsem na zádech, Brendana držel ve vzduchu a ze strany na stranu ho houpal. Brendan předstíral, že je letadlo, a výskal radostí.

„Byrokratická vražda?“ řekla Janet. „To je docela bomba. Mladým lékařům se to určitě líbilo, ale mimo pitevnu bych ti to opakovat nedoporučovala. Právníci z Bramy by mohli mít výhrady.“

Brendan na znamení souhlasu nadšeně vypískl.

„Nevím. Kdybychom s případem Roberta Delanyho šli na veřejnost, možná by to s nimi něco udělalo. Na tuhle pojišťovnu teď panují mezi lidmi velmi vyhraněné názory. Myslím si, že by nebylo tak těžké vyvinout jistý druh nátlaku, a ten by nemohli ignorovat ani lidé z Bramy. A někde vyšla iniciativa přímo od lékařů.“

Janet ležela na boku, hlavu si opírala o dlaň a dívala se na Brendana a na mě. „S tím tady nepočítej,“ povzdechla si. Natáhla volnou ruku a polechtala Brendana na boku.

„Ne, mami,“ zapištěl, ale vzápětí se dožadoval: „Ještě.“

„Copak toho tví pacienti nemají dost?“ pokračoval jsem a dál houpal Brendana ve vzduchu.

„Prosím tě, nedávno jsem nemohl získat povolení k ošetření těhotné, která už rodila.“

„Slyšela jsem o tom,“ zasmála se Janet, „opravdu jsi jim vyhrožoval, že bude rodit v televizi a že vyzveš všechny nastávající matky,

aby žádaly vysvětlení u Bramy?"

„Samozřejmě že ne. Prostě jsem navrhl, že rád seznámím média s jejich novou politikou.“

„Ty..." šibalsky se na mě zašklebila.

Brendan znovu zapištěl a domáhal se lechtání. Podal jsem ho Janet, a než jsme ustlali, kroutil se u maminky v náručí. Brendanovy záchvaty smíchu vyprovokovaly Muffy. Vsunula mi pod ruku čenich a šťouchla do mě. Takto vyžadovala pozornost. Dopadlo to tak, že jsem škrábal Muffy za ušima a Brendana lechtal za krkem. Janet se předklonila a vlasy jí jako zlatý závoj přepadly přes obličej.

„Víš, kde je tatínek nejlechtivější?" zašeptala, ale ne moc potichu. Vzápětí se oba vrhli na mé chodidlo, já jsem prosil o milost a Muffy rozdováděně štekala.

V tom rámusu jsem ani neslyšel telefon. Ale Janet ano. Jako všichni porodníci byla zvyklá na to, že ji mohou kdykoli volat, a měla nacvičený sluch. Procitla okamžitě i z nejhlubšího spánku a ještě před druhým zazvoněním držela sluchátko v ruce. „Doktorka Gracetonová.“

Ztišil jsem Brendana i Muffy.

„Kolik centimetrů?" zeptala se věčně. V jejím hlase nebylo po smíchu už ani stopy. Poslouchala odpověď a potom řekla: „Za chvíli jsem tam.“

Než se oblékla a dala mi několik pokynů ohledně Brendana, obdivoval jsem se mladistvé kráse čtyřicetileté ženy, která mi do dávala tolik síly. Bezpočtukrát jsem ji viděl vstávat, potmě na sebe hodit oblečení a spěchat do práce. Od doby, kdy jsme se před dvanácti lety stali milenci, o rok později manželi a teď rodiči, je pořád krásná a plná energie. Nedokázal jsem si představit jiné povolání, které by se k ní hodilo víc, než přivádět na svět děti. Za okamžik už byla za dveřmi a my tři jsme si museli se snídání poradit sami.

O několik dní později mi sestry na patře vyřídily vzkaz, že se mnou chce mluvit David Pearson - prý aby se omluvil. Setkání jsem dlouho odkládal. Když skončila má odpolední služba na oddělení, odhodlal jsem se ho jít navštívit. Kdybych nešel, myslel jsem si,

strašil by mě ještě víc než dosud.

Stál u okna a sledoval západ slunce nad Buffalem. Ani v lesku zlatého slunečního světla nevypadal dobře. Byl bledý, unavený a ruka se mu chvěla, když mi ji podával. Přesto se na mě při pozdravu pevně podíval. V očích mu zajiskřilo, a to dávalo naději, že se vrací do života.

„Promiň, Earle. Ani nevíš, jak se stydím za to, co jsem vyváděl.“

„To je v pořádku, Davide,“ nutil jsem se do co nejsrdečnějšího tónu. „Hlavně aby ses uzdravil. Půjdeš brzy domů?“ Na práci jsem se neodvážil zeptat. Pokud jsem věděl, už ho vyhodili.

„Ne. Tentokrát se nemůžu vrátit do starých kolejí,“ ušklíbl se. „V rádiu i v novinách mi dávají poslední šanci. Jestli se neseberu, budu muset odejít.“ Byl vyplašený jako po každé pitce, kdy mě ujišťoval o svém rozhodnutí skončit. Ve skutečnosti neměl ani čtyřicetiprocentní naději na vyléčení a každá remise ho posouvala blíž k smrti. Přistihl jsem se, že uhýbám pohledem v naději, že z něho nevyčte, jak malou šanci mu dávám. „Pořád máš šanci, Davide. To není tak zlé,“ řekl jsem opatrně.

Chytil mě za paži. „Jsem na tom ještě líp, Earle. Nabídli mi léčení. Jde o experiment, ale výsledky prý mají dobré.“

Takové prohlášení mě překvapilo. „Jaké léčení? O žádném novém programu jsem neslyšel...“

„Není to tady,“ pokračoval spěšně. Jeho oči byly najednou úplně jasné. „Je to v Mexiku.“

„V Mexiku!“ Na okamžik mě napadlo, že si vymýšlí. Považoval jsem to za opožděný projev alkoholické psychózy.

„Poslyš, Davide. Možná by sis měl raději lehnout...“

„Ne, Earle, je to tak. Posílají mě na léčení do výzkumného centra. Ale je to v Mexiku, někde u Tijuany. Patrně je to vyjde levněji, než kdyby mi museli platit léčbu tady. Jsem moc rád. A doma jsou z toho u vytržení. Zřejmě mě taky mají plné zuby.“

„Ale stejně. Vypadá to dost neobvykle... Mexiko ...a tak. Nechce se mi věřit, že by se pojišťovna obtěžovala...“

„Je to jednoduché. Pokud to funguje, jak říkají, a já se vyléčím, ušetří tím spoustu peněz, protože jim odpadnou platby za hospi-

talizace kvůli alkoholu. Jinak budu muset odejít. Ale kdyby se jim to podařilo..."

Jeho řeč se nápadně zrychlila a černé zornice se rozšířily. Číslo z něho zoufalství, které mě děsilo. I kdyby mělo jít o sebelepší léčbu, působil dojmem člověka, který nevěří, že uspěje. Nevěřil o nic víc než já. Najednou dodal: „Ten program Bramy je moje poslední naděje."

Nejdřív jsem si myslel, že špatně rozumím.

„Program Bramy? Brama ti nabízí nějaký program? Víš to určitě?"

„Jo," přikývl.

„Ale oni mají problémy s úhradou základní péče. Proč by ti nabízeli speciální program?"

„Je to, jak jsem řekl. Chtějí udržet současné i budoucí náklady na co nejnižší úrovni. A dali mi to jasně najevo. Nedělali se mnou žádné cavyky. I kdyby se mi to nelíbilo, nemám jinou možnost než souhlasit. Jejich úředník mi četl podmínky: *Neochota pacienta podržít se předepsaným léčebným procedurám, jež by mohla vést ke zvýšení léčebných výdajů, zakládá příčinu k vyloučení pacienta ze systému zdravotní péče.* Takže co se Bramy týče, ať se ti to líbí, nebo ne, už nemám na vybranou. A oni na tom rozhodně neprodělají."

„Ale co je to za léčbu?"

„Asi ty nové anticravingové léky, ale to se dozvím až tam. Zařadili mě do výzkumného projektu. Navíc bych ti to nemohl prozradit, ani kdybych to věděl. Podepsal jsem, že dokud nebudou publikovat výsledky, nesmím o metodách léčby s nikým mluvit."

Zejména kvůli Davidovi jsem pečlivě sledoval veškeré novinky v léčbě alkoholismu. Anticravingové léky představovaly poslední hit. Jako první se objevil na trhu Naltrexon. Davidovi však nepomohl. „Jak dlouho tam budeš?" zeptal jsem se. Stále jsem se snažil působit povzbudivě.

„To taky nevím. Ale určitě ne méně než měsíc. Každá odvykací kúra trvala minimálně měsíc."

„Ježíši, Davide, to je nějaké divné. Víš určitě, že..."

Vzal mě za ramena a podíval se na mě očima černýma jako uhel.

„Earle, pochop to, nemám na výběr. Aspoň nebudu páchnout u tebe na oddělení a křičet, že vidím pavouky. Musím do toho jít... musím... jinak přijdu o všechno... o rodinu, o práci, a brzy možná i o život!"

K tomu nebylo co dodat. Pár minut jsme klábosili o počasí, pak jsem se ho pokusil povzbudit několika prázdnými slovy a nakonec jsme si podali ruce. Před vstupem do výtahu jsem se ohlédl a mávl na něho. Stál u dveří svého pokoje. Byl bledý a v nemocničním županu se úplně ztrácel. Podobal se mrtvole v rubáši.

Než jsem sjel do přízemí, snažil jsem se vstřebat absurdní představu, že Brama nabídla léčbu Davidovi, když malému Robertovi Delanymu ji odepřela.

3

Přesně jak Janet předvídala, obvinít Bramu z byrokratické vraždy nebyl zrovna nejlepší nápad. Moje poznámka byla uvedena v oficiálním záznamu o průběhu pitvy. Ačkoli je tento dokument považován za zvláště citlivý a pořizuje se jen několik kopií, které se uchovávají v nemocničním sejfu, jedna fotokopie se nějakým způsobem dostala do rukou lidem z místní pobočky Bramy. Za několik dní se toho chytila média: moje obvinění se octlo na první straně seriózního buffalského deníku, stalo se námětem diskusních pořadů a hlavním bodem televizních zpráv. I když jsem se odmítl bavit s dychtivými novináři, kteří se za mnou honili, abych jim poskytl další komentáře, na několik dní se v narychlo připravených zvláštních rozhlasových vydáních rozpoutala vášnivá debata o nehoráznosti praktik ve zdravotních pojišťovnách.

Během následujících tří týdnů jsem pochopil, že k něčemu takovému nemělo dojít. Nejvíc mi to dávali znát někteří kolegové na recepci, která se konala u příležitosti odchodu jednoho z anesteziologů. Chvilí jsem měl pocit, že je to jen záminka k tomu, aby nade mnou vyslovili nespokojenost. Byli tam lidé z vedení - ředitelé, vedoucí oddělení, manažeři. Někteří přestali mluvit, když jsem šel kolem, jiní se na mě dívali a něco si šeptali, potom zamračeně pokývali hlavou a obrátili se ke mně zády. Největší rána však přišla, když jsem procházel kolem skupinky internistů. Jejich šéf, Arnold Pinter, nenápadný mužiček v příliš velkém plášti, si hlasitě stěžoval: „Od té doby, co si ten mluvka z akutního příjmu pouštěl hubu na špacír, posílají všechny své pacienty jinam. Nevím jak vám, ale mně se snížily příjmy o deset procent.“ Ostatní souhlasně zamumlali a někteří na mě poočku pohlédli.

Hrůza. Ještě že nemlaskali odporem nebo na mě nehrozili pěstí.

Rozhodl jsem se ten trapný výjev ignorovat a vyhledat raději čestného hosta, doktora Hectora Saswalda, vedoucího anesteziologa. Minulý týden nečekaně oznámil, že odchází do soukromého chirurgického sanatoria zřízeného Bramou. Jeho odchodu jsem nijak zvlášť nelitoval ani jím nebyl překvapen. O víkendech tam pracoval už loni a upřímně řečeno jsem měl pocit, že jeho oddělení funguje lépe bez něho. Na můj vkus vnášel do medicíny příliš mnoho obchodu a politiky. Bylo mi jedno, jestli u Bramy je, nebo ne. Na druhé straně to byl můj spolupracovník, byl ve funkci déle než já a na určité věci jsme měli stejný názor. Ať jsem si o něm jako o člověku myslel cokoli, nebyl bych dobrý kolega, kdybych mu nepřál jen to nejlepší.

Ale netušil jsem, jak bude reagovat, když jsem způsobil takový rozruch kolem jeho nových šéfů. Uklidnilo mě, že ho vidím mluvit s jedním z mála přátel, kteří mi mezi nemocniční elitou zbyli. Doktor Sean Carrington, vedoucí chirurgie, svou výškou nad sto osmdesát centimetrů, kučeravou kšticí rezavých vlasů a halasným smíchem vytvářel dokonalý protiklad k malému, téměř holohlavému a věčně mrzutému anesteziologovi. Právě mu vyprávěl závěr historky z operačního sálu, kterou vyloudil na tváři jinak vážného Saswalda úsměv.

„...no a když natřeli záchodové sedátko Zázračným lepidlem, museli ho odmontovat, a tak šel do nemocnice. Seděl hodinu v acetonu, ale pak jsem mu je musel odříznout... Nazdar, Earle," všiml si, že směřuji k nim a zasmál se na mě. „Zrovna jsem mluvil o té příhodě se záchodovým prkýnkem. Neměls tehdy službu?"

Při vzpomínce na tu událost mě přepadl záchvat smíchu. „Služba na mě vyšla nejenom ten večer, ale i druhý den ráno, kdy skupinka těch povedených kamarádů měla ještě odvalu přijít a chtít po nás to sedátko." Sean se rozesmál na celé kolo. „A pamatuješ si, co se stalo na příjmu?" Tím mě dostal. „Myslíš to, jak se dokolébál k pultu, od zadku mu trčelo sedátko a sestra ho vyzvala, aby si sedl?"

Svorně jsme vyprskli smíchy. Dobře jsem věděl, že za jeho leg-ráckami je něco víc než smysl pro humor. Byl nejvlivnějším lékařem v nemocnici. Během posledních týdnů, jak se s poklesem počtu

pacientů snižovaly příjmy lékařů a všeobecné nepřátelství vůči mně se stupňovalo, mi Sean projevoval sympatie, kde to jen bylo možné. Všichni mě obviňovali, že jsem popudil lidi z Bramy, ale zdálo se, že právě díky Seanově podpoře nezašla situace nikdy příliš daleko. Snažil jsem se mu poděkovat, ale on vždycky předstíral, že neví, o čem mluvím, a tvrdil, že se se mnou baví jedině proto, že nikdo jiný by se jeho vtipům nesmál. A pak mi zase vyprávěl něco legračního. Otočil jsem se k Saswaldovi, abych mu popřál hodně štěstí, ale z jeho zakaboněného obličeje se dalo vyčíst, že mu je jedno, s kým se kamarádím. Přesto jsem mu podal ruku a prostě řekl: „Mnoho štěstí, Hectore.“ Umínil jsem si, že to tady co nejdřív skončím a vypařím se, než bude celá situace ještě trapnější. Stiskl mi mdle ruku a lhostejným hlasem vyjádřil obdiv k Janet coby vynikající lékařce. „Pozdravuj ji ode mne, prosím,“ pronesl škrobeně. Bylo na něm vidět, že i když se mnou nesouhlasí, hodlá dodržovat aspoň ta nejzákladnější pravidla slušného chování. Odpověděl jsem mu stejně nepřírozeně. „Rád vyřídím, Hectore. Bude tvým komplimentem potěšena.“ Skutečnost, že jsme spolu vůbec promluvili, mě povzbudila, a osmělil jsem se zeptat na něco, co by mohl vědět zřejmě jen on. „Hectore, nebyl jsi náhodou v protialkoholním výzkumném centru, které má Brama v Mexiku?“ Odtáhl ruku, kterou mi podal na pozdrav, a tím vzalo za své i jeho předsevzetí chovat se korektně. „Samozřejmě že ne,“ odpověděl podrážděně. „Na co si myslíš, že by v protialkoholní léčebně potřebovali anesteziologa?“ Potom se s odporem zadíval na mou stále ještě napřaženou ruku. Napadlo mě, že na ni plivne. Ale nemusel jsem se obávat. Vzhlédl a začal plivat slova: „Jak se můžeš smát a vtipkovat po tom, do čeho jsi naši nemocnici zatáhl? A vůbec nechápu, proč bych ti měl o Bramě cokoli svěřovat.“

Všichni kolem se polekali ostrého tónu jeho hlasu a ztichli. Zrudl jsem.

„Hectore, mrzí mě to. Ty poznámky se neměly dostat na veřejnost. Nechtěl jsem způsobit naší nemocnici problémy. Kdybych to mohl nějak ...“

„Mohl bys jedině odstoupit,“ vyhrkl Saswald. „Veřejně to vzít

zpátky a odstoupit."

Pálil mě krk, hrudník i vnitřnosti. „Tví noví šéfové chtěli, abys mi tohle pověděl?" zeptal jsem se popuženě.

Zrudl a udělal krok směrem ke mně: „Ty hnusnej hajzle! Nenávidím tě, nenávidím, cos udělal, a nenávidím tvý kecý..."

„Klid, Hectore," varoval ho Sean. Přiskočil k němu a chytl ho za rameno, ale Saswald jeho ruku setřásl. „Zmiz, Carrington! Garnet si dovolí pomlouvat společnost, jako je Brama, a ještě mu to projde! Jedna věc je dostat se do maléru za šíření lží, ale on ohrožuje vztahy mezi nemocnicí a významným dodavatelem pacientů, a to už je neodpuštělná..."

„Doktor Garnet má naprostou pravdu, pokud jde o Bramu," ozval se hlas za mnou. Ohlédl jsem se. Byl to hlas Reginalda Fosseho, našeho nového generálního ředitele. Sledoval nás s nejistým úsměvem. Bylo mu kolem pětadesáti a na holé lebce měl zbytky bílých vlasů. I když mu vystouplé břicho, plnovous a brýle s vyztuženými obroučkami dodávaly dědečkovského vzezření, jeho tvrdý pohled dokázal zpražit i člověka o generaci mladšího. „Vlastně se domnívám," pokračoval, „že si doktor Garnet zaslouží naši podporu, protože se postavil Bramě kvůli tomu malému chlapci." Přestože byl ve vedení kratší dobu než já, přistoupil ke mně a objal mě kolem ramen. „Doktore Saswalde, jistě se chcete rozloučit s mnoha lidmi, tak vám doporučuji, abyste začal. Earle, rád bych s vámi mluvil."

Saswaldovi klesla čelist a překvapením se nemohl ani pohnout. Fosse mě zatím odvedl do ústraní. Sean na mě spiklenecky mrkl a přidal se ke kolegům z oddělení. Polykali kousky ananasu způsobem typickým snad pro všechny chirurgy - jako by je každou chvíli měli volat na sál. Ostatní diváci se vrátili k různobarevným nápojům a sýrovým jednohubkám.

Fosse promluvil, až jsme byli z doslechu ostatních. Znal jsem ho něco přes rok. Byl generálním ředitelem nemocnice, kde dřív pracovala Janet. Loni na podzim, kdy se jeho nemocnice musela spojit s naší, byl jmenován generálním ředitelem sloučené instituce. Vystudoval ekonomii, ne medicínu, ale nemocnici řídil dobře. Vykládalo se o něm, že je naprosto nekompromisní vůči komukoli,

kdo by bránil dokonalému fungování našeho zdravotnického kolosu. Nicméně to, že se mě zastal proti Bramě, mě překvapilo, samozřejmě příjemně.

„Je toho na vás v poslední době moc, že?“ konstatoval tlumeným hlasem. „Chcete snad mou přítomností zpestřit nějakou další událost?“ zazubil jsem se. Mile se usmál. „Podpořil jsem vás, protože jsem chtěl, abyste věděl - vy i ostatní -, že jsem na vaší straně. Že jsem to myslel vážně, když jsem s vámi souhlasil, pokud jde o Bramu a jim podobné. Nedovedete si představit, jak mi je zle z toho, co dělají se zdravotnictvím. Také vás však musím upozornit na to, že jste se dotkl jejich citlivého místa. Nesnažili by se zlikvidovat vás a celou nemocnici, kdyby tomu tak nebylo.“

„Pomohlo by, kdybych se veřejně omluvil? Ani v nejbujnější fantazii mě nenapadlo, že budou chtít potrestat celou nemocnici...“

„Nejde jim o omluvu, chtějí vaše propuštění. Bylo za mnou mnoho jejich lidí s tím, že jedině toto by mohlo Bramu usmířit.“

„Cože?“

„Vím, že jejich požadavek působí přemrštěně. Bojí se totiž, že případ Roberta Delanyho a jiných by spustil lavinu veřejných protestů a manifestací, a to by těžko ustáli. Mají v živé paměti, jak jim v devadesátém osmém málem přistříhla křídla Listina práv pacientů. A jsou si dobře vědomi, že neprošla jenom proto, že se národ spíš zajímal o prezidentovu aféru než o zdravotnictví.“

„Přesto se mi jejich reakce zdá přehnaná. Něco jiného by bylo, kdybych se rozhodl pro veřejné vystoupení v médiích. Ale tohle...“

„Nezapomeňte, že jim každý rok projde rukama bilion dolarů. A když se někde točí takové peníze, pak není přehnané nic. Opakuji, že nad vámi budu držet ochrannou ruku tak dlouho, dokud to bude možné. Nicméně buďte opatrný a připravte se na středeční schůzi. Počítejte s plně kvalifikovanými výpady proti vašemu postavení šéfa.“

Zaúpěl jsem. Druhou středu v měsíci se konaly pravidelné schůze vedení. Já jsem byl jediný zástupce lékařů. Zvolili mě loni, kdy jsem se jak u lékařů, tak u vedení těšil mnohem větší oblibě než teď.

„Nesmíte to zkazit,“ varoval mě a temně se mu zablesklo v očích.

„Nejlepší způsob, jak se z toho maléru můžete dostat, je postavit se jim a já do toho rád půjdu s vámi.“

Roztřásl jsem se nad zjištěním, jak prudkou reakci jsem spustil, ale jeho bezmezná podpora mi dodala odvahy. Vzchopil jsem se a zamířil ke dveřím. Jelikož jsem způsobil skandál už svým příchodem, předpokládal jsem, že aspoň odchod proběhne bez povšimnutí. Když chirurgové vymetli ananasové mísy, přesunuli se ke stolku s hruškami. Saswald se pohyboval ve vybranější společnosti internistů, kteří stáli v malých hloučcích a upejpavě uždíbovali. Z výrazu jeho obličeje se dalo soudit, že ještě zuří. Pozdravil Arnolda Pintera srdečnou herdou do zad, která ovšem svou silou připomínala spíše Heimlichův manévr než přátelské plácnutí. Ostatním z Arnoldova oddělení se dostalo méně výrazného pozdravu, což bylo v souladu s jejich zařazením do profesně nižší kategorie.

Poplašný signál se ozval o několik hodin později. Ještě jsem byl na oddělení. „Sakra,“ neodpustil jsem si. Vystřelil jsem ke dveřím a po cestě si natáhl rukavice. Tento druh signálu znamenal, že se něco stalo mimo budovu nemocnice. Mohlo to být prakticky cokoli, od vymknutého kotníku po skok z nejvyššího patra. Ale tak jako tak spadl takový případ do kompetence oddělení akutních příjmů a traumatologie. Za sebou jsem slyšel Susanne a jiné sestry. Vezly resuscitační vozík. Proběhl jsem kolem sanitek k místu, kde parkují auta lékařů. Na obličej mi dopadal studený déšť. Všude byla tma, jen sodíkové lampy vytvářely v mlze kužely světla.

Kromě zaparkovaných aut jsem zpočátku nespatriil nic zvláštního, potom jsem si všiml malé skupinky u zdi. *Sebevrah*, blesklo mi hlavou. Instinktivně jsem vzhlédl a hledal otevřené okno, abych mohl odhadnout výšku pádu. Při tak mizerném osvětlení ovšem nebylo nic vidět. Že by skočil ze střechy? To by znamenalo pád na beton z osmého patra.

Jeden z diváků se náhle odvrátil, předklonil se a začal zvracet.

Zpomalil jsem a připraven na nepříjemný zážitek jsem nařídil: „Pusťte mě k němu.“

Přibližně deset lidí, stojících v půlkruhu, mi uvolnilo cestu. Zrak

mi padl na oběť. Byl to muž, měl na sobě plášť do deště a obličejem ležel v něčem, co vypadalo jako obrovská tmavá kaluž. Ale nepoznal jsem ho. Ležel s roztaženýma nohama a ruce měl podél hlavy. U sebevraha bych spíš očekával roztříštěné tělo a vnitřnosti. Když jsem po špičkách procházel černou kaluží, došlo mi, že to není voda, ale nějaká lepkavá tekutina, něco jako olej. Pak jsem si klekl. I při nedostatečném osvětlení šlo poznat, že není černá, ale tmavě červená. Nebyl jsem schopen uvěřit tomu, co vidím. Došlo mi, že klečím v krvi. Bylo jí mnohem víc, než jsem kdy při úraze viděl. Zvedl se mi žaludek, ale nucení na zvracení se mi podařilo ovládnout natolik, že jsem byl s to varovat Susanne a ostatní sestry, které běžely za mnou. „Pozor! Je to krev.“

„Panebože!“

„Ježíšikriste!“

„Co se mu stalo?“

V jejich hlase bylo znát zděšení srovnatelné s mým. „Otočíme ho, připravte se, Susanne!“ přikázal jsem tiše, pevně odhodlán držet se běžného postupu. Zezadu jsem se mu snažil nahmatat pulz, místo toho se však mé prsty zabořily do jeho krku jako do vydlabané tykve. „Sakra!“ ucukl jsem. Sestry vyskočily. Na Susannině obličejí bylo patrné zděšení. „Má řeznou ránu na krku!“ vykřikl jsem a ze všech sil se snažil zachovat klid. „Obrátíme ho!“

Držel jsem ho za hlavu - pohybovala se nápadně volně - a nasucho polykal. „Proboha,“ zasténal jsem a znovu párkrát polkl. „Všichni naráz, teď, pomalu.“

Když jsme ho obraceli na bok, hlava se mu samovolně zvrátila a na krku se široce rozevřela obrovská díra. Z otevřených tepen už neprýštila krev, nevytékala ani z tmavých otvorů poškozených cév. Vykrvácel.

Největší šok přišel, když jsem se podíval na jeho zsinálý, strnulý obličej. V krvi, se zejícím otvorem v hrdle tu ležela hlava Hectora Saswalda.

4

První policejní vůz přijel během několika minut. Už o malou chvíli později připomínala modrá a červená světla majáčku spíš hernu než parkoviště a kolem případu se začalo pohybovat několik desítek policejních úředníků.

„Ustupte!“

„Ať se nikdo ničeho nedotýká!“ „Kdo ho našel?“

Stále jsem klečel u Saswalda. I když bylo naprosto zřejmé, že nemá význam pokoušet se ho resuscitovat, zdálo se mi, že bych měl počkat, dokud se těla někdo neujme. Avšak mladý policista, který si se mnou chtěl promluvit, si všiml napůl odříznuté hlavy, vykřikl: „Kristepane,“ a pozvracel se dřív, než se stačil předklonit. Oranžovožlutý obsah jeho žaludku se rozpleskl u nohou přihlížejících.

„Aspoň se trochu posunou,“ poznamenala policistka, která stála nade mnou. Dav jí dal za pravdu a od zvracejícího mladíka poodstoupil. Za policejními vozy zastavilo auto bez značky a vystoupili z něho čtyři neuniformovaní detektivové ve stejných bezových pláštích. Jak se k nám přibližovali, na oblečení každého z nich se zřetelně ukázala hodnost. Hemžící se postavičky v modrých uniformách jim okamžitě uvolnily cestu a uctivě přihlížely, zatímco se nově příchozí seznamovali se situací osobně. Policistka se ke mně sklonila a řekla mi do ucha: „U oběti nebudete moct zůstat, ale potřebovali bychom od vás prohlášení, pane doktore...?“

„Garnet,“ odpověděl jsem a stoupl si na místo, které mi ukázala.

Klekla si k Saswaldovým nataženým pažím a baterkou posvítila na dlažbu vedle jeho levé ruky. „Pánové, podívejte se na tohle,“ zvedla hlavu k nadřízeným. „Je tady nějaký nápis...“ Její další slova splynula se slovy detektivů, kteří se kolem ní seskupili a zkoumali, co objevila. Stále přijížděla policejní auta. Ze zadní části velké černé dodávky vystoupili další lidé v civilu a vyložili schránky připomínající obrovské lékařské kufříky. „Sakra! Podívejte se na tu

krev!" vyhrkl ten, který přišel k Saswaldovi jako první. Jeho kolegové už měli latexové rukavice. Jeden zmizel mezi uniformovanými policisty a ostatní si rozložili nářadí kolem kaluže srážející se krve. Vytahovali sady samouzavíracích sáčků, štítky a lahvičky na vzorky. Někteří si vzali svítilny - takové, jaké mívají horníci - a začali pečlivě prozkoumávat bezprostřední okolí. Působili dojmem, že vědí zcela přesně, co mají dělat. Pracovali téměř mlčky. Jako tým lékařů.

Fotograf s viditelně umístěným policejním odznakem postoupil o pár kroků dopředu a začal dělat svou práci. Hustá mlha už sama o sobě dodávala celému výjevu punc bulvárnosti. Jeden z detektivů se sklonil nad Saswaldovou pravou rukou a naznačil, že chce několik snímků. Bílé světlo fotoaparátu šlehalo nocí jako blesk. Na parkoviště začala najíždět vozidla opatřená logy místních televizních stanic a brzy se celé okolí topilo v záři světel fotoaparátů. Novinářům byla totiž - stejně jako ostatní veřejnosti - vyhrazena plocha za narychlo nataženou policejní páskou, takže pro noční zpravodajskou relaci raději pořizovali snímky ze střech svých aut.

Celou dobu jsem vnímal sanity vjíždějící do garáže za mnou. Bez ohledu na hrůzu, která se odehrála přímo před našimi dveřmi, bylo jasné, že běžné úrazy a nemoci nepočkají. Když jsem uslyšel třetí sanitu, oslovil jsem detektiva, který dával příkazy fotografovi. „Promiňte, jsem doktor Earl Garnet, vedoucí lékař oddělení akutních příjmů. Zavolali nás sem, když bylo objeveno tělo. Prý se mnou budete potřebovat mluvit, ale já se musím vrátit." Jakoby na potvrzení mých slov se ozvalo houkání další sanity. Jakmile vjela do nemocničního areálu, vypnula sirénu.

Detektiv mě studoval zpod víček, která nesla zřetelné známky mnohaleté únavy, a přikývl.

„Jak dlouho tam budete?" zeptal se dokonale neutrálním hlasem. Předpokládal jsem, že je to tón naučený v policejní akademii, jehož cílem je zahnat nevinné lidi do defenzivy. Jeho obličej měl ostře řezané rysy a byl poset jizvičkami po akné. Výborně se hodil k jeho očím a ke stylu mluvy. Nápadně se podobal zlosynovi z kreslených seriálů Dicka Tracyho.

„Pár hodin," odpověděl jsem a měl se k odchodu.

„Počkejte. Rád bych, abyste se na něco podíval."

„Čekám tady celou dobu a teď přivezli čtyři případy. Kromě mě slouží jen jeden další lékař a mladí lékaři bez atestace nejsou..."

„Myslíme si, že oběť se snažila něco napsat vlastní krví. Mohl byste se na to podívat, prosím vás?" To mě zarazilo.

„Zajímalo by mě, jestli z toho dokážete něco vyčíst," pokračoval detektiv. „Řekl jste, že ten mrtvý byl vedoucím anesteziologického oddělení."

„Ano," odpověděl jsem a pak ještě dodal: „Ale nevšiml jsem si, že by tam bylo něco napsáno."

„Podívejte se ještě jednou." Detektiv se postavil stranou a ukázal na Saswaldovu hlavu a natažené paže.

„Posviťte na ta písmena," nařídil policistovi, který měl zřejmě celou oblast hlídat.

Usek asfaltu, který osvětlil, byl asi půl metru od místa, kde dosud ležel na zádech Saswald. Kromě několika zaschlých stříkanců jsem nic neviděl.

„Než jste ho otočili, měl ruku zhruba tady," promluvil detektiv za mnou.

Sklonil jsem se ještě víc, ale ani tak jsem žádná písmena nedokázal rozpoznat. Pravděpodobně jsem po nich chodil, když jsem podpíral Saswaldovu napůl odřezanou hlavu.

„Uvidíte to lépe, když se ještě víc skloníte a podíváte se na asfalt z úhlu čtyřiceti pěti stupňů," poradil mi policista s lampou.

Udělal jsem, co mi doporučil, a už jsem chtěl znovu zopakovat, že nic nevidím, ale vtom se objevilo cosi jako P. Potom ještě *e a r*. O dalších dvou písmenech bych mohl tvrdit, že to jsou o. „Máte pravdu," vykřikl jsem. „Bohužel ale nedokážu rozpoznat dost, aby se to dalo přečíst."

„To už je naše starost. Máme k dispozici luminol - chemickou látku, která zvýrazní stopy krve. To, co tam je, půjde přečíst jako neonový nápis, i přes ten déšť. Od vás bych však chtěl vědět následující. Je možné, aby člověk skoro bez hlavy zůstal při vědomí natolik, aby ho napadlo načmárat vzkaz? A skutečně ho napsal? Nebo

je to pozdrav vraha?"

Jeho otázka mě donutila projít Saswaldovy poslední okamžiky způsobem, který bych si raději odpustil. Pohlédl jsem na hrozivou díru na přední části krku, několikrát polkl a dal se do přemýšlení. Okamžitě mě napadlo, že smrtelná rána byla pravděpodobně způsobena nějakým dlouhým, ostrým předmětem, který byl použit jednorázově. Pro tuto teorii svědčil charakter zranění. Protože došlo k proříznutí průdušnice, krkavicových a krčních žil, nemohl vydat žádný zvuk ani volat o pomoc. Kdyby se o to pokusil, vzduch by nepostoupil do hrtanu a k hlasivkám, namísto toho by se slabým zasyčením unikl z rány. Každé nadechnutí by mu naplnilo plíce krví a začal by se dusit. Možná udělal pár vrávoravých kroků, ale při tak masivní ztrátě krve se brzy zhroutil.

Rozhlédl jsem se, ale na místě, kde zemřel, žádná stopa nebyla. Možná na něm vrah po napadení ještě klečel, dokud si nebyl jistý, že Saswald je dostatečně slabý a nemůže se už hýbat. Nemohl tedy jít ani se plazit, ale byl při vědomí. Páteř a zadní část krku zůstaly neporušeny, tudy byl zásoben mozek. Vzpomněl jsem si, jak nás profesor z neuroanatomie strašil příběhy o lidech, kteří během Francouzské revoluce zemřeli pod gilotinou. Zvedali do výšky jejich hlavy oddělené od těla. A ty se dívaly a otvíraly ústa, jako by chtěly něco říct.

„Ano, byl při vědomí, tak kolem minuty," odpověděl jsem konečně a snažil se nepřipouštět si hrůzu, kterou cítil Saswald během oněch posledních sekund, kdy věděl - stejně jako tehdy ty hlavy zvednuté do výše - že je mrtvý.

Další dvě hodiny jsem ošetřoval pacienty na oddělení, ale pracovat bylo skoro nemožné. Neustále na mě dorážela představa Saswaldovy téměř useknuté hlavy a okrádala mě o klid potřebný k práci.

„...tak hrozně mě hlava ještě nikdy nebolela, pane doktore. Ale nejvíc mě vylekalo to dvojité vidění..."

„...bolest se šířila do levé paže a do krku, jako při posledním infarktu, takže jsem věděl.

„Celou nohu jsem měl studenou a modrou. Ale ta bolest! Prosím vás, zbavte mě té bolesti..."

Všechny jsem sice vnímal, rozhodoval, zda mohou jít domů, nebo musí být přijati do nemocnice, věnoval jim potřebnou péči, ale neodváděl jsem práci na špičkové úrovni.

Při psaní zprávy pro kolegy, kteří měli převzít službu v jedenáct hodin, mi oznámila sestra, že v čekárně sedí nějaký velký detektiv a chce mě vidět. V duchu jsem zaúpěl, ale okolnosti mě nutily pokračovat ve vizitě a podávat stručné informace o pacientech.

Nejvíce omylů se stává právě při předávání služby, a to i za normálních podmínek. Dneska se každý snažil ze sebe setřást tíhu té hrůzy a riziko, že někdo na něco zapomene, bylo zvlášť vysoké. Mladým lékařům bylo nutné opakovat klíčové údaje dvakrát nebo třikrát, než si je zapsali. Když vizita skončila - trvala dvakrát déle než obvykle - strčili si poznámky někam hluboko do kapes nacpaných příručkami, podložkami, reflexními kladívky a otoskopy. Podle pravidla, že čím je lékař méně zkušený, tím víc zbytečností s sebou nosí. Jako by to mělo vyvážit nedostatek znalostí. Z toho se dalo usoudit, že dnešní nováčci budou zvlášť nezkušení. Bylo tedy na místě varovat lékaře, který měl noční a dohlížel na ně, aby věnoval pozornost zejména několika nestabilizovaným pacientům. Potom jsem se rozloučil v naději, že všechno dobře dopadne.

V čekárně mě uvítala známá tvář. O prázdné lehátko se opíral detektiv George Riley.

„Nazdar, doktore," pozdravil. Udělal několik kroků směrem ke mně a natáhl paži. Neusmál se, ale jeho stisk byl pevný. Byl o něco menší než já, ale výškový rozdíl dokonale vyrovnala jeho široká ramena. Každou košili, v které jsem ho viděl, napínala k prasknutí. Dnes byl testu tahem vystaven standardní běžový plášť speciální velikosti a z jeho nasáklého vzhledu jsem usoudil, že venku ještě prší.

„Rád tě tady vidím. Upřímně řečeno, kdyby se tví nadřízení řídili zdravým rozumem, určitě by tě povolali sem." Zřejmě žádný jiný polda v Buffalu neznal špinavá tajemství naší nemocnice lépe než Riley. Poprvé jsme se setkali asi před třemi lety, kdy mě podezírali z

vraždy, kterou vyšetřoval. Od té doby jsme měli příležitost pracovat na stejné straně zákona a i přes to neblahé první setkání jsem si ho docela oblíbil.

„Mám pocit, že někdo na velitelství uvažuje stejně jako ty," uculil se, „protože vedu tohle vyšetřování."

„Jak ti můžu pomoci?" zeptal jsem se.

Vydal dlouhý povzdech, jenž musei vyčerpat veškeré zásoby jeho plic. „Co já vím. V této fázi by cokoli bylo víc než to, co máme. I když ho těsně před smrtí vidělo tolik lidí - váš ředitel mi pověděl o recepci a dal mi seznam -, nikdo si nevšiml ničeho, co by nám pomohlo. Leda ty snad? Nezdálo se ti na něm něco divného?"

Zavrtěl jsem hlavou. „Ne, nic."

Riley pokrčil rameny. „A to mi tvrdí všichni."

„S kým jsi ještě mluvil?"

„Poslali jsme své lidi na všechna oddělení, aby zjistili od těch, kdo měli službu, jestli něco neviděli nebo si něčeho nevšimli, ale bohužel. Smůla. Místo činu nám taky moc nepomohlo. Vrah měl rukavice - kromě otisků oběti tam žádné jiné nejsou. Je tam sice pár krvavých šlápot, ale to taky nikam nevede. Asi si na boty obul ještě jedny a ty potom odnesl. Dokonce ani nejsme schopni určit, jestli má vražda nějakou souvislost s nemocnicí. Třeba nějaký místní šílenec dostal záchvat a z vašeho parkoviště si udělal loviště. Doktor Saswald prostě mohl být v nesprávnou dobu na nesprávném místě."

„A co znamenají ta písmena načmáraná krví?"

Riley polekaně zvedl obočí.

„Ty o tom víš? Snads to proboha nikomu neřekl."

„Samozřejmě že ne."

Znovu vydechl, tentokrát krátce a úlevně. „Díkybohu. To je jediný, co máme. Zatím to držíme v tajnosti." Odmlčel se a pak dodal: „Ale když už to víš, zajímalo by mě, co si o tom myslíš. Pojď se podívat."

Na parkovišti mě Riley o několik kroků předešel. Bylo teď mnohem chladněji a foukal ostrý vítr. Hnal do obličeje drobné kapičky takovou silou, že jsem se přistihl, jak přivírám oči. Nikde nebylo ani živáčka. Předával jsem službu později než obvykle, kdy

tudy procházejí davy lidí. Roztřásla mě zima. Zabalil jsem se do pláště a pospíšil si, abych detektiva dohnal. Před námi vlála velká igelitová fólie, která měla místo vraždy ochránit před deštěm. Několik policistů se ji u krajů snažilo zatížit kovovými předměty. Plachta ve větru šustila, napínala upevněné okraje a uprostřed se vzdouvala. Při představě, že by pod ní stále ještě mohlo ležet Saswaldovo tělo, se mi sevřel žaludek. Ale nejspíš ho už převezli do městské márnice. Riley si vzal od jednoho ze svých mužů věc, která vypadala jako obyčejná baterka, přistoupil k fólii a v rohu ji uvolnil. Potom ji rychle sroloval, čímž odkryl plochu o velikosti necelých dvou metrů čtverečních, a vyzval mě, abych se podíval. Tělo už sice bylo pryč, ale bezpečně jsem poznal místo, kde jsem prve luštil ty krvavé klikyháky. Jakmile na ně Riley posvítil baterkou, zřetelně jsem uviděl zelený světélkující nápis, něco jako graffiti. Riley se zatím pustil do vysvětlování: „Luminol je tekutina, která váže malé částčky staré krve. Ty potom za použití takzvaného černého světla fluoreskují...”

Ale ať se snažil uvést mě do tajů použitých chemických látek sebevíc, veškeré informace se mi vykourily z hlavy v okamžiku, kdy mě do očí udeřil nápis na asfaltu.

Bylo tam: *Pearson...moc mladý...*

Zatímco jsem stál nad tím podivně vyhlížejícím nápisem, Riley se zeptal: „Vidíš v tom nějakou souvislost se Saswaldem?”

„Ne. Vůbec žádnou,” odpověděl jsem bez zaváhání. Ale to, jaká tíseň mě při pohledu na toto jméno sevřela kdesi u žaludku, jsem si nechal pro sebe.

Cestou domů se mi neustále honilo hlavou, že to musí být nějaká bizarní shoda okolností a že to jméno vedle Saswaldova těla nemůže patřit Davidovi. Za prvé, na světě je spousta lidí s tímto příjmením. Vždyť jen telefonní seznam Buffala jich obsahuje 417. To vím přesně. Hned po příchodu domů jsem totiž vzal seznam a spočítal je. Za druhé, jediné, co měli oba společné - kromě toho, že znali mě - byla Brama. Jeden k ní patřil jako pacient, druhý jako lékař. Bramou jsem samozřejmě opovrhoval, ale spojitost mezi oběma muži se

nedala vysvětlit jinak než jako náhoda. A při představě, jak je tahle společnost velká a jak obrovský je počet jejích pacientů a lékařů, nebylo dost dobře možné takovou náhodu považovat ani za neobvyklou. David byl navíc v Mexiku, tak proč mě vůbec napadlo spojovat ho s tou vraždou? Nad mými úvahami o Davidu Pearsonovi se zřejmě vznášel přízrak poslední konverzace - a hádky - se Saswaldem.

Zatímco jsem se zabýval telefonním seznamem, vesele kolem mě pobíhala Muffy, a dávala mi tak jasně najevo, že chce jít ven. Pozorně jsem se zaposlouchal. Z ticha, které se rozléhalo celým domem, bylo zřejmé, že všichni už spí. Hlava mi třesla, ospalost nepřicházela, a tak jsem se rozhodl, že ji vezmu na procházku. Připnul jsem jí vodítko a vyrazili jsme. Už nepršelo. Párkrát jsem se zhluboka nadechl svěžího nočního vzduchu. Muffy mě táhla místy, jakých bylo v Buffalu jen několik. Šli jsme uličkou, která vedla mezi zahrádkami a živými ploty. Kdysi, než rozpínavost města zasáhla až sem, sloužila jako příjezdová cesta ke golfovému hřišti. Hlavu už jsem měl dost jasnou na to, abych si uvědomil, jaké bylo štěstí, že při rozhovoru se Saswaldem nepadla zmínka o Davidovi. Někdo by mohl zaslechnout jeho jméno, oznámit to policii, a mně by potom nedali pokoj, jen aby našli souvislost mezi Davidem a jménem vedle těla.

Když si Muffy našla svou zábavu, za normálních okolností jsem se těšil z pohledu na zahrady sousedů. Teď mi však probíhalo hlavou, co by mohla znamenat další část nápisu vedle Saswaldova těla. *Moc mladý...* Moc mladý na co? ...*Na smrt...* napadlo mě obvyklé zakončení tohoto výroku. Snažil se snad Saswald nebo vrah napsat *Pearson...moc mladý...na smrt...* ?

Kdyby to psal vrah, proč by to nedokončil? Měl málo času? Možná, i když by potřeboval už jen dvě tři vteřiny. Ovšem kdyby to psal Saswald, proč by se snažil tak zoufale sdělit, že nějaký Pearson je moc mladý na smrt? Cítil se snad kvůli něčemu vinen? Kvůli nějakému případu, který se mu nepovedl? A kvůli kterému byl zavražděn? Byl to pokus o jakési přiznání? Při pomýšlení, jak se téměř mrtvý Saswald z posledních sil snaží vyznat z nějaké osudné

chyby, mnou projel záchvěv děsu.

Zatravněná plocha ležela kousek před námi, daleko od klubovny i ostrahy hřiště. Někdy, když bylo dost pozdě a pravděpodobnost, že nás udá nějaký zahrádkář nebo všetečný kolemjdoucí, byla minimální, jsem porušil nařízení *Zákaz vstupu se psy* a Muffy pustil. Se zkracující se vzdáleností rostlo Muffyino vzrušení. Táhla za vodítko tak, že se skoro nedalo udržet. Vstoupili jsme na trávník a podle zavedeného rituálu jsme našli útočiště pod vysokými borovicemi, lemujícími okraj hřiště. Bedlivě jsme zkoumali okolí. Muffy se celá chvěla a občas prosebně zakňučela. Hřiště bylo zalité měsíčním svitem, vzduch protkán bílými pramínky mlhy. V korunách stromů slabě ševalil vánek. Kdesi v dálce zahoukala sova.

„Máme štěstí, holka. Nikdo tu není," zašeptal jsem, sehnul se a odepnul jí vodítko. Vyrasila. Na stříbrné, orosené trávě se pohybovala v neustále se zvětšujících kruzích. Vypadala jako černý blesk. Se závistí jsem pozoroval její bezstarostné skotačení a snažil se potlačit myšlenky, které se mi neodbytně vtíraly na mysl. Týkaly se toho tajemného vzkazu.

Za půl hodiny jsme byli doma. Potichu jsem vklouzl do postele k Janet tak, abych ji nevzbudil. Kéž by se mi podařilo usnout!

Potom ale přišly zlé sny.

Místo, kde se stala vražda, bylo blízko. Celou plochu pokrývala velká neprůsvitná, ve větru se vlnící fólie. Zdála se mi nějak povědomá. Teď pod ní leží Saswaldovo tělo. Pod tmavou vzdouvající se plachtou se zřetelně vyjímaly jeho obrysy. Chtěl jsem se zastavit, ale něco mě proti mé vůli hnalo blíž k mrtvole. Prudký poryv větru náhle zvedl fólii ze země a ovinul mi ji kolem nohou. Zmítal jsem se v ní, nemohl se pohnout a utéct před Saswaldovým rozšklebeným obličejem a jeho znetvořeným krkem. Potom se jeho rty začaly téměř neslyšně pohybovat: *Pearson... moc mladý...*

Probudil mě vlastní výkřik. Byl jsem zpocený a třásla mnou Janet. „Všechno je v pořádku, Earle, všechno je v pořádku," konejšila mě.

Ale Muffy si to nemyslela. Obkročmo mi ležela na nohách. Musela vycítit můj hrozný strach, protože zaklonila hlavu a zavyla.

Janet se o vraždě dozvěděla, když telefonovala kvůli jednomu pacientovi do centrálního příjmu. Opomněly-li jí sestry sdělit některý pikantní detail, nepřišla o něj v televizních zprávách. „Vím, že je to zruďné, ale nemá smysl to rozebírat ve dvě v noci,“ prohlásila, když jsme znovu uložili Brendana a poté co jsem ujistil chůvu, která spala v podkroví, že zlé sny se mi zdávají jen zřídka a že tedy pravděpodobně přečkáme zbytek noci, aniž bych znovu vyvedl Muffy z míry.

Můj spánek nestál za nic a v pět hodin jsem byl definitivně vzhůru. Na mysli mi tanula jediná věc. Chtěl jsem se vrátit do nemocnice a opatřit si karty všech pacientů se jménem Pearson, živých i mrtvých, kteří byli přijati od doby, kdy nastoupil Saswald. Rozhodl jsem se k tomu využít své nespavosti a vykradl se z postele. Muffy do ní pohotově skočila a lenošivě se na uvolněném místě natáhla.

Byla ještě tma. Můj dech se srážel a v ranním mrazíku vytvářel bělavou páru. V mlze nade mnou si podzimní větřík pohrával s listy. Chladný vzduch nasycený deštěm měl na můj obličej stejně osvěžující účinek jako voda po holení, ale bohužel jsem byl všemi událostmi příliš znepokojen, a nemohl se tedy zastavit a nerušeně se těmto vjemům oddávat.

Na známé trase nevyžadovalo řízení větší pozornost. Ponořen do svých myšlenek jsem automaticky následoval světla reflektorů. K napadení lékařů docházelo v poslední době až příliš často a jako vedoucí oddělení akutních příjmů jsem měl o své zaměstnance zvlášť velký strach. Vždyť na naše oddělení jsme přijímali lidi ve velmi kritickém stavu; takové, u nichž pravděpodobnost, že zemřou, byla vysoká. A i když byl pacient často převezen jinam, nebylo těžké si představit, že se v nějaké choré mysli mohlo zrodit přesvědčení, že za jeho smrt neseme zodpovědnost právě my. Chtěl jsem vědět, zda si náhodou nějaký šílený anděl pomsty v okolí nezřídil živnost.

Na parkovišti vyhrazeném pro vozy lékařů stálo jen několik aut. Zastavil jsem u plochy potřené speciální barvou a vypnul motor. Zůstal jsem v autě a pozoroval místo, kde někdo podřezal Saswalda.

Kromě kovových zátěží a potrhané policejní pásky upozorňující chodce, aby na označené místo nevstupovali, nezůstalo kolem plastové fólie vůbec nic. Vítr burácející na Erijském jezeře zvyšoval v betonových kašonech středu města rychlost a dosahoval zde mnohem větší síly než na předměstí. Z auta jsem sledoval, jak se rozcupované cáry policejní pásky vznášejí nocí, svíjejí se a znovu klesají na místo vraždy. Jako by je střežil nějaký tvor s obřími chapadly. Vzduchem se nesly úlomky různých předmětů pocházejících z místa činu, pohozené umělohmotné kelímky a kusy zmačkaného papíru. Prudké nárazy větru lomcovaly i mým autem, a tak jsem se odhodlal překonat opuštěný prostor, který mě dělil od nejbližšího nemocničního vchodu. Nadechl jsem se a otevřel dveře. Vtom se do nich opřel neobvykle silný závan větru a dveře se mi vysmekly z ruky. „Sakra!“ zaklel jsem a rychle se chytil volantu, abych nespadl. Konečně se mi podařilo vystoupit z auta, ale rozepnutý kabát se mi motal kolem nohou. Abych se mohl zapnout, musel jsem se k větru obrátit zády. Kolem mě poletoval list novinového papíru, zmítal se v nárazech větru, a nakonec se namotal na pneumatiku.

Od nemocnice mě dělilo necelých sto metrů. Tuto vzdálenost překonávám denně, aniž bych tomu věnoval zvláštní pozornost. Ale v tuto nezvykle brzkou dobu jsem se - schoulený, abych se ochránil před ledovým větrem, který do mě narážel jako vlny na rozbouřeném moři - bázkivě rozhlížel na všechny strany a snažil se co nejrychleji dostat z otevřeného prostoru. Jako zvířátko, které se bojí, že je nablízku dravec. Nedá se říct, že bych přímo běžel, rozhodně jsem k tomu ale neměl daleko. Svědčil o tom mimo jiné i můj zrychlený dech. Stále jsem se ohlížel k místu vraždy. Strach mi nedovoloval odtrhnout od něj oči, jako by mi odtamtud mělo hrozit nebezpečí. Obrovská plastová fólie se nafoukla a zase splaskla, přesně jako ve snu. Pokusil jsem se zaměřit zrak na osvětlený nemocniční vchod. Chybělo nějakých čtyřicet metrů. Tento úsek cesty byl docela tmavý. Zprava byl zastíněn nemocniční budovou a světlo sodíkových lamp sem nedopadalo. Mé osamělé kroky tady byly slyšet víc, pleskot kožených podrážek o mokrou dlažbu se odrážel od cihlových zdí. Dutost ozvěny dávala tušit, jak je nemocnice vysoká. Mezi řadou

kontejnerů a nemocniční zdí se dalo najít mnoho temných zákoutí. Ustavičně mě trápila představa, že právě v jednom z nich číhal na Saswalda vrah.

Dal jsem se do běhu. Zbývalo mi zhruba třicet metrů. Najednou se v jednom tmavém výklenku zatřpytil nějaký kov. Leskl se přibližně ve výšce hrudníku a okamžitě jsem za ním vytušil i člověka. Zpočátku to byl spíš pohyb než skutečná postava - jakýsi zákmit ve tmě. Někdo ke mně vykročil.

5

Zachvátila mě panika. „Stůj!“ vykřikl jsem na postavu, která se ke mně blížila z boku. Běžel jsem k nemocničnímu vchodu. Než jsem si jí mohl pořádně všimnout, do cesty se mi postavila další silueta. Muž za mnou na mě hulákal, abych se nehýbal. Zoufale jsem se rozhlédl. Dvacet metrů nalevo sousedil nemocniční pozemek s velkou opuštěnou parcelou. Rostl na ní plevel, nízké křoví a byla plná odpadků. Nebylo o čem přemýšlet. Otočil jsem se a vrhl se k ní. Oba na mě zakřičeli, abych se zastavil. Koutkem oka jsem zahlédl, že ten, který mi zatarasil cestu, pro něco sahá pod kabát. Ježíši, napadlo mě, má zbraň. Kdybych dělal hodně rámusu, možná by se objevili policajti. Třeba tu ještě nějací zůstali. „Policie! Pomoc! Má zbraň,“ zakvílel jsem a rozběhl se k opuštěné parcele. Nikdy mě nenapadlo, že bych byl schopen vyvinout takovou rychlost. Cíl byl už na dosah, když na mě dopadl proud světla. Nějaký hlas zaburácel: „Stůjte! Jsme od policie. Nic vám neuděláme.“

To určitě, pomyslel jsem si a pokračoval v trysku.

„Jste to vy, doktore Garnete?“ ptal se tentýž hlas.

Zastavil jsem se a podíval se do světla. Za ním se ozvalo: „Zdálo se mi, že vás poznávám po hlase, i když jste tak ječel. Večer jsme spolu mluvili, vzpomínáte si? O tom, jestli by oběť byla schopna napsat ta písmena, která jsme objevili u těla. Nechtěli jsme vás vyděsit.“ Mluvil stejně věcným tónem jako včera. Přistoupil ke mně a posvítil si do obličeje. V ostrém světle nabývalo akné v jeho hubeném obličeji velikosti měsíčních kráterů. Jeho kolega - zjevně mnohem mladší - mlčel. Světlo zasahovalo až k němu. Všiml jsem si, že má uniformu. Kov, jehož záblesk mě předtím zmátl, byl odznak.

Hrůzu rychle vystřídal vztek. „Tak vy jste mě nechtěli vyděsit!“ řval jsem na něho. „Málem mě z toho trefil šlak!“ Ukázal jsem na mladšího a chtěl vědět: „Proč jste se sakra takhle schovával? Vypadal jste jako vrah. A co se týče vás,“ rozčílil jsem se na detektiva, „když jsem viděl, jak saháte po něčem, co mohla být zbraň...“

„Tak, teď mě poslouchejte!" vpadl mi do řeči hlasem, který byl tentokrát plný nepřátelství. „Detektiv Riley nám nařídil, abychom to tady hlídali a někde se schovali. Dva policajti v neoznačeném autě jsou jak pěst na oko, proto jsme si vybrali tohle zastrčené místo. Aby na nás nebylo vidět a aby na nás nefoukalo. Upřímně řečeno, dokud jste se neobjevil vy, považovali jsme to za naprostou ztrátu času." Ukázal na mě prstem a pokračoval: „Choval jste se pěkně divně. Je vám to jasné? Celou dobu sedíte v autě, obhlížíte místo činu, potom tady pobíháte a nenápadně se rozhlížíte. Neviděl jsem vám do obličeje. Tak co si představujete, že si asi myslíme?" Pokrčil rameny, obrátil dlaně k nebi, jako by někdo tam nahoře měl pochopit, co má na mysli.

„Předpokládám, že mi to povíte," vyjel jsem.

„Vaše chování bylo pěkně podezřelé," vypálil na mě. „Jako byste si vyhlížel další oběť."

Moje zášť vůči němu ještě o stupínek vzrostla a ani jsem se to nepokoušel skrývat.

„Jistě je možné, aby kompetentní policista vyslechl podezřelého, aniž by k smrti vyděsil nevinné lidi. Jestliže jste si myslel, že jsem vrah, tak proč jste rovnou nezavolal *policie*?"

Nejistě se na sebe podívali, ale neodpověděli.

„No?" naléhal jsem.

„Proč své chování nevysvětlíte vy?" zeptal se muž v uniformě. V jeho hlase byl patrný záchvív vzteku. Ale jestli byl namířen vůči mně, nebo vůči jeho kolegovi, jsem nepoznal.

Detektiv vyslal k mladíkovi varovný pohled. Potom si povzdechl a obrátil se ke mně: „Víte," začal a jeho neklid byl čím dál nápadnější, „všichni, kdo tudy procházeli, tvrdili, že mají nějaký zdravotní problém - rýmu, bolesti hlavy, zánět průdušek - a že jdou na pohotovost. Když jsem s nimi mluvil, působili všichni věrohodně. Nikdo ve mně nevzbudil žádné podezření. Pomalu mi ale docházelo, že kdybychom vyplašili vraha, velice snadno by se vykroutil stejnou odpovědí. Myslel jsem si, že by bylo mnohem lepší pozorovat jeho reakci, kdyby ho někdo překvapil. Kdyby se dostal do bojovné nálady a vytáhl například nůž, měli bychom jak podezřelého, tak

vražednou zbraň. Napadlo mě, že bychom nepřiznali rovnou, že jsme od policie. Místo toho bychom počkali, až se usvědčí sám. Samozřejmě bych k tomuto kroku nepřistupoval, pokud bych neměl pádný důvod. A u vás jsem ho bohužel měl. Ale jakmile jsem si uvědomil, jak jste vyděšený a že nejste..."

„Moment. Takže vy tvrdíte, že jste mě takhle vylekal úmyslně?" Rudnul jsem vzteky. Až dosud se dal celý incident svést jen na jejich roztržitost.

Rozmrzele se na mě podíval, pokrčil rameny a odpověděl: „Všechno už víte. Choval jste se podivně a neviděl jsem vám do obličeje."

Jeho kolega se ušklíbl a odvrátil zrak. Z celé situace byl nejvíce nešťastný on.

Možná jsem měl projevit trochu dobré vůle. Kdyby se detektiv nechoval tak nepřístojně, mohl jsem se snažit mu porozumět, podívat se na věc jeho očima, snad i připustit, že chápu jeho povinnost prověřit každý podezřelý detail, a nabídnout mu, že přijmu všechna nezbytná opatření, snad bych i obešel předpisy, pokud by to mohlo znamenat dopadení Saswaldova vraha. Ale nic z toho jsem neudělal.

„Poslouchejte, vy strážce zákona," zapíchl jsem do něho prst. „Než se rozhodnete vyděsit někoho dalšího, doporučil bych vám, abyste si zvykl na skutečnost, že jste v nemocnici. Také byste si mohl zvyknout na fakt, že tady neustále budou chodit pacienti, třebaže se vám to nelíbí a narušuje to vaše takzvané vyšetřování. Dál bych vás rád upozornil na to, že další pacient si třeba bude myslet, že má poruchu zažívání, ale ve skutečnosti to bude infarkt. A takového člověka opravdu vyděsíte k smrti. Jestliže se vám podaří ještě jeden takový husarský kousek, požádám detektiva Rileyho, aby vás vykázal z objektu nemocnice!"

Mé kárání se ho dotklo. Ve světle jeho lampy jsem si všiml, jak se mu vztekem rozšířily zornice. Ale zřejmě spatřil v mém obličeji cosi, co ho přesvědčilo, že na tom bude lépe, když nic neřekne. Zuby jsem měl tak zaťaté, až se mi zdálo, že jsem si skousl korunku. Oba jsme ještě párkrát zasupěli, pak se detektiv otočil a kráčel k parkovišti. Mladšímu dal znamení, aby ho následoval.

Bůh nás chraň, napadlo mě při pohledu na tu podařenou dvojici. Z vlastní zkušenosti jsem věděl, že kdykoli policie vyšetřovala zločin v nemocnici, vždy se střetávaly její zájmy se zájmy pacientů a lékařů. A stávalo se to i v případech, kdy se všichni policisté chovali co možná nejohleduplněji. Dokud nechytanou vraha, čeká nás těžké období, říkal jsem si a doufal, že se to napříště obejde bez kovbojských metod horlivého detektiva.

Můj plán toto nemilé setkání naštěstí nenarušilo. V kartotéce jsem ovšem zjistil, že jiný policista celou noc zaměstnával úřednici vyhledáváním právě těch informací, o které mi šlo. Na policistovu žádost vytáhla úřednice celkem dvaosmdesát karet pacientů se jménem Pearson (mezi nimi i osm označených křížkem). Všechny patřily lidem, kteří byli během posledních deseti let - tedy během doby, kdy u nás pracoval Saswald - alespoň jednou ošetřeni v naší nemocnici. Úřednice však správně trvala na tom, že policista potřebuje povolení, a záznamy mu k nahlédnutí nepůjčila. „Lékařské tajemství má přednost dokonce i před vyšetřováním vraždy," sdělila mu k jeho nelibosti a uložila záznamy do nemocničního sejfů. Mně však požadované materiály předložila bez námitek. Jako zaměstnanec a vedoucí lékař oddělení akutních příjmů jsem byl zvyklý na to, že dostanu všechny záznamy, o které požádám. Pouze mě poprosila, abych to nejdříve oznámil detektivovi, protože nechce mít problémy.

Riley s mým návrhem okamžitě souhlasil. „Zrovna teď by nám to moc pomohlo. Čekáme na povolení, ale je jich tolik a jediné kritérium je to jméno. Soudce odložil rozhodnutí, dokud si nebude jistý, že nebude mít na krku nějakou skupinu, která hájí zájmy pacientů. To víš, policajti se hrabou v lékařských zprávách a tak dál. Ne že by mě to překvapilo. Hledat něco v lékařských zprávách je pro nás vždycky problém."

A tak by to mělo být, pomyslel jsem si. Čas od času mi Riley bezděky připomněl, že nejsme na jedné lodi. Napadlo mě, že je vhodná chvíle ho na to upozornit. „Pochop, když teď najdu něco podezřelého, lékařské tajemství mi nedovoluje ti to sdělit. Musíš si počkat na oficiální souhlas soudce."

Riley si povzdechl.

„No tak, znáš přece nařízení," pokračoval jsem. „Jestliže ale nenajdu nic, můžu ti to říct. Pokud nikoho z těch lidí Saswald nikdy neošetřoval, nevím, proč bych ti to měl tajit. Ale jestliže ode mě uslyšíš *bez komentáře*, počkej si na všechna ta povolení a podívej se na to sám." Pohyboval jsem se nebezpečně blízko hranice etických norem. Když jsem však vzal v úvahu, co je v sázce - dopadení vraha, navíc takového, který si zřejmě vybírá oběti mezi zaměstnanci, udělal jsem to rád, protože to věci urychlí.

„Dobrá," souhlasil, „ale když už jsme u těch podmínek, rád bych ti taky něco připomněl. Když se ptáme, jestli Saswald neznal nějakého Pearsona, neznamená to, že veřejně oznamujeme, že to jméno bylo napsáno vedle mrtvol. To je pořád naše malé tajemství." „Jasně."

Seděl jsem za rozvrzaným stolem přímo v sejfu a probíral se kartami pacientů. Zabralo mi to hodinu a půl. Byly mezi nimi velmi tenké složky - zprávy o jednorázové návštěvě nemocnice, případně našeho oddělení, kdy pacient přišel do styku pouze s jedním lékařem, ale i mnohasvazkové spisy, přičemž každý oddíl byl silný i několik centimetrů a obsahoval záznamy o četných vyšetřeních, spadajících do kompetence mnoha lékařů. Při práci mě pozoroval jeden z Rileyho mužů. Hrbil se v židli opřené o masivní ocelové dveře. Zápisy v Davidově kartě žádné překvapení nepřinesly: potvrdily, že Saswald Davida nikdy neošetřoval. Přišlo mi však užitečné zapamatovat si, který lékař ho měl na starosti v době, kdy byl převezen na kliniku v Mexiku. Když David opouštěl jednotku intenzivní péče, označil doktor Arnold Pinter jeho fyzický stav za stabilizovaný a odkázal ho do péče psychiatra doktora Petera Forbese. Věděl jsem, že Forbes má tento měsíc na starost akutní psychiatrické příjmy. Protože podepsal Davidův převoz do Mexika, bylo pravděpodobné, že právě on získá nějaké informace o stavu bývalého pacienta. Během dne mu zavolám a poptám se ho. Poslední karta mi prošla rukama za pět minut sedm. Hodil jsem ji na jednu z hromádek rozložených po stole a protáhl se. Dobrá zpráva byla, že

Saswald za celá léta žádného Pearsona nezmrzal ani nezabil, protože nikdy nikoho takového neošetřoval. Tím však bohužel přicházely v úvahu ostatní varianty.

Začal jsem je odpočítávat na prstech. Za prvé, mstitel jménem Pearson napravoval křivdu, která se stala - jak se domníval - nějakému pacientovi s úplně jiným jménem. Za druhé, celá věc nemá s nemocnicí nic společného. Nějaký Pearson si se Saswaldem vyřizoval osobní účty. V takovém případě je však naprosto zbytečné cokoli očekávat od lékařských zpráv nebo od nekonečných výsledků zaměstnanců, jež nás bezpochyby čekají. Policie bude muset ověřit bůhví kolik stop mimo nemocnici za předpokladu, že to jméno patří vůbec někomu z Buffala. Jak jsem tak dumal nad tím, co všechno může dopadení vraha obnášet, napadla mě ještě horší možnost. Co když spekulace, že vzkaz psal sám vrah, je správná? Co když to má být falešná stopa? Stačilo, aby namočil Saswaldovu ruku do krve a potom s ní napsal jméno člověka, na kterého měla být stržena pozornost. Klidně si to jméno mohl vymyslet. A policie bude hledat někoho, kdo vůbec neexistuje.

Výčet problémů nebral konce. Všechny vypadaly tak obtížně, že jsem se zhrozil při pomyslení na práci, kterou bude muset Riley zvládnout. Byla-li jeho práce vždycky tak skličující, není divu, že vypadá tak ztrhaně.

Pohled na hodinky mi připomněl, že je čas vrátit se na oddělení a věnovat se začínajícím lékařům. Pokusil jsem se vstát, ale mé svaly byly tak ztuhlé, že jsem zaúpěl bolestí. Můj nárek vyburcoval policistu. Usnul asi hodinu po tom, co jsem se dal do práce, a ačkoli byl ještě rozespálý, přesvědčil se, zda neodnáším něco, co nemám. Já jsem zase na oplátku sledoval, jestli se nesnaží zhlédnout něco, co by mu mělo zůstat utajeno. Společně jsme zasunuli mohutnou závoru, zadali jsme dvojité kód a otočili kotoučem. Potom jsme se dvakrát ujistili, že zámek zapadl, a rozešli se. U schodiště jsem se otočil a zavolał: „Požádejte detektiva Rileyho, ať se za mnou staví.“

Když jsem scházel ze schodů, zničehonic mě napadla otázka. Zasáhla mě jako blesk z čistého nebe. Je to všechno - David Pearson, Brama, dotaz položený Saswaldovi a jeho nedůtklivá odpověď -

opravdu jen náhoda? Nemůže to být důležitější, než to zpočátku vypadalo? Možná. Ale co s tím mám dělat? Až do dalšího odpočívadla jsem sváděl boj sám se sebou. Na jedné straně tady byla moje osobní neochota cokoli sdělit a můj závazek uchovat lékařské tajemství. Na druhé straně však stálo mé překvapivé zjištění, že i když je David v Mexiku, mohl mít se Saswaldem něco společného a mně se to vůbec nemuselo donést. Ale jak na to upozornit a dostát přitom svému závazku vůči Davidovi jako pacientovi? V polovině cesty do druhého poschodí jsem minul okno. Po vnějších tabulkách stékaly pramínky vody a znemožňovaly výhled na asfalt pode mnou. Rozmazané postavy vystupovaly ze svých vozů a pospíchaly k nejbližšímu vchodu. Vzpomněl jsem si na verš ze staré písničky od The Doors. Ale slova tentokrát byla *vrah v dešti*. Zamrazilo mě.

Hodinu jsem měl výuku a další hodinu se věnoval pacientům. Během této doby se přítomnost policie stávala stále zřejmější. Od sester, které měly v noci službu, jsme se dozvěděli, že výsledky probíhaly až do čtyř. V této chvíli už každý věděl, že policie neustále zmiňuje jméno Pearson, nikdo si ale údajně nedokázal vysvětlit proč. Z přílivu nových policistů v modrých uniformách jsem usoudil, že je Riley povolal, aby mu pomohli zvládnout mnohem početnější denní směnu. Krátce nato začali odvádět po dvou nebo po třech sestry a seržant mě upozornil, že brzy přijdou na řadu ostatní zdravotníci včetně lékařů na praxi. S lékaři se dohodl na kompromisu. Bude je vyslýchat, až jim skončí služba. I když každý výsledek trval sotva deset minut, neustálý pohyb působil rušivě a důrazně připomínal včerejší událost.

Nikdo se nemohl pořádně soustředit, a tak všechno zabralo víc času než obvykle. Od doby, kdy začala Brama bojkotovat naši nemocnici, jsme sice měli málo pacientů, přesto však byla dnes čekárna plná a lidé museli stát v prostoru vyhrazeném pro sanitky. Také se odehrál menší skandál, když sestra omylem zaměnila karty dvou pacientek. Dáma zotavující se z náročného flámu najednou zjistila, že je oholená a připravená na operaci slepého střeva. Zatímco jsem ji uklidňoval, její manžel - připomínající zarostlého obra - vykřikoval: „Nemá teď číču!“

Krátce po půl desáté však došlo k vážnějšímu pochybení. Byl jsem v kóji oddělené plentou. Susanne pracovala vedle. Najednou se ozval výkřik: „Zastavte to!“ Nakoukl jsem za plentu.

Susanne se snažila vytrhnout ještě plnou injekční stříkačku z kanuly. Z vyděšeného pohledu druhé sestry, která stále držela injekci, se dalo předpokládat, že měla v úmyslu píchnout pacientovi to, co jí Susanne právě vyrvala z ruky.

Bledý, vyděšený muž ve středních letech krvácel z úst. „Co se děje?“ zvolal.

„Všechno bude v pořádku," uklidňovala ho Susanne a volnou rukou ho poplácala po hrudníku. Pacient se nechápavě díval z jedné na druhou. Potom vzala prázdnou lahvičku a obrátila se ke své svěřenkyni. „Jděte," přikázala a vydala se ke dveřím. Její zahanbená kolegyně šla za ní. Susanne ji začala kárat, ještě než opustily pokoj, ačkoli to nebývalo jejím zvykem. „To byl draslík, ne vitamin K..." Dveře se zabouchly a víc jsem se nedozvěděl. K pochopení toho, co se stalo, to však stačilo. Panebože, říkal jsem si v duchu a snažil se uklidnit pacienta. Celá příhoda mi byla naprosto jasná. V kartě jsem našel rozpis léků. Jistě bere tablety proti srážení krve a začal mu krváčet žaludeční vřed. Místo aby připravila injekci s dávkou vitaminu K, což je u těchto pacientů běžný prostředek pro úpravu srážlivosti krve, chtěla aplikovat draslík. Tato látka má také označení K +, ale způsobila by srdeční zástavu. Protože stříkačka byla už zavedena v kanyle, předpokládal jsem, že si Susanne všimla prázdné lahvičky na stolku právě ve chvíli, kdy se její kolegyně chystala podat draslík. „Krvácení přestane za několik minut," dostal jsem ze sebe. Obtížně se mi podařilo naladit uklidňující tón, uplatňovaný v situacích vymykajících se kontrole. Zvládli jsme to. Vitamin K upravil srážlivost a nasogastrická sonda zastavila žaludeční krvácení.

„Doufám, že to brzy rozlouskneš, ale taky by sis měl zjednat pořádek ve vlastních řadách. Jinak si tví lidé znepřátelí kdekoho," podotkl jsem, když jsem Rileymu vyličil zážitek z parkoviště. Bylo deset hodin dopoledne, seděli jsme u mě v pracovně a pili kávu. „Všichni jsou celí nesví. Uklidňoval jsem je hodinu. Řeknu ti, stačí

málo a zase se přestanou soustředit." Rozvaloval se proti mně, v jediné židli, která tu pro návštěvy byla. Kabát měl ještě zmačkanější než obvykle a strniště na tvářích napovídalo, že pracoval celou noc. Mou stížnost přešel bez poznámky, ale z napjatých svalů na obličeji bylo patrné, že příslušný detektiv brzy dostane lekci slušného chování.

„Co se týče karet pacientů," pokračoval jsem, „neoficiálně ti můžu oznámit, že jsem nenašel žádnou souvislost mezi Saswaldem a některým naším pacientem." Potom jsem mu vyjmenoval varianty, které mě napadly.

Pozorně mě vyslechl, opřel se o stůl a pobaveně se ke mně naklonil: „Asi mi to nebudeš chtít věřit, ale na většinu těch možností jsem přišel taky, úplně sám." Náznak úsměvu zmizel a Riley se zamračil. „V jedné věci máš pravdu. Jít po tom jménu by znamenalo zapojit armádu poldů. Bylo by to jako hledat jehlu v kupce sena." Z jeho hlasu číselna sklíčenost. „Mimochodem, znal jsi Saswaldovu rodinu?" zeptal se Riley. Zavrtěl jsem hlavou. „Párkrát jsem pozdravil jeho ženu na nějaké společenské akci, ale abych řekl pravdu, nevím ani, jestli měl děti." Tak to chodilo ve všech velkých nemocnicích. Z profesního hlediska jsme se znali dokonale, ale jakmile jsme opustili zdi nemocnice, byli jsme si - až na výjimky - cizí.

Jedním douškem dopil kávu a pokračoval: „Mluvil jsem s ní včera večer."

Seděl bez hnutí a několik vteřin zíral na dno kelímku. „Nevím, jak jsi na tom ty, ale mluvit s někým z rodiny po vraždě někoho blízkého... Zdá se mi, že není nic těžšího."

Věděl jsem, co má na mysli, ale byl jsem zticha.

„Je to velice vyrovnaná žena," zvedl zrak od kávové sedliny. Zasáhla mě tíha jeho pohledu. Četl jsem v něm smutek, jaký mívají v očích starší policisté. Vídal jsem ho i u starých lékařů. Celý život pracovali na akutním příjmu a museli unést mnoho neštěstí. Souviselo to s výkonem jejich povolání. Od doby, kdy začaly problémy s Bramou a kdy se objevil případ Roberta Delanyho a jemu podobné, vidím čas od času stejně poznamenaný obličej i v zrcadle.

Naše tak rozdílné profese měly jedno společné - sledovaly život a smrt ve velkém městě.

„Přestože byla v šoku, chtěla se mnou mluvit co nejdřív," pokračoval. „Ale ani ona nemá tušení, kdo by mohl být Pearson. Jeho podřízení nám taky moc nepomohli. Ještě prověřuji tu organizaci, kam měl nastoupit, ale i tam to vypadá stejně. Obě Saswaldovy děti - syn i dcera - mají rodinu, přiletí sice, ale pochybuji u, že to k něčemu bude. Paní Saswaldová se svěřila, že si práci zařídil tak, aby měl čas, když byly děti malé. Ted' mají samy děti a na otce si poslední dobou moc nevzpomněly." Vstal od stolu a protáhl se. Jeho mohutné tělo zaplnilo prakticky veškerý volný prostor mé miniaturní pracovny.

„Už jsem na ty noční směny nějak starej. Týden v posteli by mi rozhodně bodl."

Byl o deset let mladší než já, ale pohyboval se tak těžkopádně, že vypadal mnohem starší. Když se natahoval přes stůl, aby mi podal ruku na rozloučenou, vycítil jsem nezměrnost jeho únavy a zapochyboval, že by se dala beze zbytku smazat spánkem.

Nevím, jestli mě na tu myšlenku přivedl zákmit soucitu nebo množství vyličených problémů, ale najednou mě napadlo, jak bych mohl být užitečný a nevyzradit přitom lékařské tajemství. Co kdybych mu navrhl, aby se zaměřil na Saswaldův vztah k léčebně - na mou otázku přece reagoval divně - a Davidovo jméno bych vůbec nezmiňl? Přišlo mi to tak prosté, že jsem vyhrkl: „Počkej chvíli. Na recepci se stalo něco zvláštního. Asi bys to měl vědět."

Byl už skoro u dveří. Otočil se a tázavě zvedl obočí.

„Až budeš mluvit s lidmi z Bramy, zajímej se o to, jaký měl Saswald vztah k protialkoholní léčebně, kterou mají v Mexiku. Když jsem se ho na to včera ptal, přesně řečeno na to, jestli tam pracoval, odpovídal neurčitě a nakonec jsme se pohádali."

Napjatě mě poslouchal. „No a?" řekl po několika vteřinách. „To je všechno. Myslel jsem, že by ses měl podívat na to, proč ho ta otázka o léčebně tak vyvedla z míry."

„Proč si myslíš, že by to mohlo souviset s jeho smrtí?" Vypadal, že ho to zajímá.

„Jenom mi to připadlo zvláštní. Tak agresivní reakce na tak

nevinnou otázku."

„Jak přesně zněla ta tvá *nevinná otázka* o protialkoholní léčbě?"

„Jestli o ní slyšel, jestli tam pracoval, nic víc."

„Proč jsi to chtěl vědět?"

No nazdar! „No, slyšel jsem o ní, a tak mě zajímalo, co to přesně je..."

„Proč?"

Začínal jsem se cítit nesvůj. „To je jedno. Ale jeho reakce..."

„Poslyš, chápu, že mi chceš píchnout, ale to, že ses vyrukoval s nějakou léčebnou a on tě odbyl, s vraždou asi těžko souvisí."

Cítil jsem podivný tlak v žaludku. „Možná máš pravdu, ale zajímal ses, jestli jsem si nevšiml něčeho divného..."

„Neumíš lhát. Znáš tě dost dlouho na to, abych věděl, že se neukvapuješ. Všechno, co z tebe vypadne, máš do detailu promyšlený. Za tím je něco jiného. To, že tak zdůrazňuješ Saswaldovu reakci na otázku o léčbě, není náhoda."

„Ale to tak..."

„Jednej se mnou na rovinu," přikázal mi. Mluvil skoro něžně, ale vrásky na čele se mu prohloubily. „Proč mi nechceš vysvětlit, proč ses ptal Saswalda na tu léčbu?"

„Přisahám, že nevím o ničem, co bych ..."

„Přestaň," vyštěkl. Nečekaná změna tónu jeho hlasu mě polekala. Málem jsem nadskočil.

Najednou jsem pocítil téměř neodolatelnou touhu se od všeho očistit. Díval se na mě a čím dál víc se mračil. Sakra! Měl jsem držet jazyk za zuby. Zbývalo už jedině odvolat se na lékařské tajemství, ale troufal jsem si tak málo, jako bych žádal o právo nevypovídat u soudu.

„Lituji, ale víc ti nemůžu říct. Týká se to mého pacienta..."

„Pacienta? Tak moment." Přistoupil o krok blíž. V jeho očích nebylo po únavě ani stopy. „Jde o to tvé *bez komentáře*, na kterém jsme se dohodli?" Probodával mě pohledem. Cítil jsem se jako v záři světlometů.

„Ne tak úplně," snažil jsem se ho zabrzdit nastavenými dlaněmi.

Byl jsem odhodlán mít konverzaci bezpečně pod kontrolou a soustředit se, aby mi něco bezděčně neuklouzlo.

Ale Riley se obalamutit nedal. „Tak jak je to *úplně*? Proč pořád nechápu význam té hádky mezi tebou a Saswaldem? Co mi nedochází? Co mi nechceš prozradit?" Rozhovor se mi definitivně vymkl z rukou. Svíjel jsem se v tisícivattovém žáru jeho pohledu.

„Víc ti nemůžu říct, protože moje otázka se týkala pacienta. Ale kvůli němu se nenaštval. Vůbec na něho nepřišla řeč. Bylo to kvůli té léčebně..." Má slova zněla neuvěřitelně nepřírozně.

„A ten tvůj pacient nebyl - čistě náhodou - v těch záznamech, které jsi kontroloval, že?"

Cítil jsem, jak rudnu. „Detektive Riley, nemůžu nic..." Vehe-mentně jsem se snažil uplatňovat zásady lékařského tajemství.

„Takže tvůj pacient, ne Saswaldův, a jmenuje se Pearson. A Saswald se těsně před smrtí hádá kvůli nějakému Pearsonovi. To vypadá zajímavě."

Vyskočil jsem a ukázal na něj prstem: „Tak budeš mě konečně poslouchat? Nehádali jsme se kvůli Pearsonovi! To jméno jsem před ním nevyslovil. Tečka. Tak to bylo. Začal být agresivní, až když jsem se ho zeptal na tu léčebnu. Nevěděl ani, že tam mám pacienta, tak se zaměř na to. Zjisti, proč nechtěl mluvit o té klinice!" Skoro jsem křičel.

Ale Riley se už nedal zastavit. „Kdepak, doktore, právě to jméno tady hraje roli. Myslím, že už chápu, cos mi chtěl naznačit."

„Ale..."

„Ptal ses na tu léčebnu kvůli svému pacientovi. Jmenuje se Pearson, že? Saswalda ta otázka podráždila. A potom jsi to jméno viděl vedle Saswaldova těla. Je to tak?"

„Riley, pochop to už konečně. Neřekl jsem, že se tak jmenuje můj pacient..."

„Dobře," přerušil mě ledově klidným hlasem. „Teď už od tebe nepotřebuju vůbec nic. Víím, co mám dělat. Díky." Než jsem se stačil ozvat, byl pryč.

Dlouho jsem nehnutě seděl a bylo mi ze sebe špatně. Proč jsem nedržel zobák? Kdyby policisté přece jen narazili na Davidův spis,

skutečnost, že je v léčebně Bramy, by pro ně absolutně nic neznamenal. Pravděpodobně by se domnívali, tak jako zpočátku i já, že s vraždou nemůže mít nic společného, protože je v Mexiku. Ale teď? Ani jsem nechtěl domyslet, jakou reakci to asi spustí.

„Sakra!“ Zabořil jsem hlavu do dlaní. „Sakra! Sakra! Sakra!“

Z pracovny jsem odešel za půl hodiny. Pořád mi ležel v hlavě David a to, co jsem mu provedl. Bylo mi jasné, že ho musím nějak varovat. Riley je teď schopen udělat cokoli, aby získal přístup ke kartám. Až se mu to podaří, okamžitě se zaměří na Davida, přestože jsem zdůrazňoval, že by za vším mohla být ta klinika. To, že se tam léčí, mu alibi neposkytne. Naopak, v očích policie se stane podezřelým. Vystane řada otázek. Měl David k Saswaldovi nějaký vztah? Mohl mít zájem na jeho smrti? Mohl tu vraždu nějak připravit? Zhrozil jsem se. Bezpochyby půjdou po Davidovi co nejdřív, zvláště když se nemají čeho chytit. Jak to asi ovlivní průběh vyšetřování, jejich chování k Davidovi a ochotu sledovat jiné stopy? Ne že by chtěli úmyslně Davida do něčeho zatáhnout. Ovšem když jsem viděl, jak Riley po té informaci chňapl, bylo náhledni, že z ní bude chtít vytěžit maximum. Tedy najít pojítko mezi Davidem a vraždou. Nejhorší ze všeho je, že se to dalo předpokládat. Měl jsem si to nechat projít hlavou, a ne to tak skvěle vykecat.

Zaklepal jsem na otevřené dveře pracovny psychiatra Petera Forbese. Byl to Davidův ošetřující lékař. Mluvil do diktafonu a něco hledal ve stohu papírů. Vzhlédl od práce a prohlásil: „Nazdar Earle, to je překvapení. Pojď dál. Nevídám tě ve svém srubu dvakrát často.“ Byl střední postavy a ve středních letech. Měl pleš a vypouklé břicho a nutně potřeboval zubaře. Nicméně nosil obleky, které byly k vidění v módních časopisech, a nemocnicí -i když se to dalo těžko pochopit - ho provázela pověst přitažlivého elegána. Mně osobně vždycky připadalo divné, že odborník na alkoholismus vypadá jako zmenšený Dionýsos.

„Díky, Petře. Neruším?“ Přesně před čtyřiceti pěti minutami Riley vystřelil z mé pracovny. V této chvíli už s největší pravděpodobností roztáčel kola mašinerie, na jejímž konci měl být David. Neměl jsem

tušení, jak dlouho to může trvat - hodiny, dny, možná víc? - ale v každém případě jsem musel jednat rychle.

„Samozřejmě že ne. Sedni si.“ Ukázal na dvě kaštanově hnědá, tlustě vypolstrovaná křesla s hedvábným čalouněním a zlatým lemem. Pracovna, zejména poskytne-li její zařízení nemocnice, může vypovědět mnohé nejen o lékaři, ale především o jeho postavení. A Forbesova nebyla výjimkou. Jeho království bylo dvakrát větší než moje a nábytek z laminovaného růžového dřeva na první pohled kvalitativně převyšoval to, co dali mně. Světle modrý koberec - sice o pár centimetrů kratší, než měl ve své rezidenci sám generální ředitel - očividně nabýval převahy nad šedým linoleem, které zdobilo můj pracovní prostor. Podle kritérií, které jsem si osvojil během své dvaadvacetileté praxe, jsem Forbese ohodnotil jako člověka středně důležitého. Ne jako světově proslulého akademika, ale jako lékaře, který může být nemocnici užitečný. Alespoň v očích těch, kteří tyhle pracovny vybavují. Důkazy psychiatrový práce, které ho opravňovaly požívat jistých výhod - několik stovek jeho článků - byly v knihovně za ním. Vyrovnal je v řadách a naaranžoval tak, aby přední strany byly dobře vidět z křesel pro návštěvy. Na jednom z nich jsem se právě uvelebil. Vystavené časopisy tvořily pestrou směsici, ale nebylo mezi nimi ani jedno vědecky uznávané periodikum. Všiml jsem si názvů *Farmakologický týdeník* nebo *Věstník psychotropních látek*. Tato literatura vycházela vstříc různým farmaceutickým firmám, které uváděly na trh drobně modifikované výrobky konkurence. Když zjistil, že si prohlížím výsledky jeho celoživotní práce, poklepal na poznámky na stole před sebou. „Desátý za posledních dvanáct měsíců.“ Zazářil a odložil mikrofon, do něhož nadiktoval svůj poslední objev. „Mohl bych vám na oddělení něco dohodit. Zástupci firem si nemůžou vynachválit, jak se léky testované na akutním příjmu osvědčují. Televize teď tvůj rajon proslavila a nějaké peníze by ti určitě přišly vhod.“

I lék, který měl pouze upevnit pozici firmy na trhu, musel být klinicky testován. A účast na takových zkouškách mi právě navrhoval. Forbes a jemu podobní někdy objevili nečekané vedlejší účinky modifikované látky, a tak ušetřili příslušné firmě spoustu

peněz za soudní procesy. Farmaceutický průmysl se zúčastněně nemocnici za takové úspory štědře odměňoval mohutnými dotacemi nebo vybavením pracoven, jako byla tato. Na takto financovaném křesle jsem právě seděl. Ještě před několika lety využíval Forbes uvedených výhod k osobnímu prospěchu. S celou rodinou jezdil na takzvaná vědecká setkání. Byly to vlastně rodinné výlety s ubytováním v nejluxusnějších hotelích. Ovšem potom Komise pro schvalování léčiv podobné podniky omezila.

„Myslím, že i tak jsem si naložil pořádnou porci," odmítl jsem zdvořile. Nechtěl jsem ho svým skutečným názorem na jeho „výzkum" urazit. Vyměnili jsme si ještě pár zdvořilostních formulek, načež jsem přistoupil k tomu, co jsem potřeboval zjistit. „Zajímalo by mě, jestli už máš nějaké zprávy o našem pacientovi v Mexiku." Doufal jsem, že působím dostatečně nezaujatě. Forbes se okamžitě zamračil: „Máš na mysli Davida Pearsona? Po pravdě řečeno o něm nemám žádné informace." Nahnul se nad stůl a vypadal zakaboněně. „Není to ten Pearson, o kterého se zajímá policie, že ne?" Snažil jsem se tvářit pokud možno užasle. „Proč by se o Davida zajímala policie? Je přece v Mexiku." Ale brzy by se mohla zajímat, pomyslel jsem si. Forbes mlčel. Z výrazu jeho obličeje se nedalo nic vyčíst. „Máš pravdu. Asi je to někdo jiný," řekl konečně.

„Myslíš si, Petře, že bych se v té léčebně mohl obrátit na někoho..."

„Prý jsi našel Saswalda," nenechal mě domluvit, „když ho... no, však víš."

„Ne, zavolali mě k němu. Ale bylo už pozdě. Ted' k Davidovi..."

„Slyšel jsem, že byl skoro bez hlavy. Je to pravda?"

Jeho posedlost tou vraždou mi začala lézt na nervy. Chtěl jsem se dozvědět něco o Davidovi. Někaké dobré zprávy. Měl jsem v plánu okamžitě mu zatelefonovat do léčebny a upozornit ho na to, co se chystá, pokud by cokoli nasvědčovalo tomu, že se k němu nějaká informace dostala. Toto jsem mu dlužil, a možná mnohem víc. I kdyby s tím neměl nic společného, což bylo pravděpodobné, chtěl jsem ho připravit na Rileyho prudký útok. Když už jsem na něj poštal detektiva, je tohle to nejmenší, co pro něj můžu udělat. K

tomu ovšem potřebuji vědět, v jakém stavu se nachází. Kdyby na tom byl psychicky špatně, musel bych vymyslet něco jiného. Mohl bych ho například navštívit, pokud by to bylo nutné.

„Nezlob se, Petře, ale policie mi zakázala o tom, co jsem viděl, mluvit. Prosím tě, kdy čekáš nějaké zprávy o Davidovi?" Neměl jsem v úmyslu odbýt ho tak prudce, ale nechtěl jsem, aby se dál zajímal o Saswalda. Na chvíli se mi zdálo, že mírně svařtil obočí, ale určitě jsem to nevěděl. Nevyznal jsem se v něm odjakživa. Nakonec pokrčil rameny: „Vlastně ani žádné zprávy nečekám. Klinika, na které se léčí, je vázána léčebným protokolem a neposkytuje informace, dokud neuveřejní výsledky. Musím zdůraznit," dodal, „že Pearsonovy vyhlídky nejsou dobré, v této fázi už ne. Jistě víš, že stav alkoholiků se několikrát stabilizuje..."

Ne, jen tohle ne! Poslouchat jeho rozvláčné přednášky, třebaže se týkaly nových postupů v léčbě alkoholismu, bylo to poslední, na co jsem měl náladu. Přesto mi bylo jasné, že bych měl raději předstírat zájem pro případ, že budu potřebovat jeho pomoc. Zřejmě se vším dělají velké tajnosti a Forbes jako odesílající lékař je jediný, kdo by je mohl přimět podat nějakou informaci o Davidově stavu.

„...za posledních třicet let nedošlo k výraznému posunu v léčbě alkoholiků..."

Drmolil dál a já přemýšlel o tom, jestli i David během terapeutických pohovorů seděl v tomto křesle a co si asi myslel o Forbesovi jako ošetřujícím lékaři. Za ta léta jsem ho viděl odvést spoustu kvalitní práce na akutním příjmu. Jakmile si na oblek za čtyři tisíce dolarů natáhl bílý plášť, působil tak skromně, že si ho pacienti mohli snad i oblíbit. Nikdy nikoho neodsuzoval. Za celý život jsem nepotkal člověka, který by lidi hodnotil méně než Forbes.

„...přece jenom čtyřicetiprocentní naděje..."

Celkově vzato se pacienti v jeho přítomnosti zřejmě cítili spokojeni sami se sebou i s tím, co udělali. A to i v případě, že by k sobě měli spíš cítit odpor. Ponechám-li stranou jeho práci na akutním příjmu, vždycky jsem pochyboval, že z dlouhodobého hlediska by se mohl takový přístup osvědčit.

Forbes jako by pacientům naznačoval, že se mají spokojit se

svým vyšinutým já, a tím je - podle mého soudu - nedostatečně motivoval ke změně k lepšímu.

„...v budoucnu se snad objeví lepší terapeutické možnosti. Takže ještě něco tě přivádí do mé nory?" vytrhl mě z úvah. Nečekaný konec jeho monologu mě zaskočil.

„Nevíš, jakou má ta léčebna pověst?" snažil jsem se dát dohromady nějakou inteligentní otázku. „Upřímně řečeno se mi zdá divné, že by Brama posílala někoho na speciální program, a ještě k tomu do Mexika."

„Ano, doslechl jsem se o tvé rozepři s Bramou," prohlásil, aniž naznačil, co si o tom myslí. „Ale bohužel... nic nevím."

„Petře, no tak. Netvrď mi, že se něco nedostane ven, i když je to tajný výzkum. Jakou má ta léčebna pověst? Máš tam nějaké další pacienty?"

Vrhl na mě pohled, z kterého se opět nedalo nic vyčíst. Neměl jsem ani tušení, jestli mu vadí, že na něj naléhám. Nakonec připustil: „Měl jsem tam ještě jednoho pacienta. Jeho výsledky byly dobré. Stále abstínuje, pokud je mi známo. Ted' mě prosím omluv..."

„Ale co se o té léčebně povídá? Doneslo se ti přece něco od kolegů z jiných nemocnic nebo z jiných měst."

„Ano, několik psychiatrů, kteří tam mají rovněž pacienty, ji hodnotí velmi příznivě. Ted' mě ovšem musíš opravdu omluvit...", řekl neutrálně.

„Nemáš představu, v čem spočívá ten jejich výzkum? Jsou součástí léčby nějaké nové léky? Nezmínil se ti ten pacient..."

„Opakuji, nemám tušení. Budeš si muset počkat - stejně jako my všichni - až své metody zveřejní."

Vytáhl z diktafonu kazetu a začal šustit papíry před sebou. „Bohužel ti nemůžu víc pomoci," dodal a usmál se.

„Máš na ně telefon?"

„Bohužel, ale možná by ti ho mohli dát v Bramě tady ve městě."

To určitě. Zrovna na mě tam jsou ted' zvědaví. Poděkoval jsem Forbesovi za čas, který mi věnoval, a rozloučil se.

Zvláštní, pomyslel jsem si už na chodbě. Za normálních okolností by ta spousta otázek inspirovala výřečného Forbese minimálně k

hodinovému projevu. Ale navzdory jeho nestrannému chování jsem nabyl dojmu, že stejně jako jsem já nechtěl dál rozvíjet Saswaldovu vraždu, ani on neměl zájem někomu vykládat o léčebně v Mexiku.

6

Bylo krátce před sedmou hodinou ráno. Když mi zavolal Riley, trčel jsem zrovna v koloně na dálničním přívaděči.

„Nazdar doktore. Víš, co je novýho?“ Jeho vzrušení bylo znatelné navzdory nekvalitnímu signálu.

Připravil jsem se na nejhorší, protože jsem si myslel, že už ví o Davidovi.

„Asi jsi měl pravdu. Se Saswaldovým vztahem k té léčebně nebylo něco v pořádku. Včera jsem se stavil v Bramě a mluvil přímo s jejich prezidentem.“

„S prezidentem Bramy? Snad s generálním ředitelem místní pobočky, ne?“

„Ne. Se samotným prezidentem, jistým panem Williamem Bainesem. Přímo ze San Francisca. Přijel včera ráno. Údajně na plánovanou návštěvu.“

„Fakt?“

„Jo, fakt. Samozřejmě tvrdil, že ho zpráva o smrti doktora Saswalda šokovala.“

Zaujalo mě to. „Vypadá to, jako bys mu nevěřil.“

„Musel bys ho vidět. Taková fajnovka. Určitě to není ten typ, který by si pro nic za nic nechal zmuchlat oblek v letadle, třebaže v první třídě. Ledaže by opravdu musel.“

„Myslíš, že sem cestoval kvůli Saswaldově vraždě?“

„Jestli ne, tak je to další shoda náhod. Kromě těch, o kterých jsi mi říkal...“

Zmocnila se mě zlá předtucha. „Poslyš, o tom už nehodlám diskutovat...“

„To není všechno. Na povrchu je sice všechno hladké jako to jejich prosklené sídlo, ale pár maličností mě zarazilo.“

„Například?“

„Tak na úvod: ten Baines chtěl se mnou mluvit osobně. Mí lidé už předtím vyslechli ředitele osobního oddělení a několik zaměstnanců

střední třídy, kteří jednali se Saswaldem kvůli jeho práci pro Bramu. Nejvýš se dostali k náměstkovi pro zdravotní péči. Ten nedávno uzavřel se Saswaldem smlouvu na plný úvazek. No a teď se tady zničehonic objeví Baines, zjevně unavený, a trvá na osobním jednání. Další divná věc..." Projížděl jsem pod dálničním nadjezdem a Rileyho hlas mi na několik sekund zmizel, ale pak znovu naskočil.

„...jsem se zeptal, jestli jim ve spojitosti se Saswaldem něco říká jméno Pearson. Baines zavolal generálního ředitele, oba předstírali, že přemýšlejí, drbali se rozpačitě na hlavě, načež slíbili, že požádají sekretářku, aby jim na osobním oddělení zjistila, zda v Bramě někdo takový vůbec je. Přitom při předchozích pohovorech jméno Pearson několikrát padlo, takže všechno nasvědčuje tomu, že to ti dva měli připravené..."

Další nadjezd opět zastřel Rileyho hlas.

„...otázky ohledně Saswalda a protialkoholní léčebny je lehce vystrašily, nicméně Baines tvrdil, že ve výzkumném ústavu tohoto typu anesteziologa nepotřebují."

„Přesně to mi tvrdil i Saswald a musím uznat, že je to rozumný argument."

„Jo, jenže potom chtěli vědět, proč se ptám na protialkoholní léčebnu. Tebe jsem nejmenoval - nebylo to zapotřebí. Už jsem si to totiž ověřil a našel pár lidí, kteří byli na recepci a zaslechli vaši hádku. Takže jsem jednoduše prohlásil, že máme svědky, kteří viděli Saswalda pořádně vyvádět právě kvůli této léčebně. Překvapením nemohli ani polknout. Oba vypadali pěkně vyjeveně. Když jsem se jich zeptal, jestli je nenapadá, proč by ho to mohlo tak rozrušit, tvrdili pochopitelně, že ne. Ale bylo jasné, že jsou vyvedení z míry. A když jsem se zajímal, jestli nevědí o nějaké souvislosti mezi pacientem, který se jmenuje Pearson, a Saswaldovou prací na některé jejich jiné klinice, Baines mi s kamennou tváří velmi zdvořile sdělil, že informace týkající se pacientů jsou tajné. A generální ředitel mu přitakával."

To se dalo čekat, napadlo mě. Pořád mi ještě ležela v žaludku moje včerejší užvaněnost. „A v čem je problém?" utrl jsem se na Rileyho, ale hned mě to zamrzelo. Polkl jsem a pokusil se o příja-

telnějším tón: „V tomto ohledu jednali přesně podle předpisů."

„Generální ředitel nepůsobil tak sebejistě jako jeho šéf," pokračoval Riley. „Strnule se uculoval, těkal očima po místnosti a nervózně pohupoval nohou. Proto jsem si tu nejlepší otázku nechal pro něho. Zeptal jsem se, jestli neví o jistém Pearsonovi, alkoholikovi a pacientovi vaší nemocnice, který se léčí na klinice v Mexiku."

Sakra! „Zatraceně! Možná si myslíš, že ti to včera pánilo, ale veřejně prohlásit, co sis domyslel z našeho nešťastného rozhovoru..."

„Oni taky málem vyskočili z kůže. Chtěli vědět, s kým jsem u vás mluvil, kdo mi dal tajné informace, kdo v Bramě porušil předpisy a tak dál. Pověděl jsem jim to bez servítků." Mluvil najednou nějak tvrdě. „Sdělil jsem jim, že nikdo mi žádné tajné informace nedal. Upozornil jsem je, že nález na místě činu poukazoval na to, že by s vraždou mohl mít něco společného nějaký Pearson a že v každé fázi vyšetřování to budeme mít na paměti. Proto budeme neustále hledat vztah mezi doktorem Saswaldem, jeho pracovišti - v Bramě i u vás v nemocnici - a nějakým zaměstnancem, pacientem nebo soukromou osobou jménem Pearson. Tak ať si na to laskavě zvyknou."

V tichu dalšího přerušného signálu jsem měl pocit, že cosi chce bez servítků povědět i mně.

„Taky navrhli, že bych se měl podívat na zoubek tobě," slyšel jsem, když se spojení obnovilo.

„Prosím?"

„Když už jsem byl na odchodu, oba sehráli další divadýlko. Lomili rukama a tvrdili, jak neradi mě musí na něco upozornit. Prý je ve vaší nemocnici člověk, který vůči jejich společnosti vystupuje značně nepřátelsky."

„Cože?"

„Už si představuju, jak to nacvičovali. Ne že by tě přímo obvinili z vraždy. K něčemu tak bombastickému se neodhodlali. Ale protože jim je jasné, že nenechám kámen na kameni, a protože Saswald pracoval pro Bramu, měl bych vědět, že by v tom mohl mít prsty jeden...bla, bla, bla... a tak dál."

„Ale proč to dělají? Čeho tím chtějí dosáhnout?"

Z ticha na druhé straně jsem usoudil, že se spojení znovu pře-

rušilo. Ale za pár vteřin se ozval hlasitý a zřetelný povzdech. „Proč?“ opakoval. „Asi jsou z tebe kvůli něčemu nervózní a pokoušejí se tě diskreditovat. Mám dojem, že jsem před pár týdny četl, žeš je obvinil z byrokratické vraždy.“

„Saswaldova smrt s tím nemá nic společného.“

„No, možná se jim vyšetřování vraždy jeví jako dobrá příležitost, jak na tebe hodit trochu špíny nebo podkopat výsledky tvé práce. Upřímně řečeno, tvé poznámky o Bramě nenechaly chladným nikoho. Aspoň já nikoho takového neznám. Musíš být pro Bramu strašákem..." Spojení se ustálilo a vydrželo půl minuty. Pak se zvuk zastřel a nakonec nebylo slyšet nic.

Konečně jsem se dostal na dálnici a ujížděl do centra Buffala. Ve zpětném zrcátku jsem zahlédl, jak za mraky vykukuje slunce. Poprvé za celý týden se město přede mnou koupalo ve sluneční lázni. Znovu jsem si promítal rozhovor s Rileym. Překvapilo mě, že se vůbec nezmnínil o jedné věci. Možná ještě neměl příslušná povolení, nebo je měl a tajil přede mnou výsledky. O osmdesáti dvou kartách v nemocničním sejfů a o Davidovi nepadlo ani půl slova. Ta nejistota mě frustrovala o to víc, že jsem neměl nejmenší představu, jak mám varovat Davida. Když jsem včera odešel z Forbesovy pracovny, několikrát jsem se od Bramy pokusil vylákat telefonní číslo. „Není uvedeno v seznamu," sdělila mi recepční při prvním pokusu. Když jsem volal podruhé, někdo jiný se mě zeptal: „Jak se jmenujete, prosím? Promiňte, nejste na seznamu lékařů, kteří mají k této informaci přístup." Dokonce jsem volal na prezidium do San Francisca, ale dopadlo to stejně. Při posledním pokusu, kdy jsem uplatnil své středoškolské znalosti španělštiny a zavolal na informace do Tijuany, mě spojili s prodejnou alkoholických nápojů. Možná bude mít telefonní číslo na kliniku jeho rodina, přestože pacienti nesmí přijímat hovory. Ale kdybych se u nich zčistajasna objevil s tím, že se okamžitě musím spojit s Davidem, mohl bych je vyděsit a spustit lavinu otázek, na něž neznám odpověď.

Doprava už byla plynulejší a dálnice jsem mohl konečně využít k rychlé jízdě. Na tomto úseku ji po obou stranách lemoval vojenský hřbitov. Za ním se po levé straně táhla rozpadající se East Side. Často

tady docházelo k závažným zraněním a předávkování drogami. Směrem napravo se rozkládaly luxusní čtvrti, kde se dařilo nemocem z nadbytku - infarktům, cukrovce a rakovině tlustého střeva. Ovšem pro tyto choroby byla živnou půdou i chudoba a nedostatečná výživa na druhém konci města. Další neduhy - jako rakovina plic, AIDS a alkoholismus - se vyskytovaly bez rozdílu ve všech částech města, které sahalo až k obzoru.

Už jsem byl u výjezdu a pořád neměl tušení, jak se spojím s Davidem. Nezměrně mě to deprimovalo. „Smiř se s tím!“ poručil jsem si a vybral zatačku rychleji, než bylo záhodno.

Sanitka ji přivezla k večeru. Jmenovala se Maggie. Její věk se dal odhadnout podle počtu vrásek, které pod očima vytvářely váčky a dál se rozbíhaly po tvářích. Od brady jí visela volná kůže a na bříše plandaly velké, žilkami protkané laloky. Když si sedla na posteli, abych si ji mohl poslechnout, nemohla skoro dýchat. Zvuk při výdechu připomínal píštění právě narozených koťat, navíc jsem ještě zaslechl, jak se chybně fungující srdce snaží udržet rytmus a vyrovnat se s přílišnou zátěží. Dal jsem jí kyslík a zkontroloval léčbu. Skládala se z kombinace tablet, injekcí a náplastí. Měla zprůchodnit ucpané plíce a povzbudit chřadnoucí srdce, aby zvládlo takový výkon, jaký pro ni představovala procházka po pokoji. Léčba byla v pořádku, bylo zbytečné cokoli doplňovat.

„Pomozte... mi..., ať... můžu... jít... domů,“ přerývaně ze sebe vypravila. Tváře se jí po stranách chvěly námahou.

„Tady vás postavíme na nohy,“ lhal jsem. Potom jsem nařídil Susanne, aby jí dala léky, které užívá, v infuzi a přes inhalátor. Tak se vstřebají v nepatrně větším množství, což jí prozatím pomůže. Umožní jí to dýchat v klidovém stavu. Jakmile se však vrátí k běžným činnostem, bude na tom stejně jako předtím. Nutně by potřebovala umístit do domu s pečovatelskou službou.

„Chci... domů. Musíte mě... dostat... domů.“

„Vy ale žijete sama,“ opáčil jsem, když jsem si přečetl její záznam.

„Protože... nemůžu... sehnat... žádného... fešáka. Nemáte...

zájem?" Usmála se na mě bezzubými ústy.

„Bohužel, jsem ženatý."

„To jsou... všichni... fešáci."

„Máte rodinu?"

„Tady ne... Syn je... v Kalifornii. Je... bez práce."

„Snad byste neměla bydlet sama," řekl jsem jí opatrně.

„Radši... umřít... než jít... do... pečovatelskýho... domu. Mám... jenom... svůj dům."

„Ale bylo by vám tam lépe."

„Viděla jsem... co bych si... mohla dovolit... Radši umřu."

„Na to teď nemyslete. Nějakou dobu stejně budete muset zůstat u nás. Dáme vás tady do pořádku," rozhodl jsem.

„Ne, to... nechci."

„Ale..."

„Moje sousedka... o dva domy dál... musela platit za nemocnici. Třicet tisíc... Přišla o dům."

„Ale vy jste pojištěná."

„Neplatí... vždycky."

Vzal jsem si její papíry a faxem jsem poslal žádost o přijetí. Za čtvrt hodiny přišla odpověď: *Prozatímní souhlas, o definitivním řešení bude rozhodnuto později.*

„To... nestačí," poznamenala obezřelá osmdesátnice.

Telefonicky jsem se tedy spojil s pojišťovacím úředníkem.

„Jaké jsou podmínky pro udělení definitivního souhlasu?"

„Prokázané výrazné zhoršení zdravotního stavu," odpověděl stručně. „Významné změny v hodnotách krevních plynů, plicních funkcí a EKG." Vypadalo to, jako by četl nějaký seznam.

Věděl jsem, že její výsledky se radikálně nezhoršily. „Je velmi slabá, sebemenší změna může způsobit selhání srdce nebo plic," protestoval jsem. Snažil jsem se do konverzace vnést alespoň špetku lidskosti. Dopředu mi ovšem bylo jasné, že je to marné. Tito laici papouškující jakési předpisy mě doháněli k šílenství.

„Připomínám vám," dodal káravě, „že vaší povinností je zajistit potřebnou lékařskou péči. Hospitalizujte ji, pokud to považujete za nutné. Já vám jenom říkám, co naše společnost uhradí, a co ne."

„Ona ale žije sama. Její stav se pravděpodobně zhorší, jestli ji pustíme.“

„Podle našich záznamů odmítla vhodné geriatrické zařízení. V tom asi bude celý problém. Souhlas k přijetí ze sociálních důvodů neudělujeme.“

Zařal jsem zuby. „A co tedy vůbec nabízíte? Můžeme ji například zařadit do vašeho programu rozšířené zdravotní péče?“

„K zařazení do programu rozšířené zdravotní péče je nutný souhlas. Přichází v úvahu u pacientů po akutní péči v nemocnici, u kterých je vysoká pravděpodobnost, že se plně zotaví a že budou nezávislí na cizí pomoci,“ pronesl.

„Mohla by k ní domů docházet kvalifikovaná sestra?“

„Opět je to možné jen v případech, že se vyskytne nějaký závažný problém u pacienta, který byl s naším souhlasem hospitalizován.“

Nic z toho, co mi odrecitoval, pro mě nebyla novinka. Možná to i kdysi, v době, kdy přijímat pacienty nebyl takový horor, mělo smysl.

„Chtěl bych se vás zeptat ještě na něco. Byly tyto přísné předpisy ohledně přijímání pacientů schváleny nedávno?“

Několik vteřin bylo ticho.

„K tomu se nebudu vyjadřovat,“ odpověděl chladně.

Po vyřízení nepříjemného telefonátu jsem se vrátil k Maggie: „Postaráme se o vás raději na oddělení akutních příjmů. Možná u nás budete muset zůstat přes noc.“ O tom, co s ní budu dělat potom, jsem neměl nejmenší představu. Navzdory situaci, ve které se nacházela, se na mě usmála. „Věděla... jsem to. Nezaplatí,“ sípala.

Nejhorší na tom bylo, že nebyla pojištěná u Bramy. Patřila ke konkurenční společnosti, která mi obvykle takové problémy nedělala. Pojal jsem podezření, že si svou novou taktiku osvojili u Bramy a teď zkoušejí, co jim projde.

Za několik hodin, když mi skončila služba, jsem se odebral do své pracovny. Nacházela se v zadní chodbě, deset vteřin rychlou chůzí od mého oddělení. Většina podřízených měla pocit, že je to trochu z ruky, a tak jsem měl klid na papírování. Volali mě, jen když se objevil nějaký závažný problém.

Protože v této části nemocnice v noci nikdo nebyl, uklízečky

pečlivě dodržovaly nově přijatá úsporná opatření a všechna světla zhasínaly. Jediným zdrojem osvětlení byla červená světélka nouzového východu nade dveřmi. Cestu do pracovny jsem znal bezpečně a na ten stometrový úsek jsem si nikdy nerozsvěcoval.

Zasouval jsem klíč do zámku, když se ze tmy ozval mužský hlas.
„Jste doktor Garnet?“

Otočil jsem se a uviděl, jak kdosi vstává z lavičky. Seděl tam potmě. Ale příjemný tón toho hlasu mě spíš překvapil než vyděsil.

„Ano,“ odpověděl jsem. Šel ke mně. „Co si přejete?“

Jakmile na něj dopadlo slabé červené světlo, poznal jsem, že je to pacient. Na sobě měl bílý nemocniční župan a pod ním zelené pyžamo. „Tady nemáte co dělat,“ obořil jsem se na něj. Zřejmě je z akutního příjmu.

„Nezlobte se. Za pár dní jdu domů a můžu vycházet z pokoje.“ Vytáhl levou ruku z kapsy nemocničního županu a ukázal mi ji. Rukáv mu sklouzl přes zápěstí a odkryl identifikační náramek. Byl to pacient z vyššího poschodí.

„Přesto byste sem neměl chodit,“ napomenul jsem ho, tentokrát mírněji. Zřejmě nepozorovaně proklouzl mým oddělením a dostal se až sem. „Když projdete těmi dveřmi...“

„Pane doktore, čekám tady na vás hodinu. Měl jste hodně práce. Nechtěl jsem vás rušit. Řekl jsem si, že na vás raději počkám. Bude to jen chvilka.“

I při sporém osvětlení mu bylo dobře vidět do obličeje. Matně mi někoho připomínal. Byl mladý, tak kolem třiceti. Nakrátko ostříhané vlasy, zavalitý obličej, velké kulaté oči. I přes mohutný hrudník a široká ramena vypadal skoro dětsky. Asi jsem ho někdy ošetřoval na oddělení. I když u mé pracovny neměl co pohledávat, řekl jsem si, že k němu budu shovívavý. Buď si přišel stěžovat, nebo chce poděkovat. Ať to bylo cokoli, strohé odmítnutí by rozhodně našim vztahům s veřejností neprospělo. Odemkl jsem, rozsvítil a otočil se, abych ho pozval dál. Ať to mám co nejrychleji z krku.

Z kapsy vytáhl pravou ruku a natáhl ji ke mně. Něco v ní pevně svíral. Vypadalo to na tužku - černou a několik centimetrů dlouhou. Ale potom se špička zatřpytila. Ale ani v okamžiku, kdy se mi před

očima leskla ocel, jsem nevěřil tomu, co vidím. Držel skalpel.

Panebože! Couvl jsem. Napadlo mě zabouchnout dveře a zamknout se uvnitř. Ale než jsem se o to pokusil, vstoupil mezi dveře a znemožnil mi je zavřít.

„Pomoc!“ křičel jsem. „Susanne! Pomoc! Pomozte mi někdo!“ Ustupoval jsem. Vešel do místnosti a práskl za sebou dveřmi. Bylo po naději, že by mě někdo na našem rušném a hlučném oddělení mohl zaslechnout.

Bylo to sice marné gesto, ale přesto jsem zvedl ruce a dlaně nastavil od sebe. Vybavovali se mi pacienti s řeznými ranami, kteří mi během mé praxe přišli pod ruce. To, co držel, by mohlo rozřezat tkáň lépe než kterýkoli nůž. „Kdo jste?“ vydralo se mi z úst. Nutil mě k ústupu. Od stolu mě dělilo jen pár kroků. Můj hlas prozrazoval vzrůstající paniku.

Neodpovídal, zůstával na místě, volnou rukou pohyboval za zády. Zamkl. Upřeně na mě zíral nevinnýma dětskýma očima.

„Já jsem Bůh, ty jsi Satan!“ zachroptěl znenadání.

Jen klid. Hlavou se mi mihly zásady chování při styku s nebezpečnými pacienty: mít situaci pod kontrolou, chovat se sebejistě, ale neprovokovat. „Povězte mi, proč to děláte.“ Znělo to, jako bych prosil.

Zůstal u dveří a skalpel zamířil na mě. Chystal se k útoku? Opatrně jsem pokrčil nohy, připraven vyskočit pozpátku na stůl a překulit se přes něj. Pokud bych se dostal za stůl, měl bych vteřinku na to, abych uhnul před prvním útokem. Ale co potom?

Stál bez hnutí a upřeně mě sledoval. Z výrazu jeho tváře jsem se snažil předvídat, co udělá. Pozoroval jsem ostří skalpelu. Práce s nebezpečnými psychotiky mě za ta léta naučila další zásadě, která není v žádné učebnici. Dívat se jim do očí. Někteří měli zornice rozšířené, černé, lesknoucí se vztekem nebo hrůzou. Je to důsledek nadměrné produkce adrenalinu a typický znak některých forem psychózy. Tito pacienti oplývají nadlidskou silou. Stěží si s nimi poradí deset zřízců s injekcí haloperidolu. Ale ten muž přede mnou měl nevýrazné, prázdné oči bez života. Jednalo se pravděpodobně o komplikovanější typ šílenství. Takoví lidé jsou schopni strhnout nic

netušícího člověka z nástupiště pod přijíždějící vlak a potom klidně vysvětlí, že jim to prikázaly hlasy.

„Já jsem Bůh, ty jsi Satan!" zopakoval hlasitě a udělal krok ke mně.

Překulil jsem se přes stůl, seskočil a natáhl se po telefonu. V levé ruce jsem držel sluchátko a pravou jsem chtěl zmáčknout tlačítko s označením 0, když mi o ukazovák zavadil skalpel.

„Ty hajzle!" vykřikl jsem spíš hrůzou než bolestí. Ucukl jsem, pustil telefon a rychle si zraněný prst stiskl v dlani zdravé ruky. Mezi prsty mi vytryskla krev a stékala po obou předloktích. Veškerá moje pozornost se však soustředila na něho. Pomalu popocházel ke stolu a zvedal skalpel k dalšímu útoku. Držel ho v úrovni očí a tvářil se tak lhostejně, jako by se mě chtěl zeptat, jestli nechci ostříhat.

Je to asi schizofrenik, napadlo mě. Horečně jsem se snažil vymyslet, jak ho zastavit. Pravděpodobně jsme se někdy setkali na oddělení. Jeho nemoc se zřejmě vyznačovala náboženským blouzněním.

Zamířil mi na obličej. Rychle jsem se sehnul a převalil se na pravý bok. Minul mě. Ale když jsem se pokusil vstát, uviděl jsem, jak krouží zápěstím. Skalpel byl těsně u mé hlavy. Krčil jsem se mezi ním a dveřmi a sunul se pozpátku jako rak. Postupoval za mnou, skalpel držel nad mým tělem a mával jím na všechny strany.

„Vypadni! Běž pryč!" řval jsem.

Hrot projel levou klopou pláště, našťastí nepoškodil kůži. Vzápětí mě však zasáhl na téže straně, ale níž, na břichu. Neucítil jsem žádnou bolest a myslel si, že se opět netrefil. Vtom se ale na roztržené bílé látce objevil rudý, asi patnáct centimetrů dlouhý pramínek, postupně se šířící dál. „Ježíšikriste," zaječel jsem zoufale a snažil se ustupovat ještě rychleji. Instinktivně jsem přitiskl zdravou ruku na zraněné místo a převalil se na pravý bok.

Začal jsem zuřivě přemýšlet. Když se dostanu ke dveřím, půjde po mně a bude konec. V žádném případě nemůžu stihnout vstát, otočit klíčem v zámku a utéct. Ale něco zkusit musím. Cokoli, co může zvrátit jeho odhodlání rozřezat mě na kusy. Červená skvrna pod mými prsty se zvětšovala.

Opřel jsem se o dřevo za mnou. Nebyla jiná možnost. Zhluboka jsem se nadechl a rozhodl se pro něco, co se bezpochyby vymykalo všem zásadám psychiatrie. „Jsem Boží syn a mám moc nad tvými hlasy," zaskuhral jsem a udělal před ním kříž. Kdybych toho šílence nezastavil, snad by se mi aspoň mohlo podařit obrátit démony proti němu. „Tvé hlasy jsou od Satana!"

Nehnul ani brvou, rozkročil se a zvedl skalpel nad hlavu.

Panebože! „Stůj! Víš, že mám moc nad tvými hlasy. Dokážu je přinutit, aby zmizely. Víš, že jsem to už dokázal. Dokážu to znovu. Poslouchej mě, ve jménu Boha!" křičel jsem ještě hlasitěji.

Podíval se na mě s naprostým klidem.

„Satanovy hlasy ti prikazují, abys mě zabil, protože vědí, že je dokážu zničit léky, které ti dávám. Musíme je zničit spolu. Teď musíš poslouchat můj hlas!"

Zdálo se, že váhá. V obličeji měl stejně lhostejný výraz jako předtím. Stál s hlavou nakloněnou na stranu, jako by něčemu naslouchal. Svým hlasům? Přijmou mou prosbu? Dovolí mi ovládnout jeho mysl?

Na zemi, u jeho nohou, jsem se neodvažoval ani dýchat. Míjely vteřiny. Tlukot vlastního srdce mi odměřoval čas. I když jsem na ránu vyvíjel co největší tlak, krev dál prosakovala bílým pláštěm a po bocích mi stékala na záda. Kolem rozevřené dlaně se šířila rudá skvrna, ale bolest se nedostavovala. Maximálně jsem se soustředil na nehybný hrot skalpelu a snažil se rozpoznat začátek nového útoku.

Začal cosi drmolit.

Zpočátku mu nebylo rozumět. Z jeho úst nevycházela slova, jen jakési nesrozumitelné mumlání. Chvillemi se odmlčel a přikývl. Mluvil s démony. Nedej bože, aby znovu žádali mou smrt.

Najednou, bez jakéhokoli varování, vyhrkl: „To mi nepřikázaly hlasy, nad kterými máš moc. Řekl mi to jiný hlas. Teď tady není, takže ho nemůžeš ovládat." Mluvil klidně, hlasem, který přicházel odněkud z dálky a který jakoby mu nepatřil. Po zádech mi přeběhl mráz a zbystřil jsem pozornost. Zatímco mluvil, pomalu jsem ohnul pravou nohu v koleni. Musím se připravit! Když se chystal vrazit mi skalpel do obličeje, uhnul jsem a vztekla ho kopl do rozkroku.

Zavřeštěl. Rána byla tak silná, že ho odmrštila až ke dveřím. Skalpel se zabodl do dřeva, přímo vedle mého levého ucha. Dřevo hlasitě prasklo.

Zůstal v předklonu, sténal a lapal po dechu. Než se vzpamatoval, pokrčil jsem nohy, podrážkami se opřel o jeho břicho a vší silou ho odstrčil. Zavrával, udělal několik kroků a u stolu se sesunul na zem.

Rychle jsem vstal. Krev mi tekla po nohách, přestože jsem tiskl ránu co nejsilněji. Opatrně jsem pohnul levou rukou a nadzvedl zakrvavenou klopou. Potom jsem za pomoci palce a prostředníku pravé ruky rozepnul několik knoflíků na košili a podíval se na ránu. I když byla dlouhá a teklo z ní hodně krve, skalpel nepronikl celým podkožím. Ještě jednou jsem se přesvědčil, že nemůže dojít k vyhřeznutí střev, a znovu si stiskl bok. Ačkoli jsem měl ruku od krve z pořezaného ukazováku, podařilo se mi odemknout. Vypotácel jsem se ze dveří a ohlédl se, jestli nejde za mnou. Pořád se ještě s vyraženým dechem kroutil na zemi. Přesto mu oči zajiskřily a hned nato se v nich objevil plamen zuřivosti. Nastal čas pro zřízence a injekci. Nahmatal jsem skalpel, vytrhl ho a spěchal na oddělení.

7

Můj příchod na oddělení vyvolal zděšení. Pacienti a návštěvy křičeli hrůzou, když mě viděli pobíhat chodbami celého od krve a se skalpelem v ruce. Sestry a ostatní lékaři mi běželi na pomoc.

„Proboha!“

„Co se stalo?“

„Připravte pro něj lehátko!“

Spousta lidí mě postrkovala k ošetřovně.

Nevěnoval jsem jim pozornost. „Všichni zřízenci ke mně do pracovny! Je tam nebezpečný psychiatrický pacient,“ křičel jsem. „A zavolejte další pomocníky. Vyhlaste to rozhlasem.“ Směřem k mé pracovně se vyřítili tři muži v bílých pláštích. „Dávejte pozor,“ volal jsem za nimi. „Dokud nepřijdou posily, nic nepodnikejte.“ V davu se objevila i Susanne. Byla celá vylekaná. „Potřebujeme koňskou dávku haloperidolu,“ nařizoval jsem. „Dejte deset miligramů. Aplikujte je, jakmile to bude možné. Dál budete potřebovat kožené řemeny a úchytky na kotníky a taky...“

„Doktore Garnete! My víme, co máme dělat, tak už si sakra lehněte!“ vyjela na mě. Vzala mě za loket a postrčila k nejbližšímu lehátku. Nejednoho z přihlížejících, včetně mě samotného, její neobvykle přísný tón zarazil.

„Ano, madam!“ podřídil jsem se její autoritě.

Potom vydala spoustu vlastních příkazů. Zbylým zevlounům dala nějakou práci a pak se děla hromada věcí. V rozhlase se ozvala prosba o pomoc a za několik vteřin proběhli chodbou další zřízenci. Za nimi spěchaly dvě sestry, jedna s velkou injekční stříkačkou, druhá nesla kožené řemeny a úchytky. Během několika minut jsem už ležel na ošetřovně s vyčištěným zraněním. Z každé strany stál jeden nervózní lékař na praxi. Chystali se mě sešít.

Do vedlejšího boxu právě přivezli útočníka. Podle nemocničních předpisů bylo zapotřebí zkontrolovat, jestli jsem ho nezranil.

„Ovládá moje hlasy!“ křičel. „Moje hlasy!“

Ránu na boku mi sešili patnácti stehy a prst čtyřmi (včetně jednoho na poraněné šlaše). Za celou tu dobu řev vedle mě neustával. Na tak velkou dávku haloperidolu to trvalo nezvykle dlouho. Když mi ošetřili ránu na břicho a když mi Susanne omotala prst takovou vrstvou gázy, že vypadal jako jitrnice, navlékl jsem na sebe zelený operační úbor a šel zkontrolovat nového pacienta.

Bílý a zpocený se zmítal v kožených poutech. Lekl jsem se. Je docela dobře možné, že kromě schizofrenie trpí ještě jinou nemocí.

„Co o něm víme?“ obrátil jsem se na lékaře kolem jeho lůžka.

Mladá žena, která u nás byla před několika měsíci na praxi, mi podala kartu z psychiatrie a sdělila mi, že ho v rámci praxe ošetřovala. „Jmenuje se Martin Whitehead, třicet tři let, schizofrenik. Když užívá léky, je jeho stav dobrý, ale během posledních desíti let dochází k opakovanému zhoršení, které si vyžaduje hospitalizaci. Před týdnem musel být znovu přijat, vykřikoval nářázky na bibli...“

Přestal jsem ji poslouchat a začal se do mladíkovy karty. Její slova mi začala splývat. Rychle jsem se přesvědčil, že netrpí cukrovkou, nemá alergii, není alkoholik a nebere drogy ani jiné léky kromě antipsychotik. Jinými slovy, necháme-li stranou jeho duševní chorobu, můžeme ho považovat za naprosto zdravého.

„... .dokud nezačal odpovídat na léčbu, musel být připoután...“

Podíval jsem se do záznamů o četných příjmech na našem oddělení. Skutečně jsem ho několikrát ošetřoval, i když ne v poslední době. Nikdy nebyl tak agresivní jako dnes.

„...léky začaly zabírat, mohl opustit uzavřené oddělení, účastnil se zájmových aktivit...“

Odložil jsem kartu, opřel se o zeď a zkřížil ruce na prsou. Vždycky když nějaký pohyb zjitřil čerstvě sešitou ránu, ucukl jsem bolestí. Mladá lékařka mezitím odříkávala množství faktů, což svědčilo o tom, že nemá představu, proč haloperidol neúčinkuje tak, jak by se dalo předpokládat. Opětovný pohled na jeho bledý a zpocený obličej mi něco připomněl. Zcela základní a rutinní úkon, ke kterému jsme na našem oddělení přistupovali, když přivezli dezorientovaného pacienta, o němž jsme neměli žádné informace.

Přistoupil jsem k lůžku a dotkl se jeho kůže. Byla studená. Vypadalo to, že mě vůbec nevnímá. Třeštil oči, divoce házel hlavou a nesrozumitelně něco vykřikoval.

„Dal mu někdo DONT?“ přerušil jsem nekonečné drmolení, které nikam nevedlo.

Pět pokleslých čelistí prozradilo úžas mladých lékařů nad mou otázkou.

„Dali jsme mu co?“ hlesl jeden z nich.

„DONT. Vzpomínáte si? Učili jste se to během praxe na našem oddělení. Dextróza, oxygenium, narcan, tiamin.“ Touto zkratkou se označoval prvotní léčebný postup uplatňovaný u zmatených pacientů, pokud v jejich blízkosti nebyl nikdo, kdo by nám řekl, co se stalo. Zmíněný postup byl zaměřen na postižení všech běžných příčin takového stavu. Dextróza totiž upravuje hypoglykémii, tedy nízkou hladinu krevního cukru; oxygenium, čili kyslík, pomáhá zvládnout hypoxemii, ať už je její příčina jakákoli; narcan působí proti předávkování léky nebo drogami, a konečně tiamin je vitamin, který se velice často vyskytuje v nedostatečné míře u alkoholiků s přetrvávající duševní poruchou označovanou jako Wernickeho syndrom.

„Ale on už byl několikrát přijat...“

„Nemá cukrovku.“

„Nebere drogy ani nepije...“

„Nicméně je pacientem na akutním příjmu, s neobjasněnou poruchou duševního stavu. Je bledý, zpocený, kůže studená, i když nebere léky na snížení cukru v krvi. Zkontroluji glykémii.“ Přistoupil jsem ke stolku a podal si glukometr. Lancetem jsem ho píchl do prstu - zřejmě si toho ani nevšiml - a na testační proužek jsem otiskl kapku krve. Za šedesát sekund byla odpověď jasná. „Hodnota cukru je dvě,“ řekl jsem svým překvapeným divákům. I bez dalšího vysvětlování jim bylo jasné, co to znamená. Tak nízká hladina cukru mohla způsobit pomatenost, extrémně agresivní chování a nakonec i záchvat. U paranoidního schizofrenika, jehož stav byl ovlivňován vhodnou léčbou jen zčásti, to mohlo podmínit - jak jsme viděli - krajně nebezpečné chování.

Zatímco užasle stáli kolem mě, prohledával jsem zásuvky, až jsem konečně našel resuscitační podnos. Vzal jsem velkou, předem připravenou padesátimililitrovou stříkačku s koncentrovanou glukózou, odstranil ochranný kryt a přes dávkovač, který připravila Susanne k lůžku, když pacienta přivezli, jsem vše aplikoval.

Účinek se dostavil takřka okamžitě. Nemocný se zklidnil, přestal nesrozumitelně vykřikovat a jeho zpocená, bledá kůže lehce zrůžověla. Nechápatě zíral na jednoho po druhém. V místnosti se rozhostilo hrůzu nahánějící ticho. „Co se stalo?“ zeptal se konečně tichým, roztřeseným hlasem.

V nemocnici byl poplach kvůli agresivnímu pacientovi vyhlášen několikrát denně. Většinou se to týkalo psychiatrického oddělení, ale problémy mohly nastat kdekoli. Nejčastěji se jednalo o drobné incidenty, i když nebezpečí, že by někdo mohl být zraněn, hrozilo vždy. Ovšem příležitostně docházelo i k velmi závažným útokům, kdy například pacient napadl ošetřovatele kovovým hasicím přístrojem nebo ho chytl pod krkem a pěstmi do něho začal bušit. To, že vyhlédnutá oběť nebyla vážně zraněna nebo zabita, bylo někdy jen dílem štěstěny nebo náhody. Z teoretického hlediska se dnešní událost nelišila od jiných, relativně vzácných případů extrémního násilí.

Bude se samozřejmě zkoumat, jak mohlo dojít k záměně léků. Sestry na psychiatrii mě už informovaly, že na oddělení jsou dva diabetici, kterým jsou podávány tablety na snížení cukru v krvi. Nelze vyloučit, že Whitehead dostal omylem lék, který prudce snížil hladinu glukózy. Ale ať se stalo cokoli, když Martina Whiteheada odváželi zpátky na psychiatrii, byl mnohem klidnější, i když neustále něco mumlal a jeho hatmatilka byla plná náboženských symbolů.

Seděl jsem v pokoji sester a vyplňoval notnou dávku formulářů o incidentu. Stále jsem se nemohl zbavit trýznivých myšlenek. Nejdřív jsem svůj neklid přičítal skutečnosti, že jsem se nikdy neocitl v tak bezprostředním ohrožení života ze strany pacienta, a proto jsem se snažil zlý zážitek ze sebe prostě setřást. Potom mě však začalo znepokojoval něco jiného. K většině útoků na ošetřovatele docházelo

náhodně a nejčastěji při běžných úkonech - při vyšetřování pacienta nebo při odběru krve. Bouři nevole mohla vyprovokovat dokonce i taková drobnost jako výzva, aby si šel pacient lehnout. Obvykle se však všechno odehrálo přímo na místě. Ale v tomto případě si Whitehead nějakým způsobem opatřil skalpel a vyhledal mě roky po tom, co se se mnou setkal na našem oddělení. Taková míra promyšlenosti nenasvědčuje ojedinělé psychotické poruše podpořené hypoglykemií. Na druhé straně jsem na vlastní oči viděl výsledky krevního testu a sám Whiteheada ošetřil. O jeho nemoci nemohlo být pochyb.

Zachvěl jsem se. Pak jsem si ale pomyslel, že možnost, aby na mě psychotický pacient zaútočil po takové době, je nereálná a raději jsem se soustředil na dopsání zprávy, abych mohl jít domů.

Psaní mi činilo značné obtíže. Pero jsem musel přidržovat palcem a opírat ho o ovázaný ukazovák. Stehy mi odstraní za deset dní, ale šlacha se bude hojit tři týdny. Možnost rychle psát byla pro výkon mého povolání stejně nezbytným předpokladem jako schopnost používat stetoskop. Můj handicap mi bude působit problémy. „Kruci," zaklel jsem, když jsem si četl, co jsem napsal, a sám to nemohl rozluštit. V jednom místě písmena splývala tak, že věta *Whitehead mě bodl do boku* vypadala spíš jako *Whitehead mě bodl do krku*. Opravil jsem nečitelné slovo a přišel na něco, co mě mělo napadnout už dřív.

„Panebože," řekl jsem nahlas.

„Co se děje?" zeptala se Susanne. Zrovna procházela kolem.

„Ale nic," lhal jsem. „Jenom že už píšu naprosto nečitelně."

„Ale to jste přece psal vždycky, šéfe," usmála se přes rameno.

Snažil jsem se jí úsměv oplatit, ale nepodařilo se mi to. Po zádech mi běhal mráz. Uvažoval jsem nad tím, zda se Martin Whitehead mohl dostat kvůli chybně podaným lékům do podobného stavu už někdy předtím. A zda mohl Hectora Saswalda do krku bodnout právě on.

8

Výtah byl obléhán na středeční večer nezvykle velkým davem přátel a rodinných příslušníků - všichni byli obtěžkáni dárkovými košíčky a květinami a vypadali, jako by se chystali pořádat party pro široké okolí. Raději jsem šel pěšky. Bral jsem schody po dvou, ale bolest v poraněném boku mě brzy přiměla zvolnit tempo.

„Whitehead byl přijat na uzavřené oddělení minulý týden," informoval mě lékař na praxi. Saswald byl zabit dva dny předtím. Automaticky se nabízela otázka: *Byl Whitehead na uzavřeném oddělení i v době vraždy?* Odpověď mi mohl dát jen pohled do Whiteheadovy karty a rozhovor se sestrami, které ho ošetřovaly. První osoba, na kterou jsem v sesterně na psychiatrii narazil, byl Peter Forbes. Poprvé za dobu, co se známe, se z jeho výrazu dalo něco poznat. Byl celý rudý, od pleše až po límeček, a hluboké rýhy na čele připomínaly zimní vzorek pneumatiky. Příčinu své rozladěnosti držel v ruce - byl to povědomý formulář o ošetření na oddělení akutních příjmů, vyplněný Susanniným úhledným písmem a svorkou připnutý k přední straně Whiteheadovy karty. Forbes vycítil můj pohled a přestal číst. Červen v jeho obličejí nabyla ještě o stupeň tmavšího odstínu. „Co tady chceš?" osopil se na mě. „A nelíbí se mi, jak lidé z akutního příjmu naznačují, že moje oddělení je odpovědné za chybné podání léků."

„Ale Petře," pokáral jsem ho. „My nikoho z ničeho neobviňujeme."

„Jaktože ne! Telefonuješ sestrám a ptáš se na diabetiky na oddělení. To je totéž jako obvinít je ze záměny..."

„Navrhuji ti, aby ses zaměřil na to, co se stalo, ne na koho svalit vinu. Mám zato, že Whitehead je tvůj pacient," přerušil jsem ho. Tento měsíc měl Forbes na starost akutní psychiatrické příjmy, a dohlížel tedy i na mladého lékaře, kterého jsem potkal na schodech.

Blýskl po mně očima. „Proč jsi si tak jistý, že Whitehead něco dostal? Co ti řekl? Výsledek glukózového testu mohl být zkreslený."

„Hlásal, že je Bůh, a já Satan. Petře, no tak. Co si myslíš, že mohl povídat. Je to tvůj pacient a víme o něm, že je psychotik. A test vyšel dobře. Měl všechny klinické příznaky hypoglykemie a okamžitá reakce na dextrózu byla evidentní." V naší blízkosti pracovaly sestry a nepřátelská výměna našich názorů budila jejich pozornost. Přistoupil jsem proto k Forbesovi a ztišil hlas: „Důrazně doporučuji vyřešit to u tebe v pracovně. Možná jsme namočení do něčeho mnohem vážnějšího."

Zbledl rychlostí, kterou by mu mohl závidět i chameleón. „Co tím chceš naznačit?"

„U tebe v pracovně," trval jsem na svém. „A nezapomeň vzít Whiteheadovu kartu."

Za zavřenými dveřmi jeho pracovny nebyl náš vztah o nic srdečnější. Dokonce mi ani nenabídl místo v jednom ze svých senzačních křesel. Sám také zůstal stát, přičemž čelo mu stále rozrývaly hluboké vrásky. „Tak, co je to *něco mnohem vážnějšího*?"

Věděl jsem, že moje slova mu náladu nezvednou, ale neměl jsem v úmyslu nic před ním přikrašlovat.

„Vztahovala se na Whiteheada zvláštní bezpečnostní opatření ten večer, kdy byl zavražděn Saswald?"

Moje otázka měla na Forbese podobný účinek jako rána defibrilátorem. „To nemyslíš vážně!?" vykřikl. Obličej měl dokonale bílý. „To je... hloupost!"

„Není. Ledaže bys mohl zaručit, že ten večer, kdy se stala vražda, byl na oddělení od doby, kdy naposledy viděli Saswalda živého, do doby, kdy ho našli, tedy do devíti hodin."

„Proboha, to je neuvěřitelné..." Zhroutil se do křesla a hlas se mu v půli věty zlomil.

Vzpomínky na Whiteheadovy vytrvalé útoky mě znovu ujistily, že je to uvěřitelné až moc. „Co karta?" tlačil jsem na Forbese. S očividnou netrpělivostí jsem poklepával na Whiteheadovu kartu. „Samozřejmě," řekl. V jeho hlase nebylo po hádce ani stopy. Bylo to divné. Nebyl jsem zvyklý na to, že bych se dokázal orientovat ve Forbesových pocitech. Teď jsem však mohl přísahat, že vidím nepatrný posun od neschopnosti uvěřit k náznaku úlevy. Rychle

otevřel kartu a našel poznámky týkající se inkriminovaného večera. Prolistoval několik stránek zápisů od sester. U každého bylo datum a hodina. Potom, na jiném místě, prošel obsažnější poznámky. Byly psány na modrém papíře. Jednalo se o klinická pozorování lékařů na praxi. Při čtení se znovu zamračil. Připravil jsem se na nejhorší. K mému velkému překvapení však složku zavřel: „Ne, mýlíš se. Byl v uzavřeném oddělení pro nestabilizované pacienty. Celý večer byl pod dohledem. Podívej se.“

Zběžně jsem prohlédl tytéž stránky. Bylo to jednoznačné. Celý den - tedy ani v době, kdy byl Saswald zavražděn - neopustil Martin Whitehead prostory psychiatrického oddělení.

Zavřel jsem kartu a úlevou vydechl za Martina Whiteheada.

I přes tu hrůzu, ke které dnes došlo, se nejedná o případ pro policii. Antipsychotické léky brzy potlačí jeho hlasy, zase bude chodit po ulicích a vrátí se k takovému životu, jakého bude schopen. Do příště.

Není to kdovíjaká perspektiva, ale v lepší doufat nemůže. Víc jsme pro něj udělat nemohli.

„Tak Whiteheadovi to dopadlo dobře," dodal jsem už na odchodu. Neměl jsem v úmyslu zdržovat se u Forbese déle, než bylo nutné, aby se znovu nenaštval kvůli té záměně léků.

Psychiatr však na mou poznámku nereagoval, jen se nepřítomně díval na zeď za mnou. Vypadal ustaraně.

Divné, pomyslel jsem si a otočil se ke dveřím. Nakonec je možná i dobře, že většinou nedává znát, co si myslí. Když se totiž nějak projeví, nikdo se v něm nevyzná.

„Ano," přitakal bezvýrazným hlasem, když už jsem byl skoro na chodbě. „Whiteheadovi to dopadlo dobře.“

Ze sesterny mě sledovalo několik nenávistných pohledů. Došlo mi, že hypotéza o tom, jakou v celé záležitosti hrály roli, mi mnoho popularity nepřinesla ani tady. Vtom se rozletěly dveře a v nich se objevil statný muž středních let. Za ním spěchala štíhlá, zřejmě o něco mladší žena. Z dálky na nich byla patrná nervozita. Povědomě kulaté oči v mužově obličejí mi málem vyrazily dech. Oba proběhli kolem mě a obrátili se rovnou na jednu ze sester. „Promiňte," spustila žena roztřeseně a zalapala po dechu. „Zavolali nám, abychom hned

přišli do nemocnice. Co je s naším synem?"

Už abych byl pryč! Únavou mě bolely i svaly, jejichž existenci jsem si nikdy předtím neuvědomil, a také se začaly hlásit stále ještě čerstvé rány. Při pomyslení, že tito lidé budou muset strpět kdoví proč nervózního Forbese, jsem zaváhal. Možná bych přesto z oddělení odešel, kdybych neslyšel reakci sestry.

„Vy jste Whiteheadovi, předpokládám," vyjela nabroušeně, jako by jí skutečnost, že se nepředstavili, nějak vadila. Potom už jenom mlčela. Bylo vidět, že se Whiteheadovi připravují na špatné zprávy. „Musíte počkat na doktora Forbese," utrhla se na ně po několika nekonečně dlouhých vteřinách.

Přitočil jsem se k nim a řekl pouze: „Martin je v pořádku." Snad tak alespoň trochu zmírím jejich obrovské utrpení. Celou dobu jsem však nespouštěl oči z té nevyčválané sestry. *Bud' naštvaná na mě, ale na nich si zlost nevylévej*, chtělo se mi zakřičet. Díval jsem se na ni tak dlouho, až se otočila a uraženě odešla. Přistoupil jsem k těm chudákům, představil se a co nejšetrněji jim vysvětlil, co se vlastně stalo.

Když jsem se konečně dostal domů, celou věc jsem vylíčil Janet. Za každou cenu chtěla vidět moji ránu na bříše. Když ji prozkoumala a převázala, utrousila suše: „Měla jsem pocit, že jsi v nemocnici mimo jiné od toho, abys učil praktikanty, ne aby se oni učili na tobě. Ale vypadá to dobře."

I když se ani nezmínila o tom, jak blízko jsem byl smrti, evidentně ji to velice trápilo. Tu noc jsem se opakovaně probouzel, abych se ujistil, že spím v jejím objetí. Při každém mém pohybu mě k sobě reflexivně přitiskla ještě silněji. Nepustila mě, ani když jsem ležel klidně; sevření jen trochu povolila. Přestože mě rána při každém dotyku pálila, pomyslení na lásku temperamentní ženy, která mě k sobě tiskla, mě vždy ukoľévalo do blaženého spánku.

„Znovu zkontrolujte krevní plyny!" přikázal jsem a rychle přiložil stetoskop k oběma dolním plicním lalokům. Ventilace fungovala dobře. Praktikant vzal stříkačku a odebral z tepny několik mililitrů.

Bylo poledne dalšího dne. Právě jsem intuboval dvaapadesáti-

letého muže v komatu. V restauraci vstal ze židle, chytil se za hlavu a zhroutil se. Ventilovali jsme ho, do žíly jsme zavedli kanyly, odběrem z tepny zkontrolovali krevní plyny a zacévkovali ho. Kolem něho pípaly a blikaly přístroje, ale hodnoty, které ukazovaly, byly značně abnormální. Zbývalo mu málo života.

„Tlak je 210 na 120,“ hlásila Susanne. Sklonila se k jeho pravé ruce a z rukávu tlakoměru vypustila vzduch. Údaje se shodovaly s hodnotami na monitoru, ale moderní technika každého z nás už někdy zklamala, takže jsme měření raději prováděli i postaru.

Mladá lékařka po mém boku mu posvítla do očí. „Reflexy vyhasly, jeho bulby jsou stočeny doleva...”

Znamenalo to, že motorické nervy pohybující okem doprava jsou nefunkční a protilehlé svaly táhnou oko doleva. Podle zákonitostí neuroanatomie byl tento jev způsoben poškozením v motorické kůře levé hemisféry. Pro jednoduchost učíme praktikanty, že se pacient na své poškození dívá.

„... poloha těla typická pro mozkovou poruchu, zvýšená odpověď na reflexy, prsty nohou směřující nahoru, zejména na pravé straně.”

Nefunkčnost mozkové kůry, končetiny v pokrčené pozici, záškuby svalů při vybavování reflexů a postavení palce směrem nahoru na postižené straně při vyšetření dle Babinského jsou při této mozkové příhodě typické.

Lékařka zhasla baterku a řekla: „Levá zornice je rozšířená a pomalu reagující.”

Tlak při krvácení do mozku vyřadil z funkce nerv, který odpovídá za zúžení duhovky.

„O jaký stupeň bezvědomí se jedná?” zeptal jsem se.

„Žádné zlepšení. Pořád trojka.”

Trojka znamená, že pacient nereaguje na žádné podněty - na slova, na dotyk ani na bolest. Je to vůbec nejnižší možná hodnota. „Trojku by naměřili i mrtvole jenom proto, že tam leží,” vtipkovali často mezi sebou začínající lékaři.

„Znovu všechno přeměřte,” požádal jsem Susanne.

Tentokrát cifry přečetla přímo z monitoru: „215 na 120, stoupá... pulz 46.”

Klesající pulz a stoupající tlak svědčily pro zvýšenou nitrolebeční tenzi.

„Takže jakou stanovíte diagnózu?“ obrátil jsem se na mladou lékařku s baterkou.

„Levostranné nitrolebeční krvácení. Příčinou je pravděpodobně výduť nebo arteriovenózní malformace.“

„Výborně. A jaký postup navrhuje?“

„Neurochirurgický zákrok.“

„Už jsme je zavolali,“ pípá Susanne. „Každou chvíli by tady měli být.“

„Nyní alespoň zpomalíme krvácení intravenózním podáním betablokátorů, snížíme krevní tlak a hyperventilací zredukujeme obsah CO₂ v krvi, protože takové množství způsobuje zúžení tepen...“

Klinický nález jsme dávali dohromady po kouscích. Diagnózu a další osud pacienta jsme určovali na základě obecně přijímaných zásad. Sestry začaly plnit příkazy a mladá žena dokončila svou práci.

„Výborně, paní doktorko,“ polichotil jsem jí. „V profesi, kterou jste si vybrala, budete jednička.“ Ucházela se o místo na neurochirurgii a já jsem jí psal doporučení.

Na ebenově černé kůži kolem očí se jí udělaly varhánky, zbytek úsměvu skryla rouška. Hned se ale znovu pustila do práce. „Pravděpodobně ho budou chtít převézt rovnou na sál...“

Po chvíli přišel neurochirurg s praktikanty a s radiologem se začal domlouvat na angiografii. Bylo nutné ji provést ještě předtím, než pacientovi na operačním sále odsají krev a zastaví krvácení. Při tomto vyšetření se vstříkne do cév kontrastní látka a na rentgenu se zobrazí rozsah a místo krvácení. Když bylo všechno k angiografii připraveno, zkontrolovali jsme ještě jednou přístroje a vyběhli jsme na chodbu, abychom se nevystavovali záření. Sotva jsem vyšel ze dveří, ke svému velkému překvapení jsem uviděl Rileyho.

Mračil se a v obličeji mu škubalo rozčilením. „Potřebuju s tebou mluvit,“ vyštěkl rozkazovačně.

Napadlo mě, že se mu konečně dostala do rukou Davidova karta a zjistil, že jsem si ledaco nechal pro sebe.

„Prosím tě, Riley, teď ne," protestoval jsem a rukou v rukavici ukazoval na pacienta. Potom jsem se k Rileymu natočil zády a doufal, že odejde. Raději jsem se díval na práci radiologa a laborantů. Na monitoru za olovenou zábranou bylo vidět, jak tepnami proudí barva. Radiolog vše pozorně sledoval a snažil se lokalizovat poškození. Žádal o pohledy z jiné strany. Trvalo to příliš dlouho a přes všechno monitorování jsme si nemohli dovolit nebýt u pacienta.

„Kdy si budeme moci promluvit?" nenechal se odbýt Riley. Stál těsně vedle mě.

Nedokázal jsem skrýt netrpělivost. „Až ten chlápek umře, nebo až bude na chirurgii," odsekl jsem. Soustředil jsem se na blikání, pípání a syčení přístrojů, které pacienta udržovaly při životě. Muž ještě dýchal sám, ale bez ventilátoru se neobešel. A jeho činnost se mi nějak nepozdávala. Funkci alarmů jsem sice nastavoval sám, ale bylo nutné ověřit práci dýchací trubice. „Podejte mi zástěru," požádal jsem Susanne. „Musím se tam vrátit."

„Už ji mám, pane doktore," sáhl jeden z průbojnějších praktikantů po zástěře dřív, než mi ji Susanne mohla podat. Navlékl ji na sebe a pospíchal k lůžku. Mrkl na údaje o nasycení kyslíkem, zkontroloval všechny hadičky a poslechl si plíce. „Dýchá dobře," zavolal. „A nasycení O₂ je 98%."

Trochu se mi ulevilo. Zdálo se, že ten mladík ví, co má dělat, a pacient má zatím kyslíku dost.

„Je to důležitý," šeptal mi do ucha Riley. „Slyšel jsem, co se stalo včera. Šušká se o tom po celé nemocnici."

„Nic se mi nestalo, jestli tě zajímá tohle..."

„Nepřipadá ti něco divné?"

„A co?"

„Zamysli se. Ptal ses Saswalda na léčebnu, která patří Bramě. Rozčilil se a za necelou hodinu ho zavraždili."

Přemohl mě nával vzteku. „Podívej, já opravdu nemám čas znovu..."

„Před dvěma dny jsem se ptal na tutéž léčebnu já. I mně se dostalo podrážděné odpovědi, tentokrát od těch dobráků z Bramy. A den poté tě někdo napadne skalpelem."

„Cože?" Obrátil jsem se k němu a zakřičel: „Snad si nemyslíš, že by ty dva případy mohly nějak souviset?"

Svou prudkou reakcí jsem upoutal pozornost všech okolo. Riley se s nevolí podíval na zvědavé oči, které vykukovaly z lékařských roušek. „Pojď na chvíli sem," poručil mi.

Stoupili jsme si tedy bokem a mluvili šeptem. Bylo vidět, že všichni napínají uši a snaží se zjistit, co mě tak rozhodilo.

„Při vyšetřování zločinu vlastně skládají policisté střípky mozaiky. Jedno musí zapadat do druhého, všechno musí dávat smysl. Řekl bych, že v tvé profesi je to totéž. Myslím, že bychom měli počítat i s možností, že vražda a útok na tebe by mohly souviset."

„Ke včerejšímu incidentu došlo v důsledku záměny léků! Sám jsem pacienta ošetřoval."

„Možná," zamračil se, „ale třeba není žádoucí, aby někdo vyptáváním se na léčebnu vířil klidnou hladinu. Myslíš, že by bylo možné vystopovat nějakou spojitost mezi záměnou léků a útokem na tebe?"

Přišlo mi to absurdní. Celá záležitost byla přece tak průzračná. Záměna léků není ničím nemožným. Vzpomněl jsem si, že i na našem oddělení jsme nedávno jen tak tak odvrátili tragédii, když se sestra chystala aplikovat smrtelnou dávku draslíku, a sevřel se mi žaludek. A z lékařského hlediska by to smysl dávalo. Jednalo se přece o náhodnou hypoglykémii u psychotického pacienta. Navíc u pacienta, který trpí sluchovými halucinacemi. Jednoznačné vysvětlení celé události se přímo nabízelo! Přesto svou otázkou ťal Riley do živého.

Čekal na odpověď, a když nepřicházela, zamračil se ještě víc.

„O čem teď přemýšlíš?"

Záměrně jsem mu zatajil detail, který mě na celé věci zarážel. Ta vysoká míra úmyslu. Whitehead mě vyhledal a měl s sebou skalpel. Těžko se totiž dalo uvěřit předpokladu, že by ho k takovému činu někdo přiměl. Evidentně byl ovládán svými hlasy - zmiňoval se o několika, což je u schizofreniků běžné. Nikdo by si nemohl myslet, že v takovém stavu vykoná něčí příkaz, alespoň ne spolehlivě. Připomněl jsem si vlastní marný pokus ovlivnit jeho sluchové

halucinace. Ležel jsem mu u nohou a před očima se mi lesklo ostří skalpelu. Zachvěl jsem se, ale vytrval v odhodlání nevystavovat Martina Whiteheada riziku, že by se o něj začala zajímat policie. Proč bych měl opakovat chybu, které jsem se dopustil u Davida? Nechtěl jsem zbytečně moc mluvit, i když se mi ten případ zdál neobvyklý a naháněl mi hrůzu.

„Rovnou ti můžu říct, že je nemožné, aby pacienta proti mně někdo poštvál," zašeptal jsem. Rozhodně jsem neměl v úmyslu zavdávat příčinu k šíření klepů a nechtěl jsem, aby někdo zaslechl, co o té absurdní možnosti soudím.

Rileyho obličejem kmitl náznak nespokojenosti.

„Podívej," rychle jsem dodal. „Nedovedu si představit, jak by ho někdo mohl k něčemu přinutit."

Mezitím praktikanti a sestry tiše vykonávali svou práci. „Konečně," ozvalo se. Někteří si začali nasazovat roušky. Laboranti byli se svou prací u konce. Nastal čas vrátit se k pacientovi.

Riley pohlédl tím směrem a rychle se zeptal: „Budeš o tom aspoň ještě přemýšlet?"

„Jo, ale moc si od toho neslibuj." Upravil jsem si roušku u nosu, aby se mi nezamlžovaly brýle, a přidal se k ostatním.

Riley šel za mnou a šeptal mi do ucha: „Dneska jsem byl na psychiatrickém oddělení a požádal jsem doktora, který měl službu, jestli bych mohl vyslechnout pacienta, který tě napadl."

„To snad nemyslíš vážně!" zakřičel jsem. „Toho pacienta jsi měl nechat na pokoji..."

„Neboj se, nepustili mě k němu. Ale možná bys s ním mohl promluvit ty, až se bude cítit lip."

V té chvíli jeden z laborantů oznámil: „Jsme hotovi. Je váš." U monitoru zůstal jen radiolog a prohlížel si snímky. Vzápětí se k němu přidal chirurg i praktikanti. Susanne a ostatní sestry se vrátily k pacientovi a zkoumaly údaje na přístrojích. Moje mladá kolegyně se odtrhla od snímků a soustředěně se zadívala na pacienta. Nahlas vyslovovala jeho jméno, proklepávala končetiny a znovu ho vyšetřovala reflexním kladívkem.

Stál jsem vedle Rileyho a obličej mi jen hořel. Rozzuřilo mě, že

se opět pokusil získat důvěrné informace o pacientovi. Ale o scénu před celým oddělením jsem nestál a musel jsem se maximálně ovládat, abych nezvýšil hlas.

„Ted' mě poslouchej," procedil jsem skrz zaťaté zuby. „I když si to nemyslíš, k této ojedinělé epizodě došlo vinou nepozorné sestry. Kdyby mu ted' někdo řekl, že všechno mohlo být jinak, on i jeho rodina se začnou bát, že se to může opakovat. Že prostě popadne skalpel a zaútočí na někoho jiného. I kdyby se nikdy nic neprokázalo, připravili bychom o klid lidi, kteří se o něho starají. A toto všechno je u schizofreniků moc důležité. Právě to rozhoduje, jestli se budou moct volně pohybovat mimo nemocnici. V protikladu je život v ústavu. A my nemáme právo si s tím zahrávat jenom proto, že máš plnou hlavu jakýchsi neopodstatněných podezření."

Rileyho moje vehemence překvapila. Nepočkal jsem ani, až se vzpamatuje a bude protestovat, rychle jsem se otočil a vydal se za kolegy.

Za několik minut byl Todd Robbins - jeho jméno jsem se dozvěděl z karty - připraven k převozu na operační sál. Když jsme na jeho lůžko umístili všechny monitory a přístroje, přišla se na pacienta podívat - možná naposledy - jeho manželka. Byla to atraktivní, asi čtyřicetiletá žena. Při kontrole intravenozních kanyl jsem zaslechl, jak chirurgovi poskytuje nezbytné informace.

„...často trpěl na migrény, ale před třemi týdny ho bolela hlava jinak. Stěžoval si, že tak strašnou bolest nikdy nezažil. Bylo to... divné, protože jsme se právě milovali," zrudla, „a přišlo to tak najednou, bez obvyklých varovných signálů. To se mu zdálo jiné. A ta bolest byla tak silná. Prášky mu nezabraly."

„Byl u lékaře?"

„Stalo se to v sobotu večer a jeho lékař neordinoval. Napadlo ho jít sem, ale jeho pojišťovna musí s návštěvou specialisty souhlasit, jinak vyšetření neproplatí. Dali mu najevo, že se pravděpodobně jedná o další migrénu, ale pokud má pocit, že by to mohlo být něco vážnějšího, má jít na pohotovost. Kdyby to ovšem byla další migréna, nemohou mu zaručit, že ošetření uhradí. Definitivně se

rozhodl zůstat doma, když mu pověděli, že lékaři mohou provést některá zbytečná vyšetření - mám pocit, že zmiňovali CT a lumbální punkci - a ta by stála dva tisíce dolarů. Jsem bez práce a s jedním platem stěží vyjdeme, tak jsme čekali. Do rána bolest přešla a my jsme byli rádi, že jsme zbytečně nevyhodili peníze."

„Má jiné zdravotní problémy?"

Začala slzet. „Ne," zavzlykala. „Vždycky si dělal legraci, že se o sebe musí dobře starat, protože nechce vypadat staře..." Sáhla do kabelky pro kapesník. „Jak na tom je? Myslíte, že bude..."

Přestal jsem jí poslouchat, protože jsem musel poučit obsluhu respirátoru. Ta teď zajišťovala ventilaci místo přístroje. Ale svých myšlenek jsem se zbavit nedokázal. Právě testy, od kterých pacienta odradili, mu mohly zachránit život. Ukázaly by drobné tepenné krvácení, které před třemi týdny způsobilo onu krutou bolest hlavy. Takové malé poškození bývá předzvěstí mohutného krvácení s katastrofálními důsledky. Okamžitý zásah by smrtelné nebezpečí zažehnal a pacient by měl devadesátidevítiprocentní naději na plnohodnotný život. Nyní však pravděpodobnost, že zemře, byla čtyři ku jedné.

Vrátil jsem se do pokoje sester a našel vzkaz od Rileyho. Byl označen jako důvěrný.

Milý Garnete,

rád bych se Ti omluvil za své chování. Chápu, v jaké jsi pozici, ale zároveň jsem přesvědčen, že i Ty pochopíš mou situaci a vyjdeš mi vstříc. Bohužel na Tebe nemohu déle čekat, protože mám schůzku s panem Fossem. Přeje si, abych ho informoval, jak pokračuje vyšetřování. Jestliže Tě napadne, kdo by mohl za celou záležitost stát, zavolej mi prosím co nejdříve.

Riley

Papír jsem zmačkal a hodil do koše. Byl jsem rozčilený na Rileyho, protože nepochopil, že *ne* je taky odpověď. Nicméně mi nasadil brouka do hlavy. Při ošetřování pacientů jsem se přistihl, jak přemýšlím, jestli to všechno opravdu nedává nějaký smysl. Pokaždé

když se ozvala moje rána, jsem si vzpomněl na Whiteheada. Čekal na mě před pracovní potmě - hodinu, jak sám přiznal. Jak to jde dohromady s útokem rozzuřeného psychotika? Odpoledne byl chvilku klid, tak jsem si vzal kousek papíru a začal si čmárat jakési schéma vraždy. Uprostřed byl Saswald a kolem něho - jako planety - David, Martin Whitehead a Brama. Nedávalo to smysl.

Tak znovu! Tentokrát jsem dal doprostřed Bramu a ze Saswalda, Davida a Martina Whiteheada udělal planety. Nakonec jsem - v souladu s Rileyho teorií, že i já jsem mohl být obět' - na vnější oběžnou dráhu napsal svoje jméno. Ani při soustředěném pohledu na obrázek mě nic nenapadalo - kromě už známých skutečností. Saswald, David i já jsme měli nějaký vztah k Bramě, přičemž ten můj byl nepřátelský. Připadal jsem si hloupě, ale přesto jsem od každého jména nakreslil šipku ke slovu *Brama*. Abych snad některou ze zúčastněných osob nevynechal, připsal jsem pod název společnosti jméno *Baines* a ke kraji, ale stále ještě blízko Bramy, přidal slovo *léčebna*.

Chvíli jsem nad touto variantou uvažoval. Jen tak jsem nakreslil čáru mezi slovy David a léčebna. Chystal jsem se spojit i slova Brama a léčebna, když se mi vybavilo to, co zdůrazňoval Riley. Jak lidi z Bramy, tak Saswalda otázka ohledně léčebny podráždila. Zajímavé.

Vtom se mi v paměti vynořilo další jméno. Nedávno jsem nabyl dojmu, že otázky týkající se léčebny nejsou po chuti ještě někomu. I když, pokud mi bylo známo, ten člověk neměl s Bramou nic společného. Přesto jsem k planetám vepsal jméno Petera Forbese.

Zíral jsem na plánek a mumlal si: „Tak toto je nové.“

Mezi psychiatrovým jménem a jmény jeho dvou pacientů jsem udělal čáru. Ale proč by nechtěl Forbes mluvit o léčebně, když s Bramou nemá nic společného? Mezi slovy Forbes a Brama jsem napsal otazník.

„Kdo nemá nic společného s Bramou?“ zeptala se Susanne. Právě kolem mě procházela.

Instinktivně jsem svůj náčrtek zakryl. „To nic, jen si tak čmám.“

Tázavě zvedla obočí, ale našťěstí se na nic neptala.

Podíval jsem se na tu změř' klikyháků a zase mi bylo trapně. Než jsem papír zmačkal a vyhodil, padl mi zrak na nejproblematictější místo - mezi mnou a Martinem Whiteheadem.

Byla to jen psychotická epizoda, nebo promyšlený útok?

Pro úplnost jsem sporné místo označil otazníkem.

9

„Chirurg tvrdil, že udělal, co bylo v jeho silách," svěřila se mi bledá a roztřesená paní Robbinsová o několik hodin později. Její černé vlasy ostře kontrastovaly s bílou pletí. Oči měla opuchlé a zarudlé. Neplakala, ale pořád si je otírala kapesníkem. „Všechno, co bylo v jeho silách," opakovala a statečně se přinutila k úsměvu, nad kterým mi pukalo srdce. „Chtěla bych poděkovat i *vám* za všechno, co jste pro Todda udělal," dodala. Pak se otočila a pospíchala za manželem.

Lékaři někdy říkají, že udělali, co bylo v jejich silách. Spíš než povzbuzení to ale znamená *nedělejte si velké naděje*. Na sále mě informovali, že ještě než poškozené místo operovali, odstranili z toho, co zbylo z mozku, malou miskou sražené krve. *Udělali jsme, co bylo v našich silách* v tomto případě znamenalo, že by pacient mohl přežít operaci. Zůstalo ovšem nevyřčeno, že i kdyby přežil, je pravděpodobné, že nedosáhne vyššího stupně vědomí než mrtvola.

Při vypisování formulářů pro pojišťovnu - dřív jsme je vyplnit nestihli, protože jsme se snažili co nejrychleji dostat pacienta na sál - jsem se neubráníl myšlence, že před třemi týdny jsme mohli tomuto člověku zachránit život. Za stejné peníze! Zachtělo se mi vynadat těm, kteří na tom mají vinu. Podíval jsem se na hlavičku papíru, ale kupodivu tam bylo logo úplně jiné pojišťovny. To snad není pravda! Vyděsilo mě, že během několika dní se už podruhé setkávám s taktikou hodnou Bramy u společnosti, s níž jsem vždycky udržoval korektní vztahy. V témže okamžiku mi také došlo, že jsem po nástupu do služby neviděl povědomý bezzubý úsměv. Na židli jsem se natočil ke dveřím a zavolal na Susanne: „Kde je Maggie? Přijali ji nakonec?"

„Ne, šla domů, než jste se objevil. Cítila se lépe a taky bylo jasné, že pojišťovna neuhradí víc než ošetření na akutním příjmu. Za těchto okolností se rozhodla odejít."

„Ona ale neměla být propuštěna!" vybuchl jsem.

„Co jiného se dalo dělat?“

„Nevím,“ odsekl jsem. Otočil jsem se zpět ke stolu a natáhl se pro telefon. „Snad ale proboha zmůžeme něco proti pojišťovně, která zatlačí osmdesátiletou ženu do kouta a nabídne jí dvě možnosti - buď přijít o dům, nebo ztratit nárok na lékařskou péči.“ Ze vzteku nad tím, že Maggie nemůžu pomoci, jsem energicky vyťukal číslo těch, kteří vynesli rozsudek nad životem Todda Robbinse. Ale místo abych si mohl podat toho, kdo zodpovídá za schvalování návštěv na našem oddělení, si mě dalších dvacet minut přehazovali jako horký brambor a přepojovali mě od sekretářky k sekretářce. Konečně mi dali k telefonu jakéhosi viceprezidenta, který mluvil jako řečník na pohřbu. Byl zdvořilý, vyjádřil politování nad tím, co se stalo, nicméně chladně zdůraznil, že se pacient sám rozhodl - sice nešťastně, ale dobrovolně - nevyhledat lékaře.

„Byli byste proplatili vyšetření, i kdyby výsledky byly negativní?“

„Naše pojišťovna uhradí veškerou léčbu, kterou pacient potřebuje.“

„Ale kdy se o tom rozhodne? Zpětně? Až se stanoví diagnóza? Vaši lidé tvrdili panu Robbinsovi, že náklady na vyšetření budou uhrazeny, jen pokud se prokáže, že je vážně nemocný. A to ho odradilo!“

„Samozřejmě že nechceme, aby chodili na pohotovost lidé s banálním onemocněním. Naši zaměstnanci jsou však schopni kompetentně rozhodnout a všechna potřebná vyšetření budou uhrazena...“

„Tohle jste ale panu Robbinsovi neřekli!“

„Pane doktore, myslím si, že v tomto stavu nejste schopen rozumné debaty,“ uzavřel ledovým hlasem a zavěsil. Ve sluchátku se ozývalo už jen protivné pípání.

Znechutilo mě, jak ten člověk obhazuje chování svého personálu. Stejně tak mě ovšem podráždil jeho samozřejmý klid. Mluvil, jako by byl na podobný rozhovor připraven, jako by se podobné situace předpokládaly a on absolvoval školení, jak je dokonale zvládnout. Od jeho firmy tedy nic dobrého čekat nemůžeme. Udělal jsem

průzkum mezi ostatními lékaři na oddělení. Zajímalo mě, zda se v poslední době setkali s podobnými případy i u jiných pojišťoven. Někomu se zdálo, že při podávání žádosti o přijetí pacienta je potřeba vyplňovat víc papírů, jiní si všimli, že se uděluje nepatrně vyšší počet takzvaných prozatímních souhlasů, což byl ostatně i případ Maggie, ale většina lékařů nedávno ošetřovala několik pacientů, kteří přišli pozdě právě proto, že jim úředníci z pojišťoven tvrdili, že pokud se bude jednat o triviální problém, náklady na vyšetření nebudou pravděpodobně plně uhrazeny.

Než jsem na celou věc poukázal, dotyční lékaři se domnívali, že za vším je jen špatný odhad zaměstnanců různých zdravotnických zařízení. Všechny nás ale znepokojilo, když jsme si uvědomili, že za poslední týden se každý z nás setkal alespoň s jedním zanedbaným případem. A několikrát - dozvěděl jsem se - došlo vinou pozdního přijetí k poškození pacienta.

„...trpěl netypickou bolestí na hrudi, odložil návštěvu lékaře, a tím definitivně přišel o možnost trombolýzy...”

„...kdyby se objevil ještě o hodinu později, přišel by o varle...”

„...než se sem dostala, byl z toho těžký zápal plic...”

Ve srovnání s obrovským množstvím případů, kterými se dennodenně zabýváme, se počet zmíněných pochybení jevil jako zanedbatelný. Jenomže právě u těchto pacientů mohlo mít opožděné poskytnutí lékařské péče fatální důsledky.

„Máte pocit, že se něco děje?“ zeptal se mě můj kolega Michael Popovitch. Byl to podsaditý a věčně ustaraný muž. Kruhy pod očima vypovídaly o trvalé únavě, ale v poslední době se mi zdálo, že vrásky, které brázdí jeho čelo, jsou jaksi hlubší. Stejně jako já, i on už byl v nemocnici dlouho. A stejně jako já, i on měl v očích ten tíživý smutek z opotřebení.

„Musíme sledovat, jak se to bude vyvíjet dál,” obrátil jsem se k ostatním lékařům. Nechtěli jsme být rušeni, tak jsme si pro svou debatu vyhlédli nejklidnější koutek, který se dal na oddělení najít. „Chci, abyste mi všechny podobné případy hlásili.”

„Problém je v tom,” zachmuřil se Michael, „že se nikdy nedozvíme, kolik lidí se k nám vůbec neodvážilo přijít. Co se stalo s

nimi?"

Bojkot vedený Bramou měl pro naši nemocnici i jeden paradoxní důsledek. Protože přicházelo méně pacientů s nemocemi, které by přímo ohrozily život, měli jsme k dispozici dostatečný počet lůžek i zdravotnického personálu pro závažné stavy, jakými jsou srdeční zástava, akutní selhání plic, mnohočetná poranění a úrazy způsobené bodnou nebo střelnou zbraní. Úředníci měli dokonalý přehled o tom, která nemocnice je pro daný případ nejvhodnější. A protože v tomto období bylo u nás dost místa, těžce nemocní pacienti byli posíláni téměř výlučně k nám.

Dlouhé přestávky mezi jednotlivými zákroky mi poskytovaly hodně času k přemýšlení. Byl to útok rozrušeného psychotika, nebo promyšlená akce?

Tato otázka mě teď zaměstnávala nejvíc. Znovu a znovu jsem se pokoušel přijít na to, jak by někdo mohl přimět Martina Whiteheada, aby mě zabil. Vzpomněl jsem si, jak mě při jednom z útoků nazval Satanem. Mohl snad někdo využít náboženské povahy jeho halucinací a přesvědčit ho, že jsem něco jako ďábel, kterého je třeba zlikvidovat? V mé pracovně ale cizí hlasy nebyl schopen poslouchat! O několik hodin později mě nad kávou napadlo, zda by se jeho hlasy daly nějak zmanipulovat. Tak, aby poslouchal něčí příkazy. Vzpomněl jsem si, jak se nade mnou tyčil a něčemu naslouchal. A co vlastně tvrdil potom? V té chvíli mě zajímal víc skalpel než to, co přesně říká. Ale bylo to něco v tom smyslu, že *hlasy*, nad kterými mám moc, nejsou totožné s hlasem, který mu přikázal, aby *to udělal*, a že ten hlas nemůžu ovládat, protože *tady teď není*.

Popudilo mě, že se v tom nemůžu vyznat, a další pokusy interpretovat jeho blouznění jsem vzdal. Schizofrenici často rozlišují mezi četnými hlasy, které slyší. Některé se jim zdají příjemné, a jiné je děsí, protože je navádějí k tomu, aby udělali *něco špatného*.

V noci u kuchyňského stolu jsem znovu hloubal nad Martinem Whiteheadem. Spát bych stejně nemohl, protože jsem ten den vypil tolik kávy, kolik by vystačilo na týden. I když jsem byl stále přesvědčen, že jeho chování před napadením nebylo pro psychotický záchvat typické, nešlo mi na rozum, jak by ho někdo mohl zneužít k

útoku na mě. Přesto mi pořád vrtalo hlavou, zda přece jenom nebylo možné ho nějak zmanipulovat. Úlevu mi nepřinesla ani procházka s Muffy. Leželo mi to v hlavě jako rébus, který nedokážu vyřešit. S myšlenkou na Martina Whiteheada jsem uléhal, ráno s ní vstával a odebíral se do práce. Chvillemi dosahovala moje podrážděnost takové míry, že jsem dokonce zvažoval možnost porušit své předsevzetí a Martina vyzpovídat. Kdybych počkal, až léky zcela utlumí jeho hlasy, říkal jsem si, a kdyby se vše dělo bez přítomnosti policie, mohl bych se snad něco dozvědět, aniž bych toho chudáka nějak traumatizoval.

Nedařilo se ani Rileymu. Svědčila o tom mimo jiné i únava v jeho očích. Přestože výslechy zaměstnanců nemocnice i Bramy trvaly stovky hodin, žádná konkrétní stopa se neobjevila. „Vím, že Baines je kvůli něčemu strašně nervózní," zuřil během jedné z mnoha návštěv mé pracovny. „Každým smyslem cítím, že má něco na svědomí, ale zaboha nemůžu přijít na to, proč by on nebo někdo jiný z jeho firmy měl chtít Saswaldovu smrt."

Nalil jsem mu kávu - dali mi do pracovny vlastní kávovar - a nabídl mu židli pro návštěvy.

„Nevyšlo během některého z pohovorů najevo, že by se Saswald v posledních týdnech svého života choval nějak nezvykle?" zeptal jsem se a podal mu šálek horké a tak silné kávy, že musela i s ním zacloumat.

„V zásadě ne. Ptali jsme se na to hlavně lidí, kteří s ním pracovali. Většinou tvrdili, že se jim v posledních dnech zdál vystresovaný, ale všichni to přičítali návalu pracovních povinností."

„A co třeba nějaké dlouhodobé neshody s někým na oddělení? Takové případy se vyskytují všude."

„Nic takového jsme nezjistili. Kromě toho, že se pohádal s tebou, měl ještě spor s vaším generálním ředitelem. Tu středu, kdy zemřel. Řekla mi to Fosseho sekretářka. Jejich hádka ale nemá s naším případem nic společného."

„O co šlo?"

„Podle sekretářky si Fosse pozval Saswalda ke konci pracovní doby. Anesteziolog byl nervózní, potom se dlouho hádali za za-

vřenými dveřmi. Fosse mi to vysvětlil tím, že Saswald podal výpověď nečekaně a neposkytl nemocnici dost času, aby za něj našla náhradu. Sekretářka tvrdí, že i když byl její šéf na čestného hosta tak rozčilený, hned po Saswaldově odchodu jí oznámil, že jde na recepci. Z policejního hlediska to zkrátka vypadá nezajímavě. Samozřejmě až na jednu věc. Proč Saswald z nemocnice tak pospíchal? Ale ani to mi bohužel nikdo nebyl schopen objasnit."

Další odpoledne - během víkendové služby - se Riley objevil s jiným problémem. „Ještě jsem se ani nedostal k těm kartám," stěžoval si. „Soudce nařídil, že nemocnice má kontaktovat všechny pacienty, kteří se jmenují Pearson, a požádat je o rozhovor s policií. Většina k němu svolila, ale nevede to nikam. A někteří prý ani nejsou ve městě," dodal a soustředěně se na mě podíval. „Taky jsme se nesetkali s žádným pacientem, který by měl vazbu na nějakou léčebnu v Mexiku." Trochu se ke mně naklonil a pokračoval: „Nemůžeš se s ním spojit místo nás a zeptat se ho, jestli je ochoten s námi mluvit? Tak..."

„Na to zapomeň," odbyl jsem ho ostře. „Ten pacient nemá s vraždou nic společného."

Několik vteřin mě probodával pohledem. Přemítal jsem, jestli mě, aby dosáhl svého, povleče k soudci. Pozvolna se však zklidnil a napjaté svaly v obličeji povolily. „Měl by sis všechno dobře rozmyslet, doktore," varoval mě zlověstně. „Tak či onak zjistím, koho kryješ a jakou roli v celém případě hraje. A bůh s tebou, jestli stojíš v cestě spravedlnosti. A je mi jedno, jaké k tomu máš důvody."

Kruci, řekl jsem si, když odešel. Zajímalo mě, co *tak či onak* může vlastně znamenat. Vyslechl většinu pacientů, a nebylo mu to nic platné. Mohl snad tímto argumentem obměkčit soudce? Mohl tak získat přístup ke kartám pacientů, kteří jsou mimo město nebo kteří mají něco společného s Bramou? Nebo se tentokrát prostě pokusí přesvědčit mexickou policii, aby vtrhla do léčebny a zajala pacienta jménem Pearson?

Toto setkání však v každém případě jen posílilo moje původní rozhodnutí nechat si svou stupňující se posedlost Martinovým útokem pro sebe. Slíbil jsem si, že to nejdříve vyřeším sám, a pokud

ten mladík posloužil někomu jako loutka, postarám se o to, aby ho policie nechala na pokoji.

Trýznivých myšlenek jsem se nedokázal zbavit ani v neděli večer, když jsem se ukládal ke spaní. Všimla si toho i Janet a chtěla vědět, co se mi stalo.

„Je to kvůli Bramě," odpověděl jsem. Považoval jsem za vhodnější zmínit starou bolest, než jí nasadit do hlavy nový problém. Zvlášť když se to týkalo mého ohrožení na životě.

„Ale proč si teď děláš tolik starostí s Bramou?" tlačila na mě. Přitulila se ke mně a svou dlouhou nohu položila na mou. Pověděl jsem jí, co o mně Baines vykládal Rileymu.

„No to je hnusné," prohlásila a dotkla se mého stehna. „Ale nakonec to přece usvědčuje je. A to tě nemohlo tak rozčilit." Svěřil jsem se, jak se nové metody šíří z Bramy i do jiných společností a jak na to doplácují lidé jako Maggie nebo Todd Robbins.

„Tak to je vážné," poznamenala pomalu a na chvíli se zamyslela.

V pondělí ráno na mě čekala u sesterny Susanne. Vzala mě stranou: „Chtěla jsem vás jenom varovat. Před pracovním na vás čeká syn doktora Davida Pearsona." Zaváhala, ale potom dodala: „Vypadá rozrušeně. Doufejme, že nenese špatné zprávy."

Když jsem vešel do chodby vedoucí k mé pracovně, šokoval mě pohled na mladého muže. Seděl na židli a vypadal jako jeho otec v době, kdy jsem ho poznal. Pamatoval jsem si Davida jako mladého, schopného lékaře. Bylo to dlouho předtím, než si alkohol vybral svou daň. Také jsem se pozastavil nad tmavě zelenou uniformou amerického námořnictva. Tohle mě ale asi překvapit nemělo. Nikdy jsem totiž nepochopil, co určuje, zda syn bude následovat příkladu svého otce, nebo zda ho nemilosrdně odmítne. Přesto mě napadlo, že chlapec, který viděl, jaké psychické i fyzické trauma způsobila válka jeho otci, půjde snad jinou cestou. Tři zlaté prýmký ve tvaru věčka nad zkříženými zbraněmi označovaly vojenskou hodnost. Zůstalo mi však utajeno jakou, protože jsem se v uniformách nevyznal. Jedno ale bylo jisté - i kdyby mi to Susanne neřekla, věděl bych, že mám tu čest s Davidovým synem.

„Zdravím vás, pane Pearstone," napřáhl jsem ruku k pozdravu. Na křestní jméno jsem si nemohl vzpomenout. Když jsem ho viděl naposledy, bylo mu nějakých třináct čtrnáct let. David byl tehdy opět na akutním příjmu, on stál u jeho lůžka a vyděšeně na něho zíral. Byla tam ještě jeho mladší sestra. Když jejich otec začal vykřikovat, že vidí pavouky, obě děti se křečovitě chytily matky. Tento obrázek se mi vybavil naprosto přesně. Po této příhodě přestaly děti za Davidem docházet. Brzy tak učinila i jejich matka.

„Dobrý den, pane Garnete," usmál se a vstal. Byl vysoký jako já a měl statnou postavu. Pochopitelně, uvážíme-li výcvik, který absolvoval. Jeho nesmělý úsměv se k tak krásné postavě jaksi nehodil.

„Z vás ale vyrostl nádherný mladík," rozplýval jsem se a podal mu ruku. Stisk měl pevný, jak se dalo čekat, ale výraz celého obličejce byl poznamenán velkou obavou.

„Potřeboval bych s vámi mluvit o otci, pokud máte chvíli," vysoukal ze sebe tiše.

„Samozřejmě." Odemkl jsem dveře a připravil se na zlé zprávy.

Začal mluvit, sotva si sedl. „Zmizel z protialkoholní léčebny. Před necelými dvěma týdny mi telefonovali, že utekl. Od té doby o něm nikdo nic neví."

Hrůzou se mi stáhl žaludek. Kromě zprávy o jeho smrti jsem si nedokázal představit horší novinku. David nejenom propásl svou poslední šanci, ale léčebna už mu nemohla posloužit ani jako alibi pro večer, kdy byl zavražděn Saswald. Chtěl jsem působit optimisticky a snažil se mladého muže povzbudit frázemi, kterým jsem sám nevěřil. „Pane Pearstone, třeba se vrátí..."

„Pane doktore, říkejte mi prosím Allen. Víte, už nejsem malý kluk a vím líp než kdokoli jiný, že alkoholismus jako příčina úmrtí... Léta jsem viděl, jak ho to zabíjí. Když utekl, tak je někde opilý, nebo už mrtvý." Zornice se mu zúžily a jeho původně tichý hlas nabýval na síle. „Ať už se zřídil někde v Mexiku, nebo se bez papírů snažil dostat zpět do Ameriky a leží teď někde v příkopě plné chřestýšů, nemá už žádnou šanci nebo příležitost nebo jak se vlastně říká *naději*. Já osobně už nic takového neznám. Svůj příděl naděje jsem si

vybral v dětství. Pořád jsem si dělal naději, že to zvládne, že tentokrát dodrží, co slíbil, a nebude pít, že bude jako dřív. Nemyslete si, že nevím, jak málo lidí se z toho dostane. Na to jsem zaplatil příliš vysokou cenu. Takže vás prosím, abyste mi přestal věšet bulíky na nos."

Chrlil ze sebe slova hořkosti a já se propadal hanbou, protože jsem nejednal přímo. „Promiňte, Allene," začal jsem se rychle omlouvat. „Nechtěl jsem vám nic zastírat. Samozřejmě sám dobře víte, jak to s ním vypadá, a máte právo žádat, abych s vámi mluvil otevřeně."

Zkoumavě se na mě díval a zloba se mu začala z očí vytrácet.

„Prosím vás, zkusme to ještě jednou," naléhal jsem. „Co pro vás můžu udělat?"

Na několik vteřin zaváhal, a potom se osmělil: „Potřebujeme - tedy sestra, matka a já - zjistit, co se stalo. Musel bych se stydět sám před sebou, kdybych proti té nejistotě nic nepodnikl. Pořád jsem čekal, že se všechno vysvětlí, že se dozvíme, jestli je mrtvý nebo nemocný nebo někde kousek od nás. Tím jsem ztratil už dost času. A nevysvětlilo se vůbec nic. Rozumíte mi?"

Přikývl jsem.

Pohlédl na mě a jednoduše požádal: „Potřebuji, abyste mi pomohl obejít byrokratické předpisy, které v té léčebně mají."

„Byrokratické předpisy?"

„Nikdo mi na nic nechce dát přímou odpověď. Nejdříve působili celkem rozumně. Ujišťovali matku, že k takovým věcem občas dojde, ale že v tak odlehlém místě se pravděpodobně nedostane daleko, zvlášť když mají jeho pas i peníze. Taky tvrdili, že se do akce zapojily místní úřady a že jim máme samozřejmě hned zavolat, kdyby se u nás objevil."

„Kdy přesně ho prohlásili za nezvěstného?"

„Před týdnem, minulý úterý. Ale tou dobou už byl tři dny pryč. Zřejmě je to běžný postup. Nejdřív se pokusí najít pacienta sami a teprve pak kontaktují rodinu. O necelý týden později, v pondělí, mi telefonoval ze San Francisca sám prezident společnosti, jistý Baines. Myslel si, že mě opije svými přeslazenými řečičkami. Tvrdil, jak je

to znepokojuje a jaký mají o otce strach. Kdyby se prý náhodou objevil v Buffalu, máme mu okamžitě zavolat. Léčebna otce údajně znovu bez problémů přijme, aniž by musel odpovídat na nějaké otázky... Celé to vypadalo jako trik. Jako by se chtěli za každou cenu vyhnout riziku, že ztropíme nějaký skandál."

„Vám telefonoval přímo Baines?" Tak toto skutečně divné je. Od pacientů jsem slyšel, jak si Brama výborně vede ve zdvořilostní konverzaci s lidmi, které poškodila. Vždycky jsem měl podezření, že je to součást její reklamní kampaně. I když se jí z čistě právního hlediska nedalo nic vytknout, vehementně se snažila umlčet všechny křiklouny - nespokojené pacienty, jejich příbuzné a samozřejmě i takové lékaře jako já. Ale telefonát přímo od prezidenta? To se muselo stát něco mimořádného. Baines osobně se zajímá o Davidovo zmizení! Když jsem k tomu přičetl pochybnosti, které vyslovil Riley, bylo mi jasné, že je důvod k poplachu.

Můj nevěřící pohled Allenovi neunikl. „I mně se jeho zájem zdál přehnaný. Napadlo mě, že jeho chování má nějaký zvláštní důvod. Že třeba máme něco, kvůli čemu je nervózní. Našel jsem kopii otcovy smlouvy - věříte, že trval na tom, abych ji schoval? *Je to známka toho, že tentokrát to myslím vážně*, řekl mi, a dokonce ji ukázal mému kamarádovi z práv. Ale nemáme vůbec nic, v podstatě jsme byli vyřazeni z programu lékařské péče. Když otec utekl, pojistka totiž přestala platit. A nejen jeho, vztahuje se to na celou rodinu."

Tak takovou Bramu jsem znal. „Kdy vám Baines telefonoval?"

„V pondělí dopoledne, kolem desáté. Pamatuji si to přesně. Volal mi totiž na základnu. Spočítal jsem si, že v San Franciscu je teprve sedm hodin, a přišlo mi divné, že se mnou chce někdo mluvit tak brzy."

To opravdu divné je.

„Ted se děje něco ještě divnějšího," pokračoval Allen. „Nikdo z Bramy se se mnou nebaví."

„Cože?"

„Když mi volali z léčebny poprvé, hovořil jsem s doktorem Martinezem. Je to psychiatr, který se staral o otce. Potom jsem jim

volal já - jednou za několik dní, abych zjistil, co je nového. Pokaždé mě spojili s Martinezem. Ten mi zdvořile vyložil, že pátrání pokračuje, ale zatím bezvýsledně. Minulou středu ale odmítl vzít můj hovor a recepční mi oznámila, že si doktor nepřeje být vyrušován. Takové jednání mě dopálilo, a hned jsem volal Bainesovi do San Francisca jenom proto, abych se dozvěděl, že je v Buffalu. Nechal jsem mu zde mnoho vzkazů u několika recepčních, ale na žádný nereagoval. Dokonce jsem zašel do Bramey a pokusil se s ním setkat, ale nedostal jsem se ani přes hlavní vchod. Tak si to představte: v pondělí nemůže dospát, aby mi mohl zatelefonovat, a ve středu jsem persona non grata. Nedokážu si vysvětlit, co se stalo."

Vražda, Riley obtěžuje Bainesa otázkami ohledně léčebny a ostatní policisté se pídí po nějakém Pearsonovi - to se stalo. Přesto jsem neměl tušení, proč by kvůli tomu s Allenem Pearsonem najednou nikdo z Bramey nechtěl mluvit. Naklonil jsem se k Allenovi a zeptal se: „Nezmínil se otec někdy o tom, jestli ho léčil nějaký Hector Saswald?"

„Moment. To je ten doktor, kterého tady před týdnem zavraždili. Co to má společného s mým otcem?" zeptal se Allen. Najednou vypadal ostražitě.

„Myslím, že nic. Je to jenom taková..."

„Požádal jsem vás, abyste se mnou jednal na rovinu!" vytkl mi ostře a po obličeji se mu rozlilo zděšení.

„Panebože. Tak proto matce už dvakrát volali z nemocnice a chtěli po ní, aby se otec ozval kvůli policejnímu vyšetřování, až se vrátí. A právě teď je nejdůležitější policejní záležitostí v nemocnici vražda..."

„Allene, prosím vás, věřte mi. Váš otec s tím pravděpodobně nemá nic společného. Policie má nějakou stopu a kontaktuje všechny pacienty, kteří se jmenují Pearson a byli někdy v naší nemocnici ošetřeni." Nyní se tvářil naprosto užasle. „Co jim vaše matka pověděla?"

„Že není v Buffalu. I když neskrýval, že je alkoholik, matka se za to stydí a nechtěla se chlubit tím, kde je nebo proč tam je."

„Dobře. A teď si nechejte poradit. Kdyby se znovu ozvali, držte

se své původní odpovědi. Neříkejte, že je v zahraničí, a už vůbec se nezmiňujte o Mexiku."

„Proč?"

„Mohlo by mu to způsobit nepříjemnosti. Není mu to teď zapotřebí a ani si to nezaslouží. Nemá sice s vraždou nic společného, ale policie se může chytit čehokoli."

Jeho zornice se opět zúžily. „Vysvětlete mi to!"

Hochu, ty v tom vůbec neumíš chodit, pokáral jsem se. Přesto jsem váhal. Co všechno můžu prozradit? Kdybych porušil Rileyho příkaz a řekl bych, co bylo napsáno vedle mrtvoly, a on se to dozvěděl, dostal by mě. Možná by mu to i poskytlo záminku k tomu, aby mě obvinil - jak mi ostatně vyhrožoval - z maření policejního vyšetřování. V tom případě bych zcela určitě skončil u soudu a tam by ze mě vytáhli jméno, které potřebuje. Svou odpověď jsem proto formuloval co nejpečlivěji. „Saswald pracoval pro Bramu a policie si myslí, že to může být důležité. Kdyby se dozvěděla, že se váš otec léčil v zařízení, které patří Bramě, mohla by v tom vidět kdovíco. A to je to poslední, co by váš otec potřeboval."

„Mluvíte, jako byste věřil, že je naživu."

„Allene, nechci vám nic malovat na růžovo, ale možné to je."

Dlouze a těžce si povzdechl. Svěsil ramena, předklonil se a oběma rukama si projel krátce střiženými vlasy.

„Právě tato možnost mě asi děsí nejvíc. Představuju si, jak někde bezmocně leží, a ptám se: *Co udělali pro to, aby ho našli? Jak moc se snažili?* Kdybych dostal propustku, hned bych se tam vypravil. Ale bez spolupráce zaměstnanců léčebny bych se daleko nedostal. Proto vás prosím o pomoc. Potřebuju, aby se mnou zaměstnanci Bramy komunikovali."

„Víte, Allene, já sám se teď v Bramě netěším velké oblibě."

Podíval se na mě a usmál se. „Chápu. *Byrokratická vražda, že?* Dal jste jim, co si zaslouží. Hodně lidí si pochvaluje, že to byla trefa do černého. Proto jsem vás tím nechtěl obtěžovat. Bylo mi jasné, že zrovna teď asi v Bramě velký úspěch mít nebudete. Jenomže - zkusil jsem všechno možné - a bezvýsledně."

„A co mexické úřady?" snažil jsem se navrhnout aspoň něco

užitečného.

„Je to totéž. Pokud mi někdo z léčebny neřekne, s kým mluvili, nezmůžu nic. Léčebna je někde v horách, východně od Tijuany. Víc nevím. Na informacích se mi podařilo získat telefonní číslo místní policejní stanice, ale tam o nějakém Davidu Pearsonovi nikdy neslyšeli. Ptal jsem se také na celnici. Žádný záznam o něm nemají.“

„Uvažovali jste o tom, že byste ho prohlásili za nezvěstného?“

„Napadlo nás to, ale kdybychom to udělali, dozvěděli by se to v jeho rozhlasové stanici i v novinách, pro které píše. Teoreticky by to znamenalo konečnou ztrátu zaměstnání. Navzdory tomu, co jsem řekl o naději, se ještě nemůžu přimět k tomu, abych ho odepsal. Ještě nemůžu udělat definitivní tečku za jeho kariérou.“ Trpce se usmál. „Vím, že si odporuju. V jednom okamžiku jsem tvrdý jak kámen a o několik minut později si připadám jako ten malý kluk.“ Jeho oči se zalily slzami. Zaťal zuby a našpulil rty, jako by chtěl zadržet pláč. Částečně to fungovalo. Po levé tváři se mu kutálela jediná slza. „Promiňte,“ řekl a rychle setřel důkaz své slabosti. „Kromě toho, co účinného by mohla zdejší policie podniknout, když tady otec s největší pravděpodobností není?“

Snad je. Zamyslel jsem se a v duchu si položil otázku, podle jakých pravidel se předávají policejní hlášení z oddělení na oddělení. Zpráva o pohřešovaném Davidu Pearsonovi, naposledy spatřeném v protialkoholní léčebně v Mexiku, by se mohla rychle dostat na oddělení vražd, do rukou George Rileyho.

„Mluvil jste se zdejšími lékaři?“

Ačkoli mi Forbes nepomohl, myslel jsem si, že zpráva o Davidově zmizení by ho mohla postrčit, aby se obrátil na léčebnu a informoval se, co podnikli pro to, aby byl jeho bývalý pacient nalezen.

„Jediný člověk, který se mi snažil vyjít vstříc, je pan Fosse. Setkal jsem se s ním den po tom, co jsem se dozvěděl o otcově zmizení. Okamžitě v počítači označil otcovo registrační číslo. Takže pokud by se stalo nemožné a otec se tady objevil, ihned bychom byli informováni. Byl mi nápomocný i potom. Podruhé jsem se s ním setkal, když se se mnou v Bramě i v léčebně odmítli bavit. Byl jsem

u něho v pracovně, když se mu podařilo spojit se s Bainesem. Ptal se ho, proč nikdo není ochoten poskytnout mně nebo mé rodině jakoukoli informaci. Baines se vytáčel jako vždycky. Prý víc udělat nemůžou a podobně. Pan Fosse na něho naléhal, aby se pro nás snažil udělat maximum. Co se týče doktorů, s Arnoldem Pinterem není řeč a otcův ošetřující psychiatr Bramě rozhodně ostudu nedělá."

„Co máte na mysli?"

„Na každý vzkaz reaguje stejně. Požádá sekretářku, aby mi vyřídila, že žádné zprávy nemá. Když ho hledám v pracovně, nechává se zapírat. Sekretářka mi řekne, že je u pacienta a nemůže být rušen. Zdá se mi, že jí dal instrukce, jak mě odbýt."

Forbesovo tvrzení, že o Davidovi nic neví, se tedy nemuselo zakládat na pravdě.

„Kdy jste mluvil s jeho sekretářkou o otcově útěku poprvé?"

„V úterý odpoledne. Hned po bezvýsledném rozhovoru s doktorem Pinterem. Proč?"

„Protože jsem s doktorem Forbesem o vašem otci hovořil krátce před vámi. Překvapuje mě, že mi nedal vědět, že je váš otec nezvěstný. Váš vzkaz přece dostal. Jeho jednání vůči vám je, upřímně řečeno, bezohledné a neprofesionální."

Psychiatrovo chování budilo nedůvěru i ve mně. Odmítnutí Allena Pearsona je přímo opsáno ze scénáře Bramy. A podezřele působí i skutečnost, že se rozhodl nechat si zprávu o Davidovi pro sebe.

„Allene, ujišťuji vás, že se pokusím získat o vašem otci veškeré informace, ale na druhé straně musím připustit, že mě v této chvíli nenapadá nic, co byste už neudělal." Potom jsem mu slíbil, že mu okamžitě zavolám, pokud se dozvím něco nového, a rozloučili jsme se.

Když odešel, přepadl mě podivný pocit. Týkal se toho, jak výrazně se Allen podobá svému otci. Così mě k tomu napadlo, ale nemohl jsem přijít na to, co to přesně je.

„...takže ten hlupák si vymýšlí jakési nesmysly o tom, jestli může, nebo nemůže schválit přijetí ženy ve třicátém druhém týdnu

těhotenství, která už rodí," vyprávěla Janet. Zrovna jsme obědvali v nemocničním bufetu. Byla to jedna z mála příležitostí, kdy se nám oběma podařilo vyšetřit si chvilku a společně něco zhltnout. Seděli jsme u stolu se skupinkou Janetiných přátel. Převážně to byly lékařky se specializací na porodnictví. Jídelna měla snížený strop, zdi natřené křiklavě zelenou barvou, zářivky a tři stovky míst. Většina však byla obsazená. Místností se linul pach cibule, ozýval se cinkot příborů a konverzace strážníků se slévala v monotónní hluk. Jídlo - hlavní důvod našeho pobývání zde - bylo stejně jako snad ve všech nemocnicích často zdrojem vtipů. Paradoxem přitom je, že většina doktorů za celý život spořádá více obědů v bufetech než doma. Sekundárně plní jídelna i funkci jakési návsí. Každý se zde může dozvědět čerstvé novinky, klepy nebo zajímavé lékařské případy.

„Chtěl ten případ doporučit k posouzení," pokračovala Janet.

„Miláčku," podotkl jsem, „když tam to dítě je, tak se vždycky dostane ven, ať už to někdo posuzuje nebo ne."

Všichni stolovníci vybuchli smíchy a většina nad tím kroutila hlavou.

„Už to není jenom Brama," dodala lékařka po Janetině pravé straně. „Copak jste si nevšimli, že podobné zhovadilosti se v posledních týdnech snaží protlačit i jiné společnosti?"

„To si pište," potvrdil zavalitý muž s mohutným podbradkem. Seděl přímo proti mně. „Jedna z mých pacientek měla ve dvacátém pátém týdnu těhotenství pálení žáhy a trpěla bolestí hlavy. Pojišťovna, ke které patří, se zachovala neuvěřitelně. Sdělila jí: *Pokud je to nutné, jděte na pohotovost. Nicméně si vyhrazujeme právo proplatit pouze částku odpovídající běžnému ošetření, bude-li diagnostikována triviální porucha zažívání.* Díkybohu že přišla."

„Preklampsie?" zeptala se žena vedle Janet.

„Přesně tak," odpověděl. Na rohlík si naplácal silnou vrstvu másla a pokýval hlavou. „Kdyby poslechla ty bastardy, následovaly by křeče, poruchy vědomí, nebo už taky mohla být po smrti."

Názory přicházely ze všech stran.

„...mému pacientovi řekli v podstatě to samé..."

„...jsou snad smlouvené? Copak je to legální?"

„Spíš je to řetězová reakce. Někdo jiný si všimne, co dělá Brama, a potom se pokusí o totéž.“

Vysoká rusovláška, která si právě přisedla vedle mě, vykřikla: „Z toho jde hrůza. A všem to projde. Jestli to tak půjde dál, dřív nebo později dojde k tragédii. Budeme mít mrtvé matky a mrtvé děti. Nechci na to ani myslet.“

„Možná bys na to právě měla myslet,“ ozvala se Janet. „Možná bychom měli tady v Buffalu vytvořit NLO a postavit se těm nemorálním praktikám tak, jak to udělali lékaři v jiných městech.“

Všichni ztichli. V lékařských kruzích byla NLO zkratka pro Nezávislou lékařskou organizaci. Označovala skupiny lékařů, které v různých částech Států bojkotovaly obzvlášť bezohledné Organizace pro udržování zdraví. Čas od času se aktivita některé skupiny dostala na titulní stránky celostátních novin. Docházelo k tomu tehdy, když většina lékařů v určité oblasti odmítla uzavřít smlouvu se zlotřilou pojišťovnou, a zabránila tak jejímu působení. Takových vítězství však bylo málo. Vzpomněl jsem si na brblání, které slýchám od většiny zdejších lékařů, a zapochyboval, že je tady pro takový krok vytvořeno zázemí. A nikoho u stolu ta myšlenka evidentně nenadchla.

„To snad nemyslíte vážně,“ nechal se slyšet muž s kyselým výrazem ve tváři. „Už teď se nám povážlivě snížily příjmy kvůli té blbosti, do které nás namočili na akutním oddělení před pár týdny.“

Kolegyně mé ženy se na mě kradmo podívaly. „Vy si nemyslíte, že bychom měli podobnou akci uspořádat i v Buffalu, kdyby ty blbosti, které všichni vidíme, nepřestaly?“ zpražila Janet svého protivníka. Z malého kelímku nabíral lžičkou jogurt a neodvážil se na ni ani podívat.

„Myslím si, že by se nikdo neměl bez našeho svolení pouštět do rozbrojů, které by mohly mít dopad na celou nemocnici,“ řekl chladně.

Několik kolegů zatajilo dech. „Nemám zájem pouštět se do rozbrojů,“ odpověděla Janet mírně. Hovořila tiše, ale v jejím hlase jsem postřehl něco ostrého. Tak mluvila vždycky, když se chtěla zbavit nějakého idiota. „Jen jsem navrhla, abychom se poučili od

kolegů, kteří s tím mají zkušenosti. Strategie, právní znalosti, jak ochránit sebe a pacienty - to všechno se nám může hodit, jestli dojde k otevřenému střetu s těmito firmami. Například Brama je zřejmě schopná hrát nejenom tvrdě, ale i nečistě." Ozvalo se souhlasné zamumlání.

„Výborně, Janet."

„Je to pravda."

„Je to tak."

Janetin oponent na ni vrhl zlostný pohled, prázdný kelímek hodil na podnos a vztekle vstal od stolu. Když šel kolem mé židle, neodpustil si: „Copak, Garnete, došly ti síly, že si nedokážeš svou bitvu vybojovat sám?"

„To je rána pod pás," volala za ním žena, která seděla vedle mě.

Kolega naproti poznamenal: „Nevšímej si ho, Earle."

„To je ale protiva," prohlásila rusovláska a vzhledla od polévky.

Nebyly to příjemné okamžiky.

Kvůli problémům s Bramou přišli všichni lékaři o část příjmů. Domníval jsem se, že někteří jsou na mě naštvaní stejně jako doktor, který právě odešel, ale z ohleduplnosti k Janet se zdrželi komentáře.

Janet se zřídka dostávala do nepříjemných situací pro nic za nic. Proto ve mně vzklíčilo podezření, že svou legrační historkou rozpoutala diskusi o pojišťovných úmyslně. Zmínit se o problému, donutit kolegy vidět víc než jenom ucházející zisk, zesměšnit případného odpůrce. Přesně takto - krok za krokem - to musela mít naplánované.

„Earle, mohl bys třeba zavolat tomu kamarádovi ze San Francisca, ne?" utrousila ledabyly a jakoby nic si vzala další porci špaget. „Víš, koho myslím? Toho, který vedl bojkot tamních doktorů proti pojišťovnám. Přijel nám na svatbu harleyem. Jak se jmenuje?" Věděla to stejně dobře jako já. Došlo mi, že má ještě něco za lubem, a odpověděl jsem: „Myslíš Jacka MacGregora?"

„Jo, toho. Pořád zapomínám, jak se jmenuje. Asi proto, že mi byl vždycky nesympatický."

„Ale Janet!" smál jsem se.

„Opravdu. Ustrnul někde v šedesátých letech. A nikdy nepřenesl

přes srdce, že jsem si tě vzala a udělala z tebe pořádného člověka."

„Vždyť Jack je skvělý člověk," oponoval jsem. Kolegyním mé ženy se zřejmě líbilo, jak mě Janet zahнала do defenzivy.

„Skvělý člověk, to teda jo! Vždycky z něho mám pocit, že tě chce lákat na výpravu někde po Afghánistánu. Nejlépe na motorkách a zakládat tam nemocnice, kde by léčil zadarmo." Všichni se uvolnili a smáli se na celé kolo. Janet mě dokonale uzemnila.

„Ale prosím tě!" usmál jsem se.

„Jenom tě zneužívá, protože si chce zopakovat své bouřlivé mládí. Přiznej to!"

Nemohl jsem se ubránit smíchu. S Jackem jsem se poznal na medicíně. Byl to volnomyšlenkář a můj nejlepší kamarád. Nikdy se neoženil a nikde se neusadil. Pokud jde o Janet, navštěvoval nás stále méně a opravdu jen proto, aby vyjádřil nesouhlas s mou zradou. V něčem měla Janet pravdu, ale zdaleka ne ve všem.

„Vidíš, usvědčil ses," prohlásila vítězoslavně. „Vždycky se tak nervózně pochechtáváš, když víš, že mám pravdu. Tak už to konečně přiznej! A od té doby, co jsme se opovážili pořídit si dítě, přestal k nám jezdit definitivně. Řekni, že to tak není!"

„A nemyslíš si třeba, že to, že k nám přestal jezdit, by mohlo souviset s tím, jak se k němu chováš?" řekl jsem a snažil se, aby to znělo jízlivě.

„Jak se k němu chová?" předstírala Janet zděšení. Afektovaně zamrkala a rukou si začala ovívat obličej. „Téměř vždy jsem s ním jednala nanejvýš zdvořile." Kolem stolu se ozývaly výbuchy smíchu.

„Ty že bys s někým jednala *nanejvýš zdvořile*?" škádlila ji žena vedle mě a varhánky drobných vrásek kolem očí se jí prohloubily.

„Byla jsem k němu slušná, přísahám!" prohlásila Janet a šibalsky se uculila. „Zajímalo by mě, jak by ses tvářila ty na někoho, kdo by ti přišel na svatbu v motorkářské kombinéze."

„Já si na něho pamatuju," pípla asi čtyřicetiletá blondýna u opačného konce stolu. „Bylo to neskutečné. Seděl vedle mě u večeře a celou dobu mě přesvědčoval, že jízda na motorce má afrodiziakální účinky a abych s ním jela na zbytek víkendu do Kanady."

„Ten si teda dovolil moc," popichovala žena vedle mě.

„To jo, musela jsem zatáhnout benzín za celou cestu.“

Všichni vyprskli smíchy.

„Tys s ním jela?“ dusila se Janet smíchy.

„Samozřejmě. Byla s ním legrace a byla jsem mladá.“ Tak si dobíraly jedna druhou. „A proč chceš, aby mu Earl zavolal?“ zeptala se přímo. „Ne že bych o něj měla ještě zájem, v mém věku,“ dodala a zachechtala se.

„Kvůli Bramě. V poslední době se chovají neuvěřitelně a Jack MacGregor...“

„To je teda fakt,“ přerušila ji další žena s šedivými vlasy po ramena. Právě si k nám chtěla přisednout. „Jedna moje pacientka - ve třetím trimestru - začala o víkendu krváčet, ale nepřišla, protože dostala jenom prozatímní souhlas. Co to sakra je?“

„Nové praktiky v poskytování zdravotní péče v Buffalu,“ vysvětlil obézní muž naproti a slupl další koláček.

„Proto si myslím, že musíme kontaktovat někoho, kdo s tím má zkušenosti,“ pokračovala Janet. „Během poslední návštěvy ten dobrák Jack - kromě toho, že se pokusil odloučit mého manžela od rodiny - nadělal spoustu řečí o tom, že založil první úspěšnou Nezávislou lékařskou organizaci v Kalifornii. Měla jsem za to, že si vymýšlí jako obvykle, a moc jsem ho neposlouchala. Za pár měsíců se ale o něm začaly objevovat články v těch exkluzivních lékařských časopisech, které dostáváme. Nemohla jsem uvěřit, že se mu podařilo zmobilizovat tolik lékařů a donutit tamní pojišťovny, aby nechaly akutní příjmy na pokoji.“

„Taky jsem to četla,“ řekla Janetina sousedka. „Máš pravdu. I mně se to zdálo nemožné. Navíc Brama má v Kalifornii silné zastoupení. Ale skutečnost v San Franciscu je teď taková, že všechny návštěvy na akutním příjmu jsou bez výjimky hrazeny.“

Muž naproti se mě zeptal: „Myslíš, že by mohl přijet a promluvit s místními lékaři?“ Mohutně žvýkal a mluvil s plnými ústy. „To by se nám výborně hodilo. Pokud ovšem máme vůbec nějakou naději na úspěch.“

Ostatní souhlasně přikyvovali.

„...spojili bychom se s jinými nemocnicemi...“

„...bylo by skvělé, kdybychom mohli zase v klidu léčit..."

„...budou ale na to všichni mít žaludek?"

Najednou se žena vedle mě zatvářila jako uličník a zeptala se lékařky na druhém konci stolu: „No a má?"

„Co má?" odpověděla a vložila do úst plnou lžící polévky.

„Má jízda na motorce afrodiziakální účinky?"

Rozesmáli jsme se tak, že jsme se rázem stali středem pozornosti celé jídelny.

„Dámy," zvedl jsem se k odchodu, „opouštím vás, abyste se mohly tomuto zjevně odbornému tématu nerušeně věnovat."

Elegantně, s vtipem a odvahou, zasela Janet semínko naděje. To, co se dřív zdálo nemyslitelné - postavit se zvůli Bramy - se nyní stalo možností, která stojí za úvahu. Bude se o tom mluvit. Dozví se to víc lidí. A Janetin návrh zavolat Jackovi byl dobrý. Za předpokladu, že se nám podaří vzbudit dostatečný zájem a buffalští lékaři začnou přemýšlet o koordinované formě odporu. Jack má dvacetiletou odbornou praxi a v San Franciscu je v posledních deseti letech známým bojovníkem za práva pacientů. Taký je pravda, že jsme spolu už dlouho nemluvili. Za studií jsme měli s Jackem společnou vášeň pro akutní péči. Ale výborně jsme si rozuměli i jinak. A když jsme se dlouho neviděli, stačilo pět minut a byli jsme znovu nejlepší kamarádi. Janet měla pravdu - nenavštěvoval nás, protože naše životy byly naprosto neslučitelné, ale ne proto, že by měl proti tomu našemu výhradě. „Víš co, ušetřme si další trapná setkání," loučil se při poslední katastrofální návštěvě. Připadal si u nás jako cizinec. „Ty by ses do mého světa marijánkových večírků a dámských návštěv taky nehodil. Když se náhodou potkáme, výborně. Připijeme si na zdar toho, co děláme, ale žádná organizovaná setkání už domlouvát nebudeme." Od té doby jsme si žili každý svůj život, ale když jsme na sebe někde narazili, bez problémů jsme pokračovali v hovoru tam, kde jsme minule přestali. Jak mohlo naše přátelství tak dlouho vydržet? Myslím, že v tom velkou roli hrála vzájemná úcta. Od chvíle, kdy jsme se poprvé setkali jako studenti, jsme oba chtěli dělat dobře svou práci, ale přitom jsme jeden druhého nikdy neohrožovali

svými úspěchy. Naopak, naše schopnosti jako by se doplňovaly. Každý jeho úspěch podpořil i víru v mé vlastní možnosti. A Jack miloval legraci. Díky jeho srandičkám jsem si v krušných předatestačních chvílích uchoval zdravý rozum. Ale i pozdější, třeba jen půlhodinová setkání mi rozjasnila stárnoucí duši. Odešel jsem do pracovny a vyhledal telefonní číslo nemocnice U svaté Magdaleny. Pracoval tam jako vedoucí oddělení akutních příjmů.

„Doktor MacGregor u nás už nepracuje," dozvěděl jsem se. „Přejete si mluvit s nynějším vedoucím oddělení?"

„Ano," řekl jsem překvapeně. Když jsme se viděli naposledy, Jack nenaznačil, že by se schylovalo k nějaké změně. Bylo to před rokem a něco, na konferenci. Ovšem příležitosti se můžou naskyt-nout nečekaně. Rychlá změna pracoviště není v naší branži nic vý-jimečného. A odborníkovi Jackova formátu se nabídky jistě jen hrnou.

Někdo zvedl sluchátko. „Prosím, doktor Ross," vyrazil ze sebe unaveně muž na druhém konci. Znělo to spíš jako povzdech. Slyšel jsem i povědomé zvuky: pípání přístrojů, příkazy, houkání sanitky.

„Nezlobte se, že vás ruším. Tady doktor Earl Garnet. Hledám doktora Jacka MacGregora. Chtěl jsem se zeptat, jestli by mně mohl někdo..."

„Už tady nepracuje," přerušil mě. „Není u nás prakticky celý letošní rok."

„Nevíte, kde bych ho mohl sehnat?"

„Nemám tušení. Teď mě omluvte, máme tady pacienta."

„Nenechal u vás nějakou adresu?"

„Nezlobte se, nemám čas. Zkuste zavolat na osobní oddělení."

Znovu jsem rozčileně vytočil číslo nemocnice a zeptal se spojovatelky, jak bych mohl získat kontaktní adresu bývalého zaměst-nance. Přepojila mě na osobní oddělení.

„Za posledního půl roku tady o doktoru MacGregorovi nic nemáme," sdělil mi příjemný ženský hlas. „Podívám se, jestli ještě máme jeho kartu, ale pokud si vzpomínám, myslím, že i tam byla jen poštovní schránka. Můžete mi dát na sebe nějaký kontakt?"

„Bylo by na jeho kartě uvedeno i jeho telefonní číslo?"

„Ne, ale v archivu by měli mít jak jeho telefonní číslo, tak adresu. Tyto informace o bývalých zaměstnancích uchovávají pro případ soudního řízení. Přepojím vás.“

Ozvala se mi dáma se stejně milým hlasem, která mě ovšem podrobila křížovému výslechu. Když jsem jí odříkal svůj rodokmen do pátého kolena a nesčetněkrát ji ujistil, že jsem Jackův blízký přítel, poskytla mi informace, které jsem potřeboval.

Jako adresu opravdu udal jen P.O.box. Vytočil jsem tedy číslo, které mi nadiktovala. Velmi upřímný, ovšem nahraný hlas se mi omluvil a sdělil mi, že volané číslo už neexistuje. Nové - alespoň podle informací o telefonních číslech - Jack neměl.

Byl jsem přesvědčen, že se na jeho bývalém pracovišti přece musí najít někdo, kdo by mi mohl povědět, co se stalo a kde Jack vůbec je. Znovu jsem zavolaal do nemocnice a vyžádal si hlavní sestru. Ukázalo se, že je to muž. „Od doby, kdy byl propuštěn, o něm nemám žádné zprávy. Do něčeho se zapletl a potom odešel. Proslýchalo se, že prý ukradl nějaké dokumenty. Bylo kolem toho plno tajností. Nikdo nic neřekl přímo. Sestry z toho byly celé pryč. Každý ho ve městě znal. O to víc byli všichni šokovaní, když na něho padlo takové podezření.“

„Nikdo o něm nic neví? Ani ostatní lékaři?“

„Pokud vím, tak ne. Ale můžu se poptat. Můžete mi dát svoje telefonní číslo?“

Uvedl jsem všechna čísla, na kterých bývám k zastížení - do pracovní, na oddělení, na mobil, a dokonce i domů.

„Jestli Jacka najdete, pozdravujte ho ode mě," dodal a zavěsil.

Několik vteřin jsem byl neschopen pohybu. Na hodinu ho propustili? Za krádež dokumentů?

Za každou cenu ho musím najít! Ve skříni s materiály z vědeckých symposií jsem vyhledal složku s fotokopiemi z konference, kde jsem Jacka viděl naposledy. Dělali jsme si legraci z toho, jak jsme předpotopní, protože jsme oba právě získali e-mailovou adresu. Tehdy mi nesměle podával vizitku s vytištěnou adresou elektronické pošty. Jejím prostřednictvím jsem se s ním však nikdy nespojil, abych ho nevyváděl z našeho předpotopního světa. Ted' se

zčistajasna objevila ve složce. Okamžitě jsem sedl k počítači a odeslal mu zprávu, aby se mi hned ozval. Pošta byla doručena. To mě opravňovalo doufat, že - ať je kdekoli - internet mi ho pomůže najít. Stejnou zprávu jsem pro jistotu poslal i normální poštou.

10

„Vyhodili ho kvůli ukradeným dokumentům?"

„Ale to je všechno tak... bizarní!"

„Bizzzzz," opakoval Brendan a mával kolem sebe vidličkou.

Večeřeli jsme s Janet v kuchyni. Brendan soustředěně napichoval kousky masa, což mu ovšem nebránilo čile se zapojovat do naší konverzace.

„Jasně že je to bizzzarní," řekl jsem a udělal na něj legrační kukuč. Rozesmálo ho to, ale mně do smíchu nebylo.

„Byl by něčeho takového vůbec schopen? Ukrást papíry?"

Na konci šedesátých let jsme spolu bydleli. Často k nám zval různá individua. Přespávali u nás i mladíci, kterým se nechtělo na vojnu, nebo dezertěři. Jack jim pomáhal v útěku do Kanady. „No, párkrát se dostal za hranici zákona. Ale jenom když si myslel, že je to pro dobrou věc."

Janet vypadala zádumčivě. Brendan dlouze zkoumal její zasmušilý obličej, potom se narovnal, naklonil se k ní a směšně se zašklebil. Tomu Janet neodolala. Načechrala mu vlasy: „Ještě že tě mám, zlatíčko. Jinak bych se ani nezasmála." Na vidličku nabral rozmačkanou mrkev a podával ji Janet. Vzala si ji a hlasitým pomlaskáváním dávala najevo svou spokojenost. Potom se obrátila ke mně: „Víš, líbí se mi, co na něm máš rád, i když nesnesu, aby se pohyboval v mé blízkosti."

„Opravdu?"

„Samozřejmě. Je to bojovník - skutečný don Quijote. Díkybohu za takové lidi. Vybojují za nás bitvy, na které my ostatní nemáme čas." Vzala lžici a vložila Brendanovi do úst trochu kukuřičné kaše. „Dneska při obědě jsem si nedělala legraci. Pro pacienty ve svém městě toho udělal hodně. A čím víc uvažuji o nějaké akci, tím víc si jeho činu vážím." Přes obličej jí znovu přelétl stín. „Je ponižující, že musel takhle odejít, a přitom dokázal prosadit něco tak důležitého. A škoda jeho obrovských zkušeností. Upřímně řečeno, mám strach

postavit se na odpor bez pomoci člověka, jako je Jack." Těmi slovy mě přivedla na zajímavou myšlenku.

„Když ho najdu, můžu mu nabídnout místo u nás na oddělení. Poradí nám, až bude potřeba.“

Brendan mi ukazoval prázdnou lžici.

„Tatínkovi hned všechno nedojde, víš? Ale když mu napovíme, třeba ho to napadne. Ale potom bude samozřejmě tvrdit, že na to přišel sám," smála se Janet.

Když jsem jel druhý den do práce, pustil jsem si zprávy. Všechny rozhlasové stanice informovaly o tiskové konferenci pořádané místní Ligou na ochranu pacientů.

„Pojišťovny zrazují nemocné od návštěvy lékaře. Vyhrožují, že ošetření neuhradí...“

„...zavrženíhodné praktiky, v New Yorku dosud nevídané, jsou na Jihozápadě již pevně zakořeněné...“

„...stávající legislativa takové chování zdravotních pojišťoven umožňuje...“

Obyvatelé Buffala si nového trendu už všimli. Když jsem přijel do nemocnice, zvonil jeden telefon za druhým. Byli to reportéři, kteří ze mě před třemi týdny mámili podrobnosti o byrokratické vraždě. Dneska mě žádali, abych promluvil k aktuálnímu vývoji. Po chvilkovém zaváhání jsem svolil: „Také já považuji zastrašování pacientů ze strany zdravotních pojišťoven za nebezpečné. Bohužel se však zdá, že se k těmto praktikám uchylují všechny místní pojišťovny.“

Za normální situace bych záležitosti týkající se akutních příjmů raději projednal v odborných kruzích - na setkání lékařů a na vědeckých konferencích. Zaznělo by mnoho názorů a média by potom zveřejnila ucelenější pohled na věc. Navíc jsem neměl rád, když se články o našich vnitřních záležitostech objevovaly na prvních stránkách novin. Ale, jak včera konstatovala Janet, současná situace normální nebyla.

Reportérku zaskočilo, že vůbec něco hodlám říct. „Jé, mohl byste uvést další podrobnosti?... A mohla bych si náš rozhovor nahrát?“

„Samozřejmě. Můžu začít?" Párkrát něčím cvakla a vyzvala mě: „Můžete."

„Jestliže zdravotníci a občané města nebudou rozhodně protestovat, definitivně se zde tyto praktiky ujmou tak, jak se to už stalo jinde. K odpovědnosti musíme hnát generální ředitele pojišťoven a dát jim jasně najevo, že nehodláme tolerovat jejich zisk na úkor práva pacientů na akutní ošetření."

„Jaký postup navrhuje?" zeptala se s rostoucím nadšením. Moje poznámky se jí zamlouvaly a chtěla slyšet další.

„Pro tyto obří společnosti má význam jediné - peníze. Jestliže přestane většina lékařů pracovat pro organizace, které upírají právo na nepodmíněný přístup k lékařské péči, a jestliže pacienti odstoupí od nevýhodných programů, budou se takové pojišťovny muset stáhnout. Podobné akce byly účinné v jiných oblastech Spojených států, bohužel je však obtížné získat podporu potřebného množství lékařů."

„Dalo by se podle vás udělat ještě něco?"

Ano, napadlo mě. Kdybych s tím vyrukoval, byl by to daleko soustředěnější útok než obvinění z byrokratické vraždy a ze strany pojišťoven by se dala předpokládat ještě prudší reakce než kdykoli předtím. Mám to zkusit? Nemohl jsem se rozhodnout. Fosse mě upozorňoval, že jedinou nadějí, jak přežít kampaň Bramy na mé odvolání, mi skýtá přímý útok. K mému definitivnímu rozhodnutí však přispěla vzpomínka na ostatky malého Roberta Delanyho.

„Ano," prohlásil jsem. „Existuje jistá možnost. Ta by pacientům umožnila kontrolu nad bezostyšně ziskuchtivými pojišťovnami, které odmítají uhradit nutnou lékařskou péči. Jedná se o právo na podání žaloby."

V poledne už mě citovaly všechny rozhlasové a televizní stanice ve městě. Jak se dalo čekat, mí kolegové reagovali různě. Mezitím volali další a další reportéři a žádali mě o nová prohlášení. Začaly se hrnout nabídky na vystoupení v diskusních pořadech. V televizi umístěné v čekárně jsem si všiml několika záběrů zasmužilých ředitelů místních pojišťoven, které - proti jejich vůli - média vystopovala. Všechny žádosti o rozhovor odmítali lakonickým *bez*

komentáře. Pronásledováni kameramany se hnali ke svým autům. Musel jsem si přiznat, že tento pohled pro mě představoval jisté zadostiučinění.

Ve tři hodiny odpoledne mě však šokovalo něco docela jiného.

„Cože?!“ ječel jsem do telefonu.

„Slyšíš dobře. Mluvil jsem s ním. Byla u toho jeho matka.“

„Riley, jestli jsi toho chlapce jakkoli rozrušil, přísahám ti, že tě...”

„Uklidni se a věř mi, doktůrku. Vysvětlil jsem Fossemu, že v tom Whiteheadově útoku dost věcí nehraje. Řekl jsem mu, že je potřeba ho vyslechnout. Dal mi za pravdu a spojil se s paní Whiteheadovou. Taky se účastnil toho, co by se dalo nazvat jako předběžná schůzka.“

„Ježíšikriste,“ ucedil jsem. Riley nemohl mít nejmenší představu, jak byt' i jen dva neznámí lidé dokážou takto nestabilizovaného schizofrenika vyděsit.

„Jenom jsme ho pozdravili. Byl to první kontakt. Potřebovali jsme se s ním seznámit. A on vypadal docela dobře. Mnohem líp, než jak jsi ho viděl ty. Podal mi ruku.“

„Na jeho duševní stav nemůžeš usuzovat z chování, na které jsi zvyklý u jiných lidí,“ namítl jsem podrážděně.

„Proto chci, abys u skutečného výsledku byl i ty. Matka souhlasí za předpokladu, že to povedeš. Musím ti říct, žeš na ni a na jejího manžela zapůsobil. Oba mají čas zítra ráno, v devět. Vyhovuje ti to?“

Hlasitě jsem si povzdechl. Detektivovo neobratné chování pohřbilo mé nejušlechtilejší snahy ochránit Martina Whiteheada před policií, respektive před útrapami, ke kterým se Riley chystal.

„Doktůrku, poslouchej mě ještě,“ pokračoval. „Ten mladík se od sester dozvěděl, že omylem dostal jiné léky a že za to, co udělal, nemůže. Když jsem s ním ale mluvil, bylo jasné, že mu to všechno dělá starosti. Přiznal, že se stydí osobně se s tebou setkat a že se dokonce bojí, aby ses na něj nerozzlobil. Když zjistil, že víš, že se všechno stalo nedopatřením, vypadal klidněji. Přísahám. I když, jak tvrdíš, u něho je to těžké. Z toho, jak se tváří, nic moc nevyčteš.“

Rileymu neunikl jev společný všem schizofrenikům. Všiml si, že nedostatečně dávají najevo emoce. V duchu jsem ho pochválil za to, že aspoň v něčem je bystrý.

„Nemusím být psychiatr na to, abych poznal, že přemýšlí o tom, co udělal, a že ho to bolí. Kdyby s tebou ale promluvil a viděl by, že ho z ničeho neobviňuješ, myslím, že by se mu trochu ulevilo a třeba by se i mohl dostat z nemocnice.“

Výborně, synu zákona, uznal jsem v duchu jeho kvality. Tak dobrá intuice mě znovu překvapila. Od detektiva, který se valí dopředu jako buldok, jsem něco takového nečekal. Nakonec jsem se dal obměkčit a neochotně svolil ke schůzce o deváté. Škoda že neprojevoval tolik bystrosti a citu vždycky. To jsem si ale nechal pro sebe.

Během odpoledne přicházely další žádosti o účast v televizních nebo rozhlasových pořadech. Pokaždé jsem poděkoval za nabídku a dodal, že se ozvu, jen co se podívám do svého pracovního plánu. Ve skutečnosti byl ve hře čas. Potřeboval jsem s Janet probrat, jak daleko se na tak tenký led můžu pouštět. Když jsem kolem sebe viděl rozruch způsobený mým vystoupením, začaly mě nahlodávat pochybnosti, zda bylo mé jednání moudré. Navíc šlo už i o Janet. Bude mezi dvěma mlýnskými kameny. Na jedné straně já, a na druhé - odvetné akce místních pojišťoven. Když jsem byl na odchodu domů, přišel mi e-mail. Vrhł jsem se k počítači v domnění, že mám vzkaz od Jacka, ale byla to zpráva od Fosseho.

Slyšel jsem vás v rádiu. Výborně! Nezapomeňte na schůzi - zítra ve čtyři. Neprůstřelnou vestu s sebou!

Všechny večerní zpravodajské relace označily můj výpad proti zdravotním pojišťovnám jako hlavní událost dne.

„Vypadá to, že mám doma dona Quijota,“ přitulila se ke mně Janet.

„Mám pokračovat příště dál? Média jsou na mě vyloženež nažhavená.“

„Samozřejmě,“ souhlasila bez sebemenšího zaváhání. „Čím víc se teď do nich opřeš, tím bouřlivější bude reakce veřejnosti a tím větší bude šance na jejich zničení.“ Potom na mě udělala kukuč a zeptala

se: „Můžu být tvůj Sancho Panza? Budu tě doprovázet na cestě za neuskutečnitelným snem.“

„Nezdá se mi, že bys mi mohla nosit zbroj.“

„Samozřejmě že ne. Ale poslechni si tohle: *Zdolej každou horu...*“

„Z čeho to je?“

„To je přece jedno. Hlavní je, že je to zpěv rytířů. *Přelav každé moře...*“

„Pak je *Přebrod' každý potok...*“

„Ale to je na mě moc těžké!“

Než se dostala k refrénu, bolelo mě od smíchu břicho a stehům na boku hrozilo nebezpečí, že takový nápor nevydrží. Přesto jsem Janet podezíral, že svou lehkomyšlnost předstírá. Od dveří do dětského pokoje jsem ji pozoroval, jak ukládá Brendana ke spaní. Během tohoto rituálu vyzařovala z jejího obličeje zvláštní vyrovnanost. Dnes jsem si však všiml, že nepřítomně zírá z okna. Její ztrhaný výraz mě vyděsil.

Telefon zazvonil chvíli poté. Naštěstí jsem ho zvedl já.

„Je to Earl Garnet?“ ozval se chraplavý šepot.

„Ano,“ odpověděl jsem. Naše telefonní číslo nebylo v seznamu, takže jsem předpokládal, že mi volá někdo z nemocnice.

„Jestli nezavřeš zobák, půjdeme po tvé staré. Tak se podle toho zaříd!“

„Kdo je u telefonu?“

„Mluvíš s přízrakem, Garnete. Varuju tě jménem všech, kterých naštvál.“ Ted' už to byl pisklavý jekot. „Pamatuj si, odnese to tvoje stará!“

„Kdo sakra jste?“ křičel jsem do sluchátka.

V telefonu se ozval hlasitý, zlověstný smích. Potom někdo zavěsil a byl slyšet už jenom oznamovací tón.

Okamžitě jsem měl na telefonu Rileyho.

„Ihned dám tvůj dům hlídat,“ prohlásil, jakmile jsem mu vyložil, co se stalo. „A potřebuji od tebe souhlas k odposlechu telefonních hovorů.“

„To je samozřejmé.“

„Myslíš si, že ti vyhrožují kvůli té věci s pojišťovnou?“

„Není to jasné na první pohled?"

Mohutně si povzdechl. „Možná ne. Mluvil jsi kromě mě s někým o léčebně v Mexiku?"

„Ne, v podstatě ne." Snažil jsem se vzpomenout, co přesně jsem řekl Allenu Pearsonovi. Byl jsem si jistý, že jsem ho jenom upozornil, aby se nikomu nezmiňoval, že se tam jeho otec léčil.

„Co znamená *v podstatě ne*?" vyštěkl Riley.

„Znamená to, že ne. S nikým jsem o tom nemluvil. Tečka." Páni, tomu nic neunikne.

„Doktore, teď opravdu není nejvhodnější doba na zatajování informací. I kdyby bylo v sázce další vyjádření lékařského tajemství. Jde o tvé a Janetino bezpečí. Tak mluv otevřeně."

Jeho neomalená poznámka o Janet se mě dotkla. „Já mluvím otevřeně," přesvědčoval jsem ho.

Z jeho mlčení jsem usoudil, že mi nevěří. Konečně znovu hlasitě vydechl a svou domněnku rozvedl: „Předpokládejme, že se nemýlím a že otázka o léčebně, kterou jsem položil Bainesovi a generálnímu řediteli, uspíšila pokus o tvou likvidaci. To by znamenalo, že vrah se takových otázek bojí. Možná proto, že by vyplavalo na povrch, co bylo za Saswaldovou vraždou. Taky by to znamenalo, že ví, že se právě ty moc vyptáváš. A protože první pokus zlikvidovat tě nevyšel, bylo by pro něj výhodné, aby tě všechny zdejší pojišťovny označily za veřejného nepřítele číslo jedna. Výhružný telefonát je zřejmě zatím jen reakce na tvé vystoupení v médiích. Zároveň by to ale mohla být předzvěst dalšího fyzického útoku na tvou osobu. To by do celého plánu dobře zapadalo. A podezřelých by bylo jako máku." Na několik vteřin se odmlčel. Pravděpodobně mě chtěl nechat novou informaci strávit. Potom se zeptal: „Řekl jsi o tom Janet?"

„Ne, nejdřív jsem volal tobě."

„A povíš jí to?"

Tentokrát jsem si povzdechl já. „Nechci ji vyděsit."

„Krucinál, má přece právo o tom vědět! Jak se má bránit, když nic neví? Hned jí to řekneš! Rozumíš?" Tak důrazné pokárání jsem nečekal. Zastyděl jsem se a slíbil: „Jistě, máš pravdu. Musí to vědět."

„Dobrá. Víím, že moje rada bude znít ošpaně, ale snaž se ne-

lámát si s tím hlavu. Dokud se celá situace nevyřeší, budeme váš dům hlídat, ve dne v noci." Mluvil najednou úplně něžně a klidně.

„Chtěl... chtěl bych ti poděkovat za pomoc a za radu, jak to vyřešit s Janet."

„To je v pořádku, doktoru. Nezapomeň, že jsem ve výhodě. Když se v policejním sboru začaly objevovat ženy, absolvoval jsem všechna možná školení, jak s nimi jednat jako se sobě rovnými."

Janet přijala zprávu o výhružném telefonátu jako všechny nepříjemné zprávy - klidně a mlčky. Detektivovu teorii o možné souvislosti s vraždou jsem jí - navzdory jeho doporučení - zatajil. Janet jsem varoval, a bylo tedy zbytečné přidělovat jí další starosti.

„Myslím, že už to začalo," bylo jediné, co ze sebe po několika minutách vypravila. „Víš určitě, že před domem bude označené policejní auto?"

Znepokojení v jejích očích nasvědčovalo, že myslí na Brendana. Byla příliš statečná na to, aby se tolik bála o sebe.

„Riley mi dal slovo, a navíc nám budou odposlouchávat telefon," snažil jsem se ji uklidnit.

V noci mě ve spánku zase objímala. Občas se nepatrně pohnula. Ležel jsem a poslouchal, jak oddechuje. Stehy tentokrát skoro nebolely.

Martin na mě hleděl doširoka otevřenýma, úpěnlivýma očima. Vypadal jako štěně, které prosí svého pána o odpuštění. Seděl na kraji postele, s pečlivě učesanými vlasy a s poddajně svěšenými rameny. Tatáž ramena působila nedávno tak hrůzostrašně. Na sobě měl rolák a sportovní kalhoty. Dovolili mu už převléci se do civilního. Riley se opíral o parapet. Manželé Whiteheadovi obsadili jediné dvě židle pro návštěvy. Každá byla v jiném rohu. Vstoupil jsem do pokoje, pozdravil a obrátil se k Martinovi: „Dobrý den. Jsem rád, že se cítíte lépe."

Slabě mi stiskl ruku. Jeho dlaň byla studená a vlhká. Je to nepříliš častý vedlejší účinek antipsychotických léků. „Dobrý den, pane doktore," zašeptal a rychle sklopil zrak.

„Můžu si sednout vedle vás?" zeptal jsem se ho. Mluvil jsem skoro stejně tichým hlasem jako on. Přikývl, aniž se na mě podíval. Snažil jsem se chovat nenuceně. Sedl jsem si na druhý konec postele, aby měl pocit, že má kolem sebe dost místa. Vyčkával jsem. Vrhla na mě rychlý pohled a já se odhodlal začít. „Martine, vím, že za to, co se stalo, nemůžete. Kromě toho bychom vám chtěli poděkovat za ochotu odpovídat na naše otázky."

„Obviňuje mě policie?" zeptal se. Jeho hlas byl plochý, bez sebemenšího náznaku modulace.

„Ne, obviňuje někoho úplně jiného. Někoho, kdo vám zřejmě úmyslně zaměnil léky."

„Vy si myslíte, že by to někdo mohl udělat? Kdo? A proč?"

Nevěděl jsem, jak mu mám odpovědět, abych ho nerozrušil.

„Někdo, kdo mi chtěl ublížit," odpověděl jsem po několikavteřinovém zaváhání. „Ten člověk vás možná chtěl zmanipulovat. Chtěl vás přinutit k něčemu, co byste z vlastní vůle nikdy neudělal. Lidé s nízkou hladinou krevního cukru bývají agresivní."

„Ano. Když mi sestry řekly, co se stalo, přečetl jsem si něco o lécích na snížení cukru v krvi. Mám doma nějaké lékařské knihy. Požádal jsem rodiče, aby mi je přinesli. Gliburid nejsilněji působí tři až čtyři hodiny po podání. To znamená, že mi ho dali mezi třetí a čtvrtou hodinou."

Velmi rychle jsem si uvědomil, že Martin je nejen velice bystrý, ale i překvapivě sečtělý. Někteří pacienti se stejným problémem odmítají dokonce i číst.

„Máte úctyhodné znalosti. Není mnoho lidí, kteří..."

„Taky jsem si přečetl všechno o schizofrenii. Víím, jaké беру léky, a je mi jasné, co by se stalo, kdybych je přestal užívat. Myslím si, že mi gliburid zamíchali do léků, které беру ve tři. Nepostřehl bych to. Zhltanu totiž všechny prášky najednou. Někdo je polyká postupně."

„Kdo vám je dal?"

„Sestra mi je přinesla do pracovny doktora Forbese. Den předtím mě pustili z izolace, tak chtěl vidět, jak na tom jsem."

„Jak vám tehdy bylo?"

Kradmo se na mě podíval, potom sklouzl pohledem na ruce.

Neustále si je mnul. „Moc dobře ne," odpověděl jemně a na několik vteřin se odmlčel. „Slyšel jsem hodně zlých hlasů. Křičely na mě, hrozily, že se mi něco stane."

„Řekl jste to doktoru Forbesovi?"

Začal se kývat. „Jo."

„A co on na to?"

„Že mi nic neudělají. Že jsem v bezpečí."

„Zmiňovaly se ty hlasy o mně, když jste byl u doktora Forbese?"

„Ne. Ten hlas se objevil až potom."

„Ten hlas? Jenom jeden?"

„Jo." Kymácel se a intenzivně si mnul ruce.

„Stalo se vám někdy předtím, že jste slyšel jenom jeden hlas?"

„Zlé a dobré hlasy na sebe někdy křičí, hádají se." Odmlčel se, a potom dodal: „Bojím se jich."

„Ale těch dobrých hlasů se nebojíte."

„Ne. Ty mám rád. Hezky zpívají a slibují mi, že se uzdravím."

„Slyšíte dobré hlasy i teď?"

„Trochu. Nechci, aby je léky úplně odstranily. Je mi potom smutno."

„Kdy jste poprvé uslyšel ten hlas, který vám poručil, abyste na mě zaútočil?"

Kymácel se čím dál rychleji a pokukoval po telefonu na nočním stolku.

„Bylo to tady, když jsem se vrátil od doktora Forbese. Ten hlas mi tvrdil, že jste Satanův učeň a že večer nepozorovaně vklouznete do mého pokoje a podřezáte mě. Obětujete mě svému učiteli. Nikdo vás prý ještě neprohlédl, ale ve skutečnosti na oddělení akutních příjmů zabijíte lidi se stejnou nemocí, jako mám já. Vybral jste si mě jako oběť, když jste mě před lety ošetřoval, ale tehdy jste se rozhodl počkat, aby na vás nepadlo podezření. Prikázal mi, že vás musím zabít dřív, než vy zabijete mě." Tempo jeho řeči se zrychlovalo. „Přesvědčoval mě, že je Anděl boží pomsty a že si mě vybral, abych šířil na Zemi dobro. Nechtěl jsem vám ublížit. On mi ale vyhrožoval, že jestli ho neposlechnu, usmažím se v pekle. Že mi vypálí oči a seškrábe mi maso z kostí." Kýval se dopředu a dozadu tak mohutně,

že se třásla postel. Dýchal zrychleně a intenzivně si mnul ruce, jako by se umýval. Ve snaze uklidnit ho jsem vyhrkl: „Už o tom nebudeme mluvit..."

„Já jsem se bál!" křičel tak hlasitě jako tehdy u mě v pracovně.

„Všechno bude v pořádku, Martine," zasáhla jeho matka. Přistoupila k němu a lehce mu masírovala ramena. „Jsme s tatínkem tady," uklidňovala ho. „Nic se ti nemůže stát." Účinek se dostavil okamžitě. Začal normálně dýchat, přestal si mnout ruce a klidně se opřel o matku. Ještě chvíli ho takto konejšila a nakonec prohlásila: „Myslím, že už můžete pokračovat, pane doktore."

Zaskočilo mě, jak je jeho duševní stabilita křehká.

„Můžeme si o tom ještě chvíli povídat?" zeptal jsem se.

„Ano," přitakal nevýrazně.

Myslel jsem na to, jak je labilní a že ho další otázky mohou znovu vyvést z míry, proto jsem v rozhovoru pokračoval s maximální opatrností.

„Cítil jste kromě strachu ještě něco?"

„Měl jsem hlad." Nespouštěl oči z telefonu. „Točila se mi hlava a potil jsem se."

To jsou typické příznaky hypoglykemie. „Co ještě vám ten hlas povídal?"

„Abych šel na oddělení akutních příjmů, vyhledal dveře s vaší vizitkou a počkal, až přijdete. Potom jsem vám měl říct, že mě další den propustí a že s vámi potřebuju mluvit o samotě. Pak jsem vás měl pořezat. Vaše krev by očistila půdu znesvěcenou Satanem." Jeho hlas byl naprosto neutrální. Jako by mi vykládal, že ho někdo poslal do obchodu pro mléko.

„Dával vám někdy nějaký hlas podobné pokyny?"

„Ne, takové ne."

„Ale dostal jste nějaké pokyny?"

„Ano."

„Jaké?"

Podíval se na ruce. Nehybně mu ležely na klíně. „Bylo jich moc... kolik kroků mám udělat dopředu, kolikrát si mám sednout, naklonit se doleva, doprava, a tak."

Schizofrenici jsou schopni uskutečnit složité rituály, mnohokrát opakovat pohyby a slova, která jim nadiktují jejich hlasy. Ale o tak detailně propracovaném návodu mi žádný pacient s halucinacemi nevyprávěl ani jsem jej neznal z literatury. Na mysli mi vytanul jedině případ pověstného Samova syna, vraha, který působil v New Yorku a zaměřoval se na dvojice v zaparkovaných autech. Ale ani on nedostával od svého démona Sama tak dokonale promyšlené instrukce. Na Martinově zážitku bylo zcela jistě něco podivného.

„Kde jste získal skalpel?“

„Byl ve stolku, v zásuvce,“ kývl směrem k nočnímu stolku. „Ten hlas mi povídal, že je to meč, který pro můj úkol vybral Bůh.“

„Vy jste našel skalpel v nočním stolku?“ vyhrkl jsem zbytečně hlasitě. Riley se přestal opírat o parapet a okamžitě se postavil za mě. Martin se té nenadálé změny v našem chování polekal. Schoulil se a chytil se matky.

„Promiňte,“ uvědomil jsem si svou chybu a ztišil hlas. „Nechtěl jsem vás vystrašit.“

Matka se ho snažila uchlácholit konejšivými slovy. Několik vteřin nás s Rileyem střídavě pozoroval.

„Nic se nestalo. Taký mi to dělá starosti. Kdyby to všechno bylo jenom v mé hlavě, nenašel bych přece ve stole nůž.“

„Přesně tak,“ zabručel Riley.

„Pamatujete si vůbec, že jste byl v mé pracovně?“

„Na ten okamžik si vzpomínám jenom matně.“

„Mluvil k vám ten hlas tehdy?“

„Ne. Myslím, že ne. Ale strašně jsem se bál neposlechnout ho. Strašně jsem se bál. Vzpomínám si, že když jsme byli o samotě, cítil jsem hrozný strach a točila se mi hlava.“ Odmlčel se a několikrát polkl. K vedlejším účinkům jeho léků patří i pocit sucha v ústech. Horečně jsem přemýšlel. Martin tedy dostal gliburid, a poté byl vystaven zvýšené fyzické námaze. Kombinace těchto dvou faktorů vyvolá u člověka, který netrpí cukrovkou, rychlý nástup hypoglykemie. Zatímco na mě čekal před pracovnou, lék účinkoval. Hladina krevního cukru byla už nízká, ale ještě neovlivňovala duševní činnost. Útok na mě však představoval značné fyzické

vypětí. V důsledku zvýšené spotřeby energie došlo k prudkému poklesu glukózy a tím i k agresivnímu chování. Jestliže není takto těžká hypoglykemie okamžitě léčena, pacient dostane křeče, upadne do komatu a zemře. S hrůzou jsem si uvědomil, že pokud byla hypoglykemie součástí vražedného útoku na mě, měl být s největší pravděpodobností odstraněn i Martin.

„Pane doktore," ozval se. „Sestry mi tvrdily, že jsem vás pořezal." Kvůli nedostatku slin obtížně artikuloval. „Vůbec si na to nepamatuju." Podíval se na mě. I když byl jeho obličej bez výrazu, oči tak prázdné nebyly. Čísela z nich bolest. Jeho pohled jsem nemohl vydržet. „Ublížil jsem vám moc?" zeptal se. Pokusil jsem se o povzbudivý úsměv. „Ne. Nejsou to hluboké rány. Pár stehů to spravilo." Díval se na mě s hrůzou v očích. Rozhodl jsem se přejít k otázkám, které by ho tolik nestresovaly. „Oznámil jste to někomu?" Zajímalo mě, který idiot nenahlásil tento evidentně podivný případ přesahující hranice všeho, co by se ještě dalo vysvětlit jako psychotické chování. Jemně vyjádřeno.

„Nikdo se mě na to neptal. Až vy."

„Ani doktor Forbes?" Jen velmi nedbalý lékař by nepátral po dalších příčinách, které mohly způsobit tak agresivní chování.

„Ne. Na nic se mě neptal."

„Neptal se vás ani, kde jste vzal skalpel?" vstoupil do našeho rozhovoru Riley.

Martin zavrtěl hlavou.

Slyšel jsem, jak se Riley zhluboka nadechuje.

„Připadalo vám na tom hlase něco neobvyklého?" zeptal se.

„Jo. Mluvil z telefonu."

„Z telefonu!" vykřikl Riley. „Co máte na mysli?"

„Slyšel jsem ho v telefonu. Byl to jen takový šepot. Předtím se mi to nikdy nestalo. Vždycky mívám hlasy přímo v hlavě."

Riley přistoupil k nočnímu stolku a vzal běžový aparát s odpojitelným konektorem. Telefony u nemocničních lůžek jsou uzpůsobeny tak, aby v případě, že je nemocnému zle a nemůže přijímat hovory, mohly být bez problémů odneseny. Riley se na mě podíval a zeptal se: „Myslíš, že tam mohl někdo něco namontovat?"

Pacienti s podobnými halucinacemi dostávají injekci haloperidolu. Schizofrenici mívají velice často pocit, že jim někdo vysílá zprávy prostřednictvím elektronických přístrojů, a Martinovo tvrzení, že jeho hlas mluvil z telefonu, jsem tedy mohl považovat za charakteristický projev jeho nemoci. Ale na to, abych si myslel, že jde o typickou sluchovou halucinaci, jsem slyšel příliš mnoho.

Přiklonil jsem se tedy k Rileyho pohledu na věc a připustil jsem: „Možné to je.“

„Taky mi přišlo divné,“ pokračoval Martin, „že tady vůbec byl telefon.“ Huhňal, jako by měl ústa plná lepidla.

„Prosím?“ zeptal se Riley a na chvíli přestal zkoumat telefon. Měl už odšroubované sluchátko i mluvítko a hledal přídatné zařízení.

„Právě mě pustili z izolace. Takoví pacienti nesmějí mít u sebe telefon. Přesto - když jsem se vrátil od doktora Forbese, telefon tady byl. A za několik minut jsem uslyšel ten hlas.“ Vytřeštěně hleděl na tlačítkový ciferník. „Byl to ale jiný telefon.“

„Jak jiný?“ zeptal se Riley. Dával dohromady rozmontované sluchátko.

„Byl černý, se spoustou tlačítek. Někdo mi můj telefon musel vyměnit.“

Riley vzhlédl od práce, ale potom v ní klidně pokračoval. Zřejmě nic nenašel.

„Všiml jste si to odpoledne ještě něčeho neobvyklého?“

„Ne.“

„Co sestry? Všechny se k vám chovaly jako vždycky?“

„Ano.“

„A bylo na tom hlasu ještě něco nápadného - kromě toho, že mluvil z telefonu?“

„Vyděsil mě mnohem víc než jiné hlasy, které slýchám. A to, jak mi vyhrožoval... že skončím v pekle, toho se nejvíc bojím.“

„Nenapadlo vás, že by vámi mohl někdo manipulovat?“

„Strašně jsem se bál. Nedovedete si představit, jak hrozné dokážou ty hlasy být. A tento mě vyděsil k smrti.“ Znova se zadíval na ruce. „Vím, že to teď vypadá hloupě. Dokonce i mně to tak připadá. Beru zase léky a vím, že je to všechno jenom v mé hlavě.“

Útrapy této nemoci mohou být tak velké, že se každý pátý schizofrenik pokusí o sebevraždu. Když jsou nemocní jako Martin vystaveni nepřetržitému běsnění svých hlasů, prožívají takové utrpení, jaké si žádný takzvaně normální člověk nedovede představit. Udělalo se mi špatně, když jsem si uvědomil, že Martinovu hrůzu někdo ještě přizívil tvrzením, že se ho chystám zabít.

„Napadá tě ještě něco?“ obrátil se na mě Riley.

Zavrtěl jsem hlavou.

„Velice jste nám pomohl,“ promluvil znovu k Martinovi. „Tím, že jste dokázal vyprávět o tom strašném zážitku, jste prokázal nesmírnou statečnost. Jestliže vám někdo ublížil úmyslně, bude potrestán. Slibuji vám to.“ Potom oslovil rodiče. „Náš dík patří i vám. Děkujeme vám, že jste si udělali čas a pomohli nám s...“

„Čas!“ vykřikl Martin. „Vzpomněl jsem si ještě na něco. Doktor Forbes nepřišel tehdy včas. Překvapilo mě to, protože nikdy nechodí pozdě. A další věc. Když jsem na něho čekal v jeho pracovně, začal zvonit telefon. Zvonil dlouho. Rušilo mě to, ale samozřejmě jsem ho nezvedl. Ale nezvedl ho ani doktor Forbes, když konečně přišel. Místo toho ho prostě vyvěsil a dal do psacího stolu. Řekl, že nás aspoň nikdo nebude rušit. Myslel jsem si, že to udělal ze zdvořilosti, jako omluvu za to, že mě nechal tak dlouho čekat, a pustil jsem to z hlavy. Ale teď, když jste mluvili o tom, že se mě tím telefonem snažil někdo zmanipulovat, jsem si na tu příhodu vzpomněl. Nebyl to telefon, který u sebe mívá vždycky. Takový černý, s mnoha tlačítky. Byl béžový, jednoduchý typ, něco jako tohle,“ ukázal na noční stolek. „Myslím, že nám tehdy někdo zaměnil telefony.“

„Forbes si myslí, že v sedm večer ho čeká rutinní pohovor. Schůzky s ostatními lékaři jsou také domluveny tak, abychom je nerušili při práci,“ uvažoval Riley nahlas. V nemocničním bufetu jsme se u rohového stolu hrbili nad kávou. „Takže teď budeme mít dost času detailně vyzpovídat všechny sestry na oddělení, které měly inkriminovaný den službu. Musíme zmapovat každý pohyb, který to odpoledne udělal. A když si ten hajzl začne vymýšlet, budeme ho mít v hrsti.“

„Nebude mu taková míra pozornosti podezřelá?"

„Prostě jsme oznámili, že znovu vyslyšíme personál, protože nemáme žádné stopy. A tak mu asi nebude podezřelé, že vyslyšíme i jeho. Byl bych ale rád, kdybys šel se mnou, aby mě nechtěl obalamutit nějakým psychiatrickým blábolením..."

Bylo skoro poledne. Detektiv mezitím povolal své podřízené a instruoval je, jak utáhnout smyčku kolem Petera Forbese. Ted' mě měl zasvětit do svého plánu. O své pomoci jsem tentokrát nepochyboval ani chvíli. Skalpel v nočním stolku byl jasným důkazem toho, že Martinův hlas někdo „vyrobil" a pak ho poštlal proti mně.

„...představ si, že ten černý telefon s tolika tlačítky má hlasitý odposlech. Stačilo, aby šel do Whiteheadova pokoje, zapojil ho do zdi a vytočil svou vlastní klapku..."

Zatímco Riley uvažoval o tom, jak se dostal Martinův hlas do telefonu, já jsem přemýšlel nad tím, co by mohl mít psychiatr společné se Saswaldovou vraždou a proč by měl chtít mou smrt. Nepřišel jsem na nic.

„...Whiteheada potom asi vyzval, aby šel do svého pokoje a odpočíval. Pak vzal ze zásuvky telefon - spojení se zatím nepřerušilo - a začal to ubohé a vyděšené děcko bombardovat hrůzostrašnými výhrůžkami..."

Až bude ten malý, vypasený syčák ve vazbě, vytržený ze světa obleků za čtyři tisíce dolarů, možná nám řekne všechno sám, doufal jsem. Máme na něho přece obvinění z pokusu o vraždu.

„Pomůžu ti toho gaunera dostat," slíbil jsem Rileymu, když domluvil. „A ze všeho nejvíc se těším na to, jak se bude tvářit, až mu přicvakneš želízka." Riley dopil a běžel informovat Fosseho o tom, co se bude dít. Hodlal mu prozradit i skutečnost, že doktor Peter Forbes může být večer vyveden z nemocnice s pouty na rukou.

I já dopil kávu - jiný oběd dnes mít nebudu - a pospíchal jsem do své pracovny.

Slíbil jsem, že se po telefonu zúčastním debatního pořadu o zneužívání moci ze strany zdravotních pojišťoven. Program měl uvádět známý konferenciér.

11

Mé vystoupení v rozhlase dopadlo dobře. Moderátor měl schopnost jít přímo k věci a výborně mi nahrával. V rozčilení jsem v rozhovoru použil i skutečnost, že vyhrožují Janet.

„Vyhrožují vám, protože jste se postavil proti praktikám, které tyto společnosti uplatňují?“

„Nejenom mně, ale dokonce i mé ženě, doktorce Janet Gracetonové, což považuji za zvlášť opovrženíhodné.“

„Chystáte se obvinít nějakou konkrétní společnost?“

„To přenechám policii.“

„Je vidět, že se mýlili, když si mysleli, že vás umlčí.“

„Samozřejmě že se mýlili. Jediné, co na takové lidi platí, je veřejné odhalení jejich praktik. Podobně jako je před vyřiznutím nutné odhalit rakovinný nádor.“

„Takže z čeho mají podle vás takový strach?“

„V prvé řadě bychom měli zmínit odpírání lékařské péče. Zejména bychom měli uvést na pravou míru jejich tak často proklamané tvrzení, že poskytnou ošetření, ale nemusí je uhradit. Také bychom měli mluvit o tom, že lékaři získávají odměny, jestliže náklady na léčbu jejich pacientů jsou nižší, než je celostátní průměr. A nezáleží na tom, o jakou nemoc se jedná. A titíž lékaři mohou přijít až o dvacet procent svého výdělku, pokud celostátní průměr překročí. Neměli bychom zapomínat na to, že s takovými pojišťovnami uzavírají smlouvu i nemocnice. Ty potom mají zájem ošetřit pacienty co nejrychleji a co nejlevněji.“

„To, že se lékařům a nemocnicím vyplatí držet náklady na vyšetření a na léčbu na minimu, se ví už řadu let. Co se tedy teď změnilo?“

„Opatření, která měla původně zabránit provádění nadbytečných vyšetření, jsou v současné době těmito společnostmi zneužívána ke zvýšení vlastního zisku.“

„Ale vždyť k úsporným opatřením sahají v dnešní době i mnohé

jiné firmy."

„Rozdíl je ale ten, že jiné firmy nesou za svá úsporná opatření zodpovědnost."

„Co to znamená?"

„Když například automobilka v důsledku své snahy ušetřit zavíní úraz nebo smrt, je za to odpovědná."

„A u zdravotních pojišťoven to tak není?"

„To jste vyjádřil přesně. Naopak. Mohou beztrestně vyvíjet nátlak na lékaře, aby jim ušetřili co nejvíce peněz."

„To je dost divné."

„Je potřeba to vysvětlit. Neříkám, že všechny nemocnice nebo všichni lékaři podléhají takovému tlaku. A rozhodně nejsem proti účinné a pokud možno levné léčbě. Jsem ale zásadně proti tomu, aby při rozhodování o lékařské péči hrál takovou roli zisk."

V tomto duchu proběhl celý pořad. Zmínili jsme se o všem, od udělování prozatímního souhlasu při přijímání pacientů k akutnímu ošetření až po metody, které nenabízejí starým lidem jinou volbu než jít z nemocnice domů, kde jsou vystaveni riziku, že zemrou.

„Na závěr mi, pane doktore, dovolu ještě následující otázku. Myslíte si, že se tyto společnosti takto chovají ke všem pacientům? To by bylo dost závažné obvinění."

„Samozřejmě že ne. I když jde v našem městě v poslední době o velmi výrazný trend, dosud tato politika postihla zhruba jednoho pacienta ze sta."

„Možná si vás teď zneprátlím. Ale - proč by nám mělo vadit něco, co se děje v tak zanedbatelné míře?"

„Protože je to ve svém důsledku velice nebezpečné. Jen na mém oddělení za poslední měsíc vinou této politiky zbytečně zemřelo dítě a jeden dospělý utrpěl trvalé následky. A vím o případu staré paní, která je sama doma a vystavuje se tak riziku, že zemře, protože jí pojišťovna k pobytu v nemocnici udělila jen prozatímní souhlas. Kdyby nakonec léčbu neproplatila, stařenka by přišla o dům."

„Ale proč by tak obří společnosti uplatňovaly podobné praktiky jen na jednom procentu svých klientů?"

„Protože si zřejmě jsou vědomy toho, že u jednoho procenta jim

to projde. Vzpomeňte si, jak jste na to reagoval vy sám. Před chvílí jste se mě zeptal, proč by nám jedno procento mělo vadit."

„Ano," připustil. „Dokázal jste mi, že jedno procento jim opravdu projde. Řekl jste, že jejich taktika je v souladu se zákonem. Ale proč to dělají? Vyplatí se jim to?"

Odpověď na tuto otázku jsem měl připravenou. „Nedávno mi náš generální ředitel připomněl, že zdravotní péče v této zemi je bilionová záležitost. Když se polovina z onoho jednoho procenta nechá odradit od návštěvy lékaře, ušetří pojišťovny pět miliard ročně. A to je slušná odměna."

„Děkuji vám za rozhovor, pane doktore."

Moje vystoupení v rozhlase vyvolalo v nemocnici velký rozruch. Bylo-li vůbec možné reakce mých kolegů vyjádřit číselně, dalo by se odhadovat, že polovinu jsem si definitivně znepřátelil a čtvrtina mě považovala za cvoka. Dívali se na mě s opovržením nebo s lhostejností, případně utrousili nějakou nadávku, když jsem byl v dostatečné blízkosti. Rozčililo mě to natolik, že jsem začal uvažovat o tom, zda původce včerejší výhrůžky nemám hledat mezi nimi. Vadilo by mi to mnohem víc, než kdyby jejím autorem byl nějaký netvor spolčený s některou z pojišťoven. Ale byl tu i malý důvod k radosti. Zbývající lékaři byli zprávou o vzrůstajícím vlivu zdravotních pojišťoven šokováni. Zastavovali mě na chodbě a ptali se, jaký postup navrhuji. Doporučil jsem jim, aby o tom mluvili s pacienty a s médií. Nic jiného mě nenapadalo. Pomýšlet na akci, jakou zorganizoval Jack MacGregor v San Franciscu, nepřicházelo ve zdejších podmínkách v úvahu. Vždyť sedmdesát pět procent lékařů zásadně odmítalo jakoukoli formu odporu.

Brama na sebe nedala dlouho čekat. Její odpověď byla namířena proti Janet. Proti našemu očekávání pomsty v podobě nájemného vraha se uchýlila ke špinavému - avšak naprosto legálnímu - kroku.

V učebně u porodního sálu seděla u konferenčního stolu Maria Nagliaová. Pracovala v Bramě a do její kompetence spadalo uzavírání smluv. Bylo jí ke čtyřicítce, měřila sotva metr padesát a

vypadala, jako by spolkla obrovský nafukovací balon. Měla na sobě halenu nadměrné velikosti a z krátkých rukávů jí - jaksi nepoměrně k tělu - čouhaly hubené paže. Řídké, lehce prošedivělé vlasy a obličej kulatý jako měsíc mě nenechaly na pochybách, že mám před sebou člověka trpícího Cushingovou nemocí. Tato porucha má za následek lámavost kostí, rozvoj cukrovky a vysokého krevního tlaku. Byla nápadně nervózní. Očima těkala po místnosti, až nakonec ulpěla pohledem na maketě ženských reprodukčních orgánů. Byla Janetinou pacientkou. Zastavila se v nemocnici na cestě z práce a nechala nás vyvolat. Slyšela mě v rádiu a rozhodla se nás varovat. Janet seděla vedle ní, objímala ji kolem ramen a napjatě poslouchala.

„Kdyby se to dozvěděli, přišla bych o práci. Přesto mi to nedalo. Musela jsem vás varovat, paní doktorko. Tolik jste pro mě udělala." Na klíčence měla přívěsek s fotografií dítěte. Předpokládal jsem, že o ni Janet pečovala během těhotenství. To se u žen s touto chorobou neobejde bez problémů.

„V Bramě mají seznam nežádoucích lékařů. Jsou na něm doktoři, kteří i přes opakované snížení plateb o dvacet procent překračují průměrné náklady na pacienta. Ale jak víte, tito lékaři se starají o nemocné, kteří potřebují finančně náročnou léčbu. Takovými pacienty jsou například staří lidé, lidé s AIDS nebo - ve vašem případě, paní doktorko - ženy, jejichž těhotenství je vysoce rizikové, jako bylo to moje. Dneska jsem dostala pokyn napsat na seznam i vaše jméno. Na konci roku vám už smlouvu neprodlouží."

„Cože?" ptala se nechápavě Janet. „V době, kdy zakládali v Buffalu svou pobočku, mě ti mizerové nenechali chvíli na pokoji. Pořád na mě doráželi, abych uzavřela smlouvu právě s nimi. Tvrdili, že mnoho žen se u nich zaregistruje jen za předpokladu, že budou mít smlouvu se mnou. Samozřejmě bych to neudělala, kdybych věděla, co vím teď."

„Myslím si, paní doktorko, že s vámi ta věc nemá nic společného. Jde jim o vašeho manžela," podotkla a podívala se na mě. „Nemůžou se k němu dostat přímo, tak se zaměřili na vás."

Můj plat šel z nemocničního fondu pro nouzové výdaje. Snížení platu v důsledku bojkotu nemocnice ze strany Bramy mě postihlo

jako kohokoli jiného, bylo však limitováno jejich desetiprocentním podílem na trhu. A vzhledem k tomu, že jsem měl smlouvu s nemocnicí, nemohli mě odstavit jako Janet.

„Co můžu dělat?“ zeptala se zdrceně Janet. „Nebo, lépe řečeno, co můžou dělat mé pacientky, které jsou u nich registrovány? Bylo by vůbec možné, aby přešly k jiné pojišťovně, s kterou mám dosud smlouvu?“

„Bylo by to dost obtížné,“ vysvětlovala Janetina bývalá pacientka. Zrudla, několikrát polkla a pokračovala: „Bohužel budete muset čelit ještě horším problémům. Pojišťovny to sice popírají, ve skutečnosti však nejenže vypracovávají seznamy nežádoucích lékařů, ale navíc si je mezi sebou vyměňují. Lékař, který se kvůli vysokým nákladům octne na seznamu u jedné pojišťovny, brzy přijde o smlouvu i u jiných společnostech. Jakmile je takto poznamenán, nemůže se už nikde uchytit.“

„Proč by si konkurenční firmy takto pomáhaly?“ skočil jsem jí do řeči.

„Aby zamezily možnosti kontroly. Když budou všechny společnosti postupovat jednotně v omezování výdajů na léčbu těžce nemocných pacientů, žádná nebude vyčnívat, a žádná tedy nebude obviněna z diskriminace určitých skupin pacientů. A jestliže čas od času každá pojišťovna propustí lékaře, který se stará o vážně nemocné, je málo pravděpodobné, že si toho někdo všimne u jedné konkrétní společnosti. Prostě to bude vypadat, že jen využívá svého práva uzavřít nebo neuzavřít smlouvu, s kým chce. A protože se jedná o jakousi tajnou dohodu na úrovni generálních ředitelů a prezidentů, je téměř nemožné něco dokázat. Nám jednoduše nařídí neprodlovžit tomu nebo onomu smlouvu. I kdybych se chtěla ozvat - jakože nechci -, nemám žádné důkazy. Dokonce si ani nejsem jistá, jestli je to vůbec nelegální. Spíš se mi zdá, že se to snaží udržet v tajnosti jenom proto, že je to tak hnusné. Kdyby vyšlo najevo, že využívají skulinky ve smlouvě s lékaři k vyřazení některých těžce nemocných ze systému zdravotní péče, byl by z toho takový poprask, že by se určitě rychle přijala opatření, která by takové řádění zarazila.“ Otočila se ke mně a dodala: „Kongres by dokonce mohl

být přinucen schválit i právo na podání žaloby, jak jste o tom mluvil v rozhlasu. A to mě přivádí ještě k jedné věci, kterou mám na srdci." Svou pozornost opět obrátila k Janet. „Nevím, jak bych to měla zaobalit, tak to raději povím přímo. Všem generálním ředitelům a prezidentům všech místních pojišťoven je váš manžel trnem v oku, proto můžete očekávat, že se brzy objevíte na seznamu nežádoucích lékařů u všech společností v Buffalu, a žádná z nich vám neprodlouží smlouvu."

„Ti parchanti!" běsnila Janet. Rozčileně chodila po mé pracovně. Po Mariině odchodu jsme se uchýlili sem, abychom měli aspoň trochu klidu. „Ti odporní, sprostí parchanti!"

„Klid, Janet. Nějak to zvládneme."

Mrazivým pohledem mě přišpendlila k zemi. „Nedělej ze mě blbce! Moc dobře víš, že se nedá nic dělat. V téhle situaci nemůže žádný doktor nic dělat."

Měla pravdu. Podle platných pravidel neměla žádná pojišťovna povinnost zdůvodňovat, proč určitému lékaři neprodloužila smlouvu. Smlouvy se uzavíraly na rok a to, zda budou, nebo nebudou prodlouženy, záleželo na úvaze pojišťovny. Lékaři tedy neměli možnost odvolávat se na nezákonnost takového jednání. A jak naznačila paní Nagliaiová, nemohli nic dělat ani pacienti. Pokud by chtěli na protest změnit pojišťovnu, museli by zaplatit vysoké penále, a protože většinou nezbytné finanční prostředky neměli, museli by čekat - třeba roky -, až jim vyprší pojistka u Bramy, a spokojit se s jiným z mnoha lékařů, který potřebnou smlouvu má. Navíc, kdyby společnosti skutečně postupovaly jednotně, nemohli by zůstat u Janet, ani kdyby změnili pojišťovnu. Zkrátka Janet v žádném případě nemohla dál provozovat lékařskou praxi jenom proto, že mě nějaký ředitel chtěl umlčet.

Přistoupil jsem k ní a objal ji. Celá se chvěla. „Moc mě to mrzí, Janet. Strašně moc mě to mrzí," šeptal jsem. Vztek ve mně narůstal každou vteřinou. „Ale přísahám ti, že něco vymyslím." Jak jsem ji objímal, rukáv mi sklouzl přes zápěstí a pohledem jsem bezděčně zavadil o hodinky. Bylo pět minut po páté. Schůze vedení začala před hodinou.

Za několik minut už jsem se pohyboval po modrých, několik centimetrů silných kobercích v dřevem obložených prostorách vedení nemocnice. Sekretářky i ostatní zaměstnanci už šli domů, tak jsem měl možnost v rychlosti zahlédnout otevřenými dveřmi luxusně zařízené kanceláře, které zřejmě byly v současné době pro nemocnici obzvlášť důležité. Upřímně řečeno jsem dosud neviděl nemocnici, která by na vybavení těchto místností nějak šetřila, i kdyby byla v sebevětší finanční tísní. O tom, jak mě přijmou ostatní zúčastnění, jsem si nedělal velké iluze. Vesměs patřili k buffalské vyšší společnosti a jejich jedinou řečí byla řeč peněz. Tu také chtěli uplatnit v dnešní diskusi o současných léčebných postupech a o nových trendech v přístupu k pacientům. Až příliš často začínala jejich debata otázkou: „Můžeme si dovolit dát nemocným to nejlepší?“ V poslední době jsem také často slýchal: „Jak poskytnout co nejméně a zůstat přitom v mezích zákona?“ S námahou jsem otevřel těžké dubové dveře, které sahaly až ke stropu, a vstoupil do zasedací síně. Mému oku se naskytl pohled na stěny obložené růžovým dřevem, pastelově zelený koberec a mahagonový stůl pro čtyřicet lidí. Schůzi předsedal Fosse. Ostatní si k němu natočili židle, takže ke mně většinou seděli zády. Tíše jsem se posadil na volné místo hned u dveří.

Všichni se účastnili velmi živé diskuse, jejíž téma mi bylo okamžitě jasné.

„...je to hanba pro celou nemocnici!“ vykřikovala babičkovsky vyhlížející žena. Seděla tři místa ode mě.

„...přijímáme o deset procent méně pacientů. Máme osmdesát volných lůžek!“ hulákal muž středních let s mohutným podbradkem. Kdysi jsem ho ošetřoval kvůli dně.

„...jak drze zneužil média, aby nás dostal do ještě větších problémů. Volali mi ze všech pojišťoven, které s námi ještě spolupracují, a pokud své hrozby uskuteční...”

Fosse udeřil do stolu předsednickým kladívkem, a učinil tak pomlouvačným výkřikům přítrž.

„Nedovolím, abyste takto osočovali jednoho z našich nejlepších lékařů,” prohlásil a vyzývavě si každého změřil pohledem. Jakmile

mu padl zrak na mě, pustil se do obhajoby. Zpočátku byla jeho řeč přijímána klidně, brzy se však začalo ozývat nesouhlasné brblání. To vzápětí vystřídaly mnohem hlasitější projevy nespokojenosti. Až konečně uprostřed mé strany stolu vyskočil človíček s obrovskou bílou hřívou, zamával prstem a vykřikl: „Navrhnou Garnetovo odvolání!”

Ostatní mu hlasitě přizvukovali.

„...nezbývá jiná možnost, než se ho zbavit...”

„...jeho chování pro nás představuje finanční ztráty, které si nemůžeme dovolit. Brzy budeme muset uzavřít některá oddělení a propustit personál...”

Fosse ze mě nespustil oči. S každým zlostným výpadem byly smutnější. Několik lidí se otočilo patrně proto, aby zjistili, na co se tak upřeně dívá. Potom začali šťouchat do svých výřečnějších kolegů a ukazovat k místu, kde jsem seděl já. Během jediného okamžiku se v místnosti rozhostilo absolutní ticho. Všechny pohledy směřovaly ke mně.

V bílém plášti jsem si mezi všemi těmi černými obleky připadal jako poslední figurka na šachovnici.

Fosse vyskočil ze židle celý rudý a zařval: „Je mi z vás nanic! Měli byste vědět, že doktor Garnet svým protestem vůči Bramě učinil záslužný krok. Říkáte, že vám telefonovali z pojišťoven? Pak vám musím sdělit, že já jsem byl přímo zaplaven telefonáty od našich pacientů. O ty jde v první řadě! A všichni vyjadřovali podporu doktoru Garnetovi. Už mají Bramy po krk. Sami vědí, že Brama zachází za hranici slušnosti příliš daleko. Nechtějí, aby s nimi mávala jak s hadrem na holi, aby jim poskytovala minimální péči a měla z toho maximální zisk. Doktor Garnet vystupuje ve prospěch pacientů, proto má u nich dobré jméno nejen on, ale i celá nemocnice. A takového lékaře chcete vyhodit? Chcete obětovat to nejlepší, co máme, a krýt tak zruďné praktiky těchto společností?”

Fosse zadržel dech a prohlížel si ztichlé obecenstvo. Mnozí uhýbali pohledem. Potom se dlaněmi opřel o stůl a pokračoval: „Podívejte se na mě, všichni!” přikázal najednou docela tichým hlasem. V důsledku tak nečekané změny publikum naslouchalo

Fosseho projevu mnohem pozorněji. Nikdo se nepohnul, nezakašlal, nezašeptal. „Copak jste zapomněli na toho chlapečka, jehož smrt uvedla věci do pohybu? Pamatujete si ještě vůbec, jak se jmenoval? Já ano. Byl to Robert Delany.“

Téměř všichni přítomní sebou trhli.

„Jak by se vám líbilo, kdyby takhle dopadlo vaše dítě? Možná byste potřebovali, aby tady byli jeho rodiče a slyšeli vás.“

Bělovlasý muž usilující o mé odvolání začal nervózně poposedávat. Jeho hlasitě se projevující stoupenci pokašlávali. Všichni se dívali na stůl.

Fosse se odmlčel a odhadoval, do jaké míry splnil dosavadní proslov jeho očekávání. „Ano. Všechno je mnohem těžší, když si představíme tragédii konkrétního člověka.“ Mluvil teď skoro otcovsky něžně. „Domnívám se však, že je naší povinností udržet tyto záležitosti v osobní rovině. Celý život bojuji proti způsobu uvažování, který dovoluje zabíjet. Sám jsem ve velmi nízkém věku poznal, co znamená ztratit někoho blízkého jenom proto, že se mu nedostalo dostupné péče. A na konci svého čtyřicet let dlouhého působení ve zdravotnictví můžu potvrdit, že takových Earlů Garnetů je velmi málo.“

Narovnal se a za naprostého ticha přistoupil ke mně. Trval na tom, abych mu podal ruku. Usmál se na mě: „Tento lékař osobně ošetřil několik z vás. Vím to, protože jste mně volali, abych to zařídil. Pokud máte alespoň špetku sebeúcty, budete teď při něm stát. A budete bránit jak jeho, tak i jeho práci proti svévoli Bramy!“ Otočil se ke stolu a pokračoval: „A kdyby snad ještě někdo trval na jeho odvolání...“

Přistoupil ke koši na papír a zuřivě do něho kopl, čímž ho uvedl do pohybu. Přítomní nevěřicně kroutili hlavou a ti, kteří seděli nejbliž, instinktivně nadskočili. Mnozí otvírali údivem ústa a rozhlíželi se na všechny strany i dlouho poté, co se koš hladce zastavil o koberec.

Fosse zatím stál, ruce v bok, a klidně čekal, až reakce na jeho exces odezní. „Letos odcházím do důchodu,“ pokračoval tiše. „To znamená, že nemám co ztratit. A ujišťuji vás, že udělám všechno pro

to, aby se tato nemocnice nemusela přizpůsobovat lidem, kteří si myslí, že zbytečná smrt Roberta Delanyho je prostě zanedbatelná ztráta, k jakým může docházet běžně." Mluvil a každého, kdo se na něj odvážil podívat, zpražil pohledem. V té chvíli z něho opravdu šel strach, i když to bylo vzhledem k jeho zakulacené postavě jaksi paradoxní. „Pojďme, Earle," vyzval mě, když už nikdo nenašel odvahu vzhlednout. „Jistě máte na práci něco mnohem důležitějšího než tady plýtvat časem."

Sotva jsme byli za masivními dubovými dveřmi, varoval mě: „Dokážu sice mluvit tvrdě, ale nevím, jak dlouho se mi podaří ty podlézavce ukočírovat. Jsou zásadně proti tomu, abyste nadále vykonával funkci vedoucího lékaře. Jistě si uvědomujete, že v sázce je mnohem víc než jen vaše práce. Jestliže se nejlepší buffalská fakultní nemocnice bude muset ve výběru lékařů, kteří budou mít patronát nad mediky, podřizovat rozhodnutí pojišťoven..."

„To si moc dobře uvědomuju," skočil jsem mu do řeči. Našel jsem v něm spojence, který by mi mohl pomoci s Janetovým problémem. „Dovoluji si vám navrhnout, abychom šli do vaší pracovny a probrali, co se dá udělat pro lékařku, která se zatím jako poslední stala terčem jejich pomsty."

„Vyhrožují? Mají seznamy nežádoucích lékařů? A chtějí zlikvidovat takovou doktorku jako Janet Gracetonová? To je ale strašný svinstvo!" křičel Fosse. Chodil sem a tam po luxusním koberci, tentokrát v pracovně. „Věděl jsem, že se něčemu takovému nevyhneme, ale když k tomu skutečně dojde, je to dvakrát odpornější, než když si to člověk jenom představuje." Vždycky když se otočil, aby změnil směr, čekal jsem, že po něm v nepochybně nejtlustším nemocničním koberci zůstane důlek. „Víte, co uděláme?" Otočil se o tři sta šedesát stupňů a zapíchl do mě prst. „Pocítíme prezidenta Bramy svou návštěvou. Ten padouch přiletěl ze San Francisca na kontrolu zdejší pobočky. Domluví schůzku na ráno. Řeknu, že bych se s ním rád domluvil na podmínkách ukončení bojkotu. Postavíme se proti jeho postupu vůči Janet. Myslím, že ho to překvapí. Půjde Janet s námi? Pro pacienty by se prala do krve."

„Asi půjde. Zeptám se jí." Zaujalo mě, že se nezmínil o tom, při jaké příležitosti se dozvěděl, že je Baines v Buffalu. Zjevně se však rozhodl nechat si pro sebe všechno, co nějakým způsobem souvisí s Davidem Pearsonem. Schvaloval jsem to a znovu jsem si připomněl, že před Rileym budu v této záležitosti mlčet.

Opět se dal do pochodu. „Víte, co by je mohlo opravdu vyděsit?" kýval pravým ukazovákem. „Co kdybychom informovali média o seznamu nežádoucích lékařů? Byla by Janet ochotna svůj případ zveřejnit? Já bych samozřejmě navázal tím, jak vás chtěli umlčet kvůli Robertovi Delanymu, a netajil bych se ani bojkotem vůči naší nemocnici. Co vy na to? Přejdeme do ofenzivy?"

Taková nabídka mě ohromila. „To... to se mi líbí," vykoktal jsem nakonec. Pak jsem rychle dodal: „Ale samozřejmě se musím zeptat Janet."

„Vsadím se, že do toho půjde po hlavě," prohlásil a v očích mu zajiskřilo vzrušením. „Nedovedete si představit, co bych dal za to, kdyby se mi podařilo, ještě než půjdu do důchodu, srazit tu krvelačnou Bramu na kolena. To, co jsem prohlásil na schůzi, bylo mírně vážně. Zuřím, když vidím, že sotva za mnou zapadnou dveře, snaží se všichni zničit to, co jsem zbudoval..."

Rozčileně přecházel kolem mahagonem obložené zdi. Byly na ní fotografie zachycující důležité momenty jeho pracovní dráhy. Na většině byl zobrazen, jak přebírá abnormálně veliký šek od soukromých dárců, kteří se rozhodli financovat lékařské projekty. Některé starší skupinové fotografie se týkaly soukromého života - promoce, vojenské služby, sportu. Na samém konci této řady bylo pár rodinných snímků.

„...jsem přesvědčen, že Brama je klíčem ke všemu. Je hanbou naší profese. Kdyby se nám podařilo investovat do kampaně, která by ji v očích veřejnosti znemožnila, brzy by se položily i jiné, jí podobné firmy..."

Zrudl a v očích se mu zlověstně lesklo stejně jako před chvílí na schůzi. Nejvíc mě ale překvapilo, s jakou silou bušil sevřenou pěstí pravé ruky do levé dlaně. Neměl daleko k záchvatu zuřivosti.

„...a ta pijavice Baines má nahnáno z vyšetřování Saswaldovy

vraždy. Nic se nám nemůže stát, protože se až příliš bojí o dobrou pověst své firmy. Detektiv Riley mě informoval, že je celý nesvůj, pokaždé když se tam objeví někdo od policie. Abych řekl pravdu, hřeje mě u srdce, když si ho představím, jak se svíjí u policejního výsledku..."

„Víte," přerušil jsem ho, „chtěl bych vám říct, jak... jak... jsem hrdý na to, že jste mi dovolil stát po vašem boku. Nevím přesně, jak to mám vyjádřit, ale nikdy jsem se nesetkal s tím, aby se člověk v tak vysokém postavení choval jako vy. A chtěl bych vám za to poděkovat."

Fosse se začervenál a zvlhly mu oči. Beze slova se na mě díval. Najednou se odvrátil, aby mu nebylo vidět do obličeje. Stál čelem k vystaveným fotografiím. Vypadal, jako by si je prohlížel, ale ve skutečnosti se zřejmě uklidňoval. Když konečně promluvil, nebylo ho skoro slyšet.

„Jak to bývá u většiny bojů na život a na smrt, i ten můj má příčinu v dávné křivdě. Až budete mít čas a až nebudu tak rozrušený, budu vám o tom vyprávět." Opět pohlédl na rodinné fotografie, ale mlčel. Když se na mě podíval znovu, v jeho obličeji nebyl po dojetí už ani náznak. „Prozradím vám tajemství, ale nesmíte se o tom nikomu zmínit ani slůvkem, dokonce ani Janet ne. Pokud všechno půjde podle plánu, budeme mít brzy k dispozici novou zbraň proti Bramě."

Nejdřív se jen pousmál, ale vzápětí se mu rozzářil celý obličej. Podíval se na zavřené dveře a potom mi spiklenecky pošeptal: „Brzy získám peníze do nadace - nejvíc za celou svou kariéru. Vy byste to měl vědět jako první." Přestože jsme byli sami, snížil hlas ještě o stupínek. „Dárce si přeje zůstat v anonymitě, ale bude to Nadace Roberta Delanyho, protože právě zveřejnění jeho případu dalo popud k vytvoření fondu. Peníze budou využívány k potírání zřudných praktik zdravotních pojišťoven, v jejichž důsledku mnohdy zbytečně umírají lidé."

Tento nastávající duchodce rozšiřoval mé chápání zdravotní péče o novou dimenzi. „Ale proč jste se o tom nezmínil na schůzi?" zeptal jsem se, když jsem se vzpamatoval. „To by jim určitě vzalo vítr z

plachet."

„To snad nemyslíte vážně!" utrl se na mě. Bušil pěstí do dlaně druhé ruky a chodil po místnosti. „Protože je možné, že to bude trvat měsíce. Až dostanu peníze - pokud je vůbec dostanu - chci Bramu překvapit. Zcela určitě je nebudeme mít dost brzy na to, abyste je s Janet mohli použít k odvrácení bezprostřední hrozby ztráty zaměstnání."

„Na co konkrétně peníze použijete?"

V očích černých jako uhel znovu zajiskřilo. „Jak jsem už řekl, musíme podlomit Bramu - za svinstva, která má na svědomí. Musíme jí zasadit takovou ránu, aby i ostatní - jí podobné - pojišťovny jasné pochopily, o co nám jde. Uhradíme pacientům akutní ošetření, pokud to odmítne udělat pojišťovna. Ale hlavně bych chtěl těch peněz využít k rozpoutání masivní a pro Bramu velmi nepříjemné kampaně, aby si ti grázlové uvědomili, zač je toho loket. Hodíme na ně veškerou jejich špínu a všude - v rozhlase, v televizi, v novinách, na billboardech. Využijeme všechny dostupné prostředky, abychom je diskreditovali. Jedině takhle můžeme vyhrát. Teď už jistě vidíte i další důvod, proč jsem jim to nemohl prozradit. Musím připustit, že ne všichni jsou na to dost silní a určitě by mě od mého záměru zrazovali. Musím mít všechno připravené a potom odstartuju kampaň, která bude tak špinavá a tak rychlá, že se nikdo nezmůže na žádnou reakci."

Usmál jsem se. „Ještě jednou bych vám chtěl říct, že se mi váš způsob uvažování zamlouvá."

„Opravdu?" zeptal se a nepatrně se usmál.

„Teď bych vám rád představil svého učitele." Přešel k portrétům, které jsem považoval za rodinné. Zastavil se u zašlé černobílé fotografie. Byl na ní stařec a malý hoch. Naklonil jsem se, abych si ji mohl lépe prohlédnout. Stařec měl na sobě loveckou safari uniformu, byl hubený a zřejmě - soudě podle výšky chlapce - i dost vysoký. Měl oficiírský, nahoru zahnutý knír a propadlé tváře. Nejživější byly jeho oči. Černé, hluboko zasazené, hleděly přímo na mě. Chlapci mohlo být tak pět let, držel prostředně velkou rybu a usmíval se napůl plaše, napůl hrdě. „To jsem já a můj dědeček," ukázal Fosse,

„před šedesáti lety. Stal se černou ovčí rodiny. Není divu, byl to gangster, ale na mě byl vždycky hodný. Teprve když jsem dospíval a on už byl „v důchodu“, mi sem tam něco pověděl o tom, jaký život vedl. Jen útržkovitě, poutavé historky o přestřelkách. Věděl, že takové příhody se budou ještě nedospělému chlapci líbit. Když jsem byl starší, dal jsem si to dohromady a vyšlo mi, že byl v nějakém vyděračském gangu. O mnoho let později, když jsem byl dospělý a on starý a slabý, se mnou mluvil o „starých časech“ vážně. Jednou jsem se ho zeptal, co si myslí o násilí a krveprolévání v jeho branži. Vůbec se neomlouval. Nelitoval toho, co dělal, spíš mi tvrdil, že se je snažil omezit na minimum. *Musíš se postarat o to, abys tvrdě zakročil proti šéfům a aby ostatní přesně pochopili, co chceš. Potom od nich budeš mít chvíli pokoj. Jestli ale odvedeš práci jen napůl a nedáš dost jasně najevo, o co ti jde, pak poteče krev proudem a nebude to brát konce.* Tak nějak to říkal. A tím se, Earle, budeme řídit, pokud jde o Bramu. Naši zbraní budou média.“ Šibalsky se na mě usmál.

Opětoval jsem mu úsměv a mrkl jsem na hodinky. Bylo šest deset. V sedm jsme se měli vydat za Forbesem. Touto dobou na mě už měl čekat Riley a sdělit mi případné nové informace. „Pane Fosse, omlouvám se, ale mám schůzku na oddělení.“

Fosse se zamračil. Neřekl nic, ale protože s ním už Riley mluvil, předpokládal jsem, že o té smutné záležitosti ví. Domluvili jsme se tedy, kdy se zítra sejdem, a rozloučili se. Procházel jsem mezi řadami pustých kanceláří a přemýšlel, jaký zážitek mohl v tomto člověku probudit tak silnou touhu stát na straně nemocných.

Riley dorazil krátce před sedmou. „Promiň,“ vykřikl spěšně, „musel jsem se sejít s policisty, kteří vedli výslech na psychiatrii. Trvalo to delší dobu, než jsem původně předpokládal. Pojdme, povím ti to cestou.“

Začínaly návštěvní hodiny a před výtahem se tísnilo tolik lidí, že jsme se rozhodli jít po schodech. I když Riley vypadal tlustší a starší, neměl - na rozdíl ode mě - se zvládáním schodů žádné potíže. Bral je po dvou a pořád mluvil, zatímco já jsem sotva funěl a měl co dělat,

abych s ním aspoň udržel krok. „Máme na Forbese spoustu pikantností. Za prvé, sestry si vzpomněly, že jim nařídil, aby Whiteheadovu odpolední dávku léků donesly k němu do pracovny. Zdůvodnil to tak, že chce dát pacientovi léky sám a až na konci vyšetření. Chce prý nejdřív zhodnotit jeho stav a pak případně upravit terapii. Na konci terapeutického pohovoru vyzval Whiteheada, aby šel do svého pokoje a odpočíval. Sestry si také vzpomněly na to, že Forbes přísně nařídil, aby Whiteheada nikdo nerušil, protože mu podal sedativa. Zdůrazňoval, že nemají pacientovi nosit večeri, aby mohl v klidu spát až do rána. Ne že by se s něčím podobným nikdy nesetkaly, ale úplně normální se jim to nezdálo. No a teď mi pověz: nesvědčí všechno proti Forbesovi?”

„Vypadá to, že máš pravdu,” zafuněl jsem. První poschodí jsme měli za sebou, teď nás čekalo druhé.

„Myslím, že tím se také minimalizovala pravděpodobnost, že cestou na oddělení akutních příjmů Whiteheada někdo potká. A teď přijde to nejzajímavější: Forbes má něco s Bramou.”

„Cože?” Překvapením jsem se zastavil. Riley však pokračoval v chůzi.

„Jeden z mých policistů si ho dneska všiml na oddělení a vzpomněl si, že ho viděl vcházet do Bainesovy kanceláře v úterý, den po Saswaldově vraždě.”

„Jak si to může pamatovat?” sípal jsem. Naštěstí jsme už byli ve třetím poschodí.

„Přišel za mnou, ale minuli jsme se. S výsledkem Baines a jeho generálního ředitele jsem skončil o půl hodiny dřív. Tam si všiml toho ošklivého tlustocha v parádním obleku. Tehdy ještě nevěděl, kdo to je, ale pamatuje si, jak povídal kolegovi, že v drahém oblečení vypadá i ropucha k světu. Když dneska uviděl Forbese na psychiatrii, hned ho poznal.”

Riley byl už ve čtvrtém poschodí a otvíral dveře administrativní části psychiatrického oddělení. „Všiml sis, jak do sebe všechno zapadá?” pokračoval, jakmile jsem ho dohnal. „Saswalda zavraždí v pondělí večer. Celou noc a celé úterý se mí podřízení pídí po jménu *Pearson*, odpoledne se vyptávám Baines a generálního na

protialkoholní léčebnu v Mexiku. Vzápětí Forbes nakluše k Bainesovi a následující den večer se tě Whitehead pokusí zavraždit. Fakt se těším, co nám k tomu ten syčák poví," ztlumil Riley hlas. Šli jsme chodbou vedoucí k Forbesově pracovně. Když jsme dorazili na místo, Riley bez sebemenšího zaváhání zaklepal.

Ticho.

Znepokojeně se na mě podíval. Zaklepal ještě jednou, a když se nic nedělo, vzal za kliku. Dveře byly zamčeny. „Sakra," prohodil. „Mám lidi u všech východů z oddělení, ale jestli nám pláchl z nemocnice, tak to nás teda pěkně vypekl." Namířil si to k lůžkové části, kde byla i sesterna, ale takřka uprostřed kroku se zarazil a zmateně se podíval na nohy.

„Co to sakra je?"

Vydal jsem se za ním. I já měl pocit, že se mi něco lepí na boty. Když jsem se na ně podíval, stáhl se mi žaludek. Škvírou pod dveřmi vytékala čerstvá krev a v místech, kde jsme stáli, se začaly vytvářet kaluže.

„Ježíšikriste!" vykřikl Riley. Skočil ke dveřím a začal do nich bušit dvakrát silněji než předtím. „Forbesi! Otevřete! Slyšíte mě?"

Nic se neozvalo.

„Sakra! Skoč pro klíč!" nařídil mi. Sám se chystal ramenem dveře vyrazit. Pokaždé když se jeho tělo dostalo do kontaktu s masivními dveřmi, to prázdnou chodbou zadunělo. Jako by někdo chtěl pokácet strom.

Rozběhl jsem se k lůžkové části. Rozrazil jsem dveře a začal ječet: „Pomoc! Potřebuju klíč od Forbesovy pracovny!"

Z pokojů vykukovali zvědaví pacienti, z jednoho vyšly i dvě sestry, které pravděpodobně zrovna někoho ošetřovaly. O kousek dál mě od přijímacího pultu nevlídným pohledem sledovala jejich nadřízená.

„U Forbese v pracovně je někdo zamčený. Je tam plno krve," sdělil jsem sestrám, když jsem byl dost blízko. „Rychle tam pošlete někoho s klíčem," obrátil jsem se na tu, která stála blíž. Druhé jsem nařídil: „Pacienti ať zůstanou na pokojích!" Zaraženě se na mě dívaly. Jako by se chtěly na něco zeptat. „Rychle!" zařval jsem.

Zbledly, ale okamžitě se daly do práce. Jedna se vrátila do pokoje a sáhla po telefonu: „Máme naléhavý případ...”

Druhá procházela chodbou a snažila se přimět pacienty, aby zůstali na pokojích. Na zamračenou staniční jsem křikl: „Vyhlaste poplach! Je to Forbesova pracovna!" Všiml jsem si poblíž stojícího vozíku a chňapl po rouškách a latexových rukavicích. Ať už u Forbese najdeme cokoli, rozhodně to bude mokré a špinavé.

Pádil jsem zpět do administrativní části. Ochranné pomůcky jsem si natáhl po cestě. Dunění vystřídal jiný zvuk. „Jsem vevnitř," zakřičel Riley. Už zdálky jsem viděl, že dveře jdou špatně otevřít, protože povolily jen o několik centimetrů. Pod prahem se vyvalila krev a začala se roztékat po linoleu. V místnosti byla tma. Rileymu se podařilo pootevřít dveře natolik, aby se mohl protáhnout dovnitř a rozsvítit. „Panebože!" vykřikl.

I přes roušku byl cítit nasládlý, jakoby kovový pach. Rychle jsem šel za Rileyem. Nosem se dýchat nedalo. Koberec byl nasáklý krví. Nakoukl jsem za dveře a uviděl Petera Forbese. Ležel na zádech, hlavou ke mně. V pravé ruce stále ještě svíral kliku a na krku mu zela hluboká, čistě provedená řezná rána. Zatímco ze Saswaldova zranění už žádná krev nevytékala, Forbesovy cévy byly zatím plné krve. Krvavá stopa táhnoucí se od přepychového křesla podávala svědectví o Forbesově posledním pohybu. Všechno v místnosti bylo potřísněno krví - jeho stůl, časopisy, knihovna, strop i zlatý lem jeho starobylých, tlustě vypořstovaných křesel.

Riley si klekl a ukázal na Forbesův krk. „Panenko Maria, podívej se!"

V ráně, v dosud nesražené krvi, se tvořily malé bublinky. Sklonil jsem se k raněnému. Odkudsi zdola vyvěraly pramínky světlé krve a míchaly se s vrchní vrstvou tmavší, vazké tekutiny. Srdce stále tlouklo. „On žije!" vykřikl jsem. Spíš než konstatování lékaře to byl výraz zděšení nad tím, že v takovém stavu může někdo ještě přežít.

Potom, jakoby na potvrzení mých slov, se ozvalo slabé zabublání, Forbesovy oči se pootevřely a ústa se začala neslyšně pohybovat.

12

Zvedl se mi žaludek.

„Co chce říct?“ ptal se Riley.

„Nemám tušení.“ Forbes ztratil tolik krve a byl v tak těžkém šoku, že i kdyby mohl mluvit, těžko by mu bylo rozumět. Pootevřené oči byly tak nehybné a bez života, že jsem pochyboval, že vidí. Ale třeba ještě slyšel. Ze všech smyslů odchází sluch jako poslední. Sklonil jsem se, přiložil mu ústa k uchu a chytil ho za ruku.

„Petře, to jsem já, Earl Garnet. Jestli můžeš, stiskni mi ruku.“

Nic. Možná i tak jednoduchý úkol už byl pro něho příliš.

„Zavři oči, Petře. Zavři je, a potom otevři.“

Nejdříve se nedělo nic. Ale po několika vteřinách pomalu, jako by je měl potřený lepidlem, zavřel oči a po nekonečně dlouhé době - aspoň se to tak zdálo - je otevřel.

„Jestli víte, kdo to udělal, mrkněte,“ ujal se vedení Riley. Na chodbě byly slyšet blížící se kroky záchranářů. Ale mě naprosto pohltila Rileyho snaha komunikovat s Forbese.

„Mrkněte ještě jednou, jestli se ten člověk jmenuje Pearson.“

Pozoroval jsem ty mrtvé oči a čekal na jejich odpověď. Napětím jsem skoro nedýchal. Hlavou se mi kmitl David - jeho rozlícený a pitím napučený obličej. Že by se vrátil z Mexika a vybral si za objekt své pomsty tentokrát Forbese? Ale proč? Protože ho poslal do léčebny, kde mu nepomohli? Nebo je za tím něco horšího?

„Mrkněte!“ prosil Riley úpěnlivě.

Ale víčka ani rty se už nepohnuly. Ústa úplně ochabla a Forbes se neslyšným stenem loučil se životem. Jako první byl v místnosti Sean Carrington. „Páni!“ vykřikl. Seanovi v patách přiběhla Susanne, další sestry, Michael Popovitch a lékaři na praxi.

„Ježíšikriste!“

„Panebože!“

Ale moje reflexy lékaře měly brzy navrch. „Všichni si vezměte rukavice!“ nařídil jsem. „Srdce zatím pracuje.“ V řeči lékařů to

znamenal, že je ještě naděje, i když mizivá. Dali jsme se do práce.

Protože se k zavádění kanyly měli všichni, vzal jsem velký chomáč sterilní gázy a vložil ho co nejhlouběji do rány. Gáza nasála tolik krve, že byly zřetelně vidět obrysy rány. V krvi, kterou gáza neabsorbovala, jsem rozpoznal potřhané svaly a přerývané cévy, trčící ze spodní části hrdla. Ale poškozenou průdušnici jsem najít nemohl. Novými tampony jsem odsál zbývající krev. Dokázal jsem teď rozlišit světlejší vnitřek dalších dvou otvorů - jícnu a průdušnice. Obě trubice však byly vtlačeny do ostatní tkáně a anatomie krku byla tak znetvořená, že nešlo s jistotou určit, co je co.

„Intubuj obojí," navrhl polohlasně Sean a zavedl do jednoho z otvorů kousek endotracheální trubice. Zohavené hrdlo pozoroval z protilehlé, výhodnější pozice. Než ji zafixoval, provedl jsem totéž i s druhým otvorem. Strídavě jsme se Seanem vysvětlovali mladým kolegům, co právě děláme.

„...když několikrát stisknete dýchací vak, dozvíte se, kde je průdušnice..."

„...když uslyšíte bublání, jste v žaludku..."

Brzy jsme plíce masivně zásobovali kyslíkem a do mísy jsme odváděli zbytky jídla ze žaludku.

„Nejspíš posledního," pronesl kdosi.

Ohlédl jsem se. Susanne a Michael zavedli do třísel infuzi běžného fyziologického roztoku. „Na sál," nařídil Sean tiše.

Zvedli jsme Forbese na lehátko a pospíchali s ním k výtahu. Sean mu rozřezaným hrdlem dodával kyslík, já mu přidržoval hlavu a nad jeho končetinami držela sestra vak s infuzním roztokem.

I přes opakované prosby typu *nestůjte v chodbě* nás zdržovaly davy návštěvníků a kolem našeho malého morbidního průvodu se ozývaly potlačované výkřiky a zajímavé vzdechy.

Na operačním sále se k polomrtvému nákladu nahrnuly další sestry, asistenti a studenti. Jeden přes druhého křičel pokyny. Odebrali krev, zahájili transfuzi skupiny 0-, zavedli další hadičky a napojili ho na tolik monitorů, že světélkovala celá zeď. Kontroly dýchání se ujal anesteziolog v roušce. Pozdravil nás se Seanem

zdvižením obočí. Sestry mezitím rozstříhaly Forbesův parádní háv. Nad hubenými končetinami se vypínalo psychiatrovo holé břicho. Někdo jiný zase zaváděl do schlíplého mužství tenký, červený katetr. Pokud se zvěsti kolující nemocnicí zakládaly na pravdě, nejedna přítomná žena měla možnost tuto část Forbesova těla důvěrně poznat. Navlékl jsem si sterilní úbor a sledoval Seana při práci. Měl na sobě operační plášť, roušku a nové rukavice. Levou stranu hrudníku potřel dezinfekcí a podél šestého žebra provedl hluboký řez. Do otvoru zasunul dvě kovové svorky, které měly držet žebra od sebe. Ozvalo se prasknutí chrupavky a v hrudní stěně se vytvořil zhruba patnáct centimetrů dlouhý otvor na protažení ruky. Ucítil jsem dotek vlhké, zdravé růžové plicní tkáně.

„Forbes si sice doprával všeho možného, rozhodně však ne kouření,” řekl Sean s trpkostí v hlase. Pustil se do sešívání poškozených krčních cév.

Opatrně jsem posouval ruku kolem stahujících a rozšiřujících se plicních laloků, až jsem se prsty dotkl už jen nepatrně pulzujícího srdce. V intervalu jednou za sekundu jsem srdeční sval jemně tiskl a uvolňoval, abych ho přiměl k intenzivnější činnosti.

Přesto nebylo moje chování profesionální. Nejraději bych Forbesovi vůbec nepomáhal. Proč taky? Vždyť muž, jehož život jsem měl nyní v rukou, se mě snažil zabít. Nenáviděl jsem ho, protože chtěl obětovat Martina Whiteheada, a každou minutou vzrůstalo mé přesvědčení, že se dopustil zla i na Davidovi, když ho vědomě poslal do zařízení, jehož tajemství je tak zruďné, že je může skrýt jediné vražda. Přestože každý stisk určoval Forbesovu šanci na přežití, byl jsem tak pobouřen, až mě napadlo, že jediné, co si tento člověk zaslouží, je vyrvat srdce z těla.

Podle kodexu etických zásad jsem měl vzhledem ke svému duševnímu rozpoložení požádat o vystřídání, ale neudělal jsem to. Nad nenávistí vůči Forbesovi zvítězila touha uchovat ho při životě. Tak bychom se mohli leccos dozvědět. Mé resuscitační dovednosti byly ze všech přítomných nejlepší, a byl jsem tudíž Forbesovou jedinou nadějí. Já ti ukážu, ty parchante, opakoval jsem si celou dobu. Ještě si promluvíme, než zemřeš.

Chirurgové poodstoupili a hodnotili svou práci. Zkoumali, zda v sešitých cévách nezůstala nějaká trhlina. Připadalo mi, že se dosud nesešitá část krku na mě odporně šklebí, jako by se mému předsevzetí vysmívala. Forbes měl blíž k mrtvole než k živému člověku. Jeden medik to komentoval slovy: „Tohle už není operace, ale pitva.“

O dvacet minut později mi Forbesovo srdce zemřelo v dlani. Nepomohly elektrošoky ani injekce epinefrinu a atropinu. Vlivem velké ztráty krve došlo k nevratnému poškození srdečního svalu nedostatkem kyslíku.

Odvolání resuscitačního týmu vždycky znamená přiznanou porážku. Ale nikdy předtím to nebylo jako dneska. Dneska jsem poprvé nepocítil lítost nad zemřelým. Místo toho jsem tiše zuřil, že mi unikl. Vztek za to, co udělal, a za otázky, na které nedal odpověď, nepolevoval. Kdo vraždil? David Pearson? Ale nebyl jeho vrah zároveň jeho obětí? Když jsem procházel kolem většinou už potemnělých operačních přístrojů, strhl jsem si roušku a pocítil nezměrnou únavu několika posledních hodin. Tížila mě v nohách, v zádech a v duši.

Riley a Fosse čekali za lítacími dveřmi s nápisem *Operační sál. Nevstupovat.*

„Z bezpečnostních důvodů budeme muset detektivu Rileymu předložit kartu jistého pacienta. Nemůžeme si dovolit dál otálet. Jedná se nám o to, aby všichni v nemocnici byli v bezpečí. Víte, o koho jde. Už jsme požádali soudce, aby vydal příslušné povolení, a doufám, že vzhledem k závažnosti případu bude policii vyhověno. O tom, co se stalo, jsem uvědomil rodinné příslušníky a doporučil jim, aby v zájmu tohoto pacienta - i když v jeho nepřítomnosti - podnikli nezbytná právní opatření..." sdělil mi Fosse se ztrápeným výrazem ve tváři. Ale když jsem spatřil Rileyho zlostný pohled, přestal jsem Fosseho slova vnímat. Riley neřekl ani slovo. Nebylo zapotřebí. Svými černými očima mě probodával skrz naskrz, jako by mě obviňoval: *Vidíš, kdyby ses mi svěřil dřív, Forbes mohl ještě být mezi živými.*

13

Za půl hodiny se ukázalo, že jakékoli právní kroky jsou bezpředmětné.

Na Rileyho naléhání jsem se vrátil do Forbesovy pracovny. Stál jsem zatím na chodbě, kde skupina policistů prováděla rekonstrukci psychiatrovny vraždy. I když Riley zuřil, trval na tom, abych všemu přihlížel. „Pro případ, že by sis něčeho důležitého všiml," podal mi strohé vysvětlení. Když mě zavolali rozhlasem, omluvil jsem se a šel k telefonu.

„Matka mi volala na základnu hned poté, co ji kontaktoval pan Fosse," vyhrkl Allen Pearson. Sotva jsem se stačil představit. Mluvil naléhavě a hlas měl položený ještě o něco výš než před několika dny v mé pracovně. „Cením si jeho rady, ale určitě žádné právníky nepotřebujeme. Všechno by se zbytečně protáhlo. Policisté se budou tak jako tak zajímat o to, kde otec je. Proto si myslím, že by bylo nejrozumnější říct jim o té léčebně rovnou. Možná by se jim podařilo přimět místní úřady, aby ho konečně začaly pořádně hledat..."

„Panebože, Allene, mlčte," zasyčel jsem. Krčil jsem se u zdi a rukou si zakrýval ústa. Riley se zdržoval poblíž, takže hrozilo nebezpečí, že by mohl část konverzace zaslechnout. „Co to proboha vyvádíte? Jestliže nebudete opatrný, namočíte otce do té vraždy víc, než už je. I kdyby s tím neměl nic společného..."

„I kdyby s tím neměl nic společného? Pane doktore, prosím vás. Můj otec je opilec, ale určitě ne vrah. Dejme tomu, že se někde neupil k smrti a že by ho nějakým zázrakem našli. V tom případě by byla hračka smýt z něho jakékoli podezření, protože v době, kdy k oběma vraždám došlo, byl tisíce kilometrů daleko. Navíc se jedná o velice sledované případy, a kdybych neinformoval policii dobrovolně, brzy by všechny noviny byly plné zpráv o tom, jak se policie domáhá přístupu k psychiatrickým záznamům mého otce. To by matka se sestrou nevydržely..."

„Allene, poslouchejte mě už konečně!" skočil jsem mu do řeči.

„Vám nedochází, že v době, kdy se obě vraždy staly, mohl už být dávno ve městě? Vždyť teď, v tomto okamžiku, může být v Buffalu. A právě tuto eventualitu bude brát policie v úvahu. A kdoví jaký motiv..."

„A to si myslíte, že by se nám otec neozval? Matce, sestře ani mně?" přerušil mě. „To nepřipadá v úvahu. Na takovou cestu by musel být střízlivý, a to by se nám ozval. Ze svého i z našeho života udělal sice peklo, ale přesto nás miluje. Kdyby mohl, hned by nám zavolał."

Možná ne, kdyby potřeboval, aby si všichni mysleli, že je v Mexiku, vypadlo ze mě málem.

Tak naivní víra v otcovu nevinu mě u něho překvapila. Navíc ostře kontrastovala s cynismem, který číšel z každého jiného slova týkajícího se Davida.

Ale tvrdohlavý obránce vlasti mě už nepustil ke slovu. „Podívejte se, dneska večer to oznámím policii, ať se vám to líbí, nebo ne, ale pokud byste šel se mnou, byl bych rád." Než jsem mohl zareagovat, zavěsil.

„Krucifix," zaklel jsem. Taková zbrkllost mě jednak mášla, jednak mi dělala starosti. Vrátil jsem se k Forbesově pracovně, kde po mně zvědavě pokukoval Riley. Umínil jsem si, že ho budu ignorovat, a snažil se poslouchat mladou policistku v uniformě.

„...vrah pravděpodobně číhal na svou oběť potmě, za dveřmi. Když viděl, že psychiatr vstupuje do místnosti, popadl ho a prořízl mu krk. Kopnutím zavřel dveře a přitom pevně držel zmítající se oběť. V sedm hodin večer bývá správní křídlo budovy už opuštěné, takže nebezpečí, že by si ho někdo všiml, bylo prakticky nulové..."

Proti své vůli jsem si představil, že tak brutální vraždu by mohl mít na svědomí David, a udělalo se mi nevolno.

„...na koberci jsme našli stopu po gumové botě, což potvrzuje náš předpoklad, že se vrah chrání proti potřísnění..."

Pořád jsem viděl Davida zbroceného krví, jak k sobě tiskne vzpínající se polomrtvé tělo.

Ale David je přece taky oběť, zastával jsem se ho. Vždyť Forbes mu ublížil první. Zřejmě s ním chtěl provést něco stejně surového

jako s Martinem. Celý život jsem na oddělení dával dohromady kousky lidských těl znetvořených se stejnou zběsilostí, jako byla tahle, a vždycky mi z toho bylo zle. Nechtěl jsem tedy Davidovo chování omlouvat, ale nebyl jsem si vůbec jist, zda o něm mám policii něco říkat.

Policistka zasunula poznámky do kapsy, prošla místem ohra- ničeným policejní páskou a otevřela dveře Forbesovy pracovny. Ty byly naštěstí dosud zavřeny. Ochotně jsem ustoupil, aby mohli vejít ostatní. Všechno, co jsem chtěl, jsem viděl už předtím. Bohužel však nebylo možné uniknout odpornému oděru, který se z místnosti vyvalil. Nasál jsem ho nosem a uvízl mi v krku.

Krev se nejdříve srazí, potom - jako každá mrtvá tkáň - podléhá rozkladu. Ovšem rozpadající se částičky sražené krve vydávají zápach mnohem dřív než tužší organický materiál. A zde rozkladný proces už evidentně započal. Malý, uzavřený prostor byl nasycen nasládlým pachem, a ten se mísil s pronikavě kyselým puchem rozkládající se plazmy.

„...když už byla oběť tak slabá, že se nemohla doplazit pro pomoc, vrah za sebou zamkl a odešel. Předpokládáme, že se do pracovny i z pracovny dostal nepozorovaně zadním schodištěm...”

Dýchal jsem ústy, protože zápach už byl nesnesitelný. Panebože, napadlo mě, chybělo málo a mohli jsme s Rileyem potkat vraha přímo na schodech.

Za okamžik volali Rileyho. Zamračil se - zřejmě nechtěl být nikým rušen - a vydal se k telefonu, který jsem předtím použil já. Při telefonování se najednou prudce otočil ke mně a překvapením povolil sevřené čelisti. Když zavěsil, pokynul mi, abych šel stranou, a pošeptal mi: „Byl to, jak asi víš, Allen Pearson, seržant amerického námořnictva. Za půl hodiny se sejdeme v pracovně pana Fosseho, protože mi chce říct všechno o svém otci a tvém pacientovi, doktoru Davidu Pearsonovi. Ujistil mě, že na žádných právnických nesmyslech netrvá, ale chce, abys u toho byl ty. Souhlasíš?”

„Samozřejmě,” odpověděl jsem. Zatrnulo mi u srdce a dostal jsem strach, že Davidovi moc ublížíme.

Allen seděl vzpřímeně na kraji pohovky. Měl na sobě uniformu a

maximálně se soustředil. Davidův příběh - o alkoholismu, o přijetí do léčebny v Mexiku a následném zmizení - vyličil za patnáct minut. Riley se pohodlně usadil na malé sofa a sem tam si udělal nějakou poznámku. O zeď za ním se opírali jeho dva podřízení. Fosse vše pozorně sledoval od svého obrovského stolu, o nějž se částečně opíral, a občas se zamračil. Já jsem si sedl na to, co zbylo - na viktoriánské křesílko pro dva. Kupodivu se na něm sedělo mnohem pohodlněji, než by se mohlo zdát.

Allen právě popisoval své pokusy vypátrat otce. Zmínil se o setkání s Fossem, o telefonickém rozhovoru s psychiatrem Martinezem a Bainesově pondělním telefonátu.

„Telefonoval vám v pondělí ráno, tedy v den, kdy byl zabit Saswald," poznamenal Riley.

Allen potom stručně shrnul, jak mu nikdo nechtěl poskytnout žádné informace. Martinez odmítal vzít telefon, Baines a Forbes se nechali zapírat, Baines dokonce odbyl i Fosseho, když se v Allenově zájmu snažil zasáhnout.

Allenův hlas nevyjadřoval absolutně nic. Působil spíš dojmem medika, který čte lékařskou zprávu o naprosto neznámém člověku, než jako syn, který mluví o svém otci. Musel jsem si přiznat, že mě to znepokojuje.

Když Allen skončil, Riley se na několik vteřin zabral do svých poznámek a potom se zeptal: „Kdy vás zaměstnanci Bramy a léčebny začali odmítat? Ve středu?"

„Ano."

„A Baines s Forbesem?"

„Forbes mě odmítl už den předtím, v úterý odpoledne. Baines se mnou definitivně přestal komunikovat ve středu."

Riley si podpíral bradu tužkou a vrhal na mě nepřátelské pohledy. Děлил nás od sebe Fosseho luxusní koberec. „Ta časová posloupnost vypadá zajímavě. Nechceš k tomu ještě něco dodat?" Mluvil zdvořile, ale jeho hlas a sevřené čelisti dávaly najevo, že má na mě vztek, protože jsem mu toho tolik zatajil.

„Bohužel ano," připustil jsem a podrobně vyličil své úterní setkání s Forbesem. Když jsem popisoval psychiatrovi podivnou

reakci na zmínku o Davidovi a léčebně, Riley se začal tvářit ještě nepřístupněji.

Allen se díval z jednoho na druhého. „O čem to mluvíte?" Riley se na mě soustředěně díval a dával mi plně vychutnat svůj hněv.

„Povězte mi, prosím vás, co je s mým otcem," trval Allen na svém. „Proto jsem sem přišel. Mám právo vědět, co se otci stalo." Jeho hlas nabíral vysoký tón a prozrazoval potlačovanou úzkost, která se ze strohého výrazu obličeje vyčíst nedali. Když se nedočkal odpovědi od Rileyho, obrátil se na mě: „Pane doktore, slíbil jste mi, že se mnou budete jednat přímo!"

Přišlo mi ho líto. „Jak jsem vám už říkal, Allene, je možná jistá spojitost mezi vraždou doktora Saswalda, Bramou a Forbesovou smrtí..."

„Nevíme nic jistě," vyštěkl Riley. Ostentativně mluvil pouze k Allenovi, z čehož jsem pochopil, že mám být zticha. „Přesto bych byl rád, kdybyste mi dal telefonní číslo do léčebny v Mexiku, pokud ho máte při ruce."

Allenovi se zalesklo v očích. Nejdřív to vypadalo, že se Rileymu chystá dát stejné kázání, jaké dal mně, když jsem před dvěma dny tak vyhýbavě odpovídal na jeho otázky, ale nakonec nabyla vrchu sebekontrola. „Nula- jedna - patnáct - dvacet šest - padesát sedm," odříkával osmimístnou předvolbu, jako by to bylo jeho osobní číslo. Zpaměti znal i účastnické číslo léčebny. V jeho očích ani hlase už nebyla po zlobě ani památka. Byla skryta hluboko, pod mnoha vrstvami disciplíny.

Detektiv si číslo zapsal a obrátil se na Allena s další otázkou: „Kdy jste se, Allene, zmiňoval panu Fossemu podruhé, že vás Brama ignoruje?"

„V pátek," odpověděl Allen.

Riley se otočil k Fossemu, který se stále ještě opíral o roh stolu. „Tehdy jste naléhal na Baines, aby byl k Pearsonovým přístupnější?"

„Ano," odpověděl Fosse. „Překvapilo mě, že je v Buffalu. Využil jsem té příležitosti a vytkl mu, jak se jeho společnost chová k Allenově rodině. Ne že by to k něčemu bylo."

„Jsem vám za tu pomoc velice vděčný," vstoupil do hovoru Allen. Mluvil tentokrát úplně měkce.

Fosseho zarostlý obličej zjehl. „To nestojí za řeč," namítl jemně. „Ale ujist'uji vás, že pokud jde o vašeho otce, nenechám to být. Ať už jeho zmizení s tím ostatním souvisí, nebo ne. Nikdy jsem se s ním nesetkal, ale jeho články se mi vždycky velice líbily."

Po této uklidňující poznámce poděkoval Riley Allenovi za to, že přišel, a rozloučil se s ním. „Policista vás vyprovodí..."

„Mám pro vás ještě něco," ozval se Allen a sáhl do náprsní kapsičky. Vytáhl z ní fotografii běžného formátu. „Tady je jeho fotka, snad by vám to mohlo pomoci. Víím, že můžete použít fotografii z novin, pro které psal, ale ta už je stará přes pět let a upřímně řečeno otec teď kvůli pití vypadá mnohem hůř. Novější nemám. Takle je z jara, když mě povýšili na seržanta. Otec si při té příležitosti oblékl svou starou vojenskou uniformu - vidíte, že je mu pořád dobře - a matka nás vyfotila. Myslím, že byste mohl zvětšit obličej a pořídit kopie pro mexickou policii, ale originál bych prosil vrátit."

Riley se na snímek chvíli pozorně díval a potom ho vložil do poznámkového bloku. Fossemu ani mně ho neukázal. „Jako byste otci z oka vypadl," poznamenal zamyšleně.

Allen vstal k odchodu a za celou dobu se poprvé usmál. Potrásl Rileymu rukou: „To tvrdí všichni."

Sotva odešel, začal Riley přecházet po místnosti. „Forbes zemřel zbytečně. Mohl jsem v tom Pearsonovi zabránit," pronesl a ukázal na mě prstem. „To si piš, že jsem mu v tom mohl zabránit!"

„Tak moment," ohradil jsem se. „Dělal jsem jen svou povinnost. Musím bránit práva svých pacientů..."

„Zatajils mi závažné informace!" zaječel. Prudce změnil směr chůze a vydal se k mému křeslu.

„Zachovával jsem lékařské tajemství, což ty ovšem nechceš uznat."

„Týkalo se Forbese! Mohl jsem si na něj posvítit už před několika dny, možná ho dokonce zatknout, ale díky tobě byl vrah rychlejší."

„Tak tohle si musíme vysvětlit!" Vyskočil jsem a díval se mu do očí. „Chceš snad říct, že jsem neudělal všechno, co mi zákon

dovoluje, a nenavedl tě přímo k problému? Copak jsem od samého začátku nepoukazoval na Bramu a na tu zatracenou léčebnu? Tam zřejmě došlo k prvotnímu zločinu a Pearson je nejspíš oběť..."

„Oběť, která odřezává hlavy..."

„Uklidněte se oba!" zasáhl Fosse. Sjel nás pohledem a vstal. Aby svým slovům dodal váhu, zatvářil se, jako by chtěl dodat, že ví, co říká. „Oba jste tak zaslepení zlobou, že jste opomenuli možnost, která se mně jeví jako velmi pravděpodobná."

Záškuby v Rileyho obličejí náraz ustaly. „Tak prosím," vydechl detektiv netrpělivě a přešel k pohovce, kde předtím seděl Allen. Chytil se oběma rukama za opěradlo a silnými prsty se zabořil do polstrování.

„Jak jste sám naznačil, klíčem ke všemu je čas, kdy k jednotlivým událostem došlo," pokračoval Fosse. „Opravte mě prosím, pokud nebude něco přesně odpovídat skutečnosti. Z toho, co jste mi sám sdělil, jsem pochopil, že ten den, kdy se Allen Pearson a doktor Garnet vyptávali Forbese na Davida Pearsona a na léčebnu, vy jste navštívil Baines a generálního ředitele. Kladl jste jim víceméně stejné otázky, které je vyděsily zřejmě stejně jako Forbese. Dneska odpoledne jste mi tvrdil, že necelou hodinu po vaší návštěvě jeden z vašich mužů viděl Forbese vcházet k Bainesovi. Zatím nevíme, zda ho Baines zavolał, nebo zda se Forbes rozhodl přijít sám. Zatím všechno souhlasí?"

Riley přikývl.

„Ale další den už nikdo z Bramy nechtěl s Allenem Pearsonem mít nic společného a Forbes se evidentně snažil zmanipulovat pacienta a přimět ho k vraždě doktora Garneta. Nezdá se vám, že se tady rýsují zajímavá řešení?"

Riley vypadal zklamaně. Fosse zatím neodhalil nic nového. „K čemu míříte?" zeptal se Riley bez zájmu. „To, že otázky týkající se Davida Pearsona a léčebny všechny z Bramy znervózňují, už víme."

Ale Fosse se nenechal vyvést z míry. „Nevíme, jestli Baines nařídil Forbesovi zabít doktora Garneta, aby se nemusel zabývat dotěrnými otázkami o Davidu Pearsonovi a o léčebně, nebo jestli Forbes zpanikařil, když si uvědomil, co by tyto dotazy mohly odhalit,

a k vraždě se odhodlal sám. V každém případě však musela zpackaná vražda nadělat Bainesovi hodně starostí."

„A sakra," prohodil Riley slušně.

„Mohl ho zabít Baines!" vyhrkl jsem.

„Chtěl Forbese umlčet, protože se stal nepohodlným," doplnil mě Riley.

„Baines měl strach, že nakonec přijdeme na to, jak mě chtěl Forbes zabít, a uvědomil si, že Forbesovo zatčení pro podezření z vraždy by pro něj představovalo příliš velké riziko."

„Přesně tak," řekl vítězoslavně Fosse a znovu se opřel o stůl. Tvářil se jako učitel, kterému se podařilo vysvětlit méně nadanému žákovi obtížnou látku.

Ale Riley se zase zamračil. „Jak se mohl Baines dozvědět, že se Forbese chystáme zatknout? Ať už to udělal sám, nebo nájemný vrah, museli jsme se s ním těsně minout!"

Fosse pokrčil rameny. „Možná měl Forbes z rozhovoru s vámi takový strach, že zavolal Bainesovi a zeptal se ho, co má dělat. Možná dokonce zjistil, že jste vyslyšali Martina Whiteheada, a pochopil, že je v koncích. Jestliže zpanikařil a blábolil něco o tom, že čelí obvinění z pokusu o vraždu, mohl se Baines rozhodnout, že se ho zbaví co nejdřív."

Riley se nad navrhovanou možností zamyslel, svažil čelo ještě víc a utrousil jenom: „Možná."

„Co se ti nezdá?" zeptal jsem se. „Před pár vteřinami jsi jevil mnohem větší zájem."

Detektiv se vydal na další obchůzku pracovny. Nepřítomně na něco ukazoval prstem, jako by počítal. „Pokud je za vraždou Forbese Baines, musíme předpokládat, že stojí i za vraždou Saswalda. To je ale vyloučeno. Podle letového řádu Baines odletěl ze San Francisca, když už byl Saswald po smrti."

„No a?" pokrčil jsem rameny. „To znamená, že na to někoho najal."

„Ano. Ale když o tom tak přemýšlím... Tak brutálně provedená vražda nesvědčí pro profesionálního zabijáka. Není to čistá práce a je to moc zdlouhavé. Vrah musel delší dobu někde vyčkávat, dokud si

nebyl jistý, že se oběť nemůže hýbat ani si obstarat pomoc. Riziko, že ho někdo uvidí, bylo vysoké. Ať to udělal kdokoli, dal si záležet na tom, aby Saswald a Forbes umírali pomalu, v agónii a při vědomí."

Předpokládal jsem, že taková řezničina se dá vysvětlit jen tím, že vrah nebyl při smyslech. Z pomyšlení, že by se někdo dopouštěl takové surovosti chladnokrevně, mi naskočila husí kůže.

„Baines přece mohl nařídit, aby všechno vypadalo jako vražda ze msty," nadhodil Fosse. „Sám jste přece hned na začátku upozorňoval na to, že jméno Pearson mohl vedle mrtvého Saswalda napsat sám vrah, aby policii navedl na falešnou stopu."

Riley se znovu ponořil do svých myšlenek. Působil bezradně a polohlasně mumlal: „Jestliže Baines objednal obě vraždy a je natolik chytrý, aby..." Další slova už byla nesrozumitelná. Riley se podíval na ruce a protáhl si prsty tak, jak to někdy dělají lidé trpící artrózou. Zničehonic dupl tak silně, že jsem se polekal. „Sakra!" vybuchl, ale vzápětí se uklidnil. „Takhle se nikam nedostaneme. Dokud nezjistím, co Baines a další rozjeli v Bramě nebo v té léčebně, nemám v ruce nic než pusté spekulace." Mávl rukou a vyčerpaně se svalil do přepychového křesílka. „Může mi aspoň jeden z vás vysvětlit, jak se dá americká zdravotní pojišťovna, protialkoholní léčebna v Mexiku, psychiatr a anesteziolog zneužít k něčemu tak nelegálnímu, že se kvůli tomu vyplatí vraždit?"

Ta otázka zněla jako začátek otřepaného vtipu. Fosse sice vypadal zamyšleně, ale s žádným návrhem nepřišel. Ani mně se nedařilo lépe. Jenom pohled na Rileyho rozvaleného v luxusním křesle mi připomněl Forbesovu zálibu v drahých věcech. „Ať měl prsty v čemkoli, určitě mu to pěkně vynášelo," poznamenal jsem roztržitě. Fossemu se zřejmě ulevilo, že jsem navrhl aspoň něco, a pohotově se mnou souhlasil: „V tom máte naprostou pravdu."

Na Rileyho obličej se zračila únava, která rázem přešla v zoufalství. „Ale no tak. Něco méně zjevného a více užitečného tě neapadá?" zavrčel.

Snažil jsem se zaměřit své myšlenky jinudy, ale neustále mě přitahoval Forbesův životní styl - jak ochotně využíval různých

výhod plynoucích z jeho takzvaných výzkumů, které Komise pro schvalování léčiv před pěti lety značně omezila. Uvědomil jsem si, že Forbesova životní úroveň přesto nezaznamenala odpovídající pokles. Dál chodil v prvotřídních oblecích, jezdil v nejdražších autech a podnikal exotické cesty. Dosud mě nic takového nenapadlo, ale teď jsem si pomyslel, že si Forbes musel najít náhradní zdroj příjmů.

„Pokud jde o výzkum," uvažoval jsem nahlas, „napadá mě jediné strašně neetický podfuk, ke kterému však bohužel pořád dochází. Je možné, že Forbes dostával provizi z toho, že poskytoval lidský materiál. V takových případech bývají peníze účtovány jako *poplatek za konzultace*. Konzultant prostě přesvědčí své kolegy, aby dodávali pacienty ze své praxe. Ale jedna věc je naprosto vyloučena, a to brát peníze za své vlastní pacienty. To je nelegální."

Riley projevil nepatrně vyšší zájem než před chvílí, zato Fosse ožil nápadně. „A můžeme předpokládat, že jejich náborové metody nejsou jediným prohřeškem," promluvil vzrušeně. „Jak víte, Earle, jsem ve výboru, který dohlíží na výzkumné projekty v nemocnici. A pokud jde o klinické zkoušky prováděné na lidech, postupujeme opravdu nekompromisně. Jedním z důvodů, proč si Brama zvolila Mexiko, může být fakt, že jejich výzkum nesplňuje americké zákonné normy ani mezinárodní etická nařízení."

Když domluvil, Riley jen zářil. „Vzpomněl jsem si na jeden případ odkudsi ze Středozápadu. Nemocnice tam poskytovala provizi psychiatrům za to, že jí posílali pojištěnce Medicaidu a Medicare. Ty potom někde zavřeli, zdregovali je a mezitím uplatňovali nárok na úhradu fiktivních vyšetření. Několik obětí si stěžovalo, ale nikdo je neposlouchal, oficiálně to totiž byli blázni. Když se ale stížnosti začaly objevovat v různých státech, zasáhla FBI. Nemůže to být něco podobného? S tím rozdílem, že v našem případě by se jednalo o fiktivní výzkum? Nějaká pustina v Mexiku je pro takový účel přímo ideální. Kdyby si někdo stěžoval, americké úřady nemají právo cokoli podniknout."

„Proč by měl Baines mít zájem na tom, aby jeho firma proplácela fingované pojistné události?" zeptal jsem se. „Šel by přece sám proti

sobě. Nedává to smysl."

„A pochybuji, že by ten výzkum byl zcela fiktivní," zapojil se do diskuse Fosse. „Pokud by to, na čem pracují - legálně nebo jinak - skutečně neslibovalo obrovské zisky, člověk jako Baines by do toho nešel. Neriskoval by ani cent."

Riley se na chvíli zamyslel. „Tak na to pojďme z jiné strany. Proč by se zajímali zrovna o výzkum alkoholismu? Chápu, že je k tomu potřeba psychiatr. Ale k čemu anesteziolog?"

„Třeba si vybrali alkoholismus proto, že je to v dnešní době tak velký problém," ozval se Fosse.

„S tím na mě nechodte," opáčil Riley s ironií v hlase. „Snad mi nechcete tvrdit, že jediné, co jim leží na srdci, je náprava lidstva."

„To ne. Ale náklady na léčbu alkoholiků jsou v současnosti nesmírně vysoké," odpověděl Fosse. „Jestliže budeme počítat i následná onemocnění, jako je třeba cirhóza, krvácení do trávicího traktu a mnohočetná poranění, pak je kvůli následkům požívání alkoholu hospitalizováno patnáct až třicet procent všech pacientů. Náklady na jejich ošetření převyšují miliardu dolarů ročně. Zásadní průlom v léčbě alkoholismu by pojišťovnám ušetřil pěknou sumu."

„A s tím že by přišel Forbes?" zapochyboval jsem. „To asi těžko. Velikánům vědy sahal sotva po kotníky a v původním výzkumu by se uplatnil stěžít. Nejnovějším trendem v léčbě alkoholismu jsou anticravingové léky - Naltrexon. A v současné době se zkoumají ještě další dvě účinné látky. Jedině na tom by mohl parazitovat. Ale i kdyby získal nějakou modifikovanou verzi a chtěl rychle provést testy, které by mu ve Spojených státech neprošly, nepotřeboval by k tomu Saswalda. Takže je velmi nepravděpodobné, že by šlo o toto. A o nějakém novém výzkumu alkoholismu, při němž by bylo zapotřebí anesteziologa, jsem neslyšel." Když jsem mluvil, matně mi něco vytanulo na mysli. Byl to spíš takový velmi neurčitý pocit, něco jako děja vu. Snažil jsem se dát vágnímu dojmu konkrétní podobu, ale po několika vteřinách marného úsilí jsem se spokojil s vysvětlením, že mi to připomnělo nějakou informaci z přednášky, kterou jsem před mnoha lety vyslechl, nebo nějaký odborný článek, který jsem snad kdysi četl. Během celého života jsem byl vystaven takovému

množství podružných lékařských informací, že snaha zapamatovat si je všechny by zcela jistě ohrozila moje duševní zdraví. Ze zkušenosti jsem věděl, že jsem si nikdy takovou zasutou informaci nevybavil přesně, ať bylo moje úsilí sebevětší. „Ale můžu se mrknout na internet. Zadám pár klíčových slov a uvidím," navrhl jsem Rileymu.

Fosse si rozeplnul sako, protáhl se a přešel ke stolu. Začal vytahovat zásuvky, jednu po druhé, jako by něco hledal. „Co budete dělat, když zatím nemáte nic určitého?" obrátil se na Rileyho.

Riley vstal, prohnul se v zádech a zasténal. „To je právě ten problém. Všechno jsou jen spekulace. Důkazy chybí. S tím, co mám, bych nemohl Bainesovi ani Pearsonovi přišít ani pokutu za špatné parkování. A pokud jde o tu léčebnu, podívejte se, jak dopadl Allen Pearson, když se snažil přimět místní úřady k nějaké akci. Bohužel se dá předpokládat, že i my se setkáme s něčím podobným - spolupráce není zrovna oblíbené slovo, když dojde na policajty a mezinárodní jurisdikci."

„Budete kvůli Forbesově vraždě vyslýchat i Baines?" zeptal se Fosse.

„Jenom všeobecně. Moc na něj tlačit nemůžu. Nic proti němu nemám."

„Vědí o tom už média?"

„Zatím jsme žádné prohlášení nevydali," odpověděl a přistoupil k oknu. Venku byla hustá mlha. Díval se do tmy, ale pochyboval jsem, že něco vidí. „Novináři už tam dole určitě netrpělivě čekají," poznamenal unaveně. „V éteru nepochybně zachytili policejní zprávu o tom, že pravděpodobně došlo k vraždě, a všechny ty sirény a majáky jim to jenom potvrdily. Zaměstnanci sice dostali zákaz o čemkoli se zmiňovat, dokud zde nebudou ukončeny výslechy, ale v jedenáct nastupuje nová směna a něco se ven určitě dostane."

„Takže zprávy o vraždě Forbese, včetně informace o tom, jak zemřel, se dočkáme tak za hodinu," konstatoval Fosse tiše a vytáhl jakýsi záznamník s postranním indexem. Nejdříve jsem si myslel, že je to interní telefonní seznam, ale pak jsem poznal sešit, do kterého si zapisoval kontaktní telefonní čísla vedoucích lékařů jednotlivých oddělení. Mohla se hodit, když jsme byli na dovolené nebo někde na

konferenci. Trval na tom, aby věděl, kde jsme, a mohl nás v případě nutnosti kontaktovat. Z legrace jsme tento jistě užitečný sešit pokřtili na *deník mámy kvočny*. Chtěl patrně zavolat šéfovi psychiatrického oddělení a informovat ho o Forbesově smrti. Život musí jít dál a je potřeba co nejdřív určit někoho, kdo převezme Forbesovy pacienty.

Ale místo aby vytočil číslo, opřel se dlaněmi o stůl a naklonil se k zachmuřenému Rileymu. „Jak by se vám líbilo, kdybychom zítra ráno podnikli útok na Bainesovu pracovnu? Bylo by velice zajímavé vidět, jak reaguje na Forbesovu smrt, zvláště když nebude mít čas dát se dohromady a na pohovor s policií se připravit.“

„Nevím, jestli vám dobře rozumím,“ odpověděl detektiv.

„Když jste ode mě dneska odešel, domluvil jsem s Bainesem schůzku na zítřek, na osm hodin ráno. Myslí si, že přijdu s prosíkem. Doslova jsem mu řekl, že bych rád jednou provždy vyřešil tu věc s Garnetem,“ obrátil se na mě Fosse.

Riley vypadal nechápavě, a tak jsem mu v rychlosti pověděl o seznamu nežádoucích lékařů a o tom, co si Brama vymyslela na Janet.

„I když je to ve srovnání s tím, co se právě stalo, prkotina,“ připustil jsem a bylo mi trapně, že o tom za těchto okolností vůbec mluvím, „nemůžu to nechat jen tak.“

Fosseho zarostlý obličej se znovu rozzářil. „Pojďte s námi,“ nabídl Rileymu. Mluvil vlídně, skoro jako by zval sponzora na recepci.

„To si snad děláte legraci,“ bránil se Riley. „I když je to, co chystají na Janet, zavrženíhodné, není to hrdelní zločin, a tudíž mě to neopravňuje k výslechu.“

„Ale výhružný telefonát ano,“ nedal se Fosse. Jeho oči se zúžily, jako by se snažil zamířit na kořist. „Zeptejte se toho grázla na to, a přitom sledujte, jestli se chová jako člověk, který právě zavraždil Petera Forbese.“

Mrakodrap Bramy se tyčil blízko Erijského jezera, na místě, kde předtím stávala opuštěná továrna. Byla to třípytíci se konstrukce z kamene, oceli a skla, která se stala bezkonkurenční dominantou jinak zdevastované krajiny s nepřehlédnutelnými pozůstatky bývalé buffalské průmyslové zóny. A místní pozorovatelé této oblasti příliš velkou naději na změnu nedávali. Na vině byla právě pojišťovna, jejíž reprezentativní budova svou křiklavou přezdobeností odradila všechny investory. Nepochybně si tak celé okolí zajistila jen pro sebe.

Ne že by snad nebyly učiněny pokusy o její začlenění do prostředí. Architektonické řešení oken - stříbřité, na sebe nepravdělně navržené panely zasazené do špičatého betonového rámu - prozrazovalo inspiraci jiným významným prvkem města, a to radnicí, třiaticetipatrovým příspěvkem k art deco. Ale snaha o symbiózu obou staveb prostě nevyšla. Vedle novější a vyšší budovy Bramy vypadala radnice jako pahýl. Jediné, čeho se neobvykle tvarovanými zrcadlovými skly docílilo, byl dojem obřích, na sebe naskládaných slunečních brýlí. Já jsem v tom však viděl ještě jiný význam - pocit, že za tou neprůhlednou fasádou je ukryto nějaké špinavé tajemství.

Sotva jsem zaparkoval, naplnilo mě vzrušení ze setkání s Bainesem. Janet jela těsně za mnou. Vzala si vlastní auto, kdyby ji odvolali k naléhavému případu. O chvíli později přijel taxíkem i Fosse. Uviděl nás okamžitě. Touto dobou zde totiž bývalo pusto; vždyť na parkovišti vyhrazeném pro návštěvníky stála pouze naše auta. Brama zřejmě měla pocit, že si každé ráno může dovolit dát lékařům a nemocnicím jistý předstih, než si rozmyslí, co nám zaplatí a co ne.

Za pět minut osm k nám přijelo policejní auto. Vystoupil Riley a stručně zavelel: „Jdeme!“

Horní patra mrakodrapu se už stříbřitě a zlatavě leskla ve slunci na jasně modrém nebi, nicméně my jsme stále byli ve stínu a náš dech v chladném říjnovém vzduchu vytvářel bělounkou páru.

Zamířili jsme k hlavnímu vchodu. Zachvěl jsem se a zasunul ruce hlouběji do kapes. V dálce jsem viděl rozčeřenou hladinu Erijského jezera. Vzdouvala se, jako by chtěla poprosit zimu, aby ji ještě nesvírala do svého ledového krunýře.

Během necelé minuty nás Riley seznámil s plánem, který by ho opravňoval udělat z návštěvy policejní záležitost a který mu měl pomoci. *Bainese nejdřív odzbrojit, potom srazit na kolena*, jak sám řekl.

Jeho slova se mi líbila.

Vevnitř stálo u hlavního vchodu několik členů ostrahy. Jak jsme se později dozvěděli od Rileyho, oproti minulému týdnu to byla novinka. Riley se prokázal služebním odznakem, prošel do foyeru a pokynul nám, abychom ho následovali. Octli jsme se v obrovských prosklených prostorách s okrasnými dřevinami a zurčící fontánou uprostřed. Janet se rozhlédla a prohlásila: „Připomíná to tady zakletý zámek.“

Fosse nás zavedl ke kruhovému recepčnímu pultu, o nějž se opírali další dva muži z ochranky. Popíjeli kávu a hlasitě debatovali o tom, jak si letos povede nejlepší buffalský hokejový tým Sabres.

Fosse jim ukázal navštívenku a řekl: „Jsme ohlášení u pana Williama Bainesese.“

„Ano,“ odpověděl muž z ochranky. Odložil šálek a přisunul nám *knihu návštěv*. „Bude to nejlepší brankář v lize,“ usmál se Riley na druhého mladíka. Potom vytáhl odznak a vyděšeného hochy požádal, aby mu věnoval pár vteřin. Vzal si ho několik kroků stranou a na něco se ho zeptal.

„Před hodinou Baines osobně nařídil posílit ostrahu,“ informoval nás tiše Riley o chvíli později, když jsme čekali na výtah.

„Kvůli vraždě Forbese?“ zeptala se Janet.

Riley pokrčil rameny.

„Pokud ano, není to zrovna radikální řešení situace,“ poznamenal jsem.

Do výtahu s námi vešlo několik zamlklých ranních ptáčat. Během deseti sekund jsme vystoupili v nejvyšším poschodí. Dveře výtahu se otevřely a nám se naskytl pohled na přepychově zařízenou recepci.

Musel jsem uznat, že něco takového jsem ještě neviděl. Před námi se rozprostíral několik centimetrů silný pastelově modrý koberec. V hale se nacházelo několik odpočinkových koutků. V každém stála béžová křesílka a odkládací stolek. Všude jsme viděli plno květin. Na třech stěnách viselo množství reprodukcí, z nichž jsem nepoznal žádnou. Při jejich výběru zřejmě hrál jedinou roli požadavek dokonalého souladu s ostatní výzdobou. Ale nejúchvatnějším dekorativním prvkem byla bezesporu prosklená stěna. Panorama Erijského jezera nabízelo strhující podívanou a nic ve vestibulu se nemohlo vyrovnat její kráse.

Zjevně se to nepodařilo ani Bainesově sekretářce. Obličej modelky měl zdůraznit zlatavý pudr, neposlušné kaskády černých vlasů spoutával nános tužidla a dlouhé nehty byly pečlivě nalakovány na světle růžovo. To všechno si muselo vyžádat minimálně hodinu času. Všiml jsem si, že se pohledem zastavila u Janet a zkoumavě si prohlíží její přirozenou pleť a jednoduše upravené vlasy. Jinak než odhad soupeřčiny síly se tento okamžik charakterizovat nedal.

Když vzala na vědomí i ostatní a poté, co se Fosse ohlásil, pronesla: „Pan Baines vás očekává.“ Jakmile jí ale padl zrak na Rileyho, který úmyslně vystoupil jako poslední, zarazila se, ale brzy se vzpamatovala: „Co tady děláte vy? Nevím o tom, že byste měl taky přijít...”

„Jdu s nimi,“ odpověděl a suverénně vykročil k dvojítm dveřím. Sekretářka začala protestovat. Pod silnou vrstvou makeupu byl úlek, který se jí zračil na obličej, ještě nápadnější. Ale Riley se jen nevinně usmál a zavtipkoval: „Neobtěžujte se. Vím, kde to je.“ Než mohla cokoli namítnout nebo udělat, byli jsme uvnitř i my.

„Co to má ksakru znamenat?“ vykřikl vyděšeně velmi štíhlý a dokonale oblečený muž. Seděl za stolem, kterému se co do velikosti nemohl rovnat ani Fosseho. Vyskočil a postavil se k další prosklené stěně, opět s výhledem na Erijské jezero. Měl nakrátko střižené, světlé - u kořínků bílé - vlasy a hezký, drobný obličej. Nebyl sice příliš vysoký, ale přesto působil impozantně. Potom jsem se mu zadíval do očí. Byly modré jako Erijské jezero, ale bez lesku.

„Pane Bainesi,“ promluvil Riley úředně chladným hlasem.

„Myslím, že by bylo vhodné, abych vám nejdříve přečetl vaše práva.“

„Moje práva,“ vyhrkl a navzdory kalifornskému bronzu zrudl.

„Ano, vaše práva. Jestliže nebudu spokojený s vašimi odpověďmi, je docela dobře možné, že tuto budovu opustíte s pouty na rukou.“

„Ježíšikriste,“ vyrazil ze sebe. „O čem to proboha mluvíte?“

„Máte právo nevypovídat. Máte právo požadovat právního zástupce.“

Než Riley odříkal známé formule, vystřídal Bainesův obličej všechny barvy. Jen oči zůstaly bez výrazu, jakoby odpojeny od veškerého dění. Ale z kůže pod nimi, nadouvající se do drobných tmavých kapes, bylo jasné, že tento člověk, kterého jsem víc než kohokoli vinil ze smrti malého Roberta Delanyho, probděl v poslední době nejednu noc.

„...cokoli řeknete může být použito proti vám...“

Bylo to zvláštní. Nemohl jsem se dočkat, až na něho vychrlím případy lidí, kterým ublížil. Čekal jsem, že se tady setkám s běsníci a arogantní bestii, na které si zchladím žáhu, a místo toho jsem měl před sebou bezvýrazného, téměř vyděšeného člověka. Když jsem ale viděl, jak ho Rileyho nekonečná upozornění popouzejí, vzedmula se ve mně nová vlna vzteku a touhy po pomstě.

„...jestliže si právního zástupce nevyberete sám, bude vám přidělen...“

Výborně. V duchu jsem se ušklíbl a rozhlédl se po přepychu, který mě obklopoval. Vědomí ceny, kterou za něj pacienti zaplatili, můj vztek ještě přiživilo.

Otočil se a ukázal na Fosseho: „To vy jste měl zájem na téhle schůzce. Chtěl jste vyřešit tu věc s Garnetem. Jednou provždy, jak jste doslova řekl.“

„O to tady teď právě jde,“ nenechal se Fosse vyvést z klidu.

V tu chvíli vypadal Baines naprosto zmateně.

„A co s tím má společného policie? A kdo jsou ti dva?“ ukázal na nás s Janet.

To Fosseho podráždilo. „To je doktor Earl Garnet a doktorka

Janet Gracetonová," odsekl. „Měl byste vědět, jak vypadají lidé, které jste se rozhodl zničit. Pardon, zapomněl jsem, že to není váš styl. Lidé, které jste zničil, vás nezajímají, že? Obtěžoval jste se vůbec podívat se na fotku malého Delanyho?"

Baines nejdříve zrudl, potom zbledl a na čele mu vystoupily krupěje potu. Střídavě se díval na mě a na Janet a koktal: „Já... já... já... nedopustil jsem se ničeho nezákonného, chápete? A jestli si myslíte, že mě dostanete nějakými smyšlenými obviněními..."

„...rozumíte svým právům?" zvýšil Riley hlas, aby Baines umlčel a upoutal jeho pozornost.

„Nerozumím, ničemu!" protestoval Baines.

„V tom případě zavolejte svým právníkům. Ti vám to vysvětlí," odpověděl Riley ledově.

„Co mi vysvětlí?"

„Zříkáte se tedy svého práva na obhajobu?"

„Jakou obhajobu?!" ječel Baines, až mu vynechával hlas.

„Chcete snad tvrdit, že nemáte ani tušení, o co tady jde?" Zdeptaný prezident klesl do křesla. Několikrát se pokusil polknout, ale zřejmě neměl dost slin. „Ne," odpověděl po chvíli roztfeseně.

„Chcete to vědět, i když u sebe nemáte právníky? Před těmito svědky vás musím upozornit, že všechno, co řeknete, můžu použít u soudu."

Baines se na nás podíval. Zornice měl rozšířené tak, že z duhovek byly vidět jen tenké modré proužky. Panebože, on se bojí, užasl jsem. Má strach jenom z nás? Bojí se, že víme, co má na svědomí? Nebo ho o spánek okrádá něco jiného a tak ztrhaně vypadal ještě předtím, než jsme sem vešli?

„Vyšetřujeme výhrušný telefonát. Před třemi dny, v pondělí večer, někdo volal doktoru Garnetovi."

Na parkovišti nám Riley prozradil, že nejdříve přečte Bainesovi jeho práva, tím ho *odzbrojí*, a potom se ho bude snažit udržet v napětí několika přesně formulovanými otázkami. Tak Baines nebude vědět, na čem je a co všechno o něm víme.

„Tady pan Fosse tvrdí, že jste se v poslední době choval vůči doktoru Garnetovi velmi nepřátelsky. Můžete se k tomuto obvinění

vyjádřit?"

„Cože tvrdí?" šlehl pohledem po jinak přátelsky vyhlížejícím sedesátníkovi. Ten se tvářil neoblomně.

„Předpokládám, že jste proti doktoru Garnetovi poštlal všechny členy představenstva vy. Připadalo mi logické o této domněnce informovat policii."

„Co strkáte nos, do čeho vám nic není?" zkřivil Baines obličej.

„To činí z vás nebo z toho, kdo pro vás pracuje, podezřelého číslo jedna," vložil se Riley rychle do hovoru.

Baines vypadal, jako by sledoval tenisový zápas. „To snad nemyslíte vážně," vyštěkl a otočil se na Rileyho.

Detektiv si stoupl přímo před Bainesem a opřel se o stůl. „To tedy myslím vážně. V nemocnici U svatého Pavla byli zavražděni dva lékaři. A někdo se pokusil zavraždit i doktora Garneta. Nebo to už víte? Pane Bainesi, dobře si rozmyslete, co řeknete, protože člověk podezřelý z vyhrožování je v pěkném maléru."

Během jediného okamžiku Baines na vztek zapomněl a doširoka otevřel oči překvapením. „Garneta se někdo pokusil zavraždit? O čem to mluvíte?"

„Mám tomu rozumět tak, že o celé věci nemáte ani zdání?"

„Samozřejmě že ne. Někdo chtěl zabít Garneta? Proboha!" Vyděšeně se na mě podíval.

Pokud lhal, šlo mu to na jedničku. Ale to by se dalo očekávat, ne?

„Ale nepřátelství vůči doktoru Garnetovi nepopíráte," nevzdával se Riley.

„Nebylo v tom nic osobního," prohlásil Baines. „Jednalo se o to, že tento člověk napadal samu podstatu lékařské péče a svým chováním se snažil zpochybnit důvěru, kterou v nás vkládají miliony Američanů..."

„Přestaň s tím," neudržel jsem se. „Vystoupil jsem proti Bramě, protože kvůli tobě zemřelo dítě!"

Baines přidal na hlase.

„...a tím ohrozil dostupnost lékařské péče."

Bylo mi z toho na zvracení. „Tak tohle je tedy šéf společnosti, která víc než kterákoli jiná firma v celé Americe hraje hru na ne-

proplácení léčebných nákladů," obořil jsem se na něj. Měl jsem co dělat, abych po něm neskočil, ale Riley k hádce nedal příležitost.

„Víte doufám, že včera večer byl zavražděn Peter Forbes?“

Baines popadl dech a znovu se marně snažil polknout. Na krku mu byl zřetelně vidět pulz, v obličeji byl bílý a zornice měl rozšířené stejně jako předtím. Byly to příznaky vysoké hladiny adrenalinu. Fyziologové takovému stavu říkají *uteč, nebo bojuj*. Je to vývojově nejstarší reakce na strach. Ale ke které z těch dvou možností se chystá, jsem zatím rozeznat nedokázal.

„Ano, je to hrozné. Ráno jsem to slyšel v rádiu... chudák... tak hrozná smrt," vyrážel ze sebe. „Nechal jsem dokonce posílit ostrahu. Peter Forbes pro nás totiž - jako konečně i doktor Saswald - pracoval. Nemohl jsem se ubránit obavě, že by mohli být ohroženi další naši lékaři." Kradmo se na mě podíval. „Ale říkáte, že ten vrah se pokusil zabít i doktora Garneta?" Mluvil skoro šeptem, jako by nechtěl, abych tu otázku zaslechl.

Riley zvedl obočí a neúměrně dlouho mlčel. Baines evidentně nebyl ve své kůži. Po chvíli Riley usoudil, že Baines prozatím potrápil dostatečně, a přistoupil k další otázce. „A proč si myslíte, že by někdo chtěl zabít lékaře, kteří pracují pro Bramu?“

Baines obtížně polkl. „No...,“ vysoukal ze sebe. Potom se znovu podíval na mě a naklonil se k Rileymu, jako by nechtěl, abych z jejich rozhovoru něco zaslechl. „Vlastně jsem vám kvůli tomu chtěl volat. V některých pobočkách naší společnosti, zejména v jejím sídle v San Franciscu, se vyskytly problémy s místními extremisty. Poštvali proti nám Ligu na ochranu pacientů." Mluvil čím dál hlasitěji. „V důsledku toho jsme museli snášet obscénní telefonáty, hrozby bombovým útokem, a dokonce se nás někdo pokusil vydírat."

„Jděte prosím rovnou k věci," požádal ho Riley.

Baines se - rudý vzteky - otočil ke mně.

„Hned se dočkáte," řval a před nosem mi mával ukazovákem. „Štváči jako Garnet tady popichují veřejnost a organizují proti nám nepřátelské akce. On může za to, co se stalo Saswaldovi a Forbesovi. Kdyby nerozmazával ten případ s tím děckem..."

To už na mě bylo moc. „Ty grázle!" vybuchl jsem. Vrhł jsem se

na něho a popadl ho za kravatu. Naše obličejte teď byly od sebe jen několik centimetrů. „Zabiješ Roberta Delanyho a myslíš si, že je všechno v pořádku? Myslíš si, že na tebe nikdo nemůže, protože jsi takzvaně neporušil zákon?“

„Co to sakra má znamenat!?“ chroptěl a sápal se po mé ruce.

Držel jsem ho však dál. „A samozřejmě se musíš náramně bavit tím, že moje žena ani já proti tobě nemáme žádný zákonný prostředek. A ty nás můžeš beztrestně zlikvidovat!“

„Ježíšikriste, udělejte s ním něco!“ domáhal se pomoci u Rileyho. Marně se snažil vyprostit sebe i kravatu.

Energicky jsem s ním zalomcoval a s uspokojením pozoroval jeho rozšiřující se zornice. „Ale ty se bojíš, Bainesi. A pročpak? Snad ses taky nedopustil něčeho nezákonného a zruďného, něčeho, z čeho by ses nemohl jen tak vykroutit? Proto seš podělanej strachy?“

Měl jsem pocit, že fázi *přesně formulovaných otázek* máme za sebou. Zdálo se mi lepší přestat chodit kolem horké kaše a začít tu stvůru bombardovat obviněními.

„Nech toho!“ chytil mě Riley za ramena.

„Earle! Uvědomuješ si vůbec, co děláš?!“ křičela Janet.

Nevnímal jsem je. „Víš přece, že mě Forbes chtěl zabít, nebo ne? Možná dokonce na tvůj příkaz! Proto musel zemřít? Aby tě neprozradil?“

„Cože?“ pištěl Baines.

Rileyho stisk zesílil. „Bud' zticha!“ zařval na mě.

Nepovolil jsem. Naopak. Přitáhl jsem si Bainese tak blízko, že jsem cítil jeho pot a z několika málo centimetrů viděl jeho rozšířené zornice. „Léčebna v Mexiku. Tam je zakopaný pes, že? Co se tam děje? A co se tam stalo Davidu Pearsonovi?“

„Pust' mě!“ ječel a bezúspěšně se pokoušel rozevřít mi prsty.

„Kristepane, odtrhněte ho ode mě!“

„Pust' ho!“ poručil mi znovu Riley. Jeho stisk ale nebyl silnější než předtím.

„Earle! Ty idiote! Pust' ho!“ křičela moje drahá polovička. Snažil jsem se poznat, jak moc se Baines bojí. Pořád málo, naznal jsem, a přitvrdil jsem. „A proč zemřel Saswald? Protože měl něco

společného s výzkumem alkoholismu? A nebylo to zrovna dvakrát legální?"

Bainesovi klesla čelist. Bylo mi jasné, že jsem trefil do černého. Riley mě teď svíral o něco pevněji. Náhle mi blesklo hlavou, že jeho mohutné paže by dokázaly vyvinout mnohem větší sílu, a že kdyby skutečně chtěl, bez problému by mě od Baines odtrhl. „Pust' tu kravatu!" zahřímal zrovna ve chvíli, kdy jsem došel k závěru, že mi moje jednání schvaluje. Takto povzbuzen jsem zařval Bainesovi do obličeje: „Co se stalo s Davidem Pearsonem?"

Jeho zornice překryly celou duhovku, a potom se nepatrně stáhly. Cítil jsem, že jsem se dotkl nejcitlivějšího místa. Chtěl jsem na něho tlačit dalšími otázkami, ale vtom mi detektiv zaryl prsty do podpaží tak silně, až mi znecitlivěly paže. „Nech ho!" zařval mi do ucha.

Nic jiného mi nezbývalo. Moje zmrtvělé prsty povolily stisk samy od sebe. Baines zděšeně zakvílel a zhroutil se do křesla. Potom mě Riley odsunul stranou a zaujal místo, kde jsem před chvílí stál já.

„Víte, pane Bainesi, co vás děsí ze všeho nejvíc?" naklonil se k roztrěsenému prezidentovi. „Že vrah je pacient, kterému se z té léčebny podařilo utéct a který si teď vyrovnává účty s lidmi, kteří ho tam poslali. Tedy se Saswaldem, s Forbesem a teď pravděpodobně s vámi. Bojíte se, že je řada na vás, co?"

Bainesovy oči se naplnily hrůzou. Riley mířil přesně.

To mu však nestačilo. „Dokážete si představit, pane Bainesi, jaké to bude, až na vás zaútočí?" Detektiv se skláněl nad Bainesem a mluvil jen o něco hlasitěji než šepem. „I kdyby vrah zařízal tak hluboko, jak jsme viděli, žádný randál by se nekonal. Ozvalo by se nejspíš jen slabé zasyčení. Od toho, jak by se vám do krku nasál vzduch. A pokud jde o to, co byste přitom cítil? Rána by vás nejdřív pálila, jako byste měl krk poleptaný kyselinou. Skutečná, trýznivá bolest by přišla potom. Viděl jsem, jak se umírá na řeznou ránu. Je to agónie, jakou si nedovedete představit. Doktor Garnet odhaduje, že smrt při tomto druhu zranění nastane za deset minut."

Oči mu málem vylezly z důlků. „Ty bastarde! Ty hnusnej bastarde!" zaskřehotal, ale pak ho zradil hlas. Chvilí se snažil ovládnout dech, nakonec zavzlykal a oči se mu zalily slzami.

„Takovou hrůzu by nemohl nikdo předstírat," poznamenal ze zadního sedadla Riley. „On si skutečně myslí, že je na řadě. Za to dám ruku do ohně."

„Měl pěkně nahnáno. To je jisté," souhlasil Fosse. Seděl vpředu, na sedadle spolujezdce.

Vraceli jsme se do nemocnice.

Velmi nešťastného Williama Bainesa jsme zanechali v péči stejně nešťastných právníků. Právě se zabývali možností žalovat mě za napadení a Rileyho za nepřiměřeně brutální postup při vyšetřování.

„Jediné, co bylo napadeno, je vaše kravata, pane Bainesi," řekl Riley při odchodu. „Vás jsem se ani nedotkl."

„Úmyslně jste mě vyděsil," křikl za námi Baines.

„Jenom jsem vám názorně vysvětlil, co by vás mohlo čekat," oponoval mu Riley. „To pro případ, že byste nám nechtěl sdělit, co víte o Davidu Pearsonovi, a policie by vás tak nemohla před ním chránit."

Právníci chtěli v hádce pokračovat, ale při zmínce o Davidovi jim Baines pokynul, aby mlčeli, a vykázal nás z objektu.

„Jakmile jsem uviděl, jak je vyděšený, pochopil jsem, že s těmi vraždami nemá nic společného. Ale musel jsem přitlačit, abych nabyl absolutní jistoty. Mimochodem, pěkně jsi ho roztrásl tou léčebnou, doktůrkou." Riley se ke mně nahnul a přátelsky mě šťouchl do ramene. „Z jeho reakce je jasné, že nejsme daleko od pravdy."

Zastavil jsem na červenou a usmál se. Takové uznání mě potěšilo. Museli jsme působit dojmem členů sportovního týmu, kteří se po úspěšném utkání častují lichotkami. Janet však mým výkonem nadšená nebyla. „Ty blázne!" nadávala mi už na parkovišti. „Kdyby tě žaloval a vyhrál, přišel bys o licenci." Potom mě objala a pospíchala k porodu.

„Ale jak víte tak bezpečně, že se bál, že bude zavražděn? Mohl se přece bát čehokoli jiného. Určitě toho má na svědomí dost," zeptal se Fosse.

„Viděl jste někdy člověka, který se bojí o život?" odpověděl detektiv otázkou. „Větší strach neexistuje. Usadí se v očích a nezmizí. A dneska jsem u Bainesa viděl přesně tohle. Jeho pohled

připomínal oči odsouzených na smrt."

„Nebo pacientů, kteří vědí, že jim nemůžeme pomoci," potvrdil jsem tiše Rileyho slova.

Chvilí nikdo nepromluvil.

U dalšího semaforu se Fosse zeptal: „Takže vy si skutečně myslíte, že to řádění má na svědomí David Pearson?"

„Předpokládám to," odpověděl Riley po několika vteřinách. „Ale je to pořád ta obehnaná písnička. Jestliže chceme obvinít Pearsona z vraždy Saswalda, potřebujeme pádný důkaz. Je potřeba potvrdit, že mezi těmi dvěma byl nějaký vztah. To, že oba byli ve stejné léčebně, nestačí. Ale zatím jsme neprokázali jedno ani druhé."

mlčky jsme čekali na zelenou.

„Moment," ozval se Fosse. „Napadlo mě, jak obstarat důkaz, který potřebujete. Možná jsem ho dokonce večer držel v ruce."

„To tedy nevím," prohlásil Riley skepticky.

Fosse mu nevěnoval pozornost a vzrušeně mi poklepal na rameno. „Je to můj deník, do kterého si zaznamenávám spojení na vedoucí oddělení, když nejsou v nemocnici."

Deník mámy kvočny.

„O víkendech Saswald pracoval pro Bramu," pokračoval Fosse. „Mám telefonní čísla!"

„Tak to je rána!" neudržel jsem se.

„Moment!" skočil Riley Fossemu do řeči. „Řeknete mi konečně, o čem to mluvíte?"

Koutkem oka jsem zahlédl, jak se Fosse na Rileyho usmál. „Hned jak nás Earl doveze do nemocnice, dám vám informace, které by se mohly hodit," slíbil.

Rozsvítila se zelená a já jsem šlápl na plyn. Předpokládal jsem, že když vezu Rileyho, pokuta za překročení povolené rychlosti mi nehrozí. Než jsme projeli nemocniční bránou, Fosse vysvětlil Rileymu, proč tak trvá na tom, aby přesně věděl, kde který vedoucí lékař je. „Čísla mobilních telefonů mě nezajímají. Většinou je mají vypnuté nebo není signál," pokračoval, když už jsme byli v objektu nemocnice. „Diktují mi telefonní čísla celého světa - Asie, Evropy, Jižní Ameriky. Číslo do Mexika by nebylo nic neobvyklého. Během

posledního roku byl Saswald věčně pryč. Většinou nadiktoval číslo mé sekretářce a ona ho pak zapsala do deníku."

O chvíli později jsme se už nedočkavě hrnuli do Fosseho nádherné pracovny. „Je docela možné, že chtěl zahladit stopy a dával mi číslo hlavního sídla Bramy v San Franciscu. Mohl se s nimi domluvit, aby můj případný hovor přeměrovali." Mezitím vytáhl ze zásuvky zmiňovaný deník. „Ale protože býval pryč převážně o víkendech, tedy mimo běžnou pracovní dobu, na San Francisco se moc spoléhat nemohl a dával mi asi právě číslo léčebny. Kdy byl Pearson do léčebny odeslán?"

Datum jsem si pamatoval z Davidovy karty.

Když Fosse nalistoval příslušnou stranu, Riley vytáhl z kapsy bloček s číslem. Vypadla z něho Allenova fotografie. Než Fosse našel, co jsme potřebovali, přistihl jsem se, jak zírám na obrázek mladého vojáka a jeho vyzáblého otce.

„Tady to je!" zvolal Fosse vzrušeně. „Saswald byl pryč před měsícem," řekl a rychle přečetl dlouhou, povědomou číselnou řadu.

„Výborně!" vykřikl Riley. „Souhlasí to!"

„Zavoláme do léčebny a poptáme se po něm? Španělsky mluvím obstojně," ochotně se nabízel Fosse a už sahal po telefonu.

Ale Riley ho zarazil: „Zkoušel jsem to už včera večer, ale zastihl jsem jen noční službu. Ředitel a psychiatr, který se o Pearsona staral, přijdou až v osm hodin." Podíval se na hodinky a pokračoval: „To znamená v jedenáct hodin našeho času, takže za hodinu a půl."

„A co jim řekneš?" zeptal jsem se a vzhlédl od fotografie.

Na chvíli se zamračil. „To je dobrá otázka. Určitě budou tvrdit totéž co Baines - že tam Saswald nikdy nebyl. A po dnešním zážitku s Bainesem si můžeme být jisti, že se jim co nevidět dostane varování - jestli se tak už ovšem nestalo - aby si dávali dobrý pozor na americké policajty, hlavně pokud se budou vyptávat na Saswalda a na výzkum. Teď mě omluvte, musím si zavolat." Přistoupil k oknu a na mobilním telefonu vyťukal číslo. „Tak to spust'te - všechno, co jsme včera připravili. Hledáme Pearsona, ale veďte to jako pátrání po pohřešované osobě. Zatím nechci, aby byl spojován s těmi vraždami..."

Potom ztlumil hlas, takže jsem mu dál nerozuměl. Fosse se mezitím zadíval na fotografii.

„Víte, myslím si, že svým chováním k Bainesovi jste prospěl i své věci. Získáme čas a snad se mi podaří uvést do chodu Nadaci Roberta Delanyho dřív, než jsem si původně myslel." Vzhlédl ke mně a uviděl, jak se na něho užasle dívám. „Myslíte si, že jsem Bramou posedlý?"

„Myslím si, že nesmiřitelnost, s jakou se vůči Bramě stavíte, je obdivuhodná."

Usmál se, ale potom se zamračil a v očím mu zajiskřilo. „Na tom není vůbec nic obdivuhodného," odpověděl stroze. Měl jsem pocit, že mě za má slova kárá. „Moje matka zemřela na rakovinu prsu. Můj otec se dřel, aby dal dohromady peníze na léčbu, ale nakonec sám onemocněl. Po matčině smrti se jeho stav prudce zhoršoval. A já jsem viděl, jak lhostejně a přezíravě se k němu doktoři chovají. Přesně tak, jak je to v současné době u většiny pojišťoven běžné. Potom tyto doktory poctil svou návštěvou můj dědeček a několik jeho *kolegů*. A najednou se mému otci dostalo prvotřídní péče. Ale příliš pozdě. Ve skutečnosti mu vlastně vystrojili prvotřídní funus. Dědeček vypomáhal, jak se dalo, ale přesto jsem své dva mladší sourozence vychovával v podstatě sám. O mnoho let později jsem něco podobného zažil podruhé. Tentokrát to stálo život mou ženu a nenarozeného syna. Gynekolog vzal na lehkou váhu její stížnost na pálení žáhy a na bolest hlavy. Zemřela na eklampsii..." Odmlčel se, ale v jeho pohledu zůstaly stopy hořkosti. „Promiňte," omluvil se tiše. „Neměl bych se o těch věcech bavit, když jsem rozrušený. Ale to už jsem vám řekl včera. Jistě chápete, že všechno, oč jsem usiloval - a stále usiluji - má kořeny v těchto traumatech. A za každou cenu chci plně dostát svému závazku plynoucímu z mé nenávisti vůči Bainesovi, Bramě a jim podobným."

Bylo mi trapně. Věděl jsem, že je Fosse vdovec. Ale nic víc. Netušil jsem, že jeho profesní zájem určila taková tragédie. Stál jsem mlčky; nenapadla mě ani jediná kloudná věta.

K mé velké úlevě pokrčil rameny a dal tak najevo, že věc je uzavřena. V ruce stále držel Allenovu fotografii. Ještě jednou se na ni

podíval. „Páni. Jsou skoro jako dvojčata," pronesl mimoděk a pohodil obrázek na stůl. „Až na to, že Allen je moc mladý."

„Prosím?" Zíral jsem na Fosseho s otevřenými ústy. „Můžete to říct ještě jednou, prosím vás?"

„Nechtěl jsem vás přivést do rozpaků. Ale teď už o tom opravdu nechci mluvit. Chtěl jsem vám jenom vysvětlit, že pokud se vám zdá můj postoj vůči Bainesovi a Bramě poněkud extrémní, mám pro to dobrý důvod..."

„Ne! Tomu jsem rozuměl dobře. Měl jsem na mysli vaši poznámku o Pearsonových."

Svraštil čelo. „No nebýt věkového rozdílu mohli by být dvojčata. Tak si jsou podobní. Byla to jen taková hloupá poznámka."

„Aha," snažil jsem se odpovědět co nejledabyleji, jako by to pro mě nemělo vůbec žádný význam. Aby si prostě myslel, že jsem mu poprvé špatně rozuměl. Nicméně tato *hloupá poznámka* měla na mou mysl stejný účinek jako pro závodního koně startovní povel. Slova načmáraná vedle Saswaldova mrtvého těla najednou dostávala zcela nový smysl. Když jsem si představil, co by ty klikyháky mohly znamenat, udělalo se mi zle.

Riley ukončil hovor a přistoupil k nám. Mohl Fosseho slova zaslechnout? Uvědomil by si totéž co já? Nechtěl jsem to, zatím ne. Možná to nebudu chtít nikdy. Nejdřív si budu muset všechno v klidu promyslet. Třeba je to přitažené za vlasy a tuto možnost bych mohl vyloučit jako vysoce nepravděpodobnou.

„Vypadáš vyplašeně," utkvěl na mně pohledem Riley. „Napadlo tě ještě něco?"

„Ne, vůbec nic," zasmál jsem se.

Zvedl obočí, jako by mi nevěřil, ale pak se obrátil na Fosseho: „Ten váš deník budu potřebovat, jako důkaz."

Přestal jsem je poslouchat. Jestliže znal Saswald jenom Davida a nevěděl, že David má syna, připadalo by to v úvahu, připustil jsem nerad. Umírající anesteziolog se prostě mohl pokoušet napsat: *Pearson, ale moc mladý...*

Tedy to, že jeho vrah vypadal jako *Pearson*, ale byl *moc mladý*. Možná nevěděl, jak se jmenuje ani kdo to je, ale možná viděl Allena.

15

Všechno si ověř, opakoval jsem si. Přesvědč se, žes nic neopomenul.

Představa, že by vrahem mohl být Allen, nabývala stále děsivějších rozměrů. Chtěl pomstít svého otce. Šel do toho buď s Davidovým vědomím, nebo jednal na vlastní pěst. Jako voják věděl co a jak. Rozřezat někomu krk by pro něj nebyl problém. A pokud jde o to, kde se v době obou vražd nacházel, policie by to snadno zjistila na základně. Modlil jsem se, aby měl alibi. Hrozil jsem se toho, jak do sebe všechno zapadá. Měl tak silný motiv, že ostatní se nabízelo prakticky samo. Ale potom mi došlo, že nejsem jediný, kdo ho podezřívá. Proč se od něho Martinez, Baines a Forbes tak najednou distancovali? Protože ho považovali za vraha i oni?

Riley ještě pořád mluvil s Fossem. Najednou jsem pocítil zvláštní rozpolcenost. Báł jsem se, že začne Allena podezřívát, ale zároveň jsem si to přál. Kdybych si všechno nechal pro sebe a nikoho jiného by to nenapadlo, kryl bych Allena stejně, jako jsem kryl jeho otce. Znovu jsem se zahleděl na fotografii. Ztracený Davide! Kdy už mě přestaneš trápit?

„Ježíši, doktore, není ti nic?“ polekal se Riley. Rychle jsem se vzpamatoval. Fosse i Riley mě ustaraně pozorovali. „Co je vám?“ zeptal se starší z obou mužů. „Nevypadáte dobře.“

Musel jsem pospíchat na oddělení. Tak aspoň znělo mé vysvětlení. Předtím jsem samozřejmě řekl, že mi není dobře, aby můj náhlý odchod nevzbudil nějaké podezření.

Ale na práci jsem se soustředil jen stěží. Dokonce i rutinní výkony mě stály maximální úsilí a administrativní činnost za mě musela převzít Susanne.

„Forbesova smrt všechny úplně rozhodila. Vlastně je to ještě horší než u Saswalda,“ tvrdila. „Vykládá se, že se po nemocnici potlouká maniak a má spadeno na zaměstnance. Navíc jste tu teď ani

nebyl. To taky nikoho zrovna nepovzbudilo. Prosím vás, vysvětlíte všem, o co jde. Udělal jste to už minule."

Ale co ode mě chtějí slyšet? Že Forbes a Saswald zřejmě v něčem jeli a že je někdo zavraždil ze msty? To bylo v této fázi vyloučeno. Riley by se rozzuřil a média by měla žně.

„Myslím si, že tady jsou všichni v bezpečí. To je z mé strany vše."

„Tak jim povězte aspoň tohle," vybuchla Susanne. Bylo vidět, jak je vyčerpaná.

Všechny jsem tedy obešel a sdělil jim, co jsem považoval za nutné. Na případné otázky jsem ale odpovídal vyhýbavě, a to samozřejmě nikoho neuklidnilo.

A aby toho zlého nebylo málo, množily se případy, kdy byl pacientům udělen jen prozatímní souhlas. Rostl počet nemocných, kteří - přes doporučení lékařů - trvali na propuštění z nemocnice.

„...je to příliš velké riziko. Kdyby nezaplatili, přišli bychom na mizinu..."

„...neměli bychom na jídlo..."

„...to víte, oblečení pro děti, benzin... víte, jak to chodí..."

Tento trend se zdaleka netýkal jen Bramy. Stačilo pár telefonátů a bylo jasné, že situace je v celém městě stejná.

„To je spiknutí," vykřikl kdosi z mých podřízených.

„Opičí se jeden po druhém," ozývaly se další hlasy.

„Co s tím budeme dělat?" ustaraně se zeptal Michael Popovitch.

To jsem nevěděl.

Zbytek dopoledne jsem se až do ochraptění hádal s úředníky z pojišťoven. Nebylo to nic platné. „My se řídíme předpisy, lékařské rozhodnutí a zodpovědnost je na vás," papouškovali sladkým hlasem.

„No to je pěkné," sípal padesátiletý astmatik. Na několik dní jsem ho chtěl nechat v nemocnici, on si ale nemohl dovolit riskovat, že mu pojišťovna léčbu neproplatí. Když jsem mu přečetl prohlášení, že pokud opustí oddělení, nenesu já ani nemocnice žádnou odpovědnost za důsledky jeho rozhodnutí, prohodila Susanne: „To už mu rovnou můžeme dát podepsat vlastní úmrtní list."

Krátce před druhou volal Riley. „Dopadlo to podle očekávání. V léčebně popřeli, že by jméno Saswald vůbec kdy slyšeli. Všichni, s kterými jsem mluvil, do omrzení opakovali, že nevědí, na co by v protialkoholní léčebně potřebovali anesteziologa. Mimochodem, stihl ses už podívat na internet na ty experimentální metody?“

Měl jsem tolik starostí na oddělení a tak se zabýval myšlenkami na Allena, že jsem na internet úplně zapomněl. „Ještě ne. Promiň. Ale zjistím ti to, jakmile to bude možné.“

„Ale doufám, že něco najdeš. Potřebuju nějakou pořádnou stopu. Musím už konečně zjistit, co je ta léčebna vlastně zač. Jinak nemám šanci přesvědčit tamní poldy, aby se na to pořádně podívali. Už i teď s nimi máme problémy. Když jsme je požádali, aby vyhlásili pátrání po Davidu Pearsonovi, začali se ošívat. Naštěstí se mi je alespoň podařilo přesvědčit, aby nás upozornili, kdyby na Pearsona náhodou narazili. Víím, že Allen bude takovým výsledkem zklamaný, ale za stávající situace nemáme právo trvat na tom, aby zahájili řádné pátrání.“

Vzpomněl jsem si, jak tvrdošíjně Allen pátrání vyžadoval. Měl to snad být trik? Pokus obalamutit nás? Abychom nabyli dojmu, že o otci opravdu nemá žádné zprávy? Nebo to byla zoufalá snaha držet se možnosti, že otec je stále v Mexiku? To by bylo Davidovo nejlepší alibi. Allen přišel hned po vraždě. Ochotně vyprávěl o zmizelém otci, aby odvedl pozornost od sebe. Klidně to mohl být velmi dobře promyšlený krok.

„Konečně jsem se dostal k Davidově kartě. Myslel jsem si, že by sis možná měl dávat pozor.“

„Na Davida?“

„Samozřejmě že na Davida. Kdo říká, že jde jenom po doktorech napojených na Bramu? Varoval jsem všechny lékaře, kteří ho někdy ošetřovali. A tvoje jméno se v záznamech vyskytuje nejčastěji.“

Ruch na oddělení utichl až večer, kdy jsem měl konečně čas podívat se na internet. Než se počítač připojil, tiše jsem seděl a poslouchal, jak do mého miniaturního okna - špinavého tak, že přes ně nebylo vidět - buší déšť. Několikrát se zablýsklo. Než jsem

napočítal do tří, zahřmělo. Počasí se od rána zhoršilo. Ostatně moje duševní rozpoložení na tom bylo stejně.

Spustil jsem Med-line - program k vyhledávání všech důležitých lékařských publikací - a zadal čtyři klíčová slova - *alkoholismus, výzkum, anesteziologie a psychiatrie*. Rozhodl jsem se, že nejdříve najdu články publikované v posledních pěti letech. Během minuty jsem měl tři stránky odkazů. Většina se týkala novinek v urgentní péči o alkoholiky; mimo to jsem našel nařízení nově upravující postup lékařů při provádění chirurgického zákroku na závislých pacientech, kteří k němu dali souhlas. Nehodilo se mi nic.

Možná že informace, kterou jsem si při rozhovoru s Fossem a Rileym tak neurčitě vybavil, byla ještě starší. Napadlo mě, že se podívám na články publikované ještě dřív. Pro přesnější vymezení předmětu svého zájmu jsem změnil klíčová slova na *výzkum závislosti, anesteziologie a psychiatrie*.

Nebylo to k ničemu.

Vyhledat ještě starší publikace? Věděl jsem, že Med-line obsahuje pouze tituly od roku 1980. Nabízenou možnost jsem potvrdil a čekal, až počítač urazí velkou vzdálenost v kybernetickém prostoru a dobere se dávných informací. Určitým způsobem to připomínalo vybavování si vlastních, dávno zasutých vzpomínek. Protože to trvalo dlouho, měl jsem čas uvědomit si, že bouře ještě zesílila. Když se znovu zablesklo, počítač málem začal protestovat. Naštěstí jsem se mohl spolehnout na solidnost mikročipů. Ne že by to mé věci pomohlo. Opět jsem seděl před prázdnou obrazovkou, jen světlélkující kurzor mě nabádal k další otázce. Ale žádná mě už nenapadala. Na Saswaldovy a Forbesovy aktivity - ať už to bylo cokoli - počítač zkrátka nestačil. Podíval jsem se ještě, jestli mi nedošel e-mail od Jacka MacGregora. Kontaktoval jsem ho sice už před čtyřmi dny, ale pořád se neozval.

Sotva v půli cesty k autu jsem byl promoklý na kost. Návštěvy odjely před několika hodinami, takže parkoviště nebylo zaplněno ani ze čtvrtiny. To mi dávalo velký manévrovací prostor. Kličkoval jsem mezi kalužemi na asfaltu a snažil se co nejrychleji dostat k vozu.

Protože jsem ráno přijel pozdě, bylo štěstí, že jsem našel volné místočko na samém konci parkoviště. Průtrž byla tak silná, že celý chodník byl víceméně pod vodou. Liják hlasitě bušil do obrovských kaluží a mně bylo jasné, že bych neuslyšel křik ani ze tří metrů.

Zastavil jsem se u zvlášť velké kaluže a přemýšlel, jestli ji mám obejít, nebo přebrodit. Oblečení jsem měl promáčené naskrz, takže delší trasa by mu uškodit nemohla, zato bych alespoň částečně ušetřil boty a nohy. Spěšně jsem se vydal oklikou.

Konečně jsem uviděl svůj vůz. V běhu jsem ho otevřel dálkovým ovladačem a nasoukal se na sedadlo. Z vlasů mi crčela voda. Sundal jsem si brýle a chtěl si osušit hlavu. Děšť bubnoval na střechu a dělal ještě větší hluk než samotná bouřka. Po oknech tekla voda, takže ven nebylo prakticky vidět. Po zádech mi stékaly pramínky ledového deště a začínala mnou trást zima.

Další půl minuty jsem si čistil brýle a potom jsem konečně sáhl do kapsy pro klíče a chystal se je zasunout do zapalování. Mimoděk jsem se podíval do levého bočního zrcátka, a ztuhl.

K autu se rychle blížily tři tmavé, deštěm rozmazané postavy. V první chvíli jsem se překvapením nemohl ani pohnout. Potom mě napadlo, že - stejně jako před chvílí já - i oni běží ke svému autu. Ale tato úvaha mě stála drahocenný čas. Došlo mi totiž, že kolem žádná auta nejsou. Než jsem stihl zamknout zevnitř, otevřely se zadní dveře a drsný hlas mi nařídil: „Nehýbej se!”

V ruce jsem stále držel klíče. Rychle jsem je zasunul do zapalování a nastartoval. Když jsem sahal po řadicí páce, někdo mi zezadu surově sevřel obě paže. V té chvíli se otevřely dvoje zbývající dveře a v nich se objevili dva muži v maskách a pláštěnkách. *Vrah nosí ochranné oblečení, aby se nepotřísnil krví.* Nic jiného mě v tom okamžiku nenapadlo.

Úděsná hrůza mi dala sílu šílence. Podařilo se mi uvolnit pravou nohu a párkrát pořádně kopnout do muže napravo. Muž šikmo vzadu mě chytil za vlasy a přes opěradlo mi zvrátil hlavu. „Chovej se slušně!” vyštěkl na mě a zatáhl ještě silněji. Když jsem si uvědomil, že takto je můj krk dokonale připraven k rozřezání, zachvátila mě hrůza, která zcela potlačila bolest na hlavě. Začal jsem kolem sebe

kopat, až se mi téměř podařilo vyprostit se ze sevření muže za mnou. Palcem u nohy jsem se dotkl čehosi, co mohla být brada útočníka na předním sedadle. Bohužel jsem tím docílil jen nadávek a větší bolesti na hlavě.

Co ale znamená vytržení chomáče vlasů pro člověka, který má být zavražděn? Vší silou jsem zatlačil hlavu i hrudník dopředu. Vydal jsem mohutný výkřik a pak jsem ucítil i uslyšel jakési prasknutí. Byly to mé vlasy.

„Krucinál," projevil se někdo. V ruce svíral chuchvalec mých vlasů. Na chvíli se mi podařilo zbavit se člověka za mnou. Rychle jsem sáhl po úchytku na dveřích a sklonil se doleva, aby na mě muž zezadu nedosáhl. „Chyťte ho!" řval a snažil se mě zadržet. Zároveň se mi povedlo kopnout do obličeje muže na předním sedadle. Rána ho vymrštila tak, že hlavou narazil do dveří. Stačilo se vši silou odrazit a až po ramena jsem vyklouzl otevřenými dveřmi ven. Takto na mě ti dva na zadním sedadle nedosáhli. Pokusil jsem se vysunout z auta celý. Vyšlo to. Ležel jsem na mokrému asfaltu.

„Jdi po něm!" ječel muž se vzorkem mých vlasů.

Zadní dveře se otevřely. Musím se dostat na nohy a utéct! Ale asfalt byl kluzký. Spadl jsem. Než jsem se mohl pokusit znovu vstát, někdo mě chytil za nohy. Převalil jsem se na bok, pokrčil nohy a znovu kopl. Poštěstilo se mi ho zasáhnout do obličeje. Zařval bolestí, trhl hlavou dozadu a přistál napravo ode mě.

Když jsem se opět pokoušel vstát, dva zbývající lumpové - každý z jiné strany - už šli ke mně.

Kéž bych se udržel ve vzpřímené poloze! S dlaněmi opřenými o zem jsem vyrazil dopředu stylem, jakým startují sprinteři. Nohy mi sice podklouzly, levá více než pravá, ale nespadl jsem.

„Stůj, ty zatracenej hajzle!" ozývalo se sotva slyšitelně za mnou. V dešti hlas téměř zanikl. Kromě mě ho nikdo nemohl slyšet. Kdyby se tady náhodou vyskytl nějaký kolemjdoucí, těžko by v takové tmě něco z odehrávajícího se dramatu uviděl. To bylo víc než jisté. Hlavně se musím dostat blíž k nemocnici!

„Vezmeme tě k Jackovi!" řval jiný hlas.

Nejspíš k Jackovi Rozparovači, napadlo mě. Předklonil jsem se a

pokusil se nabrat rychlost. Ale asfalt byl bohužel příliš kluzký.

Přestal jsem si všímat jejich výkřiků a plně se soustředil na běh. *Pryč odsud.* Zvedal jsem nohy tak vysoko, jak to jen šlo, a zrychloval.

Náhle mi na záda dopadla něčí ruka. Následoval další příval nadávek. Neotočil jsem se. Zbytečně bych ztratil čas. Místo toho jsem přidal a skoro začínal věřit, že jim uteču. Za zády bylo slyšet namáhavý dech mých pronásledovatelů. Potýkali se se stejnými problémy jako já.

Přímo v cestě mi ležela veliká louže. Na jejím povrchu se odrážela světla nemocnice. Zpomalilo by mě, kdybych jí proběhl? Je ale taky, řekl jsem si a vrhl se do vody.

Několik vteřin mi trvalo, než jsem si uvědomil, že za mnou běží jen jeden, ale koutkem oka jsem zahlédl siluetu dalších dvou. Obíhal kaluž každý z jiné strany. Získávali náskok. Mohli by mě předběhnout natolik, aby mi oba současně zkřížili cestu? Představa, že bych se měl ještě jednou ocitnout v jejich rukou, mně dodala energii.

Už nikdo nekřičel. Kromě deště a cákání nohou dopadajících na mokrou zem bylo slyšet už jen můj vlastní hlasitý dech. Splýval s dechem muže, který utíkal těsně za mnou. Blesk vrhl světlo na zbývající dva útočníky. Běželi tak, aby se jejich dráhy v nějakém bodě přede mnou protnuly. V krátkém zákmitu vypadaly jejich pohyby trhaně, jako když se přetáčí film. Ale vzápětí se všechno ponořilo do tmy. Zahřmělo.

Vyběhl jsem z kaluže. Jistě se mi každou chvílí postaví do cesty! Snažil jsem se určit místo, kde se o všem rozhodne. Buď jim uteču, nebo mě chytí. Během několika vteřin to bude jasné.

Začal jsem počítat. Doufal jsem, že tak bude každý pohyb efektivnější. Po dalších desíti metrech už byli tak blízko, že jim bylo vidět do očí.

První se na mě vrhl ten, který běžel po levé straně. Setřásl jsem ho úderem do hlavy. Tímto manévrem jsem však poskytl jeho kolegovi čas, který potřeboval.

Jeho skok byl načasován dokonale. Popadl mě za pás a povalil na

zem. Cítil jsem se jako v čelisti svěráku a nedostávalo se mi vzduchu. Nemohl jsem se pohnout a napadlo mě, jestli mi nepovolily stehy. Okamžitě se na mě vrhl jiný muž a svázal mi nohy jakýmsi provazem. O něco později se mi někdo opřel kolenem o záda a znovu mě začal tahat za vlasy. Potom mi svázali ruce. Nikdo nemluvil. Všichni jsme byli příliš zaměstnáni oddychováním a hekáním.

„Tak, Garnete, jedeme na výlet!" konečně kdosi zafuněl.

Překulili mě na záda a chytili mě za hlavu. Krk jsem měl dokonale obnažený.

Kristepane, teď to přijde! Prosbami bych v tomto případě ničeho nedocílil. Zbývalo mi několik vteřin na to, abych se rozhodl, jak zemřu. Mám jim nadávat? Nebo být zticha a myslet na Janet a na Brendana?

Jeden z nich sáhl do obrovské pláštěnky. Připravoval jsem se, že uvidím nůž.

Místo toho však vytáhl černou krabičku velkou asi jako pouzdro na tužky a vyjmul z ní injekční stříkačku naplněnou čirou tekutinou. Sňal ochranný kryt a hrot jehly mi přitiskl ke krku.

„Co to sakra je?" vykřikl jsem.

„To je midazolam, Garnete, obvyklá dávka. A můžu tě ujistit, že poznám krční žílu stejně dobře jako ty. Ale pokud se při injekci nebudeš chovat rozumně a jehla se zalomí... No, důsledky si určitě dokážeš představit sám."

Jehla mi už projížděla kůží. Teď hlavně nesmím ucuknout! Pomalu jsem ztrácel schopnost jasného uvažování.

Midazolam je benzodiazepin s rychlým, ale krátkodobým účinkem. Má to snad znamenat, že mě nejdříve uspí a potom podříznou? Víc jsem si uvědomit nestačil. Propadal jsem se do tmy tak rychle, jako by mě někdo hodil do výtahové šachty. Poslední slova, která jsem ještě zaslechl, zněla: *MacGregor se naštve*, nebo tak nějak. *Poslední dobou je pořád naštvanej*. odpověděl kdosi.

Potom jsem uslyšel Jacka MacGregora. S někým se hádal. Napadlo mě, že jsme v New Yorku.

„Panebože, chtěl jsem, aby spolupracoval, ne aby byl v limbu, vy

pitomci."

Myslel jsem si, že mluví s medikem. Jackovi málokdy ujely nervy, ledaže nějaký student provedl opravdu nehoráznou hloupost.

„Dejte mu flumazenil," nařídil.

Zřejmě se jednalo o předávkování benzodiazepinem. Flumazenil totiž působí jako protilátka.

„Co sis myslel, Jacku? Že někoho uneseš a on bude ochotně spolupracovat?" odpověděl kdosi podrážděně.

Takhle přece studenti se svými nadřízenými nemluví.

„Proč jste se maskovali?" nedal se odbýt Jack.

„Jo? A kdo tvrdil, že se mu nedá věřit? A kdo nám poručil, abychom se s ním dopředu na ničem nedomlouvali?"

„Neřekl jsem, že nebude spolupracovat..."

„V tom je právě s tebou potíž, Jacku. Pořád kolem sebe vidíš samé zrádce, a nikdo už neví, kdy je to planý poplach, a kdy ne."

„Ostražití musíme být vždycky," vložil se do rozhovoru někdo třetí.

„Jo," souhlasil první hlas. Zněl velice agresivně. „Museli jsme se maskovat. Co kdybys měl náhodou pravdu a na něho by fakt nebylo spolehnutí? Tak moc jsme riskovat nemohli. Tobě je hej, teď jsi tady, za chvíli někde úplně jinde, ale my žijeme tady!"

„A vy si myslíte, že já nemám důvod ke zvýšené opatrnosti?" vybuchl Jack.

„Víš co, kamaráde, měl by ses uklidnit," znovu se ozval druhý muž. Působil nepřátelsky a mluvil tónem, který by nemohl uklidnit snad vůbec nikoho. Zdálo se mi, že je těsně vedle mě. Najednou jsem ucítil mravenčení v levé paži.

„Ty se opovažuješ říkat *mně*, abych se uklidnil?" rozčilil se Jack ještě víc. „Ty máš ještě pořád licenci. Já ne."

„Proboha, dej se dohromady," ozval se třetí muž. Mluvil příkře, ale na rozdíl od svých kolegů nekřičel. Chvilími byl jeho hlas dokonce i příjemný. „Zbývají nám dva týdny. A upřímně řečeno, tvoje věčná opilost je docela na závalu..."

„Drž hubu! Nejsem na tom tak, abych nemohl dělat svou práci. A konec konců, je to něco úplně jiného než práce na pohotovosti. Zkus

si trčet někde celé měsíce a..."

„Tak chceš na Bramu zaútočit, nebo ne?" přerušil ho třetí hlas. „Udělalš pro to víc než kdokoli jiný. Je to tvůj plán. Ale jestli se nesebereš a nevystřízlivíš, nepůjdeš do toho. Sám se o to postarám."

„Ne!" zaječel můj bývalý spolužák. „Na to nemá nikdo právo. Nikdo! Rozumíš?"

Takhle jsem Jacka neznal.

„Do hajzlu," uslyšel jsem druhý hlas. „On ani nebude schopnej vyslechnout Garneta."

Došlo mi, že nejsme v nemocnici, a že tedy nemůžeme být ani v New Yorku. Flumazenil účinkoval okamžitě. V první chvíli jsem si myslel, že je to všechno jen zlý sen. Když jsem otevřel oči, zjevil se přede mnou propadlý, neoholený obličej mého starého kamaráda. Upřeně se na mě díval. V oslnivém světle, které jsem měl kdesi nad hlavou, vypadaly jeho ztrhané rysy jako v hororu. Všiml jsem si i tří Jackových společníků. Postávali nade mnou a ještě stále měli nasazené kukly. Jejich podlouhlé stíny dopadaly na protilehlou zeď. Byli jsme v jakési garáži. Kolem stály zdvihačské rampy a police s opravárenským náradím. Na vysokém stropě visely háky a na nich řetězy. Všechny předměty vrhaly protáhlé stíny. Připadal jsem si jako v působišti markýze de Sade. Cítil jsem pach oleje a nafty a hučelo mi v uších. Došlo mi, že je to děst' bušící do plechové střechy.

„Nazdar Garnete," promluvil Jack tiše. Přisunul si židli - opěradlem ke mně - a obkročmo si na ni sedl. Nemohl jsem z něho spustit oči. Nechtělo se mi věřit, že tenhle vyhublý a zanedbaný chlápek je ten kdysi tak štíhlý a šarmantní Jack. Když jsem vzal jeho vzezření na vědomí, pokusil jsem se odpovědět. Ale ústa mě neposlouchala. Neustále jsem pociťoval závrať a začínala mě bolet hlava. Byly to účinky látky, kterou mi dali. Teprve teď jsem si všiml, že jsem zaklíněn do starého sedadla. Potahy byly prožrané od krys. Nohy i ruce jsem měl už volné, a tak jsem jimi zkusil pohnout. Po několika neúspěšných pokusech se mi podařilo ze sebe dostat: „Jacku, doufám, že pro to, co provádíš, máš sakra dobrý důvod. A i tak mám sto chutí udělat z tvých střev gumu na bungee jumping. Co s tebou je? Víš vůbec, jak vypadáš?"

Nic na to neřekl, jen si dlaní přejel po zarostlé tváři. Pak se přinutil k neupřímnému smíchu a prohlásil: „To je moje nová image. Tobě se nelíbí? Když se potuluješ světem jako opilý bezdomovec, dají ti všichni pokoj." V jeho hlase bylo cosi arogantního. „Jo a promiň," prohodil ledabyly, jako by se omlouval za nějakou prkotinu. „Všude mě hledají, tak nemůžu nic riskovat. I když v tvém případě to mí hoši trochu přehnali."

„*Mí hoši to trochu přehnali?*" opakoval jsem nevěřičně. Kdyby mě jeho slova tak nerozčilila, asi bych se smál. Kdesi hluboko v mém napolo umrtveném mozku se zrodila banální myšlenka, že mě na tom parkovišti během dvou týdnů dvakrát vyděsili nějakí pitomci k smrti. „Tím, že tak klidně řekneš *promiň*, si to u mě rozhodně nevyžehlíš," pustil jsem se do něho. Mluvil jsem už docela dobře a nahlas. „A když už se bavíme o tom riskování, skutečnost, že mě takhle přepadneš a nadopuješ midazolamem, ti ani trochu nepřipomíná hazardérství potrhlého pubertáka?" Teď už jsem doslova řval. „Proč jsi mi prostě nezavolal? A mimochodem, v čem vlastně jedeš?"

Pokusil se usmát, ale vyšla z toho jen jakási grimasa.

„Earle, nezavolal jsem ti, protože ti teď nevěřím. Tobě ani nikomu jinému. Pokud s někým jednám, musí to vždycky být osobně. Tak můžu podle nepatrných gest poznat, kdo lže a kdo mluví pravdu. Kromě toho, i když prozatím nejsem na seznamu nebezpečných, s nikým se na setkání nedomlouvám. Vzhledem k tomu, že jsem se nedostavil k soudu a překročil hranice několika států, jistě pochopíš, že kdyby nějaký polda dostal tip, kde a kdy se budu vyskytovat, určitě by si na mně rád smlsl."

„Počkej. Ty si vážně myslíš, že bych tě udal?"

„Nebor to osobně, ale v sázce je příliš mnoho. Nemůžu potřebovat, aby mě teď otravovali nějakí policajti. Někteří doktoři, na které se Brama zaměřila - a mnozí se nazývali mými kamarády - se s těmi bastardy chtěli dohodnout. Rozhodli se obětovat mě a mou partu, aby si zachránili kariéru. Víím, že ty bys to kvůli sobě neudělal, ale teď - když se k tobě chtějí dostat přes Janet... No, zkrátka chápu, že pro ni bys byl schopný všeho."

Nevěřil jsem vlastním uším. Kde se v něm vzala ta paranoia a nenávisť? „Jak ses dozvěděl o Janet?" zajímalo mě. „A kdo to je, ty a tvoje parta?" Podíval jsem se po jeho třech společnících. Stáhli se do ústraní a mlčeli. Znáám je? Bojí se, že i když mají masky, mohl bych je poznat po hlase?

„Když mi povíš, co potřebujeme," pokračoval, „možná tě k nám vezmu. A co se týče Janet, řekněme, že máme v Bramě přátele a ti nás zásobují jmény doktorů, kteří zlobili tak, že se dostali na seznam nežádoucích. Potom se prostě někde objevíme a zeptáme se: *Chceš jít k nám?* Tak jsme získali toho, co tě bodl do krku."

Začínalo mi jít na nervy, jak nenuceně o mém únosu mluví.

„Jít ke komu? K firmě Únosy, a.s., nebo co? A mám ti rozumět tak, že jeden z těch chlápků, kteří si myslí, že mají právo mě unést a zdrogovat, je lékař?" Ukázal jsem směrem k povedenému triu a teprve tehdy si všiml, že mám na paži připevněnou stříkačku a malou intravenozní kanylu. Chtěl jsem po ní sáhnout, ale Jack mě rychle chytil za zápěstí. Náhle mě ovanul pach potu a alkoholu.

„Opatrně, kamaráde," varoval mě. Skoro jsem se bál, že mi rozdrť zápěstí. Náznak výhrůžky mě naplnil děsem.

„Kamaráde?" opakoval jsem omámeně. Naše pohledy se setkaly. „Přesně tak, Jacku. Jsi můj starý kamarád a naháníš mi strach. Řekni mi - jako kamarád kamarádovi - jak moc se tě mám bát? Co se mnou zamýšlíš? Zkroutíš mi ruku? Nebo mě zase nadopuješ? Nebo to bude ještě horší? Něco ti povím. Nechápu, co to má všechno znamenat. Nevím, co tady děláš ani k čemu se chystáš. Neznám ani tvoje komplice. Ale jedno vím jistě. Chci jít pryč. A jestli chceš, aby mezi námi zůstalo aspoň něco dobrého - i přes to, co se stalo - musíš mě pustit."

„Garnete, nech toho. Přestaň s těmi svatouškovskými žvásty!" vyjel a surově do mě strčil.

„Tak za prvé, možná že budeš potřebovat další dávku flumazenilu. Jsem kamarád, a tak tě v tomhle stavu nemůžu nechat. A za druhé, všichni jak tady jsme - včetně tebe - si přejeme, aby Brama skončila. Copak to už samo o sobě není důvod k tomu, abys tady chvíli pobyl a popovídal si s námi?"

Všiml jsem si, že je celý rudý. Panebože, blesklo mi hlavou. Že by se z Jacka *opravdu* stal násilník? Nikdy jsem ho v takovém rozpoložení neviděl. Musím odsud co nejrychleji pryč! Jakmile se mě přestal dotýkat, odhodlaně jsem se pokusil vstát, ale zatočila se mi hlava a žuchl jsem na sedadlo. S hlavou v dlaních jsem se snažil přemoci nucení na zvracení. V této pozici jsem strávil zhruba dvě minuty. Kromě bubnování deště byl občas slyšet hrom a ještě něco. Nejdříve jsem tomu zvuku nevěnoval pozornost v domněnání, že je to bouřka. Rachot hromu to však být nemohl. Hluk totiž v pravidelných intervalech slábl a zase sílil. Vypadalo to na letadlo - malý tryskáč, tipoval jsem podle zvuku motorů - a letělo velmi nízko.

Najednou se mi udělalo zle, ale nic jsem nevyzvrátil.

„Chceš kbelík?“ zeptal se mě Jack. V jeho hlase bylo teď cosi žertovného. Moje lékařská duše zaúpěla. Prudké výkyvy nálady často znamenají, že mozek pracuje jakoby útržkovitě a není schopen přiměřené citové reakce. Bylo mi ale tak mizerně, že jsem veškeré své duševní úsilí směřoval k tomu, abych nezačal zvracet.

„Ne, děkuji,“ byla jediná odpověď, na kterou jsem se zmohl. Zíral jsem na mastnou skvrnu na zemi a polykal sliny.

„No nic,“ pokračoval Jack. „Tolik o mně. Zabývejme se teď raději tebou. Vidím, že je z tebe hotový buřič. Takhle vystoupit proti Bramě! A musím uznat, že výraz *byrokratická vražda* mě docela zaujal. Stal se z toho úplný hit. Veškeré zmínky, které se o tobě objevily v tisku, jsme samozřejmě se zájmem sledovali...”

Jackova nucená bodrost se mi bolestně zarývala do mozku a bila tam na poplach. Z jeho pronikavého hlasu byla cítit jakási příměs zoufalství. Občas jsem něco podobného slýchal v hlase vtipkujících pacientů v depresi. A často se hned nato pokusili o sebevraždu. Ze všech sil jsem polykal, doufaje, že tak zažehnám nebezpečí zvracení. Chtěl jsem pronést něco terapeutického, jako třeba *přestaň s tím* nebo *neblbni*, ale když jsem se na Jacka podíval, došlo mi, že to nemá cenu. Byl celý vzrušený. Vstal a začal přecházet z místa na místo. S tím je potřeba jednat v rukavičkách, uvědomil jsem si, a držel jazyk za zuby.

„...pečlivě totiž pročítáme noviny. Zajímáme se o Roberta De-

lanyho a další podobné případy. Tak nacházíme skutečné bojovníky. Samozřejmě že se vyskytnou i zrádci...,“ řekl. Rozepjatý plášť do deště vlál za jeho stoosmdesáticentimetrovou postavou jako za hrabětem Draculou. Pokaždé když prošel kolem světla, se na zdi objevil obrovský, romanticky vyhlížející stín. Ve šťastnějších dobách bychom si z toho dělali legraci, ale teď mě celý výjev dezorientoval ještě víc.

„...práskla mě jedna naše informátorka z Bramy. Načapali ji, když vynášela důležité informace. Slíbili jí, že když mě práskne, nic se jí nestane. Příště už měla za zadkem policajty...”

Veškerá nadutost ho rázem přešla. Slova se mu proudem hnula z úst, jako by ze sebe chtěl shodit nějaké k nevydržení těžké břemeno. Najednou v tom ne zcela souvislém řečnění zazněla výhružka.

„...chystáme se zlikvidovat Bramu. Budeme muset překročit zákon...”

„Počkej! Ty chceš *zlikvidovat Bramu*? Jak tomu mám rozumět?“ vložil jsem se do jeho monologu.

Okamžitě se zastavil a vrhl na mě zmatený pohled, jako by se nemohl rozpomenout, proč tady vlastně jsem. Jeho tři partáci si polekaně začali cosi šuškat.

Jack se podrbl na zarostlé bradě. Zdálo se, že potřebuje trochu času, aby se vzpamatoval. Pak se vrátil ke mně, otočil židli o sto osmdesát stupňů a sedl si.

„Earle, potřebuju od tebe informace,” začal naléhavě. „Ve svém vlastním zájmu se mě neptej proč.” Náhle mluvil naprosto klidně a rozumně. Skoro jsem nabyl dojmu, že se radíme o nějakém akutním případě. Ze všech změn, které jsem na Jackovi až dosud zpozoroval, mě nejvíc šokoval právě tento nečekaný návrat k normálu. Jako by se prostě za nás oba rozhodl, že zapomeneme na to, co se před chvílí dělo.

„Zabil Forbese a Saswalda tvůj pacient - nebo někdo mu blízký?” šel bez okolků k věci. Stále mluvil klidně. „Pacient s problémama s alkoholem?”

Hlavu jsem měl najednou úplně čistou.

„Prosím?”

„Slyšíš dobře."

„Proč se na to ptáš?"

Povzdechl si a mávl nade mnou rukou. „Řek jsem ti, že ti nemůžu nic bližšího prozradit. Je to pro tvoje dobro."

„Jacku, nemůžu o tom mluvit. Ale máš pravdu. Mezi podezřelými je jeden alkoholik. A teď bys mi mohl vysvětlit, jaks na to přišel."

„Do háje!" vykřikl.

Mou prosbu naprosto ignoroval. Opodál se ozvalo horečné drmolění.

Jack se zamračil. „Můžeš mi říct, jak se jmenuje?" naléhal.

„Ne. Samozřejmě že ne. Je to můj pacient, a policie mi navíc zakázala o těch vraždách mluvit. Mohl bych ohrozit vyšetřování."

Rozvalil se na židli, ruce nechal viset podél těla a zasmál se. „No tak, víš, že mně to povědět můžeš, co?" snažil se mě obměkčit. „Jako lékař lékaři."

Znovu jsem pocítil nával vzteku. „Vždyť já už tě, Jacku, ani neznám! A už vůbec nevím, jestli ti - po tom, cos udělal - můžu ještě věřit. Ale jedno vím jistě. Dokud se mnou nebudeš jednat na rovinu, nedozvíš se ani ň. A ty svoje kecy, že je to pro moje dobro, si můžeš strčit za klobouk."

Chvíli se na mě zkoumavě díval a mračil se čím dál víc.

„Opakuju ti to naposled, kamaráde, máme dobrej důvod dávat si na tebe bacha," spustil tvrdě.

To se mě dotklo. „Že bych tě zradil jenom proto, abych zachránil Janet, je nesmysl!"

„Máme i jiný důvody," odpověděl chladně. „Viděli tě, jak se ochomýtáš kolem detektiva, co vyšetřuje vraždu Saswalda a Forbese. Proto se domníváme, že víš, kdo jsou hlavní podezřelí. Samozřejmě to taky může znamenat, že jsi s poldy zadobře, a to by pro nás mohlo být pěkně nebezpečný."

„Viděli mě? Kdo mě viděl? Značí to snad, že jste mě sledovali?"

„Garnete, jdi do háje," zařval. Vyskočil ze židle, až ji převrhl. „Chceme zničit Bramu. Brama chce zničit nás. Vyhraje ten, kdo bude hrát špinavější hru. Je to tak těžký pochopit? A nedovolím, aby to kvůli tobě všechno padlo. Jenom proto, že máš jakousi sobeckou,

puritánskou potřebu neušpinit si svoje liliově bílý ručičky." Jeho obličej nabyl temně rudé barvy. Na chvíli se odmlčel. „Tohle byl vždycky tvůj problém, Garnete. Jako klíště se držet pravidel a předpisů. Jenže na to já teď nemám čas! Takže laskavě vysyp, co po tobě chci: koho kvůli těm vraždám vyšetřují? A pak si běž - ke své práci, ženě a děcku. A nepleť se do práce lidem, kteří se nebojí, že si umažou ruce. Ti se o Bramu postarají místo tebe."

Celý obličej mi hořel. Jack se mi změnil přímo před očima. Nebyl vůbec k poznání. Tak Janet měla nakonec pravdu, že na ni Jack žárlí, pomyslel jsem si smutně. Spletl jsem se v něm, když jsem si myslel, že moje rozhodnutí usadit se a založit rodinu přijal. Mýlím se i v jiných věcech? Je schopen něčeho, co bych od něho nikdy nečekal? Bylo však třeba uznat, že v jedné věci zůstal stejný. Přestože byl tak vzteklý a napůl nepřítel, jeho ostrá kritika mě zabořila. Tak tomu bylo vždycky.

Seděl jsem a snažil se trochu vzchopit. Jack se na mě díval. Měl svěšená ramena a vypadal najednou nějak vyčerpaně. „Earle," ptal se zjihle. „Viděl jsi po Robertově smrti jeho rodiče?"

S odpovědí jsem chvíli váhal. Otázka přišla tak nečekaně.

„Ne. A i tehdy jsem mluvil jenom s matkou. Proč?"

„Jak myslíš, že na tom jsou?"

„Myslím, že mizerně."

„Vědí, že nebýt toho podvodu, mohlo by jejich dítě žít?" Pozastavil jsem se nad slovem *podvod*. Tak výstižné pojmenování mě nikdy nenapadlo. „Jo, vědí to."

„Setkal ses v poslední době s podobnými případy?" Beze slova jsem přikývl.

„A jak si myslíš, že jsou na tom lidi, kteří se snažili dovolat se spravedlnosti právní cestou a kterým soud sdělil, že nejsou v právu?"

„Dobře určitě ne," odpověděl jsem stručně. Jackova metoda otázek a odpovědí mi už začínala vadit.

„Teď si představ, jak by reagovali rodiče Roberta Delanyho, kdyby k nim někdo přišel a pověděl jim, že je možné domoct se spravedlnosti a odstranit ty, kteří zavinili smrt jejich syna, aby se nikdy něco podobného nemohlo opakovat."

„Proboha, Jacku, snad jsi to neudělal?“

Ale Jack mou otázku ignoroval. „A co další takové případy? Stávají se nejen tobě nebo u vás v nemocnici nebo v Buffalu. Dochází k nim běžně v celých Spojených státech!“ Odmlčel se a potom dodal: „Jak už jsem ti řekl, o těch nejskandálnějších případech se dozvídáme z tisku. Všechny noviny pečlivě sledujeme na internetu. Taky studujeme webové stránky. Jsou plné hororů s názvem *Zdravotní pojišťovny*. A Organizace pro udržování zdraví mezi nimi zaujímá čelné místo. Ale od Bramy jsme získávali informace úplně jinak. Kvůli tomu jsem se taky dostal do maléru. Jedna sekretářka se nad námi slitovala, protože její matka kvůli liknavosti Bramy zemřela na infarkt, a obstarala nám přísně tajné informace. Věděl jsi například, že vyhodnocují počet úmrtí v závislosti na počtu pacientů, které odradí od akutní návštěvy lékaře? Dělají to proto, aby ovlivnili takový počet pacientů, který by jim přinesl jedno až dvouprocentní úspory, a taky proto, aby nezabili nebo nezmrzčili nápadně moc lidí. To by samozřejmě bylo podezřelé a znamenalo by to nebezpečí zvýšené kontroly.“

„To jsem nevěděl,“ připustil jsem.

Přesto mě šokovalo, jak blízko jsem byl pravdě, pokud jde o motivaci a strategii jejich jednání.

Znovu se na mě podíval. Byl velice smutný. „Tak tohle, Earle, děláme. Už několik let vyhledáváme blízké lidí, kteří takto zemřeli. Oslovíme je, poskytneme jim důkaz, jak a proč jejich blízcí zemřeli, a nabídneme jim možnost něco s tím udělat.“

Nevěřicně jsem na něho zíral.

Bylo to tak prosté, ale právě ta jednoduchost děsila. A zároveň to bylo logické. Jeho slova mi vyrazila dech.

„Přirozeně ne všichni mají zájem,“ pokračoval. Evidentně si nevšiml, jak jsem zaražený.

„Někteří pozůstali jsou tak ochromení, že nejsou schopní vůbec ničeho, další část v sobě nějakým zázrakem, který já nikdy nepochopím, našla sílu žít dál, ale dobrá polovina je plná bolesti, zoufalství a vzteku. A tito lidé považují naši nabídku doslova za boží dar, často třeba jen proto, aby si uchovali zdravý rozum.“

Překvapením jsem nebyl s to ani promluvit. Nakonec jsem ze sebe přece jen dostal: „Uvědomuješ si, že si zahráváš s city těch ubohých lidí?“

„To, Earle, vím.“ Oči mu plály rozrušením. „Je to obrovský potenciál nesmírného odhodlání a vzteku. A bude namířen proti Bramě. A až k tomu dojde, až se viníci zlomí pod tíhou spravedlnosti, nebude v celé zemi ani jediná pojišťovna, která by se opovážila uplatňovat praktiky, jež zabily Roberta Delanyho a další, protože my bychom je okamžitě začali sledovat, shromažďovat informace a připravovat se k úderu.“

Polil mě ledový pot. Neskrývané nadšení pro tak zrůdnou formu masové manipulace definitivně pohřbilo všechno, co jsem na Jackovi kdysi obdivoval. Tak tuhle taktiku používal při náboru svých přívrženců? Takto je udržoval v bojové náladě? Nebo jejich zloba, když už jí jednou dali volný průchod, rostla pořád znovu, sama ze sebe a udržovala je v pohotovosti, aby mohli kdykoli začít plnit Jackovy rozkazy?

„Kolik lidí se ti podařilo dát dohromady?“ Dával jsem si záležet, abych se vyvaroval jakéhokoli náznaku hodnocení. Kdybych Jacka znovu rozčilil, stáhl by se a už bych se nic o jeho plánech nedozvěděl.

„Musím přiznat, že ze začátku to šlo pomalu,“ odpověděl bez sebemenšího zaváhání. „Ale po určité době jsme nějaké členy získali a ti zase přiváděli nové zájemce, a tak náš počet začal růst geometrickou řadou. Za dva roky jsme už měli své lidi po celé zemi a naši členové se mohli počítat na tisíce.“ Na jeho obličeji i v hlase byla patrná neskrývaná hrdost. „Každý samozřejmě upřednostňuje jiný způsob boje,“ navázal okamžitě. „Jeden dává peníze, druhý má dobré postavení ve zdravotnictví, tak nám poskytuje informace, a konečně třetí se chce podílet na přímé akci.“

Na to jsem čekal. S maximální možnou ledabylostí jsem se zeptal: „A na jaké přímé akci se budou podílet?“

Rázem byl ve střehu jako zvíře, které uslyšelo zachrastit větvičku. Vztyčil hlavu, jako by větřil, a rysy v obličeji mu ztuhly do zlobného a podezřavého výrazu. V nastalém tichu jsem si znovu

uvědomil burácení bouřky a pleskot deště na plechovou střechu. Jednou zaduněl hrom tak blízko, až se mi zdálo, že se celá budova zachvěla. Jack ze mě celou dobu neodtrhl pohled.

Zjihn jsem. V jeho prázdných očích jsem zahlédl náznak dávného zápalu pro věc. Poprvé jsem ho uviděl v době, kdy jsme společně řešili vážné akutní případy. Bylo to znamení víry v sebe a svoje schopnosti a odhodlání nevzdávat boj o život i v těch nejvíce beznadějných případech. Jen tak pro sebe jsem mu říkal *plamen svatého Judy*. A Jacka jsem přejmenoval na *patrona beznadějných případů*. Jackovo odhodlání zdolat nemožné ale bylo ve skutečnosti nakažlivé. Občas jsem podléhal malomyslnosti a strachu, že na takový úkol nemám znalosti ani schopnosti, ale Jack ve mně vždycky dokázal vzbudit sebedůvěru. Díky němu se mi podařilo zvládnout věci, o nichž jsem si myslel, že jsou nad mé síly.

„Řekl jsem ti, Garnete, že kvůli tobě, ale i kvůli nám, ti to nemůžu prozradit. Ale slibuju, že to bude ďábelská podívaná.”

Než jsem stačil něco dodat, magický okamžik pominul a Jackův obličej se znovu zachmuřil.

„A teď je řada na tobě,” pokračoval stroze. „Má-li náš plán vyjít, nemůžeme si dovolit, aby někdo z nás jednal na vlastní pěst. Proto musím vědět, koho policie podezírá. Jestli ten člověk patří k nám, musíme se ho hned zbavit.”

Znovu se mi udělalo zle.

„Jacku, proboha, snad jsi nedal dohromady nějakou popravčí četu?”

„Samozřejmě že ne!” vybuchl. „Ale mohl by to udělat někdo jiný. Jak víš, vztek někdy zbavuje schopnosti jednat rozumně a mohlo by se stát, že to někdo přežene. Nesmíme dovolit, aby někdo - kromě nás - přišel o život.”

Ztuhl jsem. „Co to sakra blábolíš?”

„Podívej, povíš mi ta jména, nebo ne?”

„Moje odpověď je ne, Jacku! Ne! Nebudu ti přece pomáhat manipulovat lidmi, kteří jsou pološílení smutkem. Chováš se zrudně. Sám jsi právě připustil, že ne vždycky máš důsledky svého jednání pod kontrolou. A co má krucinál znamenat, že nesmíme dovolit, aby

někdo kromě vás přišel o život? Chcete na protest spáchat hromadnou sebevraždu?"

Cize se na mě podíval. Ale byla to jeho chyba. On nedokázal vyvrátit nic z toho, čeho jsem se obával.

„Takže to byla úplná ztráta času," prohlásil konečně.

Zmobilizoval jsem veškerou energii a pokusil se vstát. Párkrát jsem sice zavrával, ale byl jsem na nohou.

„Ne, Jacku, nebyla to ztráta času," namítl jsem a vytrhl si stříkačku s kanylou. „Něco jsem se o tobě dozvěděl. Prokazatelně nemáš všech pět pohromadě. Jsi nebezpečný nejenom sám sobě, ale i mnoha dalším, nic netušícím lidem!"

„Trhni si nohou, Garnete." Odplivl si, otočil se na podpatku a kráčel pryč.

„Myslíš si, že jsi bůh a že si můžeš jen tak pohrávat s lidskými životy, nebo co?" křičel jsem za ním.

„Ale to dělá i Brama. A není to ani polovina z toho, co má na svědomí!" Ani se ke mně pořádně neotočil a zamířil ke dveřím. Potom kývl na své společníky a ti ho následovali.

Klopýtal jsem za ním. „Ty musíš mít vždycky pravdu. Myslíš si, že jsi spasitel. A proto jsi tak zaslepený a neschopný vidět i jiná řešení."

„Jsi naivka, Garnete. Naivka, která se k ničemu nehodí!" odpověděl, aniž zpomalil. Umínil jsem si, že ho doženu, a přidal jsem do kroku. „Počkej Jacku! Víím, jak můžeme zlikvidovat Bramu. Nikomu se nic nestane. V něčem jedou a jsou hrůzou bez sebe, že na to přijdu."

Ted' se ke mně sice otočil, ale pokračoval v chůzi pozpátku.

„Páni! Už vidím, jak se třesou strachy," vysmíval se mi. „Už jsem ti to, Garnete, řekl. Nemáš ani tušení, o co jde." Sahal po klice. Jeho kumpáni mu byli v patách.

Měl jsem co dělat, abych s nimi udržel krok. „Jacku! Poslouchej mě sakra! Mají protialkoholní léčebnu v Mexiku. Všechno je to nějaké moc divné. Na to je můžeme nachytat!"

Snad ani výstřel z pistole by nezpůsobil takové zděšení. Všichni rázem ztuhli. Jack zavřel už pootevřené dveře. Zastavil jsem se.

„Sakra, on to ví!" procedil skrz zuby jeden z Jackových kamarádů.

„Ne. Jenom řekl, že v něčem jedou," opravil ho Jack. Vracel se ke mně. „Ví starou belu. Ale mohl by všechno zbabrat."

Ostatní zatím postávali u dveří. „Garnete, varuju tě. Nechej tu léčebnu na pokoji. Rozumíš? Když budeš strkat nos do jejich věcí, leda je vyplašíš. Ničeho jinýho tím nedosáhneš. Věř mi. A bude to mít fatální důsledky nejenom pro tebe, ale i pro spoustu nevinných lidí."

„Mluvíš pořád napůl huby. Už toho mám dost. Co mi vlastně chceš naznačit?" Doufal jsem, že ho tak vyprovokuju k nějakému určitějšímu sdělení. „Ani ne před pěti minutami jsi působil dojmem, že připravuješ své přívržence k jakési vznešené oběti. Mám ti rozumět tak, že schvaluješ smrt, pokud pomůže tvé věci?"

Vzhledem k tomu, jak se choval před chvílí, jsem předpokládal, že se zase rozzuří, ale místo toho jsem v jeho obličejí znovu spatřil ten nezměrný smutek.

„Není dobré se rozejít takhle, Garnete. Víím, že tě nepřesvědčím o správnosti své věci, stejně jako ty nepřesvědčíš mě, abych se vzdal svého záměru. Ale snad by ses mě aspoň mohl snažit pochopit. Pamatuješ si na mou oblíbenou knihu? Míval jsem ji vždycky položenou na stole. Přečti si ji znovu, až budeš mít čas. Třeba o mně potom budeš smýšlet jinak." Odmlčel se a zabodl mi prst přímo mezi oči. „Ale ať podnikneš cokoli, měj na mysli, co jsem ti pověděl o té léčebně." Mluvil tiše, jako by se modlil.

Otočil se a byl pryč i s ostatními.

Tentokrát jsem za ním neutíkal. Bylo by to zbytečné. Sám mi to přece řekl. Postavil jsem se do dveří a nechal na sebe padat chladný déšť. Předě mnou se rozprostíralo osvětlené vrakoviště. Moje auto stálo opodál, pod mohutným stromem. A ještě dál, v místech, kde areál ústil na silnici, jsem zahlédl koncová světla. Nepochybně to byla světla vozu mých únosců. Zabočila doprava a potom je pohltila noc. Po druhé straně silnice se táhl řetězový plot. Za ním protínala tmu řada v dálce mizících světél. Byl jsem u buffalského letiště.

Vyšel jsem ven a pomalu kráčet k autu. Déšť mezitím přešel v

osvěžující mrholení. Klíče byly stále v zapalování, ale protože jsem se potřeboval uklidnit, vydal jsem se pěšky k silnici. Několikrát se blýsklo. Bouřka ale byla už tak daleko, že hřmění bylo sotva slyšitelné.

Stál jsem u silnice a na asi dva kilometry vzdálené kontrolní věži pozoroval otáčející se radar. Směrem ke mně popojíždělo letadlo. Červeně a zeleně blikalo.

A potom jsem ho uviděl. Plápolající plášť ve světlech přibližujícího se stroje. Hned mi bylo jasné, že je to Jack. Běžel k letadlu jako o závod. Když se začalo otáčet a najíždět na ranvej, viděl jsem, že je to malý tryskáč, ale typ jsem nepoznal. Najednou se otevřela zadní postranní dvířka a něčí ruce vtáhly Jacka na palubu. Motory zaburácely, dvířka se zavřela a letadlo se vzneslo. Jak jsem zíral na vzdalující se červená a zelená světélka, vzpomněl jsem si na název Jackovy oblíbené knížky. Byl to *Příběh dvou měst* od Charlese Dickense. Jack ji vždycky míval na stole a sáhl po ní, kdykoli si potřeboval odpočinout. „Dokonalé přátelství," říkával, když mluvil o vztahu dvou hlavních postav, Charlese Darnayho a Sydneyho Carton. „Jako to naše," dodával často se smíchem. Zvlášť se mu líbil samý konec knihy. Slova, která pronáší Sydney Carton, když jde pod gilotinu místo svého přítele. Jack mi je často předříkával, většinou v legraci, ale vždycky tak nějak jemně. Vybavil jsem si jeho hlas: *„Je to zdaleka, zdaleka ta nejlepší věc, kterou jsem kdy udělal. Ze všeho, co jsem kdy poznal, najdu právě tady to nejlepší útočiště."*

Sakra! Jack chtěl, abych si vzpomněl právě na tato slova! A podařilo se mu to. Chtěl se snad ten chvastoun pochlubit vlastní sebevraždou? Nespouštěl jsem oči z červených a zelených teček.

Trup letadla osvětlil blesk. Byla to jen chvilka, ale přesto jsem si povšiml červeného kříže. To tedy bylo něco! Jack si stopl leteckou záchranku! Navzdory neutěšené situaci jsem se pousmál. Piloti záchranné služby byli doslova piráty vzdušného prostoru. Léтали za podmínek, kdy by si nikdo jiný netroufl ani sednout do letadla. Prosbu pohotovostních lékařů by nikdy neodmítli, dokonce ani těch, kteří byli v průšvihů.

Letadlo nabralo jihozápadní kurz a definitivně mi zmizelo z očí.

„Cos to, Jacku, zase vymyslel?" ptal jsem se nahlas. Doufal jsem, že zvuk vlastního hlasu mě trochu zklidní. Ale odpovědělo mi jenom ticho.

Dlouho jsem stál s pohledem upřeným na místo, kde mi Jackovo letadlo zmizelo z očí. Hlavou se mi honily nesčetné znepokojující otázky. Nabývaly čím dál obludnějších rozměrů, až jsem se bál, že mě úplně pohltní. Otázky, na něž jsem sice neznal odpověď, ale které mě táhly k Jackovi.

Tady nic nevymyslím, řekl jsem si nakonec a vydal se domů.

16

„Hromadnou sebevraždu? Jak to můžeš vědět tak určitě?“ chtěla vědět Janet.

„Z toho, co řekl. Z toho, co neřekl. Z toho, jak se na mě díval,“ odpověděl jsem. „Byl tak roztěkaný, přebíhal od jedné věci k druhé, že nemůžu přesně určit, podle čeho jsem to poznal.“

Ale než jsem dorazil od té pitomé garáže domů, nabyt jsem skoro takové jistoty, jako bych to všechno naplánoval já, a ne Jack. „Musela bys ho slyšet. Mluvil o d'ábelské podívané a o tom, že nesmějí dovolit, aby kromě nich přišel o život ještě někdo další. Povím ti, že jsem na to myslel celou cestu domů a přitom si představoval, jak si skupina šilenců upevní na tělo dynamit, obsadí pobočky Bramy po celých Státech, pošle personál pryč, a potom vyhodí do povětří sebe i Bramu - ve jménu svých mrtvých příbuzných.“

„Panebože, Earle. Něco tak zrůdného by snad nikoho nemohlo ani napadnout!“

„Jeho ano. V současné situaci určitě. Žil jenom svou prací a udělal by pro ni všechno. A když mu ji vzali, nemůže už nic ztratit a je schopen všeho. A pokud opravdu uvažuje o sebevraždě, proč by to nezařídil tak, aby jeho oběť přivodila pád Bramy? Zničil by nejenom její majetek, ale i dobrou pověst Baines a jeho kumpánů, a to zřejmě tak, že by se z toho už nikdy nevzpamatovali. Brama by nejspíš definitivně skončila a těžko by se našla v celé zemi jediná pojišťovna, která by tak brutální varování brala na lehkou váhu. Myslíš, že by Jacka něco takového nelákalo? Musel by se změnit celý systém - zvláště kdyby se báli, že Jack svou hrozbu splní a stanoví skupinu lidí, kteří by i dál monitorovali praktiky pojišťoven a v případě potřeby by znovu zasáhli. Jackovi je tohle podobné, věř mi.“

Janet se otrásla.

„Líčíš to sice všechno tak věrohodně, ale je to šílenství.“

Bohužel to líčím až moc věrohodně, pomyslel jsem si. Silně jsem

pochyboval, že se podaří mně nebo někomu jinému přimět Jacka, aby od realizace svého plánu upustil. „Snad by mohlo zabrat, kdyby někdo přišel s lepším řešením, jak Bramu zlikvidovat.“ Než jsem to dořekl, něco mě napadlo.

„Earle, doufám, že si nechceš hrát na gangstera,“ přerušila mi Janet tok myšlenek. Vypadala ještě znepokojeněji než před chvílí. „Jediný nápad, s kterým bys měl přijít, je, že obviníš toho svého takzvaného kamaráda z přepadení a únosu!“ Hlas se jí chvěl a nervy musela mít napjaté k prasknutí. V hrůze na mě čekala několik hodin. A když mě konečně uviděla ve dveřích, od bláta, plného modřin a s vytrženým chuchvalcem vlasů, nálada se jí pochopitelně nezvedla. Neuklidnila se však ani teď. Nabyl jsem dojmu, že její nervozita pramení z něčeho jiného, než z toho, co se stalo nebo co jsem jí řekl. Tušil jsem, že se Janet bojí, co udělám. Ne že by mi nevěřila. Nicméně v její mysli zráló léta přesvědčení, že ten *takzvaný kamarád* je jediný člověk na světě, který by jí mohl konkurovat, co se týče vlivu na mě, a - jak se domnívala - ne vždy to bylo pro moje blaho. Od doby, kdy jsem přijel domů na harleyi, přičemž spolujezdcem a zároveň prvním i posledním instruktorem mi byl Jack, který na mě sem tam vykřikl nějaký pokyn, se jí nikdy nepodařilo zbavit přesvědčení, že v Jackově přítomnosti se ode mě nemůže nadít ničeho rozumného. Ovšem v tomto případě jsem chtěl nechtěl musel připustit, že důvod k jistým obavám tu je.

„Earle, povíme to Rileymu,“ vymíňovala si, když jsem na první výzvu nereagoval dost pohotově.

„Rozumím!“ odpověděl jsem. Byl to rozkaz, ne prosba.

„Samozřejmě že mu to řekneme,“ ujistil jsem ji a rychle se rozhodl, které části si raději nechám pro sebe. Shodovaly se s tím, co jsem zamlčel Janet - že se Jack přemísťuje letadlem záchranné služby a že se pravděpodobně pro svou věc pokusil získat i rodiče Roberta Delanyho. Chtěl jsem chránit piloty, protože o Jackových záměrech neměli nejspíš ani tušení, a navíc jsem potřeboval, aby Jack zůstal v situaci, která by mu umožňovala okamžitě informovat své stoupence o zrušení celé akce. A pokud jde o Delanyovy, nelze připustit, aby jejich bolest někdo jitřil. Podíval jsem se na hodinky. Bylo hodinu po

půlnoci.

„Opravdu si myslíš, že musíme volat Rileymu zrovna teď?“ Seděli jsme u kuchyňského stolu nad šálkem čaje a kromě županu jsme na sobě nic neměli. Najednou se mě zmocnila touha po Janetině štíhlém těle.

Přes podezíravé modré oči jí přepadl pramínek světlých vlasů.

„Ty máš v plánu něco jiného, Earle?“

„Ne.“ Usmál jsem se, dopil čaj a nalil si z konvice. Přitůkl jsem si s ní. „Ale protože jsme nalití čajem, nechce se nám spát a máme na sobě tak vhodný oděv, myslím si, že by se určitě našla nějaká lepší činnost, než je rozhovor s policií.“

Janet se zamačala. „Cos mi ještě neřekl?“

„Že jsi nádherná žena, matka mého syna, a že to, co máš pod županem, ve mně probouzí všelico.“

„To snad nemyslíš vážně! Po tom, co máš za sebou...“

„Proč ne? Vždyť to byl jenom takový kamarádský žertík...“

„Pššš.“ Naklonila se ke mně a něžně mi přejela prstem po rtech. „Jenom aby to v tobě neprobudilo nějaký bláznivý nápad, jak zachránit Jacka před sebou samým. Máš povinnosti vůči mně a Brendanovi. Máme tě rádi a potřebujeme tě.“ Vstala ze židle, obkročmo si mi sedla na klín a shodila ze sebe župan. „Earle, jestli mě miluješ, slib mi to,“ zavelela a horkou, divokou vášnivostí mi vzala dech.

Slíbil jsem.

Nevím, jestli byl Riley hnán dychtivostí dozvědět se podrobnosti o mém únosu nebo vidinou slíbené snídaně, v každém případě však dorazil krátce poté, co jsem mu zavolał. O jeho osobním životě jsem nevěděl nic, ale protože zvedal telefon vždycky jenom on, předpokládal jsem, že žije sám.

Přišel v sedm. O půl osmé už měl v sobě dvě palačinky, pil třetí kávu, mohutnou rukou se opíral o koleno a se zájmem naslouchal mému vyprávění. Okny se nesměle prodíralo světlo podzimního rána a ozařovalo zlatavé zbytky listoví. Brendan spořádal kaši a teď si hrál na koberci, na místě, kam dopadalo slunce, s kostkami. Muffy

podřimovala vedle něj.

Stručně jsem vykládal, co se stalo; tam, kde jsem to považoval za nutné, jsem něco vynechal a připravoval si půdu pro přednesení svého návrhu. Zpočátku poslouchala Janet každé slovo. „Pro případ, že by prováděl nějaké úpravy," poznamenala, když před Rileyho položila talíř s první palačinkou.

Ted' jsem ale podle nepřítomného pohledu poznal, že se zabrala do vlastních myšlenek. Přišel můj okamžik: „Podívej, v prvé řadě musíme překazit Jackovy plány, než přijde bůhví kolik lidí o život. Největší naději na úspěch budeme mít, když veřejně odhalíme praktiky Bramy v Mexiku. To by ji mohlo položit a Jack by se zřekl svého úmyslu..."

„To nejde!" skočil mi Riley do řeči. „Už jsem ti vysvětloval, že z právního hlediska je to komplikované, a než se z toho vymotáme - pokud se z toho vůbec někdy vymotáme - bude pozdě."

„Ale kdybych tam jel jako soukromá osoba, určitě bych se tam nějak dostat mohl..."

„Ne!" vykřikla Janet. „Ne! Ne a ne! Slíbils mi přece, že do žádného šíleného podniku kvůli Jackovi nepůjdeš. A ten slib dodržíš, slyšíš mě?!"

Brendana Janetin křik poděsil a dal se do pláče. Janet vzala chlapce na klín a rychle ho začala uklidňovat. Riley se nestačil divit. S otevřenou pusou hleděl v úžasu na mou - jindy rezervovanou - ženu. Za dobu, co ho znám, dal najevo své překvapení jen několikrát.

„Zaměřte se na Jacka MacGregora," vybídla ho Janet odměřeně. „To včerejší divadlo a ty vznešené fráze o tom, že nikdo kromě nich nesmí přijít o život, mohly mít jediný cíl. Svést vás na špatnou stopu. A využil k tomu Earla. Konec konců přece připustil, že mého manžela sledovali a vědí, že s vámi pracuje na těch vraždách."

Riley se na mě vyděšeně podíval. „Cože?" zvolal jsem.

„Nech toho, Earle," pokárala mě Janet a dál konejšila Brendana. Ten už byl skoro klidný. „Víš přece, že se nikdy nerozpakoval porušit zákon, pokud mu šlo o něco, co by za to stálo. Myslíš si, že vaše přátelství by mu v tom bránilo? Klidně by to mohli být vrazi, on i celá ta skupina fanatiků, a možná z tebe jenom chtěli vytáhnout, co

o nich policie ví, a to s těmi vraždami byla nejspíš záminka. Jack samozřejmě věděl, že všechno, co řeknou, slovo od slova, vyklopíš detektivu Rileymu."

„Jak si tohle můžeš o Jackovi myslet?" protestoval jsem. „Není to žádný vrah!"

Janet mě změřila ledovým pohledem. „Soudě podle stavu, ve kterém se nachází, není asi nikdo schopen určit, *kdo* teď vlastně je."

V jinak útulném pokoji začalo být najednou nepříjemně.

„A co se týče vás, pane Riley," otočila se k němu, aby nepřišel zkrátka, „jestli zjistím, že třeba jen mluvíte s Earlem o tom, že by mohl jet na nějakou dobrodružnou výpravu do Mexika, oznámím vašim nadřízeným, že nabádáte civilní obyvatelstvo k účasti na nepovolené policejní akci v cizině."

Riley po mně znovu nervózně mrkl, potom si spěšně strčil do kapsy blok a zvedl se k odchodu. „Děkuji vám, paní Gracetonová," odpověděl zdvořile. „V první řadě musíme najít Jacka MacGregora. Jistě. Naprosto s vámi souhlasím."

Podezíral jsem ho, že by sice řekl cokoli, jen aby se odsud co nejrychleji dostal, ale zároveň jsem věděl, že s Janet skutečně souhlasí. Janetin úsudek měl možnost ocenit už jednou, když se kvůli úmyslně zavlečené infekci musela zavřít nemocnice, kde tehdy pracovala. Moje žena se tenkrát projevila jako velmi bystrý pozorovatel a jako jediná odhadla celou situaci téměř přesně.

„Obviníme MacGregora z únosu," usmíval se Riley jako sluníčko, „nepochybuji, že FBI si s velkým zájmem vyslechne, co přizná o své skupině, o vraždách a hlavně o léčebně v Mexiku." Odkášlal si a dodal: „A konečně vás můžu ujistit, že vašeho manžela v roli jakéhosi přihloupělého cizího agenta nebudeme potřebovat."

Nedá se říct, že by mě Janetiny názory na Jacka zrovna povzbudily. Nemáš pravdu, Janet. On takový není, přesvědčoval jsem sám sebe cestou do práce, v koloně aut. Do takové míry by mě přece nikdo neobalamutil. A to, co se stalo včera, by se jen stěží mohlo sehrát podle pečlivě připraveného scénáře. Přesto mi Janet nasadila brouka do hlavy. Starosti mi dělalo i něco jiného.

Při odchodu Riley naznačil, že by agenti FBI mohli chtít vyslechnout i mě. Když jsem najížděl na dálnici, začal jsem přehodnocovat svůj původní záměr pomlčet o tom, jak Jack cestuje. Tentokrát budu mít co do činění s policajty vyšší kategorie. Co jsem zatajil Rileymu, nebudu moct povědět ani jim. Ale je něco jiného zamlčet informaci - týkající se navíc mého vlastního únosce - místnímu policistovi a nesdělít totéž FBI. Kdyby uznali za nezbytné vyhlásit po Jackovi pátrání, nepochybně by sledovali autobusová i vlaková nádraží a letiště a poté, co by to nevedlo k žádnému výsledku, by se dovítili, že jsem jim neřekl všechno. Takové vyhlídky by pro mě byly značně neradostné.

Kdyby ale Jacka chytili, bylo by to mnohem horší. V takovém případě by mu znemožnili kontaktovat členy své skupiny a přesvědčit je, aby se vzdali - *pokud* by se mi ovšem podařilo odhalit tajemství Bramy a *pokud* by šlo o něco natolik závažného, že by Brama musela ukončit činnost. Během dalších třiceti minut, kdy jsem se snažil projet ucpaným městem, jsem začal bádát nad tím, jak se dostat do léčebny.

Kolem desáté dopoledne mi volal Fosse.

„Earle, Nadace Roberta Delanyho získala první část finančních prostředků,” informoval mě nadšeně. „Můžete je začít čerpat už dneska. Činnost Nadace bude oficiálně zahájena dnes ve čtyři hodiny. Budou u toho novináři, účast potvrdili i manželé Delanyovi a samozřejmě bych byl rád, kdybyste mohl přijít i vy.”

„Jak velká je ta finanční částka?” zeptal jsem se úsečně. Bohužel se mi nepodařilo skrýt špatnou náladu.

„No, je to dost peněz,” odpověděl Fosse zaraženě. „Stalo se vám něco? Myslel jsem, že budete mít radost.”

„Promiňte,” omluvil jsem se rychle. „Nemám zrovna šťastný den. Většina pojišťoven už přistoupila na taktiku Bramy a jde jim to prvotřídně. Jenom včera odešlo na vlastní žádost z nemocnice několik pacientů, protože si nemůžou dovolit riskovat, že jim léčbu neuhradí. A obávám se, že dneska to nebude lepší. Jak dlouho bude moct Nadace krýt tento typ výdajů?”

Ticho na druhé straně drátu mluvilo za všechno. „Brama je v čele té smečky hladových vlků?“ zeptal se konečně.

„Je to paradoxní, ale ne. Kupodivu jsem s nimi po telefonu nevedl žádný spor. Možná jsme jim tou včerejší návštěvou přece jen zvedli mandle. Zdá se, že se chovají slušně, alespoň prozatím.“

Fosse několik vteřin mlčel. „No, to už samo o sobě něco znamená,“ připustil potom, ale radost neměl. „Třeba se i ostatní společnosti začnou chovat slušněji, až proti nim rozjedeme kampaň,“ snažil se mě uklidnit. „A taky budeme muset přesvědčit sponzora, aby byl štedřejší,“ vzpomněl si, než zavěsil. Obava v jeho hlase však prozradila, že na to, co se děje, peníze z Nadace nepostačí.

Nicméně hotovost je hotovost a já jsem hned věděl, jak s ní naložím. Požádal jsem sestru, aby mi donesla kartu Maggie, ale číslo jsem vytočil sám. Představil jsem si, jak se na její tváři objeví bezzubý úsměv, až jí povím, že jí léčbu zaplatíme a že dostane i pečovatelskou službu. *Volaná stanice byla odpojena*, ozval se v telefonu nahraný hlas. Stál jsem se sluchátkem v ruce a hledal číslo nejbližšího příbuzného. Tím byl její syn z Kalifornie. Telefon zvedla manželka. Maggiin syn odcestoval do Buffala dát do pořádku matčiny věci. Maggie zemřela doma v neděli večer, dozvěděl jsem se.

Za půl hodiny volal Riley. „Mluvil jsem s kamarádem z Oblastního úřadu FBI. Schůzka je domluvena na jednu.“

Sevřely se mi útroby a žaludeční šťávu jsem ucítil skoro až na jazyku. „Jack MacGregor je pro ně zřejmě osoba číslo jedna, když reagují tak pohotově,“ poznamenal jsem. Dodal jsem si odvahy a zatvrdil se, že o Jackově dopravním prostředku neprozradím nic.

„No, myslím, že se spíš nechal nalákat na oběd. Vyhovuje ti Čína?“

Přesvědčil jsem ho, aby se všechno odehrávalo v mé pracovně. K prosazení svého záměru budu potřebovat maximální možné pohodlí, a to mi může poskytnout jen domácí půda. Rozhovor tady bude rozhodně méně stresující než oficiální výslech na policejní stanici. Nejsem přece žádný recidivista.

Přemýšlel jsem nad otázkami, které by mi Rileyho známý mohl

položit, a na každou jsem si připravil několik možných odpovědí. Potom jsem - jako vždycky, když měla přijít návštěva z chodby přinesl židli a ve čtvrt na jednu jsem byl s přípravami hotov.

Agent Bill Watson byl štíhlý muž ve středních letech s nakrátko ostříhanými prošedivělými vlasy. Vypadal sympaticky, a když nás Riley v rychlosti představil, usmál se. Potom jsme po stole rozložili několik misek a záhy se můj miniaturní pracovní prostor zaplnil vůní kuřecího masa, pečených žebírek a spařené zeleniny.

Watson byl o všem informován, takže jsme neztráceli čas debatou o známých věcech. Ačkoli na mě zapůsobil dojmem bodrého flegmatika, z dobře mířených otázek a jednoznačných stanovisek jsem usoudil, že uvažuje velmi rychle a přesně.

„Zajímalo by mě, proč jste tak rázně zamítl tvrzení vaší ženy o tom, že MacGregor možná dává dohromady popravčí oddíly?“ zeptal se například při jedné příležitosti. „Proč by nemohl mít na svědomí vraždu Saswalda a Forbese?“

„Protože Jack není vrah.“

„Ale připouštíte přece, že přesvědčuje snad až stovky lidí, aby si vzali život? Není to také svým způsobem vražda?“

„Samozřejmě, ale Jack to bere tak, že smrt pro dobrou věc nelze kvalifikovat jako vraždu, ale jako vznešenou oběť. A protože je mezi těmi, kteří mají zemřít, pravděpodobně i on, myslím si, že je schopen racionálně si zdůvodnit i hromadnou sebevraždu.“ Nad mými slovy se Watson ani nezamýšlel. Jako by na všechny otázky znal dopředu odpověď.

„Pane doktore, detektivu Rileymu jste tvrdil, že ti tři únosci jsou patrně zdejší a že alespoň jeden z nich je lékař, kterého Brama klasifikuje jako nežádoucího.“ Přikývl jsem. Měl jsem plná ústa rýže a doufal, že si tak spravím žaludek.

„S Bainesem se máme setkat ve tři?“ zeptal se Rileyho.

Riley - zaujat okusováním žebírka - vydal zvuk, který se dal jednoznačně interpretovat jako souhlas.

„Dobrá,“ poznamenal Watson. „Takže prvním bodem programu bude získat úplný seznam nežádoucích lékařů, a to nejen v Buffalu, ale v celých Spojených státech. A jestliže základnu MacGregorovy

skupiny - jak, doktore Garnete, tvrdíte - tvoří z velké části právě lékaři ze seznamu a jestliže je všechny vyslechneme, nepochybně mnohé zlomíme a dozvíme se spoustu zajímavých informací."

„Ale za nežádoucí bylo označeno i mnoho nevinných lékařů. Například moje žena!" Takový návrh mi vyrazil dech. Watsonův sympatický obličej najednou zpřísněl.

„Vláda Spojených států zaujímá nekompromisní stanovisko vůči jakýmkoli teroristickým hrozbám. Jsme odhodláni udělat, co je v našich silách, aby původce takových výhrůžek stanul před soudem. A je jedno, jestli to je lékař, právník nebo indiánský náčelník. Samozřejmě že ten, kdo s tím nemá nic společného, nemá k obavám důvod."

Po zádech mi přeběhl mráz, ale mlčel jsem.

A Watson - jako by se nic nestalo - vyložil s výrazem člověka, který by neublížil ani kuřeti, své další plány. „Je mi jasné, že jiný potřebný materiál tak snadno nezískám. Ovšem když ho srozumíme s tím, že spolupráce s námi je výhodná, protože povede k odhalení MacGregorovy skupiny, nemusel by to být takový problém."

„Co máte na mysli?" V ústech mi vyschlo tak, že jsem sotva artikuloval.

„Jména a adresy pacientů, jejichž záznamy byly ukradeny a předány MacGregorovi," spustil živě. „To bude druhý a bezpochyby bohatý zdroj členů jeho skupiny. Přes ně se dostaneme k jejich spolupracovníkům, ti nás zase informují o jiných a tak dál. A konečně třetí bod našeho setkání s Bainesem se bude týkat té tajuplné léčebny v Mexiku. Ta zřejmě hraje v celém případě hlavní roli. Bohužel i pro nás jsou právní problémy..."

„Jak dlouho si myslíte, pane Watsone, že celá ta akce potrvá?" přerušil jsem ho. Zamračil se -, zřejmě proto, abych si uvědomil, že se mu nelíbí, když mu někdo skáče do řeči. Ale potom s hrdostí v hlase odpověděl: „Měsíc, nejvýš dva."

„Ale podle lidí z Jackovy skupiny by to mělo vypuknout do čtrnácti dnů."

Agent Watson měl evidentně mých poznámek dost. „Samozřejmě že doporučíme Bramě, aby na všech pobočkách zvýšila bezpečnostní

opatření," dodal s neskryvanou netrpělivostí. „Budeme pochopitelně počítat s tím, že MacGregor udeří dřív. Vlastně by to mnohé vyřešilo. Pokud jde o to, jak bude útok proveden, mám stejný názor jako vy. Jednotlivci nebo malé skupinky obsadí pobočky v celé zemi. Doufejme, že se budou držet MacGregorovy zásady ušetřit životy jiných lidí a že jim dají možnost odejít. Mezitím je můžeme donutit, aby se vzdali, případně je vyvést z budovy dřív, než se jim podaří výbušninu odpálit. Teď se ale vraťme k otázce té léčebny..."

„Jenomže oni se nevzdají," ozval jsem se. „Jsou to sebevrazi."

Tentokrát si Watson žádné servítky nebral. „Podívejte se, máme nabitý program. Poskytl jste nám informace. Náš postup jsem vám vysvětlil ze zdvořilosti, ne proto, že bych s vámi chtěl probírat naši strategii, a už vůbec ne proto, že bych potřeboval váš souhlas. Položím vám poslední otázku, a potom s panem Rileym odejdeme. Neprozradil vám váš přítel, jaké letadlo používá nebo pod jakým jménem cestuje? Víme zatím, že v záznamech běžných leteckých společností jeho jméno nefiguruje."

Všechno, co řekl, mě tak omráčilo, že jsem bez váhání vyhrkl pravdu. „O tom se Jack nezmínil ani slovem."

„Jméno tohoto nebohého batolete pro nás bude mementem," řekl Fosse. „Nadace Roberta Delanyho nám pomůže odčiňovat bezpráví páchané na nemocných v jejich nejtěžších chvílích. Bude to meč, který třímá Spravedlnost..."

Fosse byl celý rozohněný. Oči mu plály dychtivostí a hlas překypoval rozrušením. Nepochyboval jsem o jeho šlechetnosti, přesto se mi jeho proslov zdál trapně bombastický. Slavnost se konala v čekárně našeho oddělení. Mí zaměstnanci měli z nové možnosti, jak podpořit pacienty, radost, třebaže se tím situace nevyřešila. Zabloudil jsem pohledem k Delanyovým a ucukl bolestí.

Bylo vidět, že paní Delanyová bere nějaká antidepresiva. Vypadala jako ve snách. Fossemu sice příkyvovala, ale když se rozhlédla po místnosti, všiml jsem si, že má v očích i v obličeji podivně klidný, otupělý výraz, jako by se jí celá záležitost netýkala. Stav jejího manžela mě však znepokojoval mnohem víc. Oči unavené

nedostatkem spánku a vyhublé tváře vypovídaly o utrpení, jaké žádný lék nevyléčí. Jinak ale neprojevoval ani náznak nějakého pocitu. A to byl ještě varovnější signál. Toporný postoj, pohled upřený do prázdna a vnitřnosti šířené neovladatelným zármutkem.

Potřeboval by pomoc psychologa, ozvala se profesní část mé osobnosti, ale při představě, že bych se někdy s něčím podobným musel vyrovnávat sám, mě zabolelo srdce.

Fosseho řeč byla naštěstí stejně krátká jako patetická a za pět minut bylo po všem. Zatímco se novináři zajímali, jestli Fosse vyhlásí zdravotním pojišťovným válku, přistoupil jsem k Delanyovým a ještě jednou jsem jim vyjádřil soustrast.

„Děkujeme, že jste si udělal čas," usmála se paní Delanyová a podala mi ruku. Dívala se tak nepřítomně a mluvila tak nepřirozeně, že jsem nevěděl, jestli mě vůbec poznala. Pak se ale naklonila k manželovi: „To je doktor Garnet, drahoušku. Víš, jak jsem ti říkala, že se tehdy choval tak pěkně."

Pan Delany stále ještě zaujímal tentýž strnulý postoj. Vypadal jako robot. Ale sebemenší účast na společenské konverzaci přesaňovala hranice jeho možností. Podíval se na mě, jako bych ho vytrhl ze spánku, sraštil obličej a hlasitě zavzlykal. Zlomil se v pase, zabořil hlavu do dlaní a pomalu se sesunul na kolena. Když popadl dech, zakvílel tak děsivě, že všem přítomným ztuhla krev v žilách. Sehnul jsem se a chytil ho kolem ramen. Paní Delanyová k němu poplašeně přiklekla. Její manžel tiskl obličej k zemi a tělem mu lomcoval pláč. Nikdo se nepohnul ani nepromluvil. Dokonce i novináře taková scéna zaskočila, a tak vyšel první blesk skoro za deset vteřin.

Nakonec mi tedy usnadnil rozhodnutí Robert Delany starší. Přesněji řečeno jsem se díky němu smířil s něčím, co jsem si ujasnil už dávno - že musím jet. Nic mě nemohlo zviklat. Skutečnost, že zradím Janet nebo že budu jednat bez vědomí Rileyho a FBI, jsem vnímal sice jako bolestné, leč nutné kroky vedoucí k uskutečnění svého cíle a obrátil jsem se na člověka, o němž jsem věděl, že na to bude mít nervy.

„Myslím, že vše je připraveno," spustil vesele Fosse, když položil telefon. Mluvil se svým protějškem, panem Bradem Parkerem z newyorské Městské nemocnice. Právě tam jsme s Jackem kdysi začínali. Fosse potřeboval *malou laskavost*, jak to sám nazval. Během tří posledních hodin se spojil i s dalšími generálními řediteli nemocnic v newyorské oblasti. Pokaždé ho hned přepojili, se všemi si tykal a okamžitě mu byla přislíbena pomoc, kterou jsme potřebovali. Věděl jsem, že Fosse je znám rozsáhlými konexemi ve zdravotnictví, ale ještě nikdy jsem neviděl, jak je uplatňuje v praxi. Musel jsem přiznat, že to na mě udělalo mohutný dojem.

„Parkerova osobní sekretářka nás přesměruje," pokračoval, „a kdyby měli v léčebně telefony s displejem, ukázalo by se číslo newyorské Městské nemocnice. V úvahu připadá jedině doktor Arthur Kane. Je to urolog, přibližně stejně starý jako vy a právě se chystá na dovolenou. Předpokládám, že díky práci na akutním příjmu se v jeho oboru orientujete a byl byste schopen mluvit odbornou hantýrkou, kdyby to bylo nutné." Přisunul mi papírek s datem narození, jménem matky za svobodna, adresou a několika dalšími osobními údaji, které by se mi mohly hodit. „Kane vám po kurýrovi pošle svůj rodný list a pár dalších dokladů bez fotografie: průkazku Asociace urologů, lékařský diplom, legitimaci Motoristického klubu a tak. Zítra dopoledne by to mělo být u mě v pracovně. Na jeho záznamníku doma i v práci je nahraný vzkaz, že je na dovolené. To pro případ, že by mu volal někdo z léčebny. Řekl, že mu bude ctí propůjčit své jméno člověku, který pracuje na odstranění Bramy." Totéž tvrdili i ostatní lékaři a ředitelé.

„Teď je půl sedmé. Takže v léčebně mají půl čtvrté. Protože je pátek, navrhuji, abychom jim zkusili zavolat hned - pokud jste připraven -, než ten psychiatr nebo někdo jiný, koho bychom mohli potřebovat, odejde domů. Jinak se neheme z místa až do pondělka."

Své role jsme si detailně prostudovali už předtím. Mrkl jsem na

papírek. Bylo tam všechno, co jsem věděl o člověku, jehož identity jsem se měl zmocnit a drasticky ji změnit. Bylo toho žalostně málo, ale na první kontakt by to mělo stačit. Kdyby po mně chtěli jiný, snadno ověřitelný údaj, předstíral bych agresivní paranoiiu, kterou alkoholici tak často předvádějí, a křičel bych: *Na co to potřebujete vědět?*

Kývl jsem na znamení, že jsem připraven, a několikrát se zhluboka nadechl. Za chvíli jsem se měl stát doktorem Arthurem Kanem, chronickým alkoholikem, který je ochoten za poslední šanci zaplatit cokoli.

„Dobrý den. Tady je Brad Parker, generální ředitel Městské nemocnice v New Yorku. Mohl bych prosím mluvit s doktorem Martinezem?“ začal Fosse. Chvíli poslouchal a potom odpověděl: „Ne, bohužel mi nemůže zavolat. Je to velice naléhavé a potřeboval bych s ním mluvit hned.“ Po další odmlce dodal: „Děkuji,“ a posunkem mi naznačil, že mu dají k telefonu Martineze. Sluchátko držel u ucha zhruba minutu, pohrával si s poznámkami o doktoru Kanovi, najednou zpozorněl a řekl: „Dobrý den, pane doktore. Nezlobte se, že vás obtěžuji. Jmenuji se Parker a chtěl bych vás požádat o pomoc ve velice delikátní záležitosti. Jde o jednoho mého zaměstnance a zároveň i přítele. Jmenuje se Arthur Kane...“

Jakmile se Fosse zhostil své role, začal jsem uvažovat nad problémy, které jsme předvíдали, a nad tím, zda jsme pro zdar akce udělali všechno nezbytné. První těžkost by mohla vyvstat, kdyby si chtěl Martinez ověřit, zda skutečně mluvil s generálním ředitelem Městské nemocnice v New Yorku. S takovou situací by si měla poradit Parkerova osobní sekretářka, která by v případě nutnosti kontaktovala Fosseho. Ale co kdyby na Martinezovu žádost volal pod nějakou záminkou Parkerovi někdo jiný a psychiatr by jen pozorně poslouchal a oba hlasy srovnával?

„...doktor Kane se obrátil na několik nemocnic, ale nikde se nesetkal s příliš velkým zájmem. Snahy pomoci mu byly spíš ojedinelé a výsledky se nedostavily. Nepomohly mu ani ty nové anti-cravingové léky. Naposledy se obrátil ošetřující psychiatr doktora Kana na doktora Petera Forbese a ten ho informoval o možnosti

lčby u vás. Mimochodem, je vidět, že svými pozoruhodnými výsledky dosahujete vřhlasu. Bohužel jsme se dozvěděli o tragické smrti doktora Forbese..."

Využili jsme s Fossem skutečnosti, že většina lékařů vyhledává pomoc svých kolegů jen zřídka, a vypracovali jsme lékařskou zprávu, kterou by bylo těžké - i když ne nemožné - ověřit. Fosse se domluvil s řediteli jednotlivých nemocnic, a tím mi vlastně prošlapal cestičku. Spojil jsem se s příslušnými psychiatry a každého požádal, aby založil Arthuru Kanovi kartu, která by obsahovala jen částečné informace. Potom jsem kontaktoval vedoucí laboratoří a sdělil jsem, jaké výsledky krevních testů budu potřebovat. Ale obstál by tento konstrukt, kdyby se na kohokoli z těchto lidí obrátil Martinez osobně?

„...doktor Forbes dal tomuto psychiatrovi vaše telefonní číslo, protože byste - jak řekl - mohl mít pro doktora Kana nějakou speciální nabídku. Víte, raději by platil hotově. Přeje si, aby informace o jeho zdravotním stavu zůstaly utajeny..."

Při sestavování svého plánu jsme vsadili na jejich chamtivost. S Fossem jsme se shodli, že bychom se o penězích měli zmiňovat co nejčastěji.

„Jistě, to chápu. Tato cena je adekvátní. Doktor Kane je tady se mnou. Přejete si s ním mluvit? Předám vám ho."

„Dobrý den, pane doktore," spustil jsem. Abych docílil typického chvění v hlase, rychle jsem kýval volnou paží. Rozhodl jsem se, že Arthura Kana předvedu jako člověka, který se sice udrží na nohou, který ale nemá daleko k deliriu. „Prosím vás, musíte mi pomoci. Zaplatím, kolik budete chtít. Přijdu o všechno, o rodinu, o práci..."

„Uklidněte se, doktore Kane. Samozřejmě že se vám pokusíme pomoci." Doktor Martinez mluvil dokonalou školní angličtinou s náznaky mexického přízvuku. „Ale abychom si rozuměli, náš program je experimentální. To znamená, že se budete muset vzdát jistých věcí, na něž jste zvyklý, a také se budete muset zavázat k naprosté mlčenlivosti, co se týče vaší léčby. Chráníme se tak proti tomu, aby někdo používal naše metody, dokud nebudou zveřejněny. Hned na začátku klientům zdůrazníme, že za porušení naší smlouvy

jim hrozí velké sankce. Jistě jako lékař chápete nutnost tak přísných opatření."

„Ano, ano, rozumím!" vyhrkl jsem netrpělivě, jako by mě takové podrobnosti obtěžovaly. „Takže mě berete?"

„Poslední záležitost se týká financí," ignoroval mou otázku. „Jak jsem už řekl vašemu panu řediteli, někdy nabízíme některým váženým klientům speciální léčebný program. Poplatek činí celkem patnáct tisíc amerických dolarů, přičemž jako zálohu požadujeme šek na pět tisíc dolarů. Ten pošlete okamžitě a zbývající částku - deset tisíc - odevzdáte po příjezdu v hotovosti mně, mně osobně. A s nikým na klinice nesmíte o této nabídce mluvit. Je to jasné?"

„Jo. Nikomu nic neřeknu a peníze dám vám, vám osobně," zopakoval jsem, abych Fosseho pobavil. Fosse obrátil oči v sloup a na důkaz toho, že mi fandí, ukázal zaťaté pěsti.

„Ještě jedna věc," pokračoval Martinez. „Až přijedete, musíte být čistý. Za jak dlouho si myslíte, že to zvládnete?"

To byl běžný postup. Věděl jsem, že mě k něčemu podobnému budou nutit. Po telefonu pro mě nebyl problém hrát člověka, který má každou chvíli upadnout do deliria tremens, ale průvodní fyziologické změny, jako třeba pocení, zrychlený pulz a metabolická acidóza se zahrát nedaly. Rozhodl jsem tedy se, že se vžiju do role pacienta oslabeného vyčišťovací kúrou. Bylo by to pro mne výhodné, protože tento stav nevykazuje žádné klinické příznaky. „To není problém. Do nemocnice mě přijmou ještě dneska," prohlásil jsem a snažil se, aby ze mne čísel a ta upřímná horlivost, s jakou většina pijáků líčí své dobré úmysly. „V úterý ráno bych se mohl vydat na cestu."

„Výborně," odpověděl odměřeně. „Budeme potřebovat zprávu o průběhu vyčišťovací kúry a samozřejmě i ostatní lékařské záznamy. Ozvěte se mi prosím, až budete přesně vědět, kdy dorazíte. Budete si půjčovat auto?"

„Ne, vzali mi řidičák," pokusil jsem se působit rozmrzele. V žádném případě jsem s sebou nechtěl brát řidičský průkaz nebo jiný doklad s fotografií.

„Ano, chápu. V tom případě se snažte dostat do Tijuany do tří

hodin. Právě ve tři totiž odjíždí poslední autobus. Vystoupíte ve vesnici La Rumorosa. Abych nezapomněl, mobilní telefony jsou zde zakázány a je potřeba vzít si s sebou teplé oblečení. Jsme v horách a touto dobou už vás může zastihnout vánice. Zrovna o víkendu tady zmrzlo šest dělníků, kteří se chtěli dostat přes hranici do vaší země." Než jsem stihl cokoli dodat, zavěsil.

Podíval jsem se na Fosseho. „Tak mě v tom máte," řekl jsem nevěřicně.

„Hlavně v tom máme peníze," odpověděl Fosse a sarkasticky se zasmál. „A z toho, že měl cenu i instrukce hned po ruce, soudím, že velice rád přijímá tak zvané „vážené klienty". Prý *peníze v hotovosti odevzdáte mně, mně osobně*. Věřil byste tomu? Do kapsy mu musí přijít pěkná sumička. Předpokládám, že je to těch deset tisíc. A nikdo o tom samozřejmě neví."

„Vypadá to tak. Ale stejně se mi zdálo, že to šlo nějak moc hladce."

Fosse pokrčil rameny. „Zjevně šel po penězích."

„Ale nezeptal se mě ani, jak se za svobodna jmenovala moje matka."

Když jsem následující ráno přišel k snídani, Janet už seděla u stolu a popíjela kávu. Vedle ležely sobotní noviny. Na přední straně jsem uviděl fotografii Roberta Delanyho staršího. Svíjel se na zemi a jeho žena a já jsme ho uklidňovali. Text se jmenoval: ZOUFALÝ OTEC NEUNESL SMRT SVÉHO DÍTĚTE. O kousek níž stálo: GENERÁLNÍ ŘEDITEL NEMOCNICE U SV. PAVLA OBVIŇUJE SYSTÉM ZDRAVOTNICTVÍ. Nalil jsem si kávu a sedl si proti Janet. Zarytě mlčela, takže jsem raději zůstal zticha. Měl jsem pocit, že můj příchod ani nezaznamenala. Den předtím toho taky moc nenamluvila. Bylo to takové to mrazivé mlčení, a tak jsem se neodvážil povědět o Mexiku ani slovo. Teď vypadala spíš zamyšleně.

„Nechceš jet kvůli Jackovi," spustila nepřítomně. Myslím, že ve skutečnosti ani nemluvila ke mně, jenom uvažovala nahlas. Podívala se na fotografii. „Ale kvůli němu a kvůli tomu, co ztratil," vzhledla ke mně svýma modrýma očima. „A kvůli dalším, kteří jsou na tom

stejně jako on, že?"

Kývl jsem.

„Protože si myslíš, že bys mohl Jackovy přívržence zastavit," pokračovala opatrně.

„Jo, je to tak," odpověděl jsem.

Zkoumavě si mě prohlížela. Jemné rysy jejího obličeje jí dodávaly zdání křehkosti a zranitelnosti. „Víš, že mám plné právo očekávat, že před Jackem MacGregorem dáš přednost Brendanovi a mně."

Znovu jsem přikývl. „Ale jak jsi sama uznala, o něho nejde."

„Už jsi definitivně rozhodnutý?"

„Ano."

Trochu se napřímila a z čela si nervózně odhodila pramen vlasů.

„Kdy odjíždíš?"

„V úterý ráno." Letenku do Los Angeles jsem si koupil večer cestou domů.

Zatvářila se, jako bych jí dal pohlavek. „A cos chtěl udělat, nechat mi tady vzkaz, nebo co?" vyjela na mě. Nemohla se rozhodnout, jestli má přísně sevřít rty, nebo je naopak nechat povolené a plné.

„Janet, nebuď taková." Rychle jsem vstal a přisedl si k ní. Odvrátila hlavu, a když jsem si ji chtěl přitáhnout, ztuhla. Hned nato se mi ale vrhla do náruče.

„Jdi k čertu, Earle," nadávala mi. „Vím, že ses rozhodl správně, ale k čertu s tebou."

Chvilí jsme beze slova seděli, až se Janet zeptala: „Co chceš přesně dělat?"

Popsal jsem jí, co jsme s Fossem podnikli. Tím jsem zavdal příčinu k dalšímu citovému výbuchu, po němž následovala série otázek. Když jsem na všechny odpověděl, přišly nové, a tak to šlo pořád dokola. Nakonec přede mě Janet přistrčila tužku a papír. Významně na něj poklepala prstem jako přísná paní učitelka. „Všechno chci mít písemně - a do detailu," poručila. „Potom si to společně projdeme. Nepřekvapuje mě, že ti Fosse tak ochotně pomohl - vždycky se nadchne, když si myslí, že jde o dobrou věc - ale na můj vkus příliš rád riskuje. Jdeš do bůhvíčeho a já tě nepustím, dokud to důkladně

nepromyslíme a nevypilujeme všechny eventuality. Tak a teď do práce!"

Úzkost jí brzy zmizela z očí a na obličej se jí rozhostil povědomě soustředěný výraz. Vypadala tak vždycky, když svůj duševní potenciál zaměřila na vyřešení nějakého problému. Pracovali jsme dlouho do noci. Dopodrobna jsme rozebírali můj plán, uvažovali nad nepředvídanými okolnostmi, které by mohly nastat, a rozšiřovali seznam nezbytných opatření o další a další položky. Janet neustále doplňovala body, na které jsem pozapomněl, takže nakonec byl náš soupis případných nebezpečí opravdu hodně obsáhlý.

Kolem poledne volal Fosse. Všechny potřebné doklady už měl.

„Mimochodem, ten Martinez je mnohem obezřetnější a vynalézacivější, než jsme si mysleli. Večer volal do Městské nemocnice v New Yorku a požádal operátorku, aby ho přepojila do bytu Brada Parkera. Parker naštěstí instruoval manželku ohledně veškerých telefonátů z Mexika, ale moc nechybělo a..."

„Nevolal jste Martinezovi přes buffalskou centrálu, že ne?" skočil jsem mu do řeči. Vyděsil jsem se, že jsme udělali první botu.

„Ne," uklidnil mě rychle Fosse. „Parker zařídil, aby všechny moje mezistátní hovory šly přes jejich centrálu."

Trochu jsem se zklidnil, ale chvíli mi trvalo, než jsem se vyrovnal s myšlenkou, jak snadno se může všechno zvrtnout.

„A co vlastně chtěl?" Byl jsem zvědavý, na co ten chamtivec přišel.

„Taková banalita. Prý se vás zapomněl zeptat, jestli máte v anamnéze nějaké srdeční onemocnění."

Nikdy jsem neuměl věrohodně lhát - buď jsem se nedokázal dívat zpřímá, nebo mě zradil hlas. O to víc mě překvapilo, jak bravurně jsem až dosud lhal Rileymu. Vlastně jsem vždycky všechno svedl na lékařské tajemství, a když jsem s ním znovu mluvil, uvědomil jsem si, že co se týče Mexika, vystačím zhruba se stejnou strategií. Ozval se odpoledne.

„Baines spolupracoval napůl," šel rovnou k věci. „Ochotně

přistoupil na to, že FBI poskytne seznam všech pacientů, jejichž karty MacGregor ukradl. Taký souhlasil s nutností zvýšit ve všech pobočkách Bramy bezpečnostní opatření. Ale vehementně popřel, že by existovalo něco jako seznam nežádoucích lékařů, a když přišla řeč na léčebnu, začal se ohánět lékařským tajemstvím a odmítl o celé věci mluvit."

„Změnilo to nějak Watsonův plán?"

„V podstatě ne. Překvapilo ho, že se tak snadno dostal k seznamu pacientů. No a teď, když ho má, se ještě víc utvrdil v nutnosti všechny ty lidi najít. A ani mu tolik nevádí, že nebude mít seznam nežádoucích. A určitě se nic nezměnilo, co se týče jeho rozhodnutí o úloze ostrahy v Bramě. Ta by totiž měla zvládnout jakýkoli bezprostřední útok, a pokud to bude nezbytné, nasadí svoje síly i FBI. No a tu léčebnu zatím nechá být, protože je spousta jiné práce."

Možná jsem stále ve skrytu duše doufal, že až si Watson uvědomí svou chybu, bude tláčit na mexické úřady, aby podnikly útok na léčebnu, případně se sám pokusí včas odhalit tajemství Bramy a zastavit Jacka. Když jsem ale slyšel, že Watson uvažuje přesně opačně, vzdal jsem se posledního zbytku naděje, že se do toho nebudu muset pustit sám. „A co na tuhle strategii říkáš ty?" zeptal jsem se pokud možno jemně.

„Je to učebnicový postup," odpověděl Riley hlasem, ze kterého se nedalo vytušit, co si myslí o tom, že zemře tolik lidí. „Dokonce i v naší příručce se doporučuje získat nad teroristy kontrolu, přinutit je, aby se vzdali, a když se nevzdají, zastřelit je."

Když mě před lety Riley jako jediný policista byl ochoten vyslechnout - šlo o vraždu našeho bývalého generálního ředitele - všiml jsem si u něho i jedné nepřilíš lichotivé vlastnosti, a totiž neochoty vystoupit proti nadřízeným. Tehdy mě to málem stálo život. Sotva jsem poznal, že se znovu stahuje do té podivné pasivity, pocítil jsem vztek, frustraci a opětovné zklamání. Ale místo abych se ho snažil přimět k jinému jednání - můj pokus před dvěma lety nepřinesl žádný výsledek - přestal jsem věřit, že se změní. Zkrátka tento houževnatý detektiv se nikdy nepostaví agentovi FBI, i když je to přítel, a neřekne mu, že v tomto případě se jejich mnohokrát vyzkoušené a

jistě správné metody postupu vůči teroristům nemohou osvědčit.

Když jsem hned nereagoval, Riley si ztěžka oddechl. „Příští týden se ti ozvu," nabídl se rychle zřejmě proto, že moc dobře věděl, co si o něm myslím. Neměl jsem na něho náladu. I kdyby šlo o méně vážnou věc, mohl mít jeho nedostatek odvahy tragické důsledky.

„Dobře. Budu na oddělení jako obvykle," opověděl jsem odměřeně. A kdyby mě Riley viděl, potvrdil by, že jsem přitom ani nemrkl.

18

Po dlouhé jízdě hustou šedou mlhou jsem konečně nakrátko zahlédl slunce. Na východě - přímo přede mnou - se k černému nebi tyčila hradba pobřežních skalisek a za ní hrozivě čněly do výšky temně fialové bouřkové mraky. Právě tam se měla nacházet La Rumorosa.

„Vystupte na cestě, která vede přímo k léčebně. Je to asi dva kilometry před La Rumorosa. Řidič bude vědět kde," poradil mi Martinez. „Stojí tam telefonní budka. Až tam budete, zavolejte mi a já pro vás přijedu. Léčebna se nachází asi pět kilometrů odtud na sever, nedaleko americké hranice."

Pověděl jsem řidiči, kde mi má zastavit. Naštěstí pro mě je léčebna španělsky *clínica*.

„*Gracias*," zavolal jsem na muže za volantem a vystoupil na štěrkem vysypanou krajnici. V silném poryvu ledového větru jsem málem ztratil rovnováhu. Upřímně řečeno bych takové počasí spíš čekal v Buffalu než v Mexiku.

„*De nadá*," odpověděl, zavřel dveře a uvolnil brzdu. Jeho *hasta luego* už skoro zaniklo v rachotu odjíždějícího autobusu. Nechal za sebou oblak dýmu, ten se však rychle rozptýlil větrem. Na vrchol hor to bylo ještě asi dvě stě metrů - autobus z Tijuany se vyšplhal do výšky necelých dvou kilometrů -, ale hrozivě vyhlížející mraky, kterých jsem si všiml už dole, se zřejmě nemínily rozebrat. Ale přímo nade mnou bylo jasno. K západu se sice táhl pruh temný jako olovo, v dálce jím však prosvítalo slunce. Na místo, kde jsem stál, dopadalo slabé světlo pozdního odpoledne, které ale nebylo dost silné, aby půdu prohrálo. Hned za mnou zel příkrý sráz. V hlubokých roklích kolem se válely cáry mlhy. Sem tam se mezi holými, větrem ošlehanými listnatými stromy vypínaly namodralé ostrůvky obřích jehličnanů -, věčně zelených díky steroidům - napadlo mě, když jsem je uviděl.

Na konci prašné cesty stála osamělá telefonní budka. Kromě

sloupů elektrického vedení, které se rozbíhaly ve dvou řadách, to byl v těchto končinách jediný lidský výtvar.

„Za deset minut jsem tam," řekl rozjařeně Martinez.

Čekal jsem tedy v prosklené budce a trpělivě snášel ledový víchr, který mi profukoval kolem kotníků. Vichřice ohýbala stromy a některé málem vyrvala z kořenů. Kdesi v dálce se zablýsklo a o chvíli později se ozval i hrom. Mohutné dunění se odráželo o skaliska a doznělo, až když oblohou projel další blesk. Nebylo těžké uvěřit, že se zde skrývají mýtické příšery a že se na mě každou chvíli hladově vrhnou.

Vytáhl jsem whisky, kterou jsem koupil v Tijuane. Pořádně jsem si přihnul a podržel ji v ústech. Ze zkušenosti vím, že by bylo krajně podezřelé, kdyby se Arthur Kane před zahájením léčby ještě neposilnil. Ale alkoholový dech sám o sobě nestačil. Bylo nutné, aby se alkohol projevil v krvi. Proto jsem popíjel od chvíle, kdy jsem nastoupil do autobusu. Předtím jsem ještě polkl niacin. Ten měl Arthura Kana dostatečně rozehrát. Tento volně prodejný vitamin rozšiřuje cévy a je velice často příčinou zdánlivě nevysvětlitelných návalů horka. Účinek na sebe nenechal dlouho čekat.

Martinez přijel v nablýskaném voze japonské výroby. Nedávno jsem měl o stejný vůz zájem i já, ale cena přes 65 000 dolarů pro mě byla příliš vysoká.

Oba jsme byli zhruba stejně staří a vysocí, ale tím veškerá podoba končila. Měl na sobě rozepnutý béžový kabát, dlouhý až ke kotníkům, zřejmě z kašmíru, dokonale vyžehlené sportovní kalhoty a sako v námořnické modři. Při oslnivém úsměvu odhalil dvě řady bezvadných zubů, které se zcela jistě neobešly bez výrazné pomoci stomatologa. Černé kadeře také evidentně nebyly jen dílem přírody a diamantový prsten by nikoho nenechal na pochybách, že jeho majitel netrpí nedostatkem.

„A, doktor Kane," vřele mě oslovil, když jsem vystoupil ze svého útočiště. „Pojďte, ať nám tady nezmrznete." Vzal mi kufřík a otevřel mi dveře.

„Mnohokrát vám děkuji, doktore Martinezi," řekl jsem s nepři-

rozeným nadšením. Doufal jsem, že cítí můj dech. Položil zavazadlo na zadní sedadlo, počkal, až budu aspoň částečně v autě, a potom mi chvatně sáhl do náprsní kapsy. Podivil se mému vkusu - levná whisky na něho dojem neudělala -, ale místo aby ji zahodil, mile se usmál a vsunul si ji do kapsy: „Bude se nám hodit.“

Cestou jsem nemluvil. U alkoholiků, kteří abstinují teprve krátkou dobu, jsem totiž často pozoroval podivnou zamlklost. Po několika minutách jízdy ukázal Martinez na strmou skálu před námi: „Tak tady vidíte naši chloubu.“ Nahnul jsem se dopředu a uviděl rozsáhlý třípatrový komplex růžové barvy. Vypadal jako nějaké luxusní sídlo. Měl obrovská okna, střechu z červených tašek a byl posazen tak vysoko, že na něj dopadalo zacházející slunce.

„To je nádhera!“ užasl jsem.

„Takové ovoce s sebou nese podnikání na zelené louce. Mimo dosah zavedených, a tudíž starých amerických institucí. Dokázali jsme vytvořit prostředí, které v pacientech navozuje pohodu. Samozřejmě že by bývalo mnohem jednodušší omezit se pouze na technickou stránku léčby, abych tak řekl,“ pěl chválu jako propagační leták.

Vycítil jsem, že by stálo za to hodit udičku. „Abych byl upřímný, na tu léčbu jsem zvědavý. V New Yorku si o ní povídá kdekdo.“

Chytil se. „Kdekdo?“ zamračil se. „Co se povídá?“

Pomalů, Garnete, mírnil jsem se, dej si pozor, ať se nevyděsí.

„Že jste přišli s něčím naprosto nevídaným. Že jste jediní, komu se za posledních padesát let podařilo dosáhnout významného pokroku v léčbě alkoholiků.“ Zhodnotil jsem, jak na takovou chválu reaguje. Vzhledem k té parádě, kterou na sebe navěšel, jsem předpokládal, že jeho ego bude dychtit po dalším chvalozpěvu, i kdyby jejich výsledky takové nebyly ani z desetiny. A třeba bude mít chuť se pochlubit a něco mi o svých metodách prozradí. Náznak úleku, který mu přelétl po obličeji, zmizel.

„Ano?“ odušil prostě, nicméně napjatým mlčením dal zřetelně najevo, že by rád slyšel víc. Možná by se otevřel, kdybych ho ujistil, že i když o něm celý New York mluví s nadšením, úniku informací se obávat nemusí. „Pokud jde o metody, které používáte - můžete být

klidný. Nikdo nic neví," začal jsem. „Nikdo, s kým jsem mluvil - dokonce ani psychiatr, který vás doporučil nemá o vašem objevu ani ponětí. Objevili jste nějakou zázračnou tabletku, nebo co?"

Na jeho obličeji se znovu rozhostil úsměv. „Jen klid, pane doktore, jen klid. Ubytujete se, dostanete večeři a potom vás osobně vyšetřím. No a večer si můžeme o všem popovídat."

Došlo mi, že víc z něho prozatím nedostanu, a opět jsem se vžil do role mlčenlivého abstinujícího alkoholika. V obavách, abych se nějak neprozradil, jsem se nechtěl zbytečně pouštět do hovoru. Horská serpentina se v ostrých zatáčkách vinula nahoru a dolů. Na dně několik desítek metrů hluboké rokle jsem uviděl zrezivělý vrak nákladního pickupu. Musel tam být už hezky dlouho. Při pohledu na zdemolované auto mi došlo, že kdyby napadl sníh, byla by jízda zpět - byť s náhonem na čtyři kola - úděsným zážitkem. Šplhali jsme úzkým průsmykem. Martinezovým vozem nemilosrdně cloumal vítr a v dálce bylo slyšet burácení hromu.

„Víte, co znamená slovo La Rumorosa?" zahalekal bodře Martinez.

„Nemám tušení."

„Hlasitý rachot."

Když jsme přijeli k léčebně, překvapilo mě, že některé části nejsou dostavěny. Z pravého křídla zadního traktu byla hotová jen základní konstrukce. Levá část sice byla postavená celá, ale zadní zdi nebyly omítnuty. Vypadalo to jako narychlo postavené kulisy pro natáčení nějakého filmu.

„Jak vidíte, stavební práce se chýlí ke konci," řekl Martinez, když si všiml, jak se dívám na nedokončené části. Zajel na parkoviště a zastavil na místě označeném jeho jménem.

Něco tady nehrálo. Bylo po páté a zedníci by touto dobou už měli být doma, ale nikde jsem neviděl převrácená kolečka, pytle cementu ani lopaty. Vlastně jsem neviděl vůbec žádný stavební materiál - žádné dříví, hromady písku, dokonce ani lešení. Zkrátka nic nenapovídalo tomu, že by zde měl zítra nebo v brzké době někdo pracovat. Staveniště bylo jedním slovem opuštěné. Že by za tím byly finanční problémy? Nebo snad všechno to moje vyptávání vyděsilo

Bainese natolik, že se nemůže rozhodnout, jestli má vůbec v celém podniku pokračovat? Uvidíme, pomyslel jsem si. Představa, že by kvůli mně mohl mít Baines těžkou hlavu, mě potěšila.

„Málem bych zapomněl," vytrhl mě Martinez z přemítání. „Co se týče naší dohody, předpokládám, že máte peníze u sebe."

„Mám je v kufříku," odpověděl jsem. „Přesně podle vašich pokynů."

Fosse vzal peníze z Nadace Roberta Delanyho. „Naše počínání odpovídá duchu Nadace," tvrdil. Bankovky jsem uložil do příručního zavazadla a celou dobu je hlídal jako oko v hlavě.

„Snad byste mi je mohl dát tady," pokračoval Martinez. „Nechci, aby se o naší domluvě dozvěděl někdo ze zaměstnanců nebo pacientů."

Platit předem, jako děvče. Až na to, že v tomto případě z toho nebudu nic mít. Spíš naopak. S velkými obtížemi jsem skryl znechucení a přinutil se k přívětivému tónu. „Samozřejmě," přikývl jsem a sáhl pro peníze. Když jsme dokončili obchodní transakci, Martinez se rozzářil, a udělal tak z celé situace ještě větší kýč. Balíčky bankovek zamkl do přihrádky v přístrojové desce a zapnul alarm. Vzhledem k tomu, že jsme byli v naprosté pustině, byla tato bezpečnostní opatření zřejmě namířena proti spolupracovníkům. Když jsem vystoupil, všiml jsem si, že na místě pro generálního ředitele stojí zelený, nově vyhlížející Mercedes. Ve srovnání s těmito dvěma vozy vypadala další zhruba desítka aut dost ošuntěle: Vesměs to byly staré americké bouráky. Všechny měly mexickou značku a patřily pravděpodobně zaměstnancům. Zachumlal jsem se do kabátu a po nově položeném chodníku se vydal za Martinezem. Terén po obou stranách byl zarovnaný. Nejspíš to kdysi měl být trávník, zatím tam však bujel plevel.

Zastavili jsme se před bílými masivními dveřmi. Zdálky vypadaly jako dřevěné, teď jsem ale poznal, že jsou ze železa. Nad námi zavrněla bezpečnostní kamera a začala nás snímat. Martinez zazvonil, chytil za kliku, ozvalo se zabzučení a hlasité cvaknutí a byli jsme uvnitř. „Prvotřídní zabezpečení," pochlubil se Martinez, když za námi zaklaply těžké dveře. „S ohledem na charakter onemocnění

klientů jsme se rozhodli pro uzavřená oddělení. A opravdu se nám to osvědčilo. Dosud nám nikdo neutekl."

Na chodbě bylo staré linoleum s černými a bílými kostkami. Vedle místnosti s televizními obrazovkami stáli dva ozbrojení muži. Zdvořile Martinezze pozdravili. Revolvery, které měli za pasem, se však tvářily o poznání méně přátelsky. Nařídil Baines zvýšit bezpečnostní opatření i zde? Bylo to dost dobře možné. A připustím-li, že FBI informovala Bainese o tom, že Jack má velký zájem o léčebnu v Mexiku, je to velmi pravděpodobné. Martinez mi ochotně ukazoval místnosti, kolem nichž jsme procházeli - svou pracovnu, vyšetřovnu, pokoj sester a malou laboratoř. „Na základní laboratorní vyšetření," poučil mě. Zatím jsem si nevšiml ničeho neobvyklého - až na chování sester. Prošly kolem nás v naškrobených uniformách a uctivě se Martinezovi uklonily. S něčím takovým se američtí lékaři setkali naposledy v padesátých letech.

Všechno odpovídalo požadavkům na standardní vybavení protialkoholní léčebny. Potom jsme navštívili skromně zařízenou ošetrovnu se šesti lůžky. „Tady se staráme o klienty, které během pobytu postihne náhlý zdravotní problém." Zběžně jsem si prohlédl léky. Až na antibiotika - nebyl mezi nimi ani jeden produkt nové generace - to byly obvyklé prostředky určené ke zvládnutí akutních onemocnění břicha, srdce a dýchacího systému. Pak jsem nahlédl do jídelny. Na dřevěných lavicích sedělo několik do sebe pohroužených a beze slova žvýkajících mužů. Umývárna a sprchy byly v poschodí. Prohlídku jsem zakončil ve svém pokoji, jakési temné cele s obyčejnou kovovou postelí, nočním stolkem a toaletou.

Ostrý kontrast mezi těmito vězeňskými interiéry a okázalou honosností exteriérů přímo žádal o vysvětlení. Martinez mi však žádné neposkytl a já jsem si o něj neřekl. Od chvíle, kdy jsem vkročil do tohoto podivného zařízení, mi totiž vrtalo hlavou jediné: Jestliže je pravda, že odsud nikdo neutekl, co se tedy stalo s Davidem Pearsonem?

Během několika následujících hodin mi na přemýšlení mnoho času nezbylo. Podle Martinezových instrukcí jsem si nechal zavazadlo v pokoji, ale všechny doklady a lékařské zprávy jsem si vzal

s sebou. „Pacienti si ukládají důležité dokumenty do sejfu," informoval mě a rychle je zkontroloval. „Kde máte pas?" zamračil se.

Hranici jsem překročil jako Earl Gamet. Předpokládal jsem, že si o mně celníci pořídí záznam, a bude tedy existovat důkaz, že jsem v Mexiku. To byl jeden z klíčových momentů Janetina plánu. Dalším důležitým bodem bylo zamknout pas a jiné doklady na mé jméno do kufru půjčeného auta pro případ, že by potřebovala důkaz, že jsem stále v Mexiku. Auto teď stálo u autobusového nádraží v Tijuane.

„Pas jsem bohužel ztratil," odpověděl jsem vystrašeně. „Stejně jako všechno ostatní v životě. Ale naštěstí se celníci spokojili s rodným listem."

Mezi doklady vyhledal kartičku zatavenou v plastu a poznamenal: „Dostat se přes hranici bez dokladu s fotografií je velmi neobvyklé, pane doktore. Ale jak je vidět, někomu to projde."

„Měl jsem zkrátka kliku," usmál jsem se.

Zkoumavě se na mě zadíval. Po několika sekundách, během nichž jsem se orosil, pokrčil rameny. „Pojďte, navečříte se." Vydechl jsem úlevou a uchýlil se k další předem promyšlené odpovědi, odvozené z chování abstinujících alkoholiků. „Ve skutečnosti ani nemám hlad," protestoval jsem. Když jsem vzal v úvahu kapustové aroma, které se linulo chodbou, nebyl jsem daleko od pravdy. „Ale trocha kávy by mi přišla vhod."

„Jistě," pokýval Martinez chápavě hlavou. „Dáme si ji u mě v pracovně."

Vydali jsme se jinou chodbou než tou, kterou jsme přišli. „Zkratka," vysvětlil mi. Nicméně bílé zdi a kostkované linoleum tvořily dominantní zdobný prvek i zde. Cestou jsem zahlédl něco jako malou resuscitační jednotku. Vedle lůžka stál resuscitační vozík a monitor s defibrilátorem. Ve stěnách byly vývody kyslíku. Sotva jsem se u pootevřených dveří zastavil, Martinez mě pobídl, abych pokračoval v chůzi. Nezavedl mě dovnitř tak, jak to až dosud dělal.

„Měli bychom si pospíšet," naléhal. „Musíme vám vzít krev. Požádal jsem laborantku, aby tady dneska kvůli vám zůstala déle."

Zdvořile jsem se podvolil, předtím jsem si ještě stačil všimnout něčeho, z čeho tuhla krev v žilách: prosklené kabiny a spousty známých lahvíček s anestetiky. Snažil jsem se volit slova co nejopatrněji.

„Páni, vy jste tedy opravdu připraveni na všechno, dokonce i na srdeční zástavu. Jsem opravdu mile překvapen. Děláte i menší zákroky v celkové anestézii, nebo se omezujete jen na výkony s lokálním umrtvením?“ Doufal jsem, že se zase začne chvástat a zmíní se, k čemu potřebují anesteziologa a proč sem přišel Hector Saswald.

Ale Martinez tentokrát nezabral. „Jak už jsem vám řekl, o našich léčebných postupech se včas dozvíte.“ U kávy se pod záminkou nezávazné konverzace začal podrobně vyptávat na Arthura Kana; to by ostatně dělal každý psychiatr. Díky nácviku s Janet jsem žádnou chybu neudělal. Potom se ptal na nemocnici a na mou práci v New Yorku. Tady mi výborně posloužila důvěrná znalost města. Nakonec mi nařídil, abych se připravil na slibované vyšetření. O několik minut později jsem ležel na lehátku ve vyšetřovně - polonahý, ztuhlý zimou a strachem. Za dobu mého dosavadního pobytu v léčebně jsem právě teď nejvíc riskoval.

„Nemáte žádné obvyklé známky nadměrného pití - žádné rozšířené cévky, nic,“ podivil se Martinez, když na kůži nenašel typické cévní změny.

„Jo. V tomto směru to mám dobré,“ zasmál jsem se nervózně. U silného alkoholika to bylo něco velmi zvláštního, ale ne nemožného. Pozorně jsem sledoval Martinezův obličej a doufal, že zatím nemá žádné podezření.

„Od čeho jsou ty čerstvé jizvy?“

„Popral jsem se s jiným opilcem. Šel na mě s nožem.“

Trochu se podivil, ale hned mě začal vyšetřovat a jeho obličej rychle nabyl dřívějšího neutrálního výrazu.

„Vypadá to, že jste se k nám dostal včas a nestačil si poškodit játra,“ řekl suše, když mi prohmatával moje zdravá játra. Musel jsem uznat, že na rozdíl od jiných psychiatrů si Martinez uchoval schopnost provést kvalifikovanou zdravotní prohlídku.

„Mám zkrátka štěstí," zamumlal jsem, když jsem se oblékal.

Vrátili jsme se do pracovny a sedli si ke stolu. Sklonil se nad smyšlenými lékařskými záznamy Arthura Kana a zamračeně jimi listoval. Z barvy papírů, kterým věnoval největší pozornost, jsem poznal, že ho nejvíce zajímá funkce jater. Po každém pijáckém záchvatu se všechny ukazatele vrátily k normálním hodnotám a nikdy nedošlo ani k dočasnému porušení činnosti jater. Tomu ale nemusel věřit. Potil jsem se hrůzou a horečně hledal v jeho obličeji důkazy toho, že mi nevěří. Ale tvářil se jenom zmateně. Pročítal falešnou lékařskou zprávu a jeho tmavé pronikavé oči se rychle míhaly pod svraštěným obočím.

„Opravdu máte velké štěstí," vyloudil konečně na tváři obvyklý úsměv. Pak zavolal laborantku, nařídil jí, aby mi odebrala krev, včetně vzorku na hladinu alkoholu, a položil přede mě smlouvu, kterou jsem měl podepsat. „Pravidla znáte. V zásadě se tady píše, že souhlasíte s účastí na našem experimentálním programu."

Pominul jsem vysoké finanční sankce za porušení slibu mlčenlivosti a soustředil se na zbývající body smlouvy. Všechny byly v tak křiklavém rozporu s americkými normami o udělování souhlasu, že žádný lékař - dokonce ani opilec typu Arthura Kana - by se nemohl neohradit.

„Nepíše se tady, co se mnou budete dělat," snažil jsem se odhadnout reakci doktora Kana.

Martinez se na mě překvapeně podíval. „Ale pane doktore, to vy jste se na nás obrátil. Vlastně jste žadonil, abych vás do toho programu vůbec zařadil. Už když jsme spolu mluvili po telefonu, jsem vás upozorňoval, že své metody velmi dobře chráníme proti zneužití. Tvrdil jste mi, že jestliže vám pomůžeme, rád se našim požadavkům podvolíte. Ovšem pokud jste si to rozmyslel," podíval se na hodinky, a vzápětí mě opět oblažil úsměvem od ucha k uchu, „autobus do Tijuany jede za hodinu. Samozřejmě vás tam zavezu. Bohužel vám však nebudeme moci vrátit peníze, protože jsme je z velké části vynaložili na to, abyste mohl být zařazen do programu."

Vždycky když jsme mluvili o penězích, se Martinez rozzářil víc než obvykle. Dělal se mi z toho zle. Ještě chvíli jsem fňukal, jak je

to všechno nespravedlivé, ale nakonec jsem váhavě souhlasil. Nahnutý nad stolem jsem se zarputilým výrazem v obličeji na příslušný řádek napsal *Arthur Kane*. Vděčil jsem Janet mimo jiné i za to, že ji napadlo, abych se naučil napodobit Kanův podpis.

„Výborně, pane doktore, výborně," nadchl se Martinez a vložil formulář do mé složky, aniž se na něj podíval. Potom se spokojeně opřel a chvíli mě sledoval. Věřil jsem, že jsem ho dokonale zmátl. Když uvážím, jak málo byl za celý večer sdílný, zřejmě mě konečně propustí a já se minimálně do rána o Davidovi nic nedozvím. Proti mému očekávání však prohlásil: „A teď bychom si mohli povědět něco o tom, co vás u nás čeká."

19

„Slyšel jste jistě o pracích Pavlova, že?" zeptal se. Kamsi mě vedl po spoře osvětlené chodbě. Šel tak rychle, až za ním vlál rozepnutý bílý plášť. Takovou otázku jsem nečekal.

„Samozřejmě."

„A vzpomínáte si na jeho slavné pokusy? Psi začali vylučovat sliny už při pouhém sluchovém podnětu. Potravu vůbec neviděli! Pavlov tak poprvé dokázal, že vznik nových fyziologických reflexů u zvířat může být vázán na druhotný podnět."

Měl jsem chuť říct mu, aby mě přestal poučovat, ale raději jsem byl zticha a pospíšil si, abych se svým průvodcem udržel krok. Nevysvětlil mi sice, kam jdeme, ale zdálo se mi, že se vracíme zkratkou. Ale s jistotou jsem to tvrdit nemohl, protože všechny chodby se podobaly jedna druhé.

„Předpokládám, že jste ve škole získal alespoň základní poznatky o pracích Skinnera."

Skinner je otcem moderně pojatého behaviorismu. V padesátých a šedesátých letech vyvinul teorii podmíněného chování u zvířat. K pokusům používal laboratorní zvířata, hlavně krysy, která měla za úkol najít v bludišti potravu. Jeho práce patří k povinné četbě už v nejnižších ročnících medicíny.

„Ano," přisvědčil jsem a nakrátko se myšlenkami octl daleko v minulosti.

„A znáte i jeho práci z šedesátých let? Týká se zpětné vazby," pokračoval Martinez.

„Ano," odsekl jsem. Rozčilovalo mě, že se pořád nedostal k jádru věci. „Skinnerovy krysy mohly být opakovanou aplikací elektrických šoků naučeny nevykonávat určitý druh základního chování, např. odmítaly přijímat potravu," odpověděl jsem snaživě. Přál jsem si, aby Martinezovi konečně došlo, že není nutné opakovat základní věci. Medik musí během studia shromáždit a utřídit si kolosální kvanta poznatků, které nebude nikdy potřebovat. Od dokončení školy jsem

se psychologií příliš nezabýval a sám jsem se divil, že mi některé informace zůstaly v hlavě.

Za zavřenými dveřmi resuscitační jednotky byl slyšet hovor. Vešli jsme do vedlejší místnosti. Kromě tmavě zelených závěsů, které zakrývaly protilehlou stěnu, zde nic nebylo, žádný nábytek. Martinez rozsvítil a zavřel dveře.

„Pamatujete si také, že ta práce tehdy vyvolala rozporuplné reakce?" Tak to mě zaujalo. *Je to pokus ovládnout myšlenky*, protestovali odpůrci. *Vynikající možnost, jak upravit chování vyšinutých lidí*, rozplývali se naopak nadšením zastánci. Znamý britský režisér dokonce toto téma zpracoval v populárním filmu. Prorokoval, že brzy nastane doba, kdy zmíněná teorie najde využití v léčbě asociálních živlů. Nakonec se ale ukázalo, že pomocí této metody není možné dosáhnout trvalejších změn v lidském chování, a celá sláva pohasla.

„Samozřejmě," odpověděl jsem. „Odborné časopisy byly tehdy plné debat o etické stránce věci."

„A víte o prvních zkouškách na lidech, při nichž se zásady zpětné vazby uplatnily? Zkoumalo se, zda je takto možné vyléčit alkoholiky."

Zatajil se mi dech. Připomněl jsem si jedno ospalé podzimní odpoledne na fakultě. „Panebože," vyhrkl jsem bezděčně. Rázem mi došlo, co mohou mít psychiatr, anesteziolog, alkoholik a protialkoholní léčebna společného. Tým anglických a kanadských vědců tehdy navštěvoval významné lékařské fakulty ve Spojených státech a snažil se získat dobrovolníky k účasti na mezinárodním projektu. Jeho cílem měl být výzkum extrémních forem odvykací terapie v léčbě alkoholismu. *Ze všech hnacích mechanismů v člověku je nejsilnější touha dýchat*, tvrdil jejich hlavní mluvčí. *Když budeme tento reflex dostatečně často blokovat a současně budeme objektu podávat jeho oblíbený nápoj, velmi brzy se pouhý pohled na alkohol, jeho vůně nebo chuť stane druhotným podnětem, který vyvolá v objektu extrémní pocit hrůzy z udušení. Zkrátka strach a bolest potlačí chuť na alkohol, a v důsledku toho přestane objekt pít*. Přes slibné prognózy se do projektu nezapojila ani jedna americká

nemocnice. Později jsme se dozvěděli, že podle kanadských výzkumů tato nadějná metoda nepředčila svou účinností dříve používané postupy. Anglickému týmu se sice podařilo snížit návštěvnost místní hospody o sedmdesát procent, při podrobnější analýze dobrovolníků se však zjistilo, že mezi nimi nebyli prakticky žádní alkoholici. O rok později jsme se dozvěděli, že od podobných pokusů se už všude ustoupilo. Pro mě to znamenalo jediné - další informace, kterou si nemusím zatěžovat mozek. Martinez si stoupl před zelené závěsy, založil si ruce a zvedl obočí.

„Z vaší reakce jsem pochopil, že jste o té věci něco slyšel. Abych pravdu řekl, překvapuje mě to, protože to byla celkem okrajová záležitost.“

Kdyby sis musel vymyslet nějakou historku, poradila mi Janet, vyprávěj něco, co se ti skutečně stalo.

A tak jsem vyprávěl o tom, jak budoucí ambiciózní urolog Arthur Kane seděl jedno ospalé podzimní odpoledne před třiceti lety na semináři a byl tak unavený, že sotva dával pozor. Když jsem skončil, pohroužil se Martinez do závěsů, za nimiž bylo patrně zrcadlové sklo, pohodlně se opřel, ledabyle přehodil nohu přes nohu, usmál se a řekl: „Víte, proč ty pokusy byly tak neúspěšné?“

Panebože, ten jeho úsměv se už nedá vydržet, pomyslel jsem si.

„To nevím,“ odpověděl jsem poslušně.

„Hledejte odpověď v poruchách způsobených PTS,“ pobídl mě.

„Prosím?“

Myslel jsem, že špatně slyším. Zkratka PTS znamená posttraumatický stres. S tímto stavem se až příliš často setkáváme u vojáků, kteří působili v Iráku, v Somálsku nebo na Balkáně.

„Co má PTS společného s alkoholismem?“ Nechápal jsem, kam míří.

Martinez se nadechl, nadmul se jako operní pěvec, když se chystá zapět árii, a spustil: „Stejně jako při každé léčbě má i zde klíčovou důležitost dávkování - množství účinné látky, interval a celková délka léčby. Všechny tyto parametry byly jak v anglické, tak v kanadské studii zcela nevyhovující a dobové mravní zásady bohužel neumožňovaly vědcům provést nezbytné modifikace. V současné

době je naštěstí všechno jinak. Heslo dnešní lékařské péče je *účinně, rychle, levně*. Díky změně v myšlení mohou dnes výzkumníci dělat dříve naprosto nepřijatelné věci." Mluvil tak vzrušeně, že se chvílemi musel odmlčet a nadechnout se. „A tady se právě může uplatnit posttraumatický stres." Martinez se vyprostil ze závěsů a začal přecházet po místnosti. Oči mu plály nadšením. „Podrobněji jsem se s tímto syndromem obeznámil, když jsem pracoval ve věznici. Vždycky mě fascinovalo, jak se chovají vězni po zvláště důrazném výslechu. Opakovaně ten zážitek prožívali, pořád dokola. Nevzpomínali na něj, ale znovu se do té situace vžívali. Jako by samotná vzpomínka na traumatizující událost vyřadila z činnosti tu část mozku, která rozlišuje mezi vzpomínkou a skutečností..." Sakra! On mluví o mučení!

„...také jsem si všiml, že k navození tohoto stavu stačí nějaký zvuk, pach nebo cokoli, co by připomínalo vlastní výslech. Podobně fungoval u Pavlovových psů druhotný podnět. Jistě už vidíte logickou spojitost. Negativní inhibice v extrémní podobě není nic jiného než specifický druh posttraumatického stresu - v našem případě jde o vzpomínku na nemožnost dýchat vyvolanou zrakovým, čichovým nebo chuťovým vjemem alkoholu."

Pocítil jsem silný odpor. Ale bylo třeba se dozvědět víc. Přemohl jsem znechucení a s předstíranou zdvořilostí se zeptal: „A jak jste tedy původní metodu ze šedesátých let upravili?"

Místo odpovědi ztlumil světlo a s okázalým gestem mága, který se právě chystá předvést své vrcholné číslo, odhrnul závěs. V ostrém světle malého resuscitačního sálu jsem to uviděl. Na lehátku seděl vychrtlý, k smrti vydešený muž středního věku. Jeho hubené nohy se téměř dotýkaly země a vyzáblé paže vyčuhující z bílých krátkých rukávů nemocniční košile se podobaly křehkým ručkám panenky. Mikrofony byly vypnuté, ale z výrazu obličeje se dalo poznat, že ten nebožák o něco úpěnlivě žádá sestru. Ta se mu právě chystala zavést kanylu.

„Dobu, kdy pacient nemůže dýchat, jsem prodloužil o padesát procent, tedy na osmdesát sekund; procedura se opakuje vždy po několika hodinách a léčba teď trvá pět dní," vysvětloval Martinez

věčně, jako by mi líčil, že si nechal vylepšit auto. „Léčba tohoto muže a těch, které jste viděl v jídelně, končí zítra ráno, zrovna když vy se léčit začnete. V poledne pojedou domů.“

Udělal se mi zle. „Já začínám zítra ráno?“

Hubené končetiny se začaly zmítat. K lůžku přistoupila další sestra se zřízencem a spoutali pacientovi ruce. První sestra mezitím zavedla do vypouklé žíly pod loktem jehlu.

„Samozřejmě. A v neděli se vrátíte domů, do New Yorku a do nového života. Řekl jsem vám už, jak vysoká je úspěšnost naší léčby? Za dva roky - tedy za dobu, co běží náš program - jsme definitivně vyléčili osmdesát procent pacientů. A díky Bramě máme každý týden šest nových klientů, to je šest set lidí celkem. Myslím, že budeme potřebovat další čtyři stovky, než budou naše výsledky dostatečně průkazné. Tak budeme také mít v ruce zbraň proti eventuálním výpadům moralistů, které by se mohly ve vaší zemi objevit...“

Přestal jsem ho poslouchat a napjatě pozoroval zápas postavičky za sklem. Zoufale jsem myslel na to, že ta muka nechci podstoupit a že se chci dostat pryč. Nic jiného mě nenapadalo.

„...víte, že na léčbu nemocí souvisejících s alkoholismem - jako jsou mnohočetná zranění, krvácení do trávicího traktu a selhání jater - se každý rok ve Spojených státech vynakládá sto miliard dolarů. Někteří odborníci tvrdí, že je to ještě víc. Naše metoda umožní tyto výdaje snížit o osmdesát procent. Představte si každoroční úsporu osmdesát miliard dolarů! A o tolik se zvýší zisk pojišťoven!“

Muž v chirurgické roušce přistoupil ke stolku a začal kontrolovat lékařské nástroje. Toho, co se dělo vedle něj, si vůbec nevšímal. Martinez mně bez ustání chrlil do ucha statistické údaje.

„...jako první se z výhod bude samozřejmě těšit Brama, protože nám poskytla počáteční kapitál. Ale jakmile i ostatní pojišťovny pochopí finanční dopad našeho projektu, jakmile uvidí, jak je naše léčba ve srovnání s běžnými postupy levná a účinná - jen pro ilustraci: naše metoda je účinnější než nové anticravingové léky...“

Mluvil skoro bez dechu. Znovu jsem se na něj podíval. Byl celý rudý. Občas se podíval přes sklo a dál se rozplýval nad zářnou

budoucností svého projektu.

„...další a další pojišťovny budou mít zájem o naši metodu. Léčbu budeme zprostředkovávat v podobných zařízeních, jako je toto. V plánu už je výstavba nových klinik - na naší straně hranice, pochopitelně. Mexické normy jsou totiž ohledně nových léčebných postupů mnohem progresivnější než americké...”

Nevěděl jsem, jestli mě ten člověk fascinuje nebo odpuzuje. Byl tak omámen pýchou, tak stržen vidinou úspěchu vybudovaného na rádobě vědeckých základech, že jsem pochyboval, zda si vůbec je vědom toho, čím se stal - zrudou v bílém plášti. Znovu jsem se podíval do resuscitačního sálu. Ubožák na lůžku právě vymrštil hubenou nohu a jednoho ze svých trýznitelů slabě kopl. Bělma mu lezla z důlků, jak se zoufale snažil odtáhnout hlavu od žlutavé tekutiny, kterou mu chtěl zřízenec nalít do úst.

„...jsme si jisti, že použití nátlaku je v tomto případě zcela na místě, protože pacient se s největší pravděpodobností úplně vyléčí, a nemusí se tedy obávat dvacetiprocentního rizika náhlého úmrtí. Pacienti, kteří se vzpírají, musí být připoutáni a k proceduře donuceni...”

Tak to by stačilo, řekl jsem si politý ledovým potem. Z ničeho nic mě něco napadlo. V celé věci se přece musí angažovat spousta lidí - včetně lékařů, které Martinez svými argumenty přesvědčil! A od chvíle, kdy se zoufalí pacienti odhodlají k léčbě v Mexiku a podepíší tu sprostou smlouvu, jsou plně odkázáni na tohohle psychiatra a jemu podobné. A všechno je to zřejmě legální! To je ze všeho nejhorší!

„...skutečnost, že využíváme služeb amerických anesteziologů, dodá naší práci patřičnou váhu. Otevírají se nám i jiné možnosti. Uvažujeme o tom, že na základě tohoto výzkumu vyvineme metodu zaměřenou na léčbu drogově závislých...”

Anesteziolog vzal velkou injekci s čirou tekutinou a vstříkl ji do kanyly. Lidé, kteří pacienta drželi, ustoupili. Nechápatě se na ně podíval, oči doširoka otevřené, ústa zmrtvělá překvapením, jako by stále nemohl uvěřit tomu, co s ním udělali. Náhle začal lapat po dechu, hrudník se mu namáhavě zdvíhal, končetiny se chvěly a o

několik sekund později se jeho tělo bezvládně zhroutilo na lůžko. Vypadal jako mrtvola: ochablá ústa, oči upřené před sebe a končetiny bez hnutí svěšené k zemi.

Přestože jsem vynakládal maximální možnou míru energie na to, abych stál, díval se na to a neprozradil se, všechno ve mně křičelo: *jdi tam! Zachraň ho!* Také jsem se trýznil úvahami o tom, jak se odtud dostanu. Ale když zatím nikdo neutekl, jak bych to mohl dokázat já?

„...když uvážíme, kolik lidí na tuto nemoc umírá, je jednoprocentní úmrtnost při této proceduře zcela zanedbatelnou cifrou. Takové riziko - ne-li větší - představuje každá komplikovaná, a tedy život ohrožující operace, ať už je to endarterektomie u pacientů postižených mozkovou příhodou, nebo zvlášť závažné případy srdečních transplantací. Až si lidé ve vaší zemi uvědomí možné nebezpečí, budou se už těšit z fantastického úspěchu naší metody a náhodné úmrtí, ke kterému občas může dojít, pro ně bude více než přijatelným rizikem...”

„Moment," přerušil jsem ho, když mi konečně došlo, co říká. „Jednoprocentní úmrtnost?" Pohled na trpícího člověka mě tak šokoval, že jsem význam Martinezových slov hned nepochopil.

„Ano," nadmul se pýchou. „Že je to báječné? Když uvážíte, že syndrom náhlého úmrtí postihne dvacet procent všech alkoholiků, jedná se o snížení relativního rizika o devadesát pět procent.”

„Doktore Martinezi," ozval se za námi přísný hlas. Otočil jsem se a spatřil podsaditého muže středního věku. Vešel bez zaklepání. V mdlém světle, které do místnosti dopadalo z resuscitačního sálu, jsem si všiml, že má snědou pleť a je stejně dobře oblečený jako psychiatr. Když přišel blíž, uviděl jsem řetízek s logem Mercedesu, což mě přivedlo na myšlenku, že mám co do činění s majitelem zeleného vozu, který parkuje na místě vyhrazeném pro generálního ředitele. Neměl jsem představu, co zaslechl, ale podle zarytého výrazu v obličeji jsem usoudil, že není v dobrém rozmaru.

Rozzuřeně zahltl Martineze přívalem nesrozumitelných španělských slov a potom se obrátil na mě: „Jmenuji se Vásquez a jsem generálním ředitelem tohoto ústavu." Nemluvil anglicky ani zdaleka

tak dobře jako Martinez, přesto však nesrovnatelně lépe než já španělsky. „Měl byste se vrátit na pokoj a odpočinout si," pobídl mě a ukázal na sklo. „Jak vidíte, zítra vás čeká náročný den."

Ještě jednou jsem se podíval na muže za sklem. Stál nad ním anesteziolog, držel dýchací přístroj a chystal se resuscitovat. Při představě muk, jakými ten chudák s mrtvolnými očima musel projít, jsem se otrásl.

„Teď nás prosím omluvte, potřebujeme si s doktorem Martinezem promluvit o samotě," ukončil Vásquez hovor a levou paží mi pokynul ke dveřím. Martinez se na mě podíval a rozpačitě pokrčil rameny. „Pan Vásquez má pravdu. Potřebujete si odpočinout."

Jako u nás, napadlo mě. I tady jsou ředitelé důležitější než lékaři.

„Kuchyňka je v jídelně. Můžete si tam udělat kávu, čaj a najdete tam i něco malého k snědku," dodal ještě psychiatr. „Ale začínáte zítra ráno, takže po půlnoci už nesmíte nic jíst ani pít."

Byl to rutinní postup u pacientů, kteří se mají podrobit narkóze. Žaludek musí být prázdný, aby nedošlo k vdechnutí zvratků. Tu větu jsem opakoval snad tisíckrát, ale nikdy by mě nenapadlo, že ji budu za tak hrůzných okolností muset sám vyslechnout. Přes Martinezovo rameno jsem se naposledy podíval, co se děje vedle. Anesteziolog začal konečně svou oběť oživovat. Rozloučil jsem se a přál si, aby nepoznali, že se bojím. Když jsem procházel kolem Vásqueze, zaujala mě nenápadná vypouklina pod sakem, kterou se lišil od našich ředitelů. Vásquez měl u sebe zbraň.

Sotva se za mnou zavřely dveře, začal se Vásquez s Martinezem hádat. „*Baines...teléfono...paciente...privado...se prohíbe*" Slova, která jsem zachytil, mi přišla natolik zajímavá, že jsem zpomalil krok. Nejdříve mluvili tlumeně, ale potom Vásquez vykřikl: *Cinco mil. Dos mil*, zaječel Martinez. Následovala ostrá výměna názorů, z níž jsem neměl naději rozumět ani slovo. Zdálo se mi, že Vásquez je teď těsně za dveřmi. Dostal jsem strach, že se chystá k odchodu, a rychle jsem se schoval za nejbližším rohem. Modlil jsem se, aby Vásquezova výhrůžka, že zavolá Bainesovi kvůli „zakázanému soukromému pacientovi", byla jen součástí strategie vedoucí k získání většího dílu z Martinezova tajného příjmu. Slyšel jsem, jak

vyšli na chodbu. Stále se ještě hádali. *Silencio*, zasyčel najednou Vásquez. Bylo slyšet, jak jeden z nich jde k hlavnímu vchodu. Opatrně jsem vykoukl. Zasmušilý Martinez vešel do resuscitačního sálu a zavřel za sebou dveře. Vásquez pokračoval v chůzi, ale o chvíli později jeho kroky utichly a potemnělou chodbou ke mně dolehly vzdálené hlasy. Mluvil s ostrahou. Pak se ozvalo drnění a vzápětí proťalo ticho bouchnutí velkých železných dveří.

Nejdříve jsem se uchýlil do svého pokoje a snažil se strávit všechno, co jsem viděl a slyšel. Vydržel jsem tam stěží několik minut. Vyšel jsem na chodbu. Potřeboval jsem větší prostor, abych mohl uvažovat a přecházet z místa na místo. Pronásledován trýznivými myšlenkami jsem se potloukal chodbami a díval se, jestli náhodou nenarazím na nějaký východ. Náhle jsem se ocitl v nedostavěné části budovy. Všude mě obklopovaly tytéž bílé zdi a chodil jsem po těžce kostkované podlaze. Bylo mi, jako bych zabloudil na obrovské šachovnici.

David Pearson je po smrti. Stejně jako pět dalších pacientů. Martinez se přiznal, že je zabil, když prozradil strašné tajemství této léčebny. Tím je jednoprocenní úmrtnost. Ze šesti stovek pacientů. A právě tohle chtěl Baines, a před ním Saswald s Forbesem, za každou cenu utajit. A dál získávat nic netušící lidi do svého projektu jedna ku stu. Tohle ale nejsou chytře provedené byrokratické vraždy. Ty jejich bezohledně formulované smlouvy je nezachrání. A nepomůže jim ani skutečnost, že si zařídili živnost v jakési pustině, kde neplatí žádné zákony. Budou prostě obviněni z vraždy šesti lidí. A já jim jejich vinu dokážu! Pokud mě ještě předtím nezabijí. S úspěchem se dá pochybovat o tom, že lidé mající na svědomí šest vražd nespáchají i sedmou, když jim půjde o krk.

Jako Skinnerova krysa jsem bloudil zšeřelými chodbami a marně pátral po východu. Budova sice nebyla dostavěna, přesto byly dveře i okna zamčeny a navíc napojeny na poplašné zařízení. A i kdybych rozbil sklo a prolezl ven, množství bezpečnostních kamer na ozářených venkovních prostorách dávalo tušit, že velkou šanci na útěk bych rozhodně neměl. Zpomalil jsem, abych se trochu uklidnil a ovládl náhlou touhu vrhnout se na prosklené dveře. Kromě toho

autobus do Tijuany, o kterém se zmiňoval Martinez, je už dávno pryč, napadlo mě. Došel jsem na konec chodby a zastavil se před dalšími zabezpečenými okny. Crčely po nich proudy vody, takže krajina venku splývala ve světlé a tmavé pramínky deště. Jak jsem tam tak stál, pořád mi běželo hlavou, že teď vím přesně to, co jsem potřeboval. Víím dost na to, abych mohl přivést ke krachu Baines, Bramu, a konec konců i Jackův šílený plán. Teď zkrátka nezbyvá než setrvat v roli Arthura Kana a přežít následujících čtyřicet osm hodin. Přesně v tu dobu začne Janet jednat, uklidňoval jsem se, vyhledá Rileyho a řekne mu, že jsem v kaši. Venku kvílel víchř, blesky křižovaly černé nebe a mohutný hrom byl nejenom slyšet, ale i cítit. Když zaduněl, zachvěla se podlaha. La Rumorosa dnes opravdu svému jménu dostála.

Chtěl jsem se vydat na zpáteční cestu, ale jednotný ráz celé budovy - černobílé kostky, bílé zdi a mdlé světlo - mátl můj orientační smysl. Opakovaně jsem narážel na slepé uličky s celami podobnými té mé. Tato náhodná cesta mi alespoň ukázala, v jakém měřítku chtějí Baines s Martinezem „lécit“ své oběti, až bude jejich zařízení plně funkční. Ale jak ututlají jedno procento z tak velkého počtu? Nemůžou přece tvrdit, že ti všichni utekli. Potom jsem si vzpomněl, co zdůrazňoval Martinez těsně předtím, než přišel Vásquez. Jak to bylo? *Až si lidé ve vaší zemi uvědomí riziko, výhody naší metody mnohonásobně převáží nebezpečí náhodného úmrtí...*

„Jistě,“ řekl jsem polohlasně mezi burácením hromů, abych prorazil tísnivé ticho v mé bezprostřední blízkosti. Nebudou muset nic skrývat. Pravděpodobně chtějí přiznat jen ta první úmrtí, aby mohli tvrdit, jak je jejich léčba bezpečná a zároveň účinná. To jim pomůže zajistit její uznání. Až bude o léčbu větší zájem a až se jejich metoda rozšíří, budou trvat na tom, že během výzkumu se žádný problém neobjevil. A vzhledem k tomu, že v praxi se u všech nových postupů vyskytnou vedlejší účinky, které klinické zkoušky nepotvrdily, tato lež zřejmě Martinezovi a Bainesovi projde. Martinez se nemýlil, když tvrdil, že o program bude mít zájem nejen Brama, ale prakticky všechny pojišťovny. Určitě se taky nemýlil v tom, že osmdesátiprocentní úspory budou velkým lákadlem a

odvykací terapie by se brzy mohla stát nejvíce uplatňovanou metodou v léčbě alkoholismu, navzdory následným hlasům odpůrců a jednoprocentní úmrtnosti. Za dalším rohem jsem natrefil na nepřívětivě vyhlížejícího hlídače na obchůzce. „*Qué hace usted aquí?*“ spustil na mě. „Nemůžu najít svůj pokoj,“ odpověděl jsem, aniž jsem tušil, na co se ptal.

„Ach!“ usmál se a zavedl mě do jídelny. Přesto jsem mu poděkoval a řekl si, že čaj a malá svačina by mi mohly prospět. Pořád jsem neměl hlad, ale cítil jsem, že žaludek mele naprázdno čistou kyselinu. Raději si srovnám myšlenky tady, napadlo mě, než v té ponuré kobce, z níž jsem před hodinou odešel. V jídelně byli jen tři muži. Každý seděl sám a ani jeden nevypadal, že by mě chtěl nějak obtěžovat. Všichni měli vpadlé oči, jaké jsem vídal na fotografiích vojáků, kteří se právě vrátili z bitvy. Když jsem si uvědomil, že zítra budu vypadat taky tak, pomyšlení na jídlo mě přešlo.

Na stole stály konvice s kávou a horkou vodou. Vedle byl bochník domácího chleba, sklenice se zavařeninou a topinkovač. Z poličky jsem si vzal sáček čaje a vložil ho do šálku. Tato obyčejná mechanická činnost mě trochu uklidnila.

Cukr byl v cukřenkách na stolech, ale nikde jsem neviděl sušenou smetanu ani mléko. „Prosím vás,“ obrátil jsem se na zamlklého muže na lavici. „Kde je mléko?“

Pomalů se ke mně otočil. Obličej měl protkaný červenými a modrými žilkami. Vypadal na šedesát, ale štíhlá postava napovídala, že je mu mnohem méně. „Podívejte se do lednice,“ odpověděl nevrle, ukázal ke kuchyni a dál věnoval pozornost prázdnému hrnku.

Vzal jsem si, co jsem potřeboval, připravil si topinku a sedl si na místo v rohu. Ustrkl jsem první doušek sladkého nápoje a čekal, až se mi útroby rozlije příjemné teplo. Vtom muž, s nímž jsem před chvílí mluvil, mohutně vzlykl. Jeho nářek projel tichem rozlehlé místnosti jako výstřel a ruka s šálkem se mi zarazila u úst. Začal se třást po celém těle a jakoby v záchvatu kašle vydal několik chraplavých zvuků. Pak se strašným nářkem zabořil hlavu do dlaní a něco nesrozumitelně drmolil.

Zbývající dva muži ho zřejmě znali, ale nikdo z nich k němu

nešel. Svému kolegovi nevěnovali sebemenší pozornost. Nečekaná pasivita mě vyvedla z míry. Mám vstát a utišit ho, nebo ho nechat být? Nejistě jsem se na něj díval. Znenadání si ovinul paže kolem hrudníku, začal se kývat a mluvit. Po zdevastovaném obličejí se mu řinuly slzy. Nejdřív jsem si myslel, že se modlí; jeho slova ale byla čím dál hlasitější a zřetelnější. Pořád dokola, jako nějaké zaříkadlo, opakoval: „Je to jako smrt... Je to jako smrt... Je to jako smrt...”

20

Pět kroků a otočka, pět kroků a otočka a znovu - krátil jsem si čas přecházením po pokoji. Během večera a počátkem noci cela vychladla a začínala mi být zima. Na náladě mi nepřidala ani bouře zuřící venku. Ve třetím poschodí se dunění hromů rozléhalo velmi dobře. Měl jsem pocit, že mi někdo buší do hlavy. Aby toho nebylo málo, čaj a spousta topinek, které jsem spolykal, neměly očekávaný účinek a místo toho mi ležely v žaludku jako kámen. Plačícího muže v jídelně se mi nakonec podařilo uklidnit. Pak se k nám přišourali i zbývající dva pacienti a všichni tři se dali do líčení zážitků z léčby. Zdálo se, že možnost někomu se svěřit jim přináší úlevu. Součástí terapie PTS je i rozebírání vlastní traumatizující zkušenosti, a proto jsem jen tiše naslouchal. Potmě jsem ležel ve svém pokoji - světla zhasla o půlnoci, přesně v okamžiku, kdy se automaticky zamkly dveře mé cely - a hloubal nad tím, co jsem slyšel. Čím dál víc na mě padala ochromující sklíčenost. Představoval jsem si, jak tam leží David. Nemůže se hýbat, upřeně civí před sebe, a nakonec celý zmodrá. Najednou jsem uviděl sebe. *Jenom jeden ze sta*, snažil jsem se rozptýlit vidinu nadcházejícího utrpení. Potom jsem si vybavil scénu, která se mě sice přímo netýkala, ale přesto z ní čišela stejná hrůza. Před očima mi probíhaly výjevy z místa činu. Viděl jsem Allena, jak jedním řezem rozpáral Saswalda a potom Forbese. Avšak v divoké změti znepokojujících obrazů zčistajasna vyvstala prostá otázka: Jak se Allen dozvěděl, co se stalo s jeho otcem? Přinutil jsem se sednout si. V zavazadle jsem našel malé přenosné rádio, nasadil jsem si sluchátka, naladil stanici se starými písničkami a zesílil zvuk. Marně jsem doufal, že mě to uklidní. Vrtalo mi hlavou, jak mohl mladý Pearson odhalit, co se tady děje. Pominul jsem nepravděpodobné scénáře, jako že by mu někdo odsud předával informace, a nepřišel jsem na nic. Ale stejně tak absurdní byla představa, že by Saswalda a Forbese zabil někdo jiný a že by tím, co napsal vedle Saswaldova mrtvého těla, chtěl vrhnout podezření na

Davida nebo na Allena.

„Krucinál!“ Myslel jsem si, že tím pokřikem přehluším hromobití i řev rádia a uklidním se, ale nebyl jsem úspěšný v jednom ani v druhém. Co když se Janet v Jackovi nemýlila? Třeba mi lhal. Třeba se z něho opravdu stal vrah.

Dal jsem rádio na maximum a nechal do sebe bušit melodie Otise Reddinga.

„...k bombovému útoku došlo ve dvě hodiny ráno. Byly způsobeny rozsáhlé škody na budově hlavního sídla společnosti v San Franciscu. Brama má již dlouhou dobu problémy s iniciativami zabývajícími se právy pacientů. Jejich představitelé nedávno opakovaně protestovali proti neochotě pojišťovny proplácet neodkladná ošetření. Odpůrci současných praktik tvrdí, že pojišťovna odrazuje pacienty od návštěvy lékaře, což často vede k tragickým důsledkům...”

Leknutím jsem procitl. Obklopovala mě neproniknutelná tma a někdo mi řval přímo do ucha. Pak jsem si uvědomil, že mám nasazené sluchátko.

„...další útoky máme hlášeny ze soukromých sídel jednotlivých generálních ředitelů. Došlo k nim současně přinejmenším ve dvaceti státech a byly naplánovány tak, aby se časově shodovaly s výbuchem v San Franciscu. Všechno nasvědčuje tomu, že máme co dělat s dokonale organizovanou teroristickou operací, která svým rozsahem nemá v naší zemi obdoby. A stále přicházejí zprávy o nových útocích v jiných městech...”

Vmžiku jsem byl vzhůru.

„...ve všech případech byly domy obsazeny členy skupiny, která se nazývá, jak nám bylo řečeno, Liga na ochranu pacientů. Naše informace jsou velmi útržkovité, ale - pokud je nám známo - ředitelé jsou drženi jako rukojmí, zatímco jejich rodiny byly propuštěny. Dosud sice nebyl nikdo vystaven přímým výhrůžkám, situace však zůstává napjatá. Útočníci totiž vždy vydali písemné prohlášení, v němž konstatují, že jsou připraveni zemřít, a popisují, jak pojišťovna připravila o život jejich blízké. Do rukou se nám postupně dostávají kopie těchto prohlášení a z toho, co jsem měl možnost přečíst, to

vypadá, že Brama bude muset čelit velmi odhodlané a velmi rozzlobené skupině Američanů..."

Po celý zbytek noci jsem už nezamhouřil oka a poslouchal jsem mimořádné vstupy i zprávy o půl.

„...před výbuchem někdo upozornil policii. Úřady měly čas budovu vyklidit, a předejít tak případným zraněním nebo obětím na životech. Policie má podezření, že bombu do auta odstaveného v podzemním parkovišti uložil včera večer jeden ze zaměstnanců..."

„...skutečnost, že se teroristé rozhodli zaútočit na domovy generálních ředitelů, se zřejmě dá vysvětlit zvýšenými bezpečnostními opatřeními v budovách Bramy. K nim se společnost uchýlila po nedávných výhrůžkách..."

„...podrobný seznam požadavků zaslali elektronickou poštou do redakcí významných deníků a televizních a rozhlasových společností. V krátkosti lze říct, že požadují, aby Brama svůj postup vůči pacientům změnila a odškodnila pozůstalé po lidech, které „zabila“. V opačném případě vyhrožují dalšími útoky jak na budovy společnosti, tak na zaměstnance, kteří podle nich nesou za tuto situaci zodpovědnost..."

Jakmile vyšla najevo totožnost útočníků, začaly být reportáže doplňovány o výpovědi přátel, příbuzných, sousedů, a zprávy tak neúprosně nabývaly na přesvědčivosti.

„...po smrti manželky se úplně zhroutil. Dokonce se pokusil o sebevraždu..."

„...ze smrti syna se nikdy nevzpamatoval..."

„...jsou nábožensky založení, nikdy by neporušili žádný zákon, ale když ztratili dceru..."

Potom promluvil William Baines. Reportérka ho zastihla na letišti v Buffalu.

„...v čele těchto fanatiků je doktor Jack MacGregor. Naše společnost s ním má problémy už dlouho. V současné době po něm například pátrá policie kvůli krádežím lékařských dokumentů z našich kanceláří. Minulý týden měl snad ještě rozšířit seznam svých zločinů o únos bývalého kolegy z Buffala. Jak vidíte, jedná se o psychicky narušené individuum ..."

„Ale lidé, kteří zajali generální ředitele vaší společnosti, mají pověst spořádaných občanů. Pokud se prokáže to, co tvrdí, budete čelit velmi vážnému obvinění..."

„A reportéři jako vy šilence typu MacGregora jenom podporují," vyštěkl Baines. „Dovolte mi, abych vám sdělil několik faktů. Tak především jsme nikdy nikomu neupřeli možnost navštívit lékaře. Jen on může posoudit, jaká léčba je pro daného pacienta vhodná. Za druhé, Brama zřizuje pobočky v různých částech Spojených států a všude zajišťuje občanům ty nejkvalitnější služby. Ovšem aby si vysokou úroveň péče o pacienty mohla uchovat, musí omezovat množství neopodstatněných návštěv lékařů. Tato opatření vedou až k jednorozsáhlým úsporám. Může se to zdát málo, ale právě toto jedno procento nám umožňuje poskytovat lidem se skutečnými problémy vysoce kvalifikovanou péči. Na tom přece není nic špatného. Sama byste se jistě nezaregistrovala u pojišťovny, která se o své finance stará tak špatně, že vám nebude moct zaplatit léčbu, až ji budete potřebovat. A na místě generálního ředitele bych měl pocit, že neplním svou občanskou povinnost, kdybych něco podobného dopustil."

„Co z toho tedy podle vás vyplývá?"

„Z toho vyplývá, že Jack MacGregor manipuluje nešťastnými lidmi. Tito žalem zaslepení jedinci nejsou schopni rozumně uvažovat a nechávají se vláčet jakýmsi šilencem. Proto je vyzývám, aby se vzpamatovali, dříve než dojde ke zranění, nebo dokonce k smrti."

„Ale co ta jejich obvinění a požadavky na odškodnění pozůstalých?"

„Brama úzkostlivě dbá na dodržování zákona. Jestliže si někdo myslí opak, necht' postupuje soudní cestou. Na řešení sporů prostřednictvím násilných akcí samozřejmě nepřistoupíme. Ted' mě laskavě omluvte, cestuji do San Francisca a čeká na mě letadlo."

„Ale u soudu se to už projednávalo..."

„Nemám co dodat!"

„A nebyli jste obviněni ze spáchání byrokratické vraždy právě proto, že oficiálně - tedy podle soudu - za smrt svých klientů nenesete žádnou zodpovědnost?"

„To je pomluva!“ neovládl se. „Slibuji vám, že s tím, kdo ještě jednou něco podobného zopakuje, se sejdu u soudu!“

„U soudu?“ opáčila udiveně reportérka. Bylo vidět, že i ona se nechává unášet emocemi. „Pouze cituji...“

„Slyšela jste dobře. Tenhle termín se neustále objevuje v médiích s jediným cílem. Má sloužit k systematické likvidaci mě, mé firmy a všech seriózních pojišťoven. Nedovolím, aby to pokračovalo!“

„Jak by vás mohl termín *byrokratická vražda* poškodit?“

„Pojem novinářské objektivity je pro vás zřejmě jen prázdným slovem. Odejděte! Všechno jsem už řekl,“ ječel.

Strhl jsem si sluchátko a zakřičel: „Tos teda neřekl, ty sobecká svině. Počkej, až se do toho obuju já!“ Měl jsem radost, že se tak znemožnil. Jakmile však moje slova v naprosté tmě cely dozněla, znovu jsem klesl na mysli.

Kdyby jediný člen Jackovy skupiny ztratil kontrolu nad svým jednáním a někdo by přišel o život, budou se všichni zodpovídat z vraždy. Navíc by jedna smrt stačila k tomu, aby policie zahájila útok proti všem.

Vstal jsem a znovu začal pochodovat po místnosti. Možná ještě není úplně pozdě. Kdyby byl Baines zatčen kvůli vraždě Davida Pearsona dřív, než dojde ke katastrofě, nebo alespoň obviněn ze spoluúčasti na smrti pěti zbývajících pacientů... Záběry na prezidenta Bramy v poutech, které by se jistě objevily na obrazovkách, by snad mohly přesvědčit alespoň některé útočníky, aby od svých plánů upustili. K tomu je ale nezbytně nutné, abych se odsud co nejdřív dostal!

Mimoděk jsem si uvědomil, že neslyším hřmění. Bouřka už patrně přestala.

Co se týče Jacka, pokračoval jsem v úvahách, tomu už nebude pomoci. I kdyby nějakým zázrakem nepřišel nikdo o život a jeho lidé nakonec všechno odvolali, za to, co má na svědomí, ho čeká doživotí. Chodil jsem sem a tam, vnímal tmou a vlhký chlad krypty a velice dobře si uvědomoval, že by na něco takového nepřistoupil. Volil by sebevraždu.

V sedm hodin ráno se rozsvítila světla a cvaklo automatické otvírání dveří.

„Upozornění pro všechny pacienty," ozvalo se v rozhlase umístěném na stropě. „Připomínáme vám, že před procedurou nesmíte jíst ani pít. Pacienty, kteří odjíždějí v poledne, žádáme, aby si připravili zavazadla..."

Hlavou mi bleskl nápad. Třeba by bylo možné podstrčit někomu papírek s číslem Janetina mobilního telefonu a poprosit ho, aby jí z budky na hlavní silnici zavolal na účet volaného. Stačilo by jen říct, že manžel potřebuje pomoc. Na tom by nemuselo být nic nápadného. Zoufalý a vyděšený Arthur Kane by takto reagovat mohl. Jediné, co by mě mohlo prozradit, bylo předčísí do Buffala místo do New Yorku. Uvědomoval jsem si možná rizika i nejistý výsledek takového počínu, nic jiného mi ale nezbývalo. Rozhodl jsem se, že zprávu předám v jídelně, až bude po zákroku.

Neměl jsem chuť veřejně se odhalovat ve sprchách a raději jsem se umyl mokrým ručníkem u umyvadla. Abych neporušil tradici odsouzených na smrt, oholil jsem se a oblékl si čistou košili.

V 7.45 zaklepal na dveře zřízenec a naznačil mi, že mám jít s ním. Na chodbě nás předešly dvě sestry. „*Buenos días,*" řekly zdvořile mému průvodci. Na mě se mile usmály. Pokud věděly o událostech, které postihly jejich mateřskou společnost na severu, nedaly to znát.

Martinez ovšem také ne. „Dobré ráno, doktore Kane," pozdravil mě ode dveří resuscitačního sálu. „Tak, teď změníme váš život k lepšímu, ano?" Vešel a pokynul mi k lůžku.

U skříňky s léky stála sestra. Byla ke mně otočená zády, ale ve skle jsem viděl, že rozbila lahvičku a její obsah natáhla do velké stříkačky. Potom podala anesteziologovi, kterého jsem si všiml večer, kanylu. Stejně jako včera, stál i teď v hlavě lůžka, vedle stolku s pomůckami a gumovými hadičkami dýchacího přístroje. Vůbec nemluvil, a když jsem si lehl a upřel na něj zrak, ani se na mě nepodíval. Pohledem ledovým jako pot, který mi vyrazil na zádech, sledoval jehlu. Podržel ji hrotem vzhůru a několikrát poklepal na stříkačku, aby unikly vzduchové bublinky. Potom nasadil kryt a

položil ji na stolek. Všechno bylo připraveno.

Martinez začal popisovat, jak budou postupovat. Na kůži v předloktí jsem ucítil chladivé antiseptikum a vpich. Zavedli mi kanylu. Já jsem ale nespouštěl z očí muže, který měl mít v rukou můj osud.

„...třicet sekund po aplikaci succinylcholinu ucítíte křeč a potom dojde k ochrnutí. Přenos neuroelektrických impulzů do příčně pruhovaných svalů se přeruší a dojde k zástavě veškeré svalové činnosti, tedy i dýchání. Právě krajně nepříjemný zážitek z nedostatku kyslíku nakonec určí vaši reakci. Vydržíte to osmdesát sekund. Pak vás začne anesteziolog ventilovat a v podpoře dýchání bude pokračovat, dokud látka nepřestane působit, tedy asi čtyři minuty. Srdce bude pracovat normálně, látka neovlivní funkci svěračů, takže se nepotřísníte ...”

Je to jako smrt - běželo mi hlavou. Přestal jsem si všímat monotónního proudu slov a ze všech sil se snažil nespustit anesteziologa z očí. Když hbitě uchopil laryngoskop, aby se přesvědčil, zda je světlo v pořádku, zahlédl jsem jeho ruce. Prsty v rukavicích zkontroloval sadu gumových hadiček a kontakty dýchacího přístroje. Na přípravném stolku vypadaly jako předkrm. Pár věcí posunul tak, aby na ně lépe dosáhl. V dostatečné blízkosti, aby si je mohl snadno přitáhnout, až bude potřeba, stály přenosné kyslíkové bomby, zelenými trubičkami napojené na černý vak a silnou gumovou masku.

„...do sklenice si nalejete malé množství nápoje. Nejdříve si přičichnete, potom upijete malý doušek a podržíte ...”

Vedle anesteziologa se objevila sestra s ocelovým stojanem na kolečkách. Byla na něm průhledná láhev velká jako objemná zavařeninová sklenice a vakuová pumpička určená k odsávání. Sestra se přesvědčila, že je motor zapojen v zásuvce ve zdi, potom kovovou svorkou uvolnila běžový katetr a připevnila ho k hadičce, která volně visela od uzávěru láhve. Anesteziolog cvakl spínačem a nastavil odpovídající stupeň odsávání zvratků z dýchacích cest. Kývl na sestru; procedura mohla začít.

Když jsem si sedl a viděl, jak psychiatr sahá do kufříku a vy-

tahuje zelenou lahvičku s povědomou žlutou nálepkou, kterou jsem koupil v Tijuane, plochou a tvarovanou tak, aby se vešla do postranní kapsy, polil mě pot.

Někteří jeho pacienti dokonce i v tomto okamžiku obsah lačně polkli, dozvěděl jsem se včera od těch tří v jídelně. Jiní byli naopak tak ochromeni strachem, že vůbec nemohli pít.

Kdybych svou roli nezahrál dobře a někdo by mě prohlédl, mohl bych zemřít.

Anesteziolog vzal injekční stříkačku a sestra potřela intubační kanylu anestetikem. Alespoň můj strach by měl být věrohodný, uklidňoval jsem se. Byl naprosto opravdový a zachvátil mě během vteřiny.

Psychiatr mi podal láhev whisky, vzal jsem si ji, ale ruce se mi tak chvěly, že jsem ji nemohl otevřít. Jakmile se mi to podařilo, sestra mi do pravé ruky vtiskla sklenici, podržela mi ruku a já si nalil půl sklenky jantarově žluté tekutiny.

Charakteristická vůně se smísila s nemocničním zápachem z jejích prstů. Anesteziolog stál po mé levé straně. Otočil jsem se včas a uviděl, jak aplikuje do spojky roztok a chystá si palec, aby mohl měnit rychlost infuze.

„Napijte se a nepolykejte," nařídil Martinez. Nemusel jsem mít strach, že bych nepodal přesvědčivý výkon. Ruce se mi roztřáslы ještě víc, až jsem se bál, že obsah sklenice rozliju. Sestra mi je opět podržela a pomohla mi zvednout sklenici ke rtům. Tekutina se dotkla jazyka, ale její teplo jsem skoro nevnímal. Sledoval jsem spojovací hadičky a doufal, že zahlédnu stříkačku. Celé mé tělo se chvělo. *Je to jako smrt!* Pokusil jsem se polknout, ale hrdlo se mi sevřelo a whisky mi vytekla z úst.

Ne, dál to nejde. Musím s tím přestat! Slyšel jsem, jak začínám sténat.

„Polkněte to!" vyštěkl psychiatr. Náhlá drsnost v jeho hlase mě vyděsila.

„Neeeeee!" křičel jsem. „Nedělejte to!" Snažil jsem se povolit anesteziologův stisk a vysmeknout levou ruku.

Ale bylo příliš pozdě, anesteziolog už uvolnil ventil.

Zděšeně jsem zíral na svou paži. Sestra mi rychle vzala sklenku i láhev, ale pohled na kanylu mě tak šokoval, že jsem si toho ani nevšiml. Anesteziolog se přesunul do hlavy lůžka, připraven na to, co mělo následovat.

Začalo mi mravenčit v lokti a rychle to postupovalo až do ramene. Zachvátila mě panika. „Ne! Ne!“ prosil jsem s očima úpěnlivě upřenýma na psychiatra a potom na sestru. „Přestaňte, prosím vás, přestaňte!“ Chladně na mě pohlédli. Pokusil jsem se vytrhnout kanylu, potom jsem si - v marné snaze zabránit, aby se roztok rozšířil do zbytku těla - zoufale stiskl horní část paže. Když začaly křeče, dal jsem se do pláče. Svaly na pažích, na hrudníku a pak i na nohou sebou párkrát slabě škubly, až ochably úplně. Zůstal jsem bezvládně ležet. Nedýchal jsem, mrtvolně ztuhlý, přesto při plném vědomí.

Ve velkém nerezovém pásu, který lemoval světlo nade mnou, jsem zachytil svůj odraz. Mé oči - otevřené, bez hnutí, zornice rozšířené hrůzou - vypadaly nevidomě a bez života. Ve skutečnosti jsem však všechno viděl velmi dobře. Výraz obličeje těch tří, kteří mi toto udělali, byl mrazivě lhostejný. Skláněli se nade mnou, aby mi změřili pulz, konstatovali vymizení reflexů nebo prostě sledovali výsledek své práce. *Osmdesát sekund*. Zdálo se, že to nebude trvat tak hrozně dlouho. Něco jako zadržet dech. Já jsem ale neměl co zadržovat, protože jsem si dýchání dobře nenačasoval, a o to malé množství vzduchu, které mi zbylo, když succinylcholin paralyzoval dýchací svaly, jsem přišel, jakmile se mi sevřely plíce. Nesnesitelný tlak na prsou se stupňoval. Moje mysl se sice paralýze vzepjala, svaly však zůstávaly nehybné. Cítil jsem se jako zaživa pohřbený, uvězněný ve vlastním těle.

„Deset sekund,“ řekl anesteziolog suše.

Nedalo se to vydržet. Dusit se a přitom být tak nesnesitelně při vědomí. Kýžený únik do bezvědomí nepřicházel, ještě ne. Nemohl jsem ani zavřít oči, a utéct tak před krutě zkoumavými pohledy přihlížejících. Kromě toho byly mé smysly nemilosrdně přecitlivělé. Musel jsem poslouchat dech těch tří a snášet přitom strašnou bolest, která mi jako tuhnoucí beton svírala hrudník.

Prožíval jsem sice nepředstavitelná muka, ale vše se zatím

shodovalo s tím, co vyprávěli ostatní. Ovšem to, co přišlo vzápětí, bylo jiné. Ucítíl jsem pálivou bolest v krku. Byly to zvratky, které se valily ze žaludku do jícnu a potom - bez jakéhokoliv odporu - do průdušnice. *Proboha!* napadlo mě v hrůze. Topinky a čaj! Za normálních okolností by touto dobou už měly být stráveny. Pro můj žaludek - podrážděný množstvím adrenalinu, který jsem celou noc vylučoval - to však byl zjevně příliš náročný úkol.

„Třicet sekund," oznámil anesteziolog. Blížící se katastrofu ignoroval.

Přítomnost zbytků potravy v průdušnici vyvolala naléhavou potřebu kašlat a zvracet, ale reflex, který mohl zbytky z dýchacích cest odstranit, a zachránit mi život, nepřicházel. Succinylcholin ho úplně potlačil. Ležel jsem, nemohl se pohnout a dusil jsem se.

„Padesát sekund," pronesl anesteziolog. Běžným způsobem otevřel ventil pro přívod kyslíku a připravil dýchací vak a masku.

Mé oči sice nemohly mrkat, ale mohly plakat. Pod nehybnými víčky se mi tvořily slzy, nabývaly a stékaly po tvářích. Vše bylo rozmazané. Nedostatek kyslíku konečně - a milosrdně - zatemnil vědomí. Postupně jsem byl osvobozen od pohledu na své trýznitele, ztratil jsem cit a krajní bolest z nedostatku vzduchu, kterou jsem pociťoval v hrudníku a končetinách, polevila. Ale pocit dusivého kašle přetrvával. Přicházel ve vlnách. A pořád jsem ještě slyšel.

„Sedmdesát," řekl vzdálený hlas.

Anesteziolog mě surově zatáhl za hlavu a ohnul krk dopředu, jako by mě nutil čichnout ke květině. Byl jsem natolik při smyslech, abych pochopil, že mi na obličej natáhl masku. Zakrývala mi nos i ústa. Potom jsem ho uslyšel z ještě větší dálky a dostal strach, že jeho slova mi napíší na hrob.

„Sakra! Ten zmetek se dusí zvratkama!"

21

Zpočátku nebylo vidět nic než tmu. Do výšin, v nichž jsem se vznášel, nedolétlo světlo ani zvuk. Nacházel jsem se ve stavu na pomezí vědomí a bezvědomí. Přesněji řečeno, ovládaly mě jen ty nejzákladnější pocity. Mé tělo bylo nastaveno na vnímání doteku, bolesti a tepla. Z okolního prostředí ale žádné podněty nepřicházely.

Najednou jsem kolem sebe ucítil pohyb a z černé tmy se vyloupily jakési stíny. Přibližovaly se, skláněly se nade mnou a zase odcházely.

Potom se mi vrátil sluch. Odněkud z dálky ke mně doléhala slova *pulmonía, asfixiar, oxígeno, medicamento, antibiótico*. Nepodařilo se mi je opakovat, zadrhla se kdesi v hrdle. Sevřel se mi hrudník a přepadl mě nepolevující záchvat kašle. Propadl jsem panice. Potom se moje mysl posunula o kousek blíž směrem k vědomí, a najednou jsem si na všechno vzpomněl. Bolelo mě celé tělo a v opakujících se záchvatech kašle jsem se dusil. V hrůze mi proběhlo hlavou, že moje plíce ještě nemohou dýchat, ale když jsem konečně nasál trochu vzduchu, bylo jasné, že mám v průdušnici zavedenou endotracheální trubici. Pak jsem se odhodlal ke skutečně těžkému úkolu a otevřel oči. Okamžitě jsem poznal ošetřovnu. Martinez udílel pokyny sestře, která stála v nohách lůžka. „*Sedativo,*“ poručil a kývl ke mně. Potom odešel, aniž mi věnoval jediný pohled.

Ne! Vyndejte tu trubici! chtělo se mi zakřičet, ale místo toho vyšlo jen několik sípavých zvuků. Zavedená endotracheální trubice totiž znemožnila činnost hlasivek. Sestra vzala připravenou stříkačku, sklonila se k flexile, která mi ještě pořád trčela z levé paže, a pomalu aplikovala injekci. Znovu jsem se ponořil do temných hlubin. Teď byla jejich barva o stupeň světlejší. Kolem mě se opět míhaly stíny. Cítil jsem, jak mi měří tlak, jindy jsem zase podle drobného zatažení za kanylu poznal, že mi dávají léky. Pokaždé když sedativa přestávala účinkovat, jsem umíral touhou dozvědět se, jaké preparáty používají. Antibiotika, která by v mém případě mohla být účinná - clindamycin nebo nějaký prostředek třetí generace, jako třeba

cefotaxim - jsem včera večer nikde neviděl. Kromě toho mě znepokojovalo pálení hluboko v pravé plíci. Žaludeční šťávy jsou velice agresivní a plné enzymů i bakterií. Nejenom že v plicích vyvolají zánět, ale v podstatě je i stráví. Jestliže anesteziolog zvratky z plic dobře neodsál, čekal mě těžký, možná i smrtelný zápal plic.

Pak do mě vlili další dávku sedativ a já nestačil ani v duchu zaklít. Při tom vznášení se mezi vědomím a nevědomím jsem dokonale ztratil orientaci v čase. Občas bylo slyšet Martinezův hlas. V jednom okamžiku nařídil *Traiga su rádio!* a krátce nato za mnou do podsvětí pronikla slabá melodie. „*Hlas San Diega*“ hýkal šílený DJ. „*Přinášíme vám hity od písмена D, od Dylana, Donovana a the Doors.* Pak jsem dostal další *sedativo* a na vlnách Dylanovy strašidelné *Balady o kostlivci* jsem odplul kamsi daleko.

Když jsem znovu začal nabývat vědomí, zdálo se mi, že to jde snadněji než předtím. Podobně jako potápěč, který se vynořil příliš rychle, jsem poznal, že něco není v pořádku. Jednak bylo všude nezvyklé ticho, a taky jsem neviděl míhající se stíny. Z toho, jak jsem se dusil kašlem, bylo jasné, že mi už nějakou dobu nedali utišující prostředek. Otevřel jsem oči. V pokoji nikdo nebyl.

Že by všichni šli na oběd? Ale všude bylo zhasnuto a mdlé světlo dopadající do místnosti jediným oknem dávalo tušit, že den se chýlí ke konci. Instinktivně jsem zvedl levou paži, abych se podíval na hodinky, a ztuhl jsem; do infuzního vaku se nasávala krev. Co se to sakra děje?

Chvatně jsem sáhl po uzávěru, ovšem při pokusu vstát se celá horní polovina těla sevřela v křeči. S úpěním jsem se svalil na lůžko. Vlivem nedostatečného zásobování kyslíkem se ve svalech - podobně jako u maratonce na konci trati - nahromadila kyselina mléčná a jakýkoli pohyb byl nemožný.

Přesto - když sedativum přestalo působit - mi nejvíce vadila hadička v krku. Znovu jsem se začal dusit a sedl si až na několikátý pokus. Přemáhal jsem nucení na zvracení a zjišťoval, co nechala sestra na stolku. Když jsem našel stříkačku, nasadil jsem ji na tenký katetr, který mi spolu s větší dýchací trubicí visel z úst. Vysál jsem vzduch, tím jsem trubicí uvolnil a mohl si ji vytáhnout z krku. Prskal

jsem všude kolem, ale nakonec se mi podařilo hadičky odstranit.

Podle mých hodiněk bylo skoro půl třetí. Muži, které jsem včera potkal v jídelně, byli už nejspíš pryč, a naděje, že by mohli informovat Janet, se tedy rozplynula. Kde ale jsou všichni ostatní? Opustili snad léčebnu i mě kvůli nějaké události v americkém sídle Bramy? Sáhl jsem po rádiu a nasadil si sluchátko - nerad bych na sebe upozornil, kdyby tady ještě někdo byl - a naladil si zprávy o půl. Nejdůležitější informací bylo *Obklíčení Bramy*, jak ji hlasatel nazval.

„...situace je i nadále napjatá. Pokud je nám známo, žádný z rukojmích zatím nebyl zraněn. Ale podle nejčerstvějších informací je zřejmé, že panují obavy o život prezidenta společnosti, pana Williama Baines. Baines přicestoval krátce před polednem v doprovodu osobních strážů, ale místo aby navštívil těžce poškozenou budovu Bramy a uspořádal tiskovou konferenci, jak bylo v plánu, odletěl soukromým letadlem na dosud nezjištěné místo. Údajně se ukrývá před vůdcem vzbouřenců, doktorem Jackem MacGregorem. Ovšem mluvčí společnosti, který si přeje zůstat v anonymitě, naznačil, že Baines nyní letí do jiného centra Bramy - rovněž možného cíle útoku - a chce do krize zasáhnout osobně. Úkryt, nebo rozhodující zkouška? To zatím nevíme. Posloucháte *Hlas San Diega*...”

Strhl jsem si sluchátko a podíval se k oknu. Zdálo se mi, že ne-
prší, ale občasné blesky a hřmění začaly připomínat atmosféru
minulé noci. Během posledních pěti minut se setmělo, jako by už
přicházela noc.

„Panebože, Jacku,” šeptal jsem. „Co máš ještě v plánu?”

Za dveřmi - v přestávkách mezi hromobitím - panovalo naprosté
ticho. Kromě mě zde už nebyli žádní pacienti, a tak se dalo
předpokládat, že zaměstnanci šli domů. Ticho v bludišti plném ozvěn
bylo ale absolutní, jako by v celé budově vůbec nikdo nezůstal.
Soustředil jsem se, ale nikde se neozval ani hlásek. Bylo to tak
vysilující, že jsem skoro s úlevou vítal každé zahřmění. Zjistili, kdo
jsem, a jednoduše mě tady nechali napospas osudu? S vynaložením
všech sil jsem se postavil. Napoprvé se mi podlomila kolena, ale po
chvilí jsem zvládl i několik kroků. Přílišnou námahou jsem se zpotil

a podvolil se nové vlně záchvatu. Nyní jsem vykašlal i trochu krve. Podepřel jsem se stojanem a s touto berličkou se dobelhal do pokoje sester. Vzal jsem telefon a chtěl se dostat do sítě. Po vytočení čísla se okamžitě ozval obsazovací tón. Zkusil jsem to znovu, se stejným výsledkem. To se dalo čekat.

Se sluchátkem u ucha jsem přemítal o tom, jestli jsou blokovány i telefony u Martineze. Najednou se ozvalo cvaknutí. Na linku se někdo napojil. Zadržel jsem dech. Člověk na druhé straně drátu si evidentně takové starosti nedělal, protože dýchal normálně. Těžko říct, jestli to byl muž nebo žena a v které části budovy se nacházel. V každém případě jsem však na sebe upozornil.

„Sakra, je vzhůru.“ Podle hlasu to byl Vásquez. „Běž pro něj!“ poručil někdo jiný a bouchl telefonem. V záchvatu hrůzy jsem si vytrhl kanylu a kulhal ke dveřím. Modlil jsem se, abych byl rychlejší než Vásquez a došoural se do Martinezovy pracovny dřív, než mě chytne. Ale nedošel jsem ještě ani do půlky místnosti, když v dálce zaduněly kroky. Po chodbě běželi alespoň tři lidé. *Schovej se!* chtělo se mi křičet. Rozhlédl jsem se, ale neviděl nic, co by mi mohlo posloužit jako úkryt. Nebyla tam ani toaleta, ani velká skříň. Možná bude něco na chodbě! Překonal jsem vzdálenost, která mě dělila od dveří, a vyšel ven. Podíval jsem se na obě strany. Sotva jsem popadal dech a s vypětím přemáhal kašel. Chodba byla zatím prázdná, ale dusot byl čím dál mohutnější a podle všeho přicházel zprava. Zahnul jsem tedy doleva a dal se do běhu. Okamžitě mě přepadl křečovitý kašel a rozlehl se snad po celé budově. Kroky za mnou se zrychlily. Štrachal jsem se dál směrem k několika zavřeným, asi deset metrů vzdáleným dveřím. Dýchalo se mi tak těžce a byl jsem tak zesláblý, až jsem měl pocit, že se pohybuji ve vodě. Potřebuju jenom pár minut, běželo mi hlavou, když jsem se blížil k prvnímu vchodu. Tak by si mysleli, že jsem šel jinudy. Mezitím bych vklouzl do pracovny a při velké dávce štěstí bych vytočil Janetino číslo. Otočil jsem klikou a opřel se do dveří. Byly otevřené. Vtom se za rohem vynořili Martinez, Vásquez a William Baines.

„Tak co je s tou ztracenou kanylou?“ obořil se Vásquez na Martineze. Ten nešikovně manipuloval s novým intravenózním

setem. „Čím dřív to budeme mít za sebou, tím líp."

Martinezův dobronozova opálený obličej rázem nabyl chorobně běžové barvy. „Já jsem vědec, jsem lékař," protestoval a díval se z Vásqueze na Baines a opačně. „Nikdy jsem vám neřekl, že vám budu pomáhat v něčem takovém..."

„Jsi tak leda chamtívej idiot, co sem zatáhl Garneta," zařval na něho Baines. „Takže nám teď pomůžeš zbavit se ho!"

Odvlekli mě zpátky do resuscitačního sálu a tam mnou mrštili na lůžko. Potom na mě natáhli mé oblečení, včetně ponožek a bot. Ležel jsem na břiše, s obličejem vnořeným do pomuchlaného prostěradla a s nosem plným nakyslého pachu po zaschlém potu.

Kolem mě kroužil rozvzteklý Baines. Ve srovnání s minulým týdnem vypadal teď ještě ztrhaněji. Odulé váčky pod očima lemovaly černé kruhy a i tváře měl o poznání prověšenější. Psychiatr stál po mé levé straně a nervózně vybaloval nový intravenózní set. Zdálo se, že uhýbá pohledem. Napravo byl Vásquez. Jedinou rukou mi svíral obě zápěstí, ale jinak si mě nevšímal. Ne že by se museli obávat mého útěku. Kvůli kašli jsem se svíjel do klubka a nohama jsem nedokázal ani pohnout. Pokus o běh mě zcela vyčerpával.

Zničehonic se nade mnou Baines naklonil. „Teď mě poslouvej, Garnete!" zařval. „Jedu sem zakrýt stopy a ejhle! Najdu tebe. Z toho vyplývá, že se nedožiješ zrovna vysokého věku." Svým vychrtlým obličejem mi připomínal Jacka.

„A ty zase vypadáš jako někdo, kdo nemůže spát," odpověděl jsem mu. „Copak? Tví podřízení tě neposlouchají?" dodal jsem. Kývl jsem na Martineze a palcem ukázal na Vásqueze. Baines překvapením odfrkl a narovnal se. Mé drzé chování mu zjevně nebylo po chuti. Martinezovi spadla čelist, ale Vásquez celý zbrunátněl. Zaťal pěst a horní ret ohrnul jako pes, když cení zuby. Myslel jsem si, že se do mě pustí. Dobře, trefil jsem se do černého. Je odhodlán postavit se za Baines, tak toho musím využít.

„Klid, Vásquezi! Ovládej se!" varoval ho Baines. „Pamatuj si, že s jeho obličejem máme jiné plány. Bude to vypadat jako nešťastná náhoda."

Vásquez setrval v útočné pozici ještě několik sekund, pak se

stáhl. Nakonec škodolibě procedil skrz zaťaté zuby: „Správně. Máme s tebou jiné plány, víš?" Potom si ale svůj vztek vybil na Martinezovi: „Vidíš, kam nás ti tvoji soukromí pacienti přivedli!" mával ukazovákem. „Říkal jsem ti, že je to šílenství." Křičel na celé kolo, aby ze sebe dostal zuřivost, kterou jsem svým výrokem přiřizil.

„Bránili jsme se proti teroristům, a ne proti nějakému urologovi z New Yorku," odpověděl Martinez ostře. „A mimo to jsi s tím až příliš rychle souhlasil." Přešli na španělštinu. Každý stál na jedné straně postele a hádali se.

„Buďte zticha," okřikl je Baines. „Nemůžu tomu uvěřit. Nějaký maniak vyhodí naše sídlo do vzduchu, můžeme ztratit všechno, co máme, ale vám jde o to, abyste si ještě nacpali kapsy nějakou tisícovkou..."

Mexičané na sebe přestali křičet a upřeli pohled na Bainese. Vypadali rozčileně, ale výtky svého šéfa přijali bez protestu. Opět jsem se začal dusit, takže jsem se musel obzvlášť namáhat, abych něco zaslechl. Bainesův obličej nabyl tak zoufalého výrazu, že nemohl mluvit o nikom jiném než o Jackovi.

„...neuvědomujete si, co to pro nás znamená? Tím vydíráním nás úplně, vysaje. Zaplatil jsem mu už třináct milionů, což neznamená, že nás nemůže udat. Jednou jsem odmítl, a podřezal Saswalda, potom Forbese. Nechápete, že teď můžete přijít na řadu vy, já, kdokoli z nás? Ani to pro vás není dostatečným důvodem k opatrnosti..."

„Třináct!" skočil mu do řeči Vásquez. „Myslel jsem, že chtěl osm! Tys mu musel zaplatit dalších pět milionů?"

Bylo mi, jako by mě někdo praštil tyčí do hlavy.

Baines začal znovu přecházet sem a tam. „Jo. Musel jsem mu zaplatit *dalších pět milionů*. Vyhrožoval, že upozorní na toto zařízení! A nebylo to poprvé!" zuřil.

Točila se mi hlava. To nemůže být pravda! Určitě nemluví o Jackovi!

„To nemyslíš vážně!" rozčilil se Vásquez. „Chceš říct, že tě podojil o dalších pět milionů, a potom na nás stejně poslal tu svou Ligu?"

Místo odpovědi se Baines otočil a zařval mi do obličeje: „Než tě

sem ten tvůj milovaný Jack poslal, zřejmě se ti nepochlubil, že je vyděrač a vrah, co?"

To, co jsem slyšel, mě tak ohromilo, že jsem ztratil schopnost racionálně uvažovat. *Ne, nemáte pravdu!* chtělo se mi křičet, ale než jsem k tomu nabral dost sil, Vásquez mi klekl na pravou ruku a já jen zaskučel bolestí.

Opřel se o mě plnou vahou a oběma rukama mi sevřel levou paži. „Dělej!" vyštěkl na Martineze.

Psychiatr začal namáhavě polykat. Oči mu přitom div nevylezly z důlků. „Neměli bychom raději počkat..."

„Udělej to hned!" nařídil Baines.

Martinez ještě jednou polkl, vytáhl z krytu jehlu a přiložil ji k žíle na předloktí.

„Ty bastarde," zachraptěl jsem a snažil se uhnout. Nebylo to nic platné. Vásquez držel pevně a jehla mi už začala pronikat kůží.

Martinez napojil infuzi. Začala kapat z vaku s roztokem. Nedíval se na mě. Když ke mně sklonil hlavu, zdálo se mi, že slyším: *Omlouvám se*. Potom přešel ke skřínce s léky, vzal z ní skleněnou lahvičku - asi succinylcholin - otevřel ji a její obsah hbitě natáhl do stříkačky. Zíral jsem na něj jako na přízrak. Nemohl jsem uvěřit, že by se mohl chovat tak absurdně cynicky a omlouvat se mi za to, že mě zabije.

Najednou jsem uslyšel Baines. „Garnete, dej mně MacGregora," šeptal. „Podvedl tě, stejně jako ty ubohé idioty. Přesvědčil je, aby zemřeli ve jménu svých blízkých. Nedlužíš mu vůbec nic. Vidiš, že se nakonec ukázal jako bezohledný chamtivec, který myslí jenom na své zájmy a k jejich dosažení využívá ostatních..."

Pokus vyprostit se z Vásquezova sevření mi vzal poslední zbytek sil. Jak jsem tam tak bezmocně ležel, moje mysl se vzpírala uvěřit tomu, co jsem slyšel. Na druhé straně to pro mě znamenalo nepatrnou naději, protože si Baines zřejmě myslel, že vím, kde Jack je.

„...tak kde je? Dej mi MacGregora a já tě uspím. Jinak se svalíš do té hluboké propasti u silnice při plném vědomí a napumpovanej succinylcholinem..."

Nechtěl jsem ho poslouchat, a tak jsem se soustředil na psychiatra. Martinez nasál do druhé stříkačky obsah jiné, menší lahvičky - pravděpodobně to byl midazolam - a přibližoval se ke mně. Obě stříkačky nesl jehlami vzhůru. Jejich hroty se ve světle leskly. Při pohledu na větší stříkačku se mi rozbušilo srdce a instinktivně jsem začal lapat po dechu, abych se připravil na to, co mělo následovat.

„...pád tě nemusí nutně zabít, ale nedostatek vzduchu ano. O výčnělky skal se rozmlátíš napadrt', srdce bude ještě bít, ale za chvíli vykrvácíš. Při pitvě to potom bude vypadat, že smrt byla způsobena mnohačetnými poraněními. Když mi povíš, kde je, bude to pro tebe snadnější."

„To ti neprojde! Spousta lidí ví, proč tady jsem," ohradil jsem se v zoufalé naději, že od svého úmyslu upustí.

„Opravdu? Řekneme, že ses sem propašoval pod falešným jménem a chtěls, abychom tě léčili. Když doktor Martinez laskavě svolil, ty ses tak vylekal, žeš vyběhl do bouře a vrhl se do propasti. Svůj tragický konec sis zavinił sám. Došlo k němu v důsledku tvé pomýlené posedlosti Bramou. Tak to aspoň vysvětlím médiím. Stejně tak si nenechám pro sebe podezření, že tě sem MacGregor poslal, abys vyhodil do povětří další budovu Bramy, protože jsi byl členem jeho teroristické bandy."

„Nikdo tomu nebude věřit!"

„Nemusí tomu zrovna věřit. Bude to ale jedna z možností a bude se o tom uvažovat."

Nemělo cenu přesvědčovat Baines, že ho mám v hrsti, a doufat, že mě proto nezabije. To jsem dobře věděl. Byl jsem ale hnán strachem a hádal se dál. Alespoň jeden účel to splnilo. Pomohlo mi to totiž zvládat panickou hrůzu.

„Policie tady bude chodit s lupou, aby něco našla."

„Stejně jsme chtěli v brzké době oznámit, k čemu tento ústav slouží. Takhle budou výsledky naší práce publikovány o něco dřív, to je ale všechno. A nikdo nám nedokáže, že jsme zabili Pearsona a ty další, protože se nikdy nenajdou těla. Naopak, skutečnost, že někdo najde tvoje tělo, jenom podpoří naši teorii o tom, že ti ostatní utekli."

„Ale k čemu vám bude, když mě zabijete?" škemral jsem. V

ústech jsem měl úplně sucho a skoro jsem nemohl mluvit. Ve chvíli, kdy jsem uslyšel svůj prosebný hlásek, mě napadlo: *Pane bože, nedopusť, ať mě slyší takhle žadonit o život!*

„Konec konců, je to přece jenom tvrzení proti tvrzení," dodal jsem, jako by mi nešlo o nic jiného, než vysvětlit mu, proč je pro něj výhodné nechat mě naživu.

Pohrdavě si odfrkl. „Milý Garnete, víš toho příliš mnoho. A když uvážím, jak bravurně ve všem kličkuješ, jistě pochopíš, že nezbavit se tě je příliš riskantní. Navíc jsi mé společnosti způsobil nemalé problémy ještě dávno předtím, než ses objevil tady. Neumíš si představit, jakou radost mi přinese pohled na likvidaci mizery, který razil heslo *byrokratická vražda*. Ten případ s tím děckem nám dal pěkně zabrat. A našim vztahům s veřejností to rozhodně neprospělo. Tak jak ses rozmyslel? Máme k tobě být milosrdní, nebo ne?"

Polil mě ledový pot. *Dej mu ještě!* povzbuzoval jsem sám sebe. *Hádej se o něčem jiném! Něco řekni! Cokoli! Cokoli, čím bys získal čas a nemusel myslet na odchod z tohoto světa!*

„Není pravda, co jste říkali o MacGregorovi!" vykřikl jsem, aby se se mnou znovu začal handrkovat.

Nereagoval. Místo toho se otočil k Vásquezovi, který na mně pořád ještě klečel, a zeptal se: „Poslali jste všechny zaměstnance domů?"

„Všechny včetně ochranky," odpověděl statný Vásquez a zesílil sevření. „*Kvůli nebezpečí náledí*, tak jsme jim to řekli." „Tak ho přivažte a jdeme!"

Lůžko tlačil Vásquez. Za ním se dvěma stříkačkami v ruce náměsíčně cupital Martinez. Baines šel vedle. Vypadal jako Jago a nepolevoval v úsilí přesvědčit mě o tom, co je Jack zač.

„...když po Pearsonově smrti začalo to vydírání, ani ve snu by mě nenapadlo, že je to on. Za celá ta léta, kdy mi byl trnem v oku, jsem věřil, že i když je to fanatik a nemá pravdu, chce upřímně hájit zájmy pacientů. Rozumíš mi? Když obelhal nepřítelé, proč by nemohl oklamat i přítele?"

Jeho slova se odrážela o bílé zdi chodeb. Míjeli jsme místnosti, které mi včera při příchodu sloužily jako orientační body - jídelnu,

ošetřovnu, laboratoř.

„...nemá přece význam takového člověka krýt. A nestydí se žádat takové sumy! Nejdřív nechtěl moc, ale když zabil Saswalda - policajty ten nápis vedle mrtvolky mohl zmást, ale já vím jistě, že to byl on - jeho požadavek stoupl na dva miliony..."

Nevím, jestli jsem už začínal mít halucinace nebo jestli mě vezli tak rychle, ale zdálo se mi, že nade mnou vlaje čtverečkovaný prapor. Přemohl jsem závrať, vzepjal se v řemenech a bil hlavou ze strany na stranu. Pak se mi vybavily doby, kdy jsem přivazoval Davida a kdy se svíjel jako teď já, protože se bál pavouků.

„...čím víc na mě policie tlačila, tím byl MacGregor drzejší. Požadoval další dva miliony. Odmítl jsem, ale on zvýšil cenu ještě o dva miliony a navíc vyhrožoval, že mě co nevidět podřeže..."

V pokoji sester se svítilo. Budilo to zdání, že se má každou chvíli někdo vrátit. Nepřišel bohužel nikdo.

„...pořád jsem vzdoroval. Říkal jsem si, že ať je to kdo chce, jednou se prozradí a já ho dostanu. Ale pokaždé se ozval stejně zastřený hlas. Volal z různých automatů v Buffalu. Víím to, protože jsem po něm nechal pátrat. Pak zabil Forbese a volal znovu. Prý jestli nedostane těch šest milionů, bude se mnou konec. Hrůzou bez sebe jsem zaplatil. A od té doby vlastně platím na požádání pořád..."

Něco tady nesedělo. Jak by se Jack dostal k veřejným automatům v Buffalu? Evidentně jsem však nebyl ve stavu, který by mi dovoľoval pouštět se do podobných záhad, a myšlenka na automaty se mi vypařila z hlavy stejně rychle, jak mě napadla.

Minuli jsme opuštěnou vrátnici a vyrazili ven. Den už pohasínal a dul tak mrazivý víchř, že mi zdálo, jako by mě někdo hodil do ledové vody. Ačkoli zrovna nepršelo, všechno bylo pokryto lesklou a kluzkou vrstvou ledu - chodník, asfalt na parkovišti i silnice před námi. Lůžko ujíždělo ze strany na stranu, kolečka se často ocítala mimo chodník a Vásquez měl co dělat, aby mě udržel. Ale Bainesovy litanie přesto nebraly konce: „...když mi volal tento víkend, vyhrožoval zase, že jestli nezaplatím, prozradí tajemství La Rumorosity. Navíc přímo rozkošnický popisoval, s jakou chutí pozoroval Saswalda a Forbese, jak se - s napůl odříznutou hlavou -

snažili ještě něco říct. Jak jen to šlo, poslal jsem mu peníze na další účet. Číslo účtu bylo pokaždé jiné..."

Zíral jsem na temné nebe a pokoušel se držet vybičované nervy pod kontrolou.

Vítr zesílil a v koruně blízkého stromu zasyčelo, jako by se tam skrývaly tisíce hadů. Baines musel zvýšit hlas.

„...pochopte to, je to sadista, vrah, vyděrač - zneužil tě..."

Nechtěl jsem ho poslouchat. Byl jsem tak zmatený, že jsem stejně nebyl schopen racionálního pohledu na věc. Ale moje nejvnitřnější instinkty mi dávaly najevo, že tohle není Jack. Protože - ať si Baines myslí, co chce - Jack se cítil jako bůh pomsty a jeho silný smysl pro spravedlnost by mu nedovolil opustit olympské výšiny. Porušil by zákon, pokud by to považoval za správné - to ano. A kdyby se rozhodl, že bude Baines vydírat, dělal by to jedině proto, aby ho zlikvidoval - ne proto, aby si nacpal vlastní kapsu. Ale nikdy, byť by mu nabízeli nevím co, by se nesnížil k vraždě. Tím jsem si byl jist, protože by se zpronevěřil všemu, za co celý život bojoval, a svým způsobem by se začal podobat člověku, proti němuž šel. A Jack Baines příliš nenáviděl na to, aby mu takovou radost poskytl.

Ale přesto - stačilo se podívat na Bainesův ztrhaný obličej a každému muselo být jasné, že *někdo* ho provedl peklem, jaké popisuje. Ale kdo, když ne Jack? Ta otázka se mi zabodla do mozku jako šíp, na několik sekund zklidnila mou mysl a pobídla ji k souvislému uvažování.

Prošli jsme kolem Martinezova a Vásquezova vozu. Byla to jediná auta na parkovišti. Jak se sem dostal Baines? napadlo mě mimoděk. Jeho soukromé letadlo zřejmě přistálo velmi blízko, ale i tak by musel cestovat autobusem. A na milovníka jízdy veřejnými dopravními prostředky opravdu nevypadal. Když jsme se přiblížili k místu, kde parkoviště přecházelo v silnici, terén se začal prudce svažovat. Vásquez podkluzoval při každém kroku a neskrýval rostoucí problémy s manipulací lůžka. Zvedl jsem hlavu a uviděl, že první sráz je sotva sto metrů před námi. Za ním se vypínala temná hradba hor.

„...tak mi řekni, jak ho najdu," hučel Baines. „Bude spravedlivě

potrestán. Dlužíš to sobě a všem těm, které podvedl. Bude se ti lehčeji opouštět tento svět..."

„Dobrá. Víím, kde je," lhal jsem. Zlomil se mi hlas, ale bylo mi to jedno. Svůj strach už jsem se nesnažil skrývat. „Ale nechci, aby mě ti hrdlořezi slyšeli. Pojd'te blíž, pošeptám vám to. Ale uspíte mě, slibujete? Slibujete, že mě uspíte?"

Baines se na mě překvapeně podíval. Nemohl uvěřit, že mě vidí škemrat. „Jasně," přikývl nedůvěřivě a sklonil se.

„Klouže to," řekl Vásquez a nohou lůžko zabrzdil. „Jestli nám sletí takhle, poznají při pitvě, že to nebyla náhoda." Začal mi odvazovat řemeny na nohách. „Pomoz mi!" nařídil Martinezovi. „Zbytek cesty ho povedeme."

Baines se skláněl s hlavou natočenou na stranu a pozoroval mě jako pták červa. „No?" pobídl mě.

„Ještě blíž. Nemůžu mluvit tak nahlas," zašeptal jsem.

Ohnul se ještě víc. Martinez popošel k Vásquezovi a stříkačky s krytem si vsunul do kapsy. Bílý plášť měl zapnuté všechny knoflíky, ale přesto se šustivě třepotal ve větru. Šeptal jsem co nejtišeji a Baines se skláněl níž a níž.

„Co?" řekl netrpělivě. Ucho měl už skoro nalepené na mých rtech.

Vystihl jsem vhodný okamžik a chňapl po něm. Vyšlo to! Cítil jsem, jak mé zuby zajely do chrupavky.

Vzduchem projel Bainesův výkřik a na obličej mi vystříkla krev. Vrazil mi pěstí do břicha, vyrazil mi dech, a uvolnil tak sevřenou čelist. Rychle se chytil za odvislé ucho. Mezi prsty mu tekla krev.

„Ty hajzle!" zařval hlasem naplněným úlekem. Martinez s Vásquezem stáli bez hnutí na místě s ústy otevřenými dokořán.

„Ježíši! Podívej se, cos mně udělal! Ty bastarde!" ječel Baines.

První se vzpamatoval Martinez. Sáhl pro kapesník, přistoupil k Bainesovi, odtáhl mu ruku od ucha a ránu zavázal. „Budeme potřebovat plastického chirurga," překřikoval vichřici a Bainesovo kvílení.

„Přesně tak, ty parchante!" křičel jsem. „A taky budeš potřebovat první pomoc. Ale tady, na téhle ledové ploše a desítky kilometrů od

civilizace, ti nezbývá než svěřit se do mé péče, pokud nechceš přijít o ucho. Tak co tomu říkáš? Můj život za tvoje ucho! Ledaže bys chtěl chodit po světě jako imitace Van Gogha." Bylo mi jasné, že mě může zabít, ale zatím se zdálo, že mám dočasnou převahu a že docílím alespoň malého odkladu.

Ale vtom se Baines vzchopil. Pořád sice sténal a šklebil se bolestí, ale protože Martinezovo provizorní obinadlo zpomalilo krvácení, přestal řvát jako raněné zvíře, volnou rukou sáhl do kapsy, vytáhl mobilní telefon a zmáčkl tlačítko. „Připravte se ke startu. Poletíme do San Diego," řekl do mluvítka. „Ať na nás čeká sanitka. Potřebuju do nemocnice. Za dvacet minut jsem na letišti..."

„U americké hranice máme totiž soukromé letiště," vysmíval se Vásquez. „Myslím, že chvastoun Martinez se jím zapomněl pochlubit."

Baines domluvil a vítězoslavně se na mě podíval. Přestože měl obličej zbrocený krví a zkroucený bolestí, vypadal triumfálně a z mé prohry se upřímně radoval. V pozadí se rýsovalo jeho dílo, které se chystal předvést světu: nedostavěná kostra, jejíž žebra se tyčila k brunátným bouřkovým mračnům. Jediným nedostatkem byla skutečnost, že v hasnoucím světle by Bainesův výtvar mohl být považován stejně tak za opuštěnou ruinu, jako za prehistorický pozůstatek mamuta.

„To víš, Garnete, právě hoši jako ty inspirují hochy, jako jsem já, a ti potom přicházejí na nápady, jako je tento," ukázal Baines za sebe. „Samozřejmě jsem si uvědomil, že tví přívrženci dřív nebo později prosadí právo na podání žaloby, a my bychom tak mohli přijít o své jedno procento. Tyto vyhlídky mě přivedly k jinému, neméně lukrativnímu podniku - a tím je odvykácí terapie. Do kolonky zisk si tak připišeme minimálně osm miliard. Jinými slovy, až poletíš ze skály, uvědom si, že všechno, cos tady viděl, vzniklo v podstatě na tvůj popud. A pochopitelně ses i zasloužil o to obrovské zvýšení zisků. Ale chápu, že po tom, co jsem ti tohle pověděl, ti tvá oběť může připadat v jistém směru zbytečná. Nebudeme s ním mít slitování," řekl Vásquezovi, zatímco mě deptal pohledem. Zatraceně jsem se snažil, abych se aspoň nerozklepal zimou. Najednou mi

záleželo na tom, aby si nemyslel, že se třesu strachem. „Taky ho raději utřete," dodal, „pro případ, že by policajty z nedostatku jiné činnosti napadlo udělat rozbor krve, kterou má na sobě."

„Proč to?" pokrčil Vásquez rameny. „Brzy bude přšet a taky si nemyslím, že policajti v La Rumorose jsou zrovna experti světového formátu na DNA."

„Dělej, co ti říkám!" poručil Baines a odešel k budově.

Nadzvedl jsem se a natáhl krk, abych viděl, kam jde. Přešel parkoviště, pak chodník a nakonec zmizel za rohem své impozantní stavby.

Martinez s Vásquezem mě zbavili řemenů a shodili z lehátka. S krví na mém obličejí si starosti nedělali. Vásquez mi sevřel ruce za zády, Martinez uchopil vak a vydali jsme se na cestu. Pochodovali jsme podél silnice, protože tam byl povrch schůdnější. Zbývalo posledních sto metrů. Když mě otočili čelem k propasti, chtěl jsem se zapřít patami, ale moje úsilí vyšlo naprázdno. Byl jsem slabý jak kotě a při sebemenší námaze mě přepadl kašel. Za necelou minutu jsme stanuli nad sedmdesát metrů hlubokou propastí. Lomcoval mnou víchř a zima roztřásla celé mé tělo. Vedle mě - každý z jedné strany - stáli Vásquez s Martinezem. Zavřel jsem oči, abych se uchránil před pohledem na dno srázu. V soukromé tmě mi připadalo, že víchřice mě svým burácivým hlasem láká ke skoku. Stačilo roztáhnout ruce, skočit a nechat se unášet daleko odsud. Tu iluzi mi nikdo nevezme. Na kratičko jsem v kapuci na hlavě odsouzenců uviděl akt milosrdenství.

Vásquez se přese mě natáhl k Martinezovi. „Dej sem jehly," rozkázal. Sen o létání se rozplynul a nohy se mi podlomily v kolennou. Můj mozek byl mozkiem vytřeštěného zvířete. Otevřel jsem oči. Vásquez si právě z Martinezovy kapsy bral stříkačky. „V které je succinylcholin?"

„Martinezi, proboha! Jste lékař! Uspěte mě aspoň!"

„V té menší," odpověděl Martinez. Upřeně se díval před sebe a přibližně každou vteřinu polkl.

Byl to midazolam.

Vásquez nejdříve prozkoumal stříkačku a posléze i Martinezův

profil.

„Ty zmetku!" vyjel. „Viděl jsem to dost často!" Bez okolků nasadil do kanyly větší jehlu a za chvíli mi brněla celá paže.

„Vy parchanti!" vykřikl jsem a pulz mi vystřelil k trojmístným hodnotám.

Martinez trhl hlavou a konečně se mi podíval do očí „Omlouvám se," vypravil ze sebe, než mu selhal hlas. Stále mě pevně držel za zápěstí. Zornice měl rozšířené a obličej znetvořený hrůzou. Vypadalo to, že se co nevidět rozpláče. „Ale oni by mě zabili."

Chtěl jsem mu plivnout do obličeje, ale má ústa byla úplně vyprahlá. Vásquez mi surově vytrhl hadičku ze žíly a celým infuzním setem mrštil na zem. Potom vyškubl Martinezovi mou ruku, sevřel mi obě paže za zády a zaujímal vhodný postoj. Chvíli jsme tak stáli a vypadali jako tři muži, kteří čekají na nástupišti na další vlak.

Nohy mně vypověděly službu. Vásquez zaklel, ale udržel mě. Martinez se najednou odvrátil, roztřásla se mu ramena a vydal tlumený vzlyk. Začalo mi brnět v krku a rychle jsem zalapal po dechu.

Odkudsi zezadu ke mně slabě dolehlo moje jméno. Nejdřív mě napadlo, že mám halucinace, ale pak jsem ho uslyšel znovu.

„Gaaarnete! Gaaarnete!"

Otočil jsem hlavu za zvukem, zrovna když mi začaly škubat svaly v ramenou.

Po silnici směrem k nám běželi nějací lidé. Kus před nimi byl Jack. Řítil se na lehátku, na němž mě před chvílí vezli, prostěradla za ním jen vlála a vypadal pomstychtivě.

22

Vásquez povolil stisk a oba se s Martinezem otočili. „Co to sakra je?“ vykřikl Vásquez, když uviděl, co se to na něj řítí.

Začaly mi ochabovat nohy. Bylo mi jasné, že během několika sekund ochrnu, a úmyslně jsem klesl Vásquezovi do náručí. „Sakra!“ zaklel a prohnul se pod nečekanou zátěží. K okraji propasti mě napůl donesl, napůl dostrkal. Nechal mě na břiše, nohama ve vzduchu. Opřený o lokty jsem kroutil zbytkem těla, abych pro sebe získal potřebné centimetry a nepřevážil se dolů. Celou dobu jsem do plic nabíral zásoby vzduchu. Zvedl jsem hlavu. Vásquez právě vytahoval z kapsy zbraň.

„Jacku, pozor!“ křikl jsem. Jack se přikrčil do surfařské pozice, zamířil na Vásqueze a chystal se ke skoku. Vásquez ale dlouho nečekal a napřáhl paži s pistolí.

Mé tělo už bylo téměř bezvládné. Pravá část obličeje pleskla do hlíny, plíce lehounce vydechly a do otevřených očí, které nemohly mrkat, se navál jemný rozvířený prach. Svíravý pocit v hrudníku sílil. Navíc se těžiště přesunulo do dolní části těla a centimetr po centimetru jsem ztrácel vydobyté pozice. Jack už byl docela blízko.

„Neee!“ zakřičel Martinez, a přehlušil tak lomoz, který svou jízdou na nosítkách dělal Jack. Vzápětí se přímo nade mnou ozval výstřel.

Martinez pronikavě zavřeštěl, ale Jack ho svým hlasovým projevem předčil. Vyšla rána, zapraskaly větvičky, pak jako by se někdo škrábal po kamení a nakonec se ozvaly Vásquezovy nadávky. Hrkotání lehátka bylo čím dál zřetelnější. Báł jsem se, že ta ocelová deska vjede přímo do mě a rozdrtí mi hlavu. Naštěstí mi jen kolečky zavadila o pravý bok a zřítíla se do hlubin strže.

Pomalu jsem klouzal dolů. Z Martinezova neutuchajícího kvílení bylo zřejmé, že se něco stalo, ale bohužel jsem nemohl zjistit co. Drobné kamínky mi rozedřely bradu i vnitřní stranu rtu a v ústech jsem cítil kovovou chuť. Pichlavé trsy křovin a jiné potenciální

záchytné body mi prokluzovaly pod rukama. Nejvíc ze všeho mě ale ochromovala sílí svíravá bolest z nedostatku vzduchu. Kdesi hluboko dole byl slyšet vzdálený náraz. Martinezovo skučení se změnilo ve strašné chroptění. Vásquez přestal nadávat, ale zato se začalo ozývat hekání, rány pěstí a nakonec i pokřik lidí, kteří běželi za Jackem. Museli být velmi blízko.

Jsou to přátelé, nebo nepřátelé? Už asi nebudu mít čas se to dozvědět. Můj sestup byl totiž čím dál rychlejší. Ostrá hrana skály mi rozrývala horní partie stehén. Na řadě byla pánev se všemi životně důležitými výčnělky. Skalnatý výstupek se mi zapíchl do pasu, když jsem uslyšel kroky a zcela zřetelné hlasy.

„Odrhněte ho ode mě!“ hulákal Jack.

„Vezměte mu pistoli!“ ozval se někdo jiný.

„Jdu pro Garneta!“ nabídl se třetí hlas.

Výčnělek už mě ale neudržel. Znovu jsem sjel, tentokrát ještě rychleji, a nakonec se skálou ztratil kontakt. Letěl jsem bezvládně jak hadrová panenka a dopadl na úzkou plošinku, asi o tři metry níž. Kdybych byl jen o několik centimetrů vedle, skončil bych jinak. Připadalo mi to neuvěřitelné. Následující vteřiny byly k nepřekání. Bolest v hrudníku se stupňovala. Ale když se vedle mě ocitl Jack, byl jsem ještě při vědomí. Spustil se na provizorním laně svázaném z prostěradel.

„Je to dobrý, Garnete, máme tě,“ řekl a opřel se kolenem o plochu ne o mnoho širší než půl metru. Opatrně mi podepřel hlavu, obrátil mě na záda, svá ústa přiložil k mým a ulevil mi dávkou vzduchu. Skláněl se nade mnou a pravidelně zásoboval moje plíce kyslíkem. Všiml jsem si, že má pořád stejně ztrhané rysy a nevyspalé oči, ale byl alespoň hladce oholen a téměř z něj nebyl cítit alkohol. „Máme tam... nahoře... nějakou práci,“ informoval mě mezi jednotlivými vdechy. „Ten šílený Mexičan v bílém plášti... stoupl si do rány... aby ten druhý nezastřelil mě, ...a myslím, že to... nejmenší, co... pro něj můžeme udělat... je zachránit mu život.“

Dýchal za nás oba. Pomalu jsem si začal zvykat na myšlenku, že budu žít. Ale místo úlevy mě zaplavil stud. V těch několika posledních vteřinách mě dostali. Zlomili mě jako tenký proutek.

Nad La Rumorosou zaburácelo a spustil se hustý déšť. Jack zaklonil hlavu a vyzývavě se podíval k nebi. „Ty drž hubu!“ pohrozil pěstí. Potom po mně blýskl očima jako za starých časů. Najednou mi dodal odvalu tak jako kdysi, když jsme řešili beznadějný případy. Stejně jako tehdy, i teď ve mně jeho troufalá jistota a neohroženost vzbudily přesvědčení, že všechno dobře dopadne. A když jsem ho viděl, jak v burácejícím větru sebevědomě balancuje na tom kousíčku skály, aby mě udržel při životě, uvěřil jsem, že to zvládneme.

Za několik minut se mi vrátil cit. Přemohl mě křečovitý kašel a roztrásl mě chlad. Vycházel ze mě hustý žlutý hlen. „Človče!“ polekal se Jack. „To je ale pořádný zápal plic...“

„Jacku, zabili tady šest lidí,“ chrčel jsem. „To je to jejich tajemství. Baigne a ty jeho kumpány můžeme obvinít z vraždy!“

Překvapeně na mě pohlédl. „Já to věděl!“ vykřikl vzrušeně. „Věděl jsem, že mají někoho na svědomí, ale nikdy jsme neměli v ruce jediný důkaz! Dokonce ani naši lidé v Bramě, kteří nás na tuhle léčebnu upozornili, nezjistili nic, co by vyvrátilo jejich tvrzení o tom, jak jim utíkají pacienti...“

„Jacku, mám svědka a myslím, že ho přesvědčím, aby mluvil. Je to ten nahoře s kulkou v těle,“ drkotal jsem zuby.

Čtyři Jackovi muži udělali z cárů prostěradel nosítka a pospíchali s Martinezem na resuscitační sál. V obličeji měl popelavě šedou barvu a při každém výdechu se mu kolem rtů tvořila krvavá pěna. Děsivé zvuky, které před chvílí vydával, nabyly podoby nesouvislého sténání. Bílým pláštěm prosakovaly dvě rudé skvrny - jedna byla v pravém horním kvadrantu hrudníku a druhá na zádech, ale mnohem níž. Než ho donesli k parkovišti, měl už celý plášť zmáčený krví.

„Střela prošla příčně,“ řekl Jack. „Odrážela se od žebra, prošla plícemi dolů, a tak napáchala nesrovnatelně víc škody, než kdyby proletěla horizontálně.“

Přestože jsme s Jackem nebyli špatní odborníci, sami jsme Martineze zachránit nemohli. Do hodiny potřeboval být na špičkově vybaveném operačním sále v rukou cévního chirurga.

„Snad bychom ho mohli stabilizovat a potom ho odsud dostat," funěl jsem. Jackův ostrý krok mě vyčerpával, mluvil jsem jen s vypětím všech sil. Moje sebejistota byla ta tam.

„To vypadá jako plán," prohodil ledabyle Jack. Takto mluvil vždycky, když šlo o těžký případ. „Letadlo je ještě na dráze. Posádka dělá společnost Bainesovým pilotům." Jeho tempo bylo na mě opravdu příliš rychlé.

„Je to dobrý?" ohlédl se ustaraně Jack.

„Jo!" lhal jsem a přinutil se ke svižnější chůzi a k úsměvu, ale Jack se ošidit nedal. Zatvářil se, jako by chtěl říct: *to určitě*, ale nakonec si to asi rozmyslel a mlčel.

Znovu jsem se ocitl v léčebně. Ze všech stran zvonily telefony.

„Co to je?" divil jsem se.

„Média," odpověděl lakonicky Jack a vstoupil na černobílé linoleum. „Když jsme přistáli, naši lidé doma vydali komuniké, že jsme pronikli do léčebny a že další informace poskytneme sami. Chceme, aby všichni pochopili, že Brama tady týrala pacienty, a doufáme, že toto odhalení přispěje k pádu celé společnosti."

„To ale znamená, že policie tady bude co nevidět!"

„Bohužel. Ovšem s tím jsme počítali, Věděli jsme, že se zde ukážou tak jak tak a že budou tvrdí - tady se totiž s teroristy nevyjednává. Proto jsme potřebovali, aby tu byli první reportéři. Naneštěstí se kvůli počasí nedá počítat s tím, že hned tak někdo přiletí, a taky jsme nepředpokládali, že tady objevíme tebe, zvláště když jsem tě varoval, aby ses do ničeho nepletl, a upřímně řečeno jsme tady nečekali ani Baines. Změnili jsme totiž datum útoku..." Uprostřed věty se odmlčel a užasle se rozhlédl kolem sebe. „Panebože!" vyprskl. „Kdo tady navrhoval výzdobu? Tipoval bych to na Stalina."

Po chvíli se přestal divit a nerušeně pokračoval v líčení strategie útoku. „Rozhodli jsme se, že Bramě dáme čtyřiaadvacetihodinové ultimátum. Doufáme, že kamery nám zatím pomůžou poldy z La Rumorosity i FBI udržet v šachu, a že tudíž budeme mít dost času říct prostřednictvím médií, o co nám jde. Kdyby to nevyšlo, hrozí nebezpečí, že místní muži zákona udělají z naší akce totální fiasko

dřív, než pořádně vytáhneme do boje." Načež se trpce pousmál a dodal: „Konec konců se to ještě může stát."

„O čem to ksakru mluvíš? Myslel jsem, že chceš odsud!" Skoro jsme utíkali, takže moje potíže s dechem se stupňovaly.

„Poslechni, Garnete," ozval se Jack téměř nepřátelsky a opět přidal do kroku, aniž vzal v úvahu mou momentální kondici. „Jestliže nám ten tvůj kámoš tady umře pod rukama nebo neřekne, co potřebuješ, nechápu, proč bych měl já nebo kdokoli z mých lidí od původního plánu ustoupit. Jsme odhodláni zadržovat rukojmí, dokud Brama nepřistoupí na naše požadavky nebo dokud nevypřší ultimátum. Místo psychiatra bych tady držel Baines, což by bylo ještě lepší."

„A když se ani potom Brama nevzdá?" zeptal jsem se a s hrůzou čekal na odpověď.

„Neboj se, tak daleko to nedojde. Jestli Martinez nepřežije a dostane se to ven, policie si bude myslet, že jsme ho zastřelili, a nikdo jí to nevyvrátí. V takovém případě - ultimátum neultimátum - to tady můžeme zabalit. I když to bude přenášet CNN."

Mluvil tak nezaujatě, že mně pravděpodobný konec celého příběhu naháněl ještě větší strach než předtím. Mohla to ovšem být i póza, kterou zaujal jenom proto, aby mi nemusel dát přímou odpověď.

„Jacku, mluv prosím tě, vážně."

„A co si myslíš, že asi budeme moct dělat, když se z toho Martinez nedostane?" zařval na mě. Pohrdavě se ušklíbl a už mírnějším tónem pokračoval: „Tvrdil jsem to vždycky, a tvrdím to i teď. Nikdo z nás se nebojí smrti. Někdo to dokáže sám. No a pokud jde o ostatní... Řekněme to takto: kdyby došlo ke střelbě, prokázala by nám tím policie laskavost."

„Co tím myslíš?"

„Používej trochu hlavu! Ti, kdo to sami nedokážou, vyprovokují policajty a ti nás zabijí. To je teď přece v L.A. poslední hit."

Od samého začátku jsem se bál, že Jack plánuje hromadnou sebevraždu. Ale ta krutá samozřejmost, s níž to teď přiznal, mi vehnala do očí slzy. „Proč?" zeptal jsem se skřehotavým hlasem. V

krku mi úplně vyschlo. Dovedl jsem si sice představit, co mi odpoví, ale doufal jsem, že když ho donutím uvést důvody, uvědomí si zrůdnost svého plánu a všechno si rozmyslí.

„Chceme vyvolat veřejné pobouření a nasměrovat ho na Bramu," odpověděl tak samozřejmě, jako by mi chtěl naznačit, že nechápe, jak se na něco tak logického můžu ptát. „Veřejné pobouření takového rozsahu, že se z toho Brama nikdy nevzpamatuje."

Po takové odpovědi jsem se už nezmohl na jediné slovo. Šel jsem co nejrychleji, abych za Jackem příliš nezaostával, a marně se snažil vzpomenout si na něco, čím bych setřásl tíhu tohoto rozhodnutí. Mou pohasínající naději definitivně udusil pohled na Martineze. Krev už prosákla prostěradly a na černobílé podlaze zanechávala lesklou rudou stopu.

Během následující čtvrt hodinky to byl zase ten starý profesionál. Ještě než jsme raněného přesunuli na lůžko, Jack mu laryngoskopem otevřel dýchací cesty, odsál krvavou pěnu, která se řinula z hltanu, a do průdušnice hladce vsunul hadičku. Pak sáhl na krk a tiše řekl: „Pulz na krkavici je skoro nehmatný." Jinými slovy - tlak nebyl o mnoho vyšší než šedesát. Ze skříňky jsem vydoloval infuzní sety a zavedl je Martinezovi do obou paží.

„Máš v té své létající nemocnici 0 minus?" I když jsme měli dostatek fyziologického roztoku, Martinez ztratil mnoho krve a pravděpodobnost, že přežije let do San Diega bez transfuze, byla prakticky nulová.

„Šest konzerv," odpověděl Jack a zavěsil do úchytky kyslíkovou bombu.

Oba jsme věděli, že je to málo. Vzal další intravenózní set a do žil pod levou klíční kostí zavedl centrální kanylu. O minutu později dostával Martinez fyziologický roztok i do třísel. Pomocí stetoskopu a rukávu jsem mu zkontroloval tlak. Sedmdesát. Podložil jsem mu tedy nohy, a vybojoval tak několik stupínků k dobru. Pulz mu ale vyšplhal na sto třicet. Vtom venku zaburácel hrom a místnost se zachvěla.

„To je tady vždycky tak hrozný?" zeptal se Jack, aniž se nechal

vyrušit od práce. Mírně naklonil punkční kanylu a vsunul ji mezi šesté a sedmé žebro. Měla odvádět krev z pohrudniční dutiny, a vytvořit tak prostor pro zdravou část poškozených plic. Stav raněného mohl zlepšit zvýšený přísun kyslíku. Sáhl jsem tedy po dýchacím vaku, uchytil ho vedle endotracheální trubice a ze všech sil jsem začal pumpovat. Tak alespoň okysličila krev, která mu ještě zbyla. V těchto podmínkách jsme pro něj víc udělat nemohli.

Jack si sundal rukavice a vytáhl mobilní telefon. „Máme tady raněného střelnou zbraní. Myslíte si, že ho odsud dostanete?"

Rychle jsem zkontroloval tlak. Díky vysokému přísunu tekutiny se držel na hodnotách kolem osmdesáti.

„...máte nějaké problémy s Bainesovými piloty..."

Tento okamžik byl velmi důležitý, protože někdy se při odčerpávání krve z poraněné plíce může uvolnit krevní sraženina, pacient začne krváčet ještě silněji, a klesne mu tlak.

„Chystejte se ke startu. Za dvacet minut jsme tam," prohlásil Jack, potom se podíval na mě a dodal: „Taky vám posílám zombie. Tvrdí o sobě, že je doktor. Dejte mu clindamycin a pak i cefotaxim."

Ještě jednou jsem Martinezovi změřil tlak. Zůstával stejný.

Bouře řádila plnou silou. Světla ještě ubylo a všechno kolem nás se zbarvilo do šeda. Martineze jsme znovu uložili na provizorní nosítka. Nesli ho čtyři muži. Pátý držel vak. Přenosnou kyslíkovou bombu jsem zastrčil do příkrývek.

Znovu jsem se bez úspěchu pokusil přesvědčit Jacka, aby nezůstával. Když jsme šli k východu, pokochal se pohledem na Baines s Vásquezem a projevil až zvrácenou radost nad tím, že se mu je podařilo získat jako rukojmí. Se svázanýma rukama a nohama stáli opření o zeď. Baines navíc vypadal jako poloviční mumie, protože mu někdo celou půlku hlavy kolem natrženého ucha ovázal gázou. Oba náš pohled opětovali, ale zatímco Vásquez ani nedutal a tvářil se zatvrzele, Baines pohnul rty, a když jsme ho minuli, prosebně zakňoural: „Pane doktore, prosím vás, nenechávejte mě tady s MacGregorem! Vezměte mě s sebou! Mějte slitování!" Potom škemrání o pomoc přerušil sérií vzlyků, a nakonec zakvílel: „A co bude s mým uchem?" Na obličejí jednoho z Jackových mužů jsem si

všiml zákmitu opovržení. „Drž hubu," zabručel víceméně pro sebe.

Zastavili jsme se, sotva jsme opustili budovu. Na silnici v dálce před námi se vinula čára blikajících červených a modrých světel.

„Je to tak dva kilometry," zasmušil se Jack.

„Pohybují se pomalu," dodal jsem, „asi kvůli zledovatělé silnici. Ale i tak tady budou za několik minut." Ostatní sledovali scénu mlčky.

„K letadlu!" zavelel najednou Jack. „Až sem dorazí, vymyslím jim nějakou zábavu. Jinak odsud Martineze nedostaneme."

„Jacku, chci tady zůstat! *Mně* nic neudělají. Budu jim tvrdit, že jsi ještě uvnitř..."

„Přestaň mě přesvědčovat, Garnete. To už jsme spolu probrali. Kromě toho, když to vezmeme z čistě praktickýho hlediska, jediné tobě může Martinez něco říct. Samozřejmě za předpokladu, že to přežije. Jak bych se mohl já produčirovat po nemocnici a snažit se ho přesvědčit, aby udělal, co se patří? Ty si myslíš, že by mi to policajti strpěli? Byl bych v kriminále dřív, než by mě tam uviděli."

„Ale sám jsi přece říkal, že tihle chlápci nevyjednávají..."

„K letadlu!" přikázal svým lidem. Mě ignoroval. Přikývli a beze slova se dali do pohybu. Pokud jsem se měl o Martineze postarat, nezbývalo mi nic jiného než jít s nimi.

„Jacku, to je šílenství..."

„Bud' zticha, Garnete, a poslouvej, co ti povím!" osopil se na mě, ale zatím šel se mnou. Z jeho pohledu mě však mrazilo. „Hned jak se vrátím, zvednu některé z těch zatracených telefonů. Oznámím, že máme svědka, který může potvrdit, že tady Baines a celá jeho společnost zabíjeli pacienty. Taky požádám své lidi, aby nic nepodnikali, dokud náš svědek neposkytne výpověď, na základě které bude možné obvinít Bainese. V opačném případě se nebude dát nic dělat a naše Liga se vrátí k původnímu plánu. Je to jasné?"

Přikývl jsem a těžce polkl.

Došli jsme na pěšinu vedoucí k letišti. „A ještě jedna věc. Nevím, co se děje v Buffalu, ale pokud je mi známo, nikdo z mých lidí nemá s vraždou Saswalda ani Forbese nic společnýho. A to vydirání, o kterém blekotal Baines - tuším, že jsi to od něj slyšel taky?"

„Jo," přitakal jsem. Jiná odpověď mě nenapadla. Namáhal jsem všechny mozkové závity, ale nebylo to nic platné. Spásný nápad, jak odsud Jacka dostat, nepřicházel.

„Nemám ponětí, o co jde. Ledaže by někdo rozjel něco dalšího. Takže až se, Garnete, vrátíš, dávej bacha, dokud nezjistíš, co za tím vězí."

„Jacku," protestoval jsem, „vykašli se na Bainese s Vásquezem, vezmi Martineze a poruč pilotům, aby tě dopravili do bezpečí."

„Ne!" rozzuřil se Jack a provrtal mě nesnesitelným pohledem. „Naposledy ti říkám, abys mi s tím dal pokoj!" Najednou ale mluvil měkce a skoro prosebně. „Náš čas, Garnete, vypršel, tak už mě, prosím tě, přestaň přesvědčovat, že můžu jen tak odejít. To je to poslední, co pro mě můžeš udělat."

„Proboha, Jacku, uvědom si..."

„Jdi do háje! Nesmím to vzdát, protože už nic jiného nemám a ty to moc dobře víš! Tak mě *prosím* ušetři těch blbých keců o tom, že mám všeho nechat. Nejde to! A ty mi to vůbec neusnadňuješ!"

Ve vzniklém tichu mě držel svým šíravým pohledem v šachu. A i když to byl velmi těžký úkol, odhodlal jsem se mu podívat zpřímá do očí. Byla to okna do jeho rozbouřené duše. A vycítil jsem, že *chce*, abych do té bezedné hloubky nahlédl. Byla v ní d'ábelská posedlost dovést svou věc ke zdárnému konci a držela ho ve smrtelném sevření, ze kterého ho už nikdo nemohl vyrvat. Zdráhavě jsem se tedy podvolil jeho zoufalému přání a v té chvíli jsem v srdci ucítil ledový závan smrti. Ale Jack to vnímal jinak než já. Několikrát se zhluboka nadechl a za chvíli už vypadal vyrovnaně jako člověk, který se konečně zbavil těžkého břemene. Ale neúprosnost z jeho pohledu nezmizela.

„Takže aby bylo jasno, až budeš mluvit s policií, můžeš jim vzkázat, že spravedlnost tady bude mluvit hodně nahlas a já udělám všechno pro to, aby Baines s Vásquezem nepřišli zkrátka."

„Kristepane, Jacku, ne..."

„Hele, Garnete, ať už se o to postará Martinez, nebo Liga, ujišťuju tě, že s Bainesem i Bramou bude brzy konec. A při troše štěstí poslouží jejich případ jako varování pro všechny ostatní pojišťovny,

kterým se začínaly podobné praktiky zamlouvat. Chceš, aby nikdo nezemřel? Donuť Martineze mluvit! A teď už jdi a nezkłamej mě!"

S těmito slovy se otočil a vracel se k budově.

„Jacku, počkej!" volal jsem za ním. Šel jsem pozpátku, abych držel krok s ostatními, protože jsem musel hlídat Martineze. Jack zvedl na pozdrav ruce nad hlavu, ale neotočil se.

23

Schouleni a proti větru jsme klopýtali s Martinezem k letadlu. Děšť nám zapichoval do tváře ostré jehličky, klikaté blesky opakovaně roztínaly nebe a krajina obarvená jejich roztavenou žlutí nás napůl oslepovala. Po přemíře světla jsme se ponořovali do hnědošedé skalnaté pustiny. Celou dobu jsme se ohlíželi ve strachu, že uvidíme mexickou policii.

Motory malého tryskáče už běžely. Jeden pilot se vyklonil ze dveří a pomohl nám přemístit Martineze na palubu. Letadlo se ve větru kymácelo sem a tam.

„Dá se v tomhle odstartovat?“ zeptal jsem se skepticky. Pacient už ležel připoutaný na lůžku.

„To brzy zjistíme,“ zasmál se pilot a otočil se, aby zabezpečil dveře.

Panebože, říkal jsem si. Každá cesta letadlem ve mně vyvolávala dlouho dopředu obavy. Ted' se musím nějak zaměstnat. Zkontroloval jsem tedy, jestli je Martinez dobře připoutaný, a začal ho napojovat na přístroje rozvěšené po bočních stěnách. Až když jsem mimoděk vzhlédl od svého pacienta a všiml si, že jeden z Jackových mužů vysunuje schůdky a ostatní čekají, aby šli za ním, mi došlo, že s námi nepoletí. „Moment! Jack chce, abyste tady zůstali?“

„Ne. My sami to chceme,“ řekl klidně muž, který se právě chystal vystoupit, „na důkaz věrnosti blízkým, které jsme ztratili.“

„A taky kvůli Jackovi. Aby tady nebyl sám,“ doplnil ho kamarád v řadě za ním. Měl propadlé tváře a bezvýrazný pohled. Přesně tak jsem to viděl u otce malého Roberta Delanyho. Pětici přívrženců Jacka MacGregora tvořili lidé různého věku. Byl tady mladík - ne mnoho přes třicet, ale i štíhlý, sportovně vyhlížející šedesátník. Jednu věc však měli všichni společnou - vyčerpáním a zármutkem ztrhané rysy. Jejich slova mě šokovala. Dosud jsem si s touto bezejmennou skupinou vyměnil jen několik krátkých pokynů týkajících se bezpečné manipulace s Martinezem. To mě tak pohltilo, že jsem

neviděl děsivou sílu, která řídila jejich jednání.

„Proboha vás prosím, nevracejte se tam! Ničemu tím nepomůžete!" snažil jsem se je zastavit, ale v témže okamžiku jsem v jejich prázdných očích spatřil jakýsi ledový klid, který bývá příliš často předzvěstí sebevraždy. Nikdo z nich mi nevěnoval pozornost.

„Musí jít!" vyštěkl podrážděně pilot, a když vystoupil poslední z nich, zatáhl dveře. Na ranveji jsme minuli odstavené Bainesovo letadlo se dvěma muži uvnitř.

„Co bude s *nimi*?" zavolal jsem na pilota. Zrovna se usadil v sedadle kapitána, připoutal se a převzal od svého kolegy řízení.

„Z toho, co nám řekli, soudím, že mají za úkol jenom řídit letadlo a rozhodně nemají zájem se do něčeho namočit," křičel. Otočili jsme se proti větru a obrovskou rychlostí vyrazili dopředu. „Kdyby na to měli žaludek, na nic by nečekali a dávno by byli pryč," překřikoval řev motorů. Byli jsme ve vzduchu. Slyšel jsem, jak se zasunuje podvozek, a potom jsme prudce zatočili doprava.

„Hurá do Kalifornie," zamumlal jsem, ustálil kymácející se vaky s roztokem a začal se věnovat Martinezovi.

Když bylo letiště v San Diegu v dohledu, načal jsem poslední konzervu plazmy. Při přistávání jsem začal resuscitovat.

„Máme tady uvítací výbor," prohlásil pilot, když dosedl a obrátil letadlo čelem k blikajícím sanitkám, které čekaly na konci přistávací dráhy. Mezi vozy televizních a rozhlasových společností se tísnil dav s kamerami a mikrofony. Kolem stála neméně početná masa v modrých uniformách.

Všichni čekali na nás. To znamená, řekl jsem si, že Jack vydal prohlášení, když jsme byli ve vzduchu.

Zastavili jsme. Několik zdravotníků vyskočilo na palubu a policie se mezitím snažila zajistit, aby se k nám nikdo jiný nedostal.

„Jak na tom je?" vykřikl jeden reportér, když jsme s Martinezem běželi do připravené sanitky.

„Moc dobře ne," odpověděl jsem a dál jsem zajišťoval dýchání i srdeční činnost.

Bláznivá jízda ulicemi San Diega v době večerní špičky se v

mnohém podobala zážitkům z letu. Z okna jsem se podíval jenom jednou, zrovna když jsme se s ječící sirénou řítili k přeplněné křižovatce.

Do tří minut po našem příjezdu na akutní příjem byl Martinez na cestě na sál. Lékaři mu otevřeli hrudník a mladá lékařka zatím masírovala srdce. „Má pulz!“ stihla radostně vykřiknout, než se za ní zavřely dveře výtahu.

„Myslím, že bychom se měli podívat i na vás,“ naléhal vedoucí oddělení, když mě uviděl opřeného o stěnu v záchvatech kašle. Rychle mě poslechl stetoskopem, přikázal mi, abych si lehl, a zavolal laboranta, aby mi udělal rentgen hrudníku.

„Mimochodem,“ mrkl na mě, „Jack MacGregor má na tomto oddělení hodně přátel. A jeho přátelé jsou i vašimi přáteli.“

Za pět minut si už prohlížel rentgenové snímky. V horním kvadrantu pravé plíce byla bílá skvrna. „Navrhuji clindamycin a cefotaxim.“ Mluvil se mnou jako s kolegou, ne jako s pacientem. Takto se lékaři chovají často, když mají před sebou v roli pacienta jiného lékaře.

„Souhlasím, děkuji.“ Byl jsem mu vděčný za to, že ví, co dělá, a že se dál svým stavem nemusím zabývat. Za několik minut jsem dostal infuzi. Využil jsem čas a na účet volaného zatelefonoval Janet.

„Máte meziměstský hovor ze San Diega. Na účet volaného.“ ozval se hlas operátorky. „Vezmete si ho?“

„Ano!“ vypískla Janet.

„Jsem z toho venku. Všechno je dobré,“ drmolil jsem. „Za chvíli ti zavolám ještě jednou. Čeká tady na mě spousta lidí.“

„Tak budou muset počkat,“ řekla Janet a hlas jí přeskočil. „Pa-nebože, Earle! Od rána umírám hrůzou. Nejdřív vysílali zprávu o Lize na ochranu pacientů a potom o La Rumorose. Dokonce jsem volala Rileymu. Tak ho to znepokojilo, že chtěl letět do Tijuany...“

„Janet, teď už je všechno v pořádku. Nic se mi nestalo...“ „Navíc jsem před chvílí slyšela Jackovo prohlášení. Strašně jsem se v něm splekla. Není takový, jak jsem si myslela.“

Kolem mé postele se začali scházet policisté.

„Janet, musím končit. Za chvíli ti zavolám.“

Dlouze si povzddechla. „To jsi celý ty, Earle. Ale připrav se na pěkně dlouhé povídání.”

„Dobře. Budu na tebe moc myslet.” Když jsem se rozloučil s Janet, měl jsem před sebou rozhovor s tolika lidmi s odznakem, že už bych je takhle pohromadě nechtěl nikdy v životě vidět.

Po operaci se Martinez probral k vědomí a projevil zájem o to, co podle lékařů a údajů na monitorech měla zřejmě být poslední zpověď. Trval na tom, aby přivezli i mě. Okamžitě jsem dal souhlas, aby mě na vozíku přepravili do jeho pokoje.

Nemohl sice mluvit, ale zvládl naškrábat na kus papíru přiznání, že svou léčbou zavinil smrt šesti Američanů. Překvapilo mě, že smrt těch pacientů byla pro něj tak důležitá a že si zapamatoval jejich jména. Většina lékařů - včetně mě - totiž po celý zbytek života nosí v hlavě jména lidí, kteří zemřeli kvůli chybě v diagnóze. V každém případě si pamatoval i jméno anesteziologa, který u pacienta byl. V šestém, tedy posledním případě to byla dvojice HECTOR SASWALD - DAVID PEARSON. Když dopsal, pokynul mi, abych k němu přišel. Sáhl mi po ruce a pokusil se vyloudit svůj milionový úsměv, z úst mu ale trčela černá hadička, a tak spíš než cokoli jiného vzbudil soucit. Ještě než jsem ruku odtáhl, jsem si uvědomil, že mi do dlaně vtiskl pečlivě složený papírek. Potom přišel kněz a požádal mě, abych je nechal o samotě. Na chodbě jsem se podíval, co Martinez napsal:

Nezbývá mi mnoho času, doktore Kane. Ale po tom všem jsem v sobě našel aspoň trochu odvahy. Možná na tom máte zásluhu právě Vy. Nebud'te tak hloupě upjatý a vezměte mou práci na vědomí. Může zachránit mnoho životů!

Rozzuřeně jsem vzkaz zmačkal. Rozčilil mě jak jeho obsah, tak i jeho účinek na mě.

Ať pro tebe hledá odpuštění kněz, já to nedokážu, napadlo mě. Pokud šlo o mě, nechápal jsem, jak bych mohl být milosrdný k vrahovi, který se na poslední chvíli chce zbavit všech hříchů. A nevím, jak bych mohl najít pochopení pro tu jeho takzvanou práci. Ne že bych ji chtěl tajit před množstvím jiných zájemců, kteří by se s

ní rádi obeznámili.

Ale i když byl zrůda, nedalo se popřít, že se místo Jacka nechal zastřelit. Uvědomoval jsem si to, ale ani tak jsem o něm nemohl smýšlet příznivěji. Nejvíc mě rozčillovala ta jeho rozporuplnost a snad i to, že mu nedokážu odpustit. Seděl jsem na vozíku, zhroucený do sebe, když mě z úvah vytrhl čísi hlas.

„Vypadáte, jako byste si potřeboval s někým promluvit.“ Nade mnou stál kněz. „Jsem otec Rodriguez,“ usmál se a podal mi ruku. Síla stisku odpovídala jeho robustní, zdravé postavě. Podle vrásek kolem očí se dalo odhadnout, že je mu něco přes čtyřicet. „Můžu vám nějak pomoci?“ zeptal se.

Bylo mi trapně. „Ne, je to dobré. Děkuji.“

„Působím na oddělení akutních příjmů. Všechno mi o vás pověděli. A po tom, co máte za sebou, to nemůže být *dobré*.“

„No, abych řekl pravdu....“

„Mimochodem, znám Jacka. Dělali jsme tady spolu přednášky o tom, jak se vyrovnat se ztrátou blízké osoby. Je to dobrý člověk a bezva parťák. Modlím se, aby z toho vyvázl se zdravou kůží.“

Ten kněz se mi začínal líbit.

„Dovedu si představit, že ohledně Martineze máte dost smíšené pocity,“ konstatoval a mávl k jeho pokoji.

„Máte naprostou pravdu,“ utrousil jsem.

„Dovolte mi, abych vám dal jednu radu. Vraťte se k tomu, co umíte nejlíp, a soud nad dušemi nechte Bohu. Tak to říkají kněží, kteří slouží na akutním příjmu.“ Po těchto slovech mi stiskl rameno a odešel k vestibulu.

Kolegové z akutního příjmu mi přidělili vlastní pokoj, takže jsem mohl sledovat zprávy v televizi a nerušit přitom ostatní pacienty. Zanedlouho se na všech stanicích objevily záběry obviněných anesteziologů. Uprostřed noci je vyváděli z domovů. Někteří mžourali do světél reflektorů, jiní si kryli hlavu pláštěnkou, ale většina byla ještě v pyžamu. Reportéři komentovali situaci smutčným hlasem. Jejich slova nebylo těžké uhádnout.

„...vina celé společnosti...“

„...pád Bramy..."

„...ospravedlňuje akci Ligy na ochranu pacientů..." Během několika následujících hodin se začali Jackovi vojáci vzdávat a propouštět rukojmí. Ale o Jackovi nepadlo ani slovo.

„...mexická policie stále brání novinářům z obou stran hranice ve vstupu na místo činu..."

„...kvůli místním bouřkám je přelet nad léčebnou nemožný..."

„...dva piloti pracující pro Bramu nemohou vzlétnout z letiště blízko léčebny kvůli špatným povětrnostním podmínkám. Před chvílí rádiem informovali, že v místech, kde se nachází léčebna, se na nebi objevilo oranžové světlo. Vzápětí však bylo spojení přerušeno..."

„Krucinál!" hulákal jsem. Roztříštěné informace, které dávaly tušit to nejhorší, aniž by ovšem něco potvrdily, mě dováděly k šílenství. Nepodařilo se mi usnout, a tak jsem chodil po pokoji a tahal za sebou stojan. Moc rád bych mluvil s Janet, ale štěstí mi nepřálo. Byla odvolána k akutnímu případu na sál. Ušel jsem už aspoň čtyři kilometry, když se na obrazovce objevila schoulená reportérka v pláštěnce. V silném větru měla co dělat, aby se udržela na nohou. Kromě černé tmy v pozadí nebylo sice vidět vůbec nic, ale podle povědomého rachotu se dalo poznat, že se konečně vysílá živě z La Rumorosity. Stačil jediný pohled na tu vyděšenou dámu, abych pochopil, že žádnou dobrou zprávu neuslyším.

„...právě jsme se dozvěděli, že celý příběh skončil tragicky. Stojíme blízko léčebny, kde charismatický vůdce Ligy na ochranu pacientů, doktor Jack MacGregor, zadržoval prezidenta Bramy, pana Williama Baines. Mexické úřady nám před chvílí potvrdily, že kolem šesté hodiny večer místního času podnikla zdejší policie spolu s vojáky z nedaleké základny nezdařený útok na léčebnu s cílem osvobodit Baines. Podle dostupných informací byly použity zápalné granáty, přičemž některé dopadly na nedostavěnou část budovy. Dřevěná konstrukce začala hořet a oheň se rychle rozšířil do blízkého skladu, kde ostraha léčebny uchovávala munici. Když - podle oficiálních údajů - začalo střelivo explodovat, mexická policie se mylně domnívala, že proti ní vzbouřenci zahájili útok, a palbu opětovala. Zahynulo devět lidí. Mezi mrtvými je i Baines, který měl

být za několik hodin obviněn z pokusu o vraždu, a vůdce skupiny doktor Jack MacGregor. Doktor MacGregor je nyní uznáván za odhalení skandálu v mnoha zdravotních pojišťovnách. Mexické úřady tvrdí, že místní policie nebyla informována o událostech ve Spojených státech, a reagovala tedy stejně, jako by šlo o hrozbu teroristickým útokem. Když se členové MacGregorovy skupiny ve stanovené lhůtě nevzdali..."

Na obrazovce se objevil roztřesený záběr řady mrtvých těl. V ostrém světle vypadal obraz černobíle. Někteří měli přikryté hlavy, ale jeden mrtvý měl přes sebe přehozený dlouhý splývavý plášť. Když ho kamera zabrala, sedl jsem si a dal se do pláče.

„Tento let by měl být mnohem příjemnější, pane doktore," zavolal na mě přes rameno pilot. Dosáhli jsme už potřebné výšky a mířili k houstnoucí tmě na východě, pryč od pohasínajícího slunce.

„Kdybyste něco potřeboval, sendviče a nápoje jsou v kuchyňce," řekl druhý pilot a ukázal na box s teplým jídlem a na chladničku. „V Buffalu bychom měli být v jednu v noci tamního času."

Oba piloti se mi ozvali ráno a nabídli mi, že mě dopraví domů. Měli cestu do Bostonu, ale byli ochotni vysadit mě v Buffalu. Lačně jsem po jejich nabídce sáhl, protože jsem nechtěl nic jiného než být u Janet a Brendana.

„Děkuji. Zatím nic nepotřebuji." Zabořil jsem se do zadního sedadla, zavřel oči a oddával se svým myšlenkám.

Janet se mohla uvolnit z operačního sálu a zavolat mi až půl hodiny poté, co přišla zpráva o Jackově smrti. Žal mě ale tak ochromil, že jsem se zmohl pouze na jednoslabičné odpovědi. Janet ovšem byla trpělivá, až ze mě nakonec dostala všechno, co se v La Rumorose stalo. Při vzpomínce na to, jak mě Jack zachránil, mě opět přepadla lítost.

„Moc mě to všechno mrzí, Earle," opakovala tak dlouho, dokud jsem se nevzmužil a nepokračoval ve vyprávění.

„Víš co? Vstaň a běž na akutní příjem," poradila mi, když jsem skončil. „Mluv s těmi, kteří ho znali. Řekli ti přece, že jsou tví přátelé."

Měla pravdu. I když se na oddělení muselo pracovat jako jindy, všichni mě smutně přivítali a do sesterny mi donesli kávu. Když měli volnou chvíli, vzpomínali na Jacka. Uvědomil jsem si, jak velkou podporu tady můj starý kamarád měl.

Jeden z mladých lékařů, který byl u Jacka na praxi, si nemohl vynachválit jeho pedagogické schopnosti. Mluvil o něm i lékař, který měl zrovna službu a který ho znal z kalifornské asociace lékařů. Utěšit, ale zároveň přijmout útěchu přišel i otec Rodriguez.

„Prosím, pane doktore,“ vytrhl mě z úvah druhý pilot. Otevřel jsem oči a uviděl, že vstal ze sedadla a podává mi polštářek a deku.

„A kdybyste si potřeboval zavolat,“ řekl ještě, „dalo by se to zařídit přes rádio.“

„Moje žena ví, co se mnou je,“ usmál jsem se, „a upřímně řečeno s nikým jiným ani mluvit nechci. Vy tedy ale poskytujete prvotřídní služby.“ Podložil jsem se polštářkem, přikryl se dekou a znova probíral všechno, co se za celý den stalo.

K mému velkému překvapení mi předchozí odpoledne telefonoval Riley. „Číslo mi dala Janet,“ vysvětlil mi. „Chtěl jsem ti říct, že mě moc mrzí, co se stalo tvému příteli.“ Zdálo se, že to myslí upřímně, ale jediné, co jsem mu na to odpověděl, bylo *díky*. Pomohlo mi, když jsem o Jackovi mluvil s lidmi, kteří ho znali, ale Rileyho se to přece jenom netýkalo. Proč bych se mu měl svěřovat se svými pocity? Kromě toho jsem se musel krotit, abych na něho nevyštěkl obvinění, že kdyby se nebál svých nadřízených z FBI a přesvědčil je, aby obsadili léčebnu minulý týden, mohl Jack zůstat naživu. V následné pomlce mě napadlo, jestli si bude Riley stěžovat, že jsem odjel do Mexika za jeho zády. Proti očekávání však vyrukoval s otázkou: „Neřekl ti, jestli mohl Saswalda a Forbese zabít někdo z jeho lidí? Fosse tvrdí, že to musel udělat nějaký zvrhlík z Ligy na ochranu pacientů. Nedá si to vymluvit. A mí šéfové na mě tlačí, abych to už konečně vyřešil. Nic mě nenapadá. Doufal jsem, že třeba ty budeš něco mít.“

Chudák Riley, napadlo mě, pachtí se jako vždycky. Snad posté mě přesvědčil, že se nikdy nezmění. Stručně jsem mu tedy vylíčil

zážitky z La Rumorosa a zdůraznil, že podle Bainesova tvrzení je ten zabiják i vyděrač a že Jack jakoukoli souvislost mezi buffalskými vraždami a Ligou popřel. Detektiv na mě dotíral, abych si vzpomněl, co přesně Baines a Jack říkali, ale vyčerpání udělalo své a Rileyho přání jsem stoprocentně vyhovět nemohl.

„A po tom všem tě pořád ještě nikdo nenapadá?" zeptal se unaveně.

Rozhodl jsem se, že se mu tedy svěřím se svým dávným podezřením. „Nerad to říkám, ale měl bys proklepnout Allena Pearsona. Kde byl, když došlo k těm vraždám..."

„Sloužil na základně, pokaždé," skočil mi Riley do řeči. „Má neotřesitelné alibi. Prověřoval jsem to už minulý týden, hned po té naší schůzce."

„Aha," utrousil jsem zaraženě. V první chvíli mě zaplavila úleva za Allena, pak mi ale došlo, že pokud jde o podezřelého, nejsme o moc chytřejší než na začátku vyšetřování.

„Pane doktore," probral mě hlas pilota. „Pořád mně vrtá hlavou, proč se Jack nevzdal, když už jste byli vy a ten psychiatr na palubě našeho letadla. Proč se proboha zachoval tak, jak se zachoval?" V jeho hlase byla patrná bolest. Bolestí naplněný byl i hlas otce Rodrigueze, když mi položil tutéž otázku v nemocnici v San Diegu. Oběma jsem odpověděl stejně.

„Protože nevěděl, jestli Martinez přežije, a kdyby přežil, nebylo jisté, jestli to, co přizná, bude stačit k obvinění Baines z vraždy. Jack prostě musel mít jistotu, že Baines neujde spravedlnosti." Zbytek jsem si nechal pro sebe. Přece nedopustím, aby někdo označil Jacka za blázna, aby spíš než odvahou zdůvodnil jeho skutky patologickou poruchou osobnosti, a snížil tak jeho zásluhy. Oba muži se odmlčeli a nejspíš přemýšleli o mé odpovědi. Napadlo mě, že mě svou pohostinností nejspíš chtěli navnadit, abych se rozpovídal o Jackovi. Oni by se ptali na věci, které je zajímavé, případně by sami přispěli nějakou vzpomínkou. To mi rozhodně nebylo proti mysli.

Podíval jsem se z okénka. Pode mnou se táhly zasněžené hřebeny hor. Tvořily přirozenou hranici mezi Kalifornií a zbytkem země. Zatímco se svahy na západě koupaly ve zlatých paprscích

zacházejícího slunce, na východní část pohoří dopadal modrozelený stín. Ale mě zajímal jih. Tím směrem leží drsná krajina La Rumorosa. Nikdy jsem nevěřil v existenci nadpřirozených bytostí. Kdyby se ale přece jenom někde vyskytovaly, určitě by to bylo právě tam. A vůbec by mě nepřekvapilo, kdyby se začaly šířit zvěsti, že v troskách léčebny bloumá duch vysoké postavy, s dlouhým vlajícím pláštěm.

Buffalo vypadalo jako městečko z Ledového království. Ve dne na tom pracoval déšť a v noci mráz. Chladný vítr a vlhký vzduch však tvořily neodmyslitelný kolorit města a svým způsobem byly známkou toho, že jsem doma. Procházel jsem opuštěným parkovištěm u letiště a plně si ten pocit vychutnával. Mráz se samozřejmě podepsal i na zámku, a tak mi chvíli trvalo dostat se do auta. Stejně náročná byla i jízda. Potřeboval jsem se stavit v nemocnici a vyzvednout si zásobu antibiotik pro domácí léčbu, ale silnice byly namrzlé a bylo třeba řídit velice opatrně. Navíc mi přišlo divné, že už delší dobu se za mnou drží ve stále stejné vzdálenosti nějaké auto. Vzhledem k tomu, že nebyl prakticky žádný provoz, by nebylo těžké někoho sledovat. Nakonec vůz kousek před nemocnicí zahnul do vedlejší ulice, a já se uklidnil.

„Podívejme, to je ten proslulý doktor Garnet!“ přivítala mě sestra na příjmu.

„To je dobře, že vás tady máme zpátky,“ řekla jiná sestra.

„Když jsem vás viděla v televizi, nevěřila jsem vlastním očím.“

„Mohlo vás to stát život! Stejně jako všechny ty chudáky,“ ozval se ještě někdo.

Za chvíli se na mě tlačila většina lidí z oddělení. Plácali mě po zádech a objímali mě. Na okamžik nechali všechno být, protože mě chtěli pozdravit a zeptat se, jestli něco nepotřebuji.

„Co dělá ten váš zápal plic?“ zeptala se sestra.

„Jak to víte?“ užasl jsem.

„Telefonovala Janet. Říkala, že se tady zastavíte pro léky.“ Na pultě ležela středně velká krabice s clindamycinem a cefotaximem.

„Všechno jsme vám připravili.“

„Díky. Jste moc hodní," vykročil jsem k pultu. „Do práce se vrátím asi za týden..."

„Moment," zadržela mě sestra. Vzala telefon a vyťukala pouhá čtyři čísla.

„Bohužel se o vašem příjezdu dozvěděl i pan Fosse a nařídil, abychom vás za ním hned poslali."

„Ted"? Jsou skoro dvě hodiny v noci."

„Ano, ale rozkaz je rozkaz."

„Ne! Jsem strašně unavený."

„Pane Fosse," křičela do sluchátka, aniž vzala můj protest na vědomí. „Už je tady. Hned je u vás."

Vytrhl jsem jí sluchátko z ruky a namítl: „Pane Fosse, nezlobte se. Není to možné..." Fosse ale mezitím zavěsil. Když jsem vytočil jeho číslo, ozval se obsazovací tón.

„Taky jste mě mohla nechat trochu vydechnout a nevolat mu," pokáral jsem sestru.

I tak jsem už byl napůl rozhodnutý, že nechám Fosseho plavat a půjdu domů.

Zarazila se a začala se omlouvat.

„Promiňte, pane doktore. Dělán, co mi přikáže, protože on je tady pán."

„Jako všichni ředitelé," povzdechl jsem si a otočil se k výtahům. San Diego mě totiž poučilo, že v dané situaci není schodiště nic pro mě. Nebylo mi jasné, co si o tom všem mám myslet. Co má Fosse tak důležitého, že to nemůže počkat?

Fosse mě přivítal ve dveřích své pracovny. Zdálo se mi, že únavou sotva stojí.

„Pojďte dál. Díkybohu se vám nic nestalo!" Jeho gesta byla podivně strojená.

„Omlouvám se, že jsem vás sem tak hnal. Janet mi řekla, že dneska v noci přijedete a určitě se tady stavíte pro léky, tak jsem na vás chtěl počkat. Jak se cítíte? Kromě toho že jste unavený? Prý máte zápal plic." Mluvil nápadně rychle, jako by byl z něčeho nervózní. Také hlas měl posazený o něco výš než obvykle. Bylo to zvláštní.

Fosseho hlasivky neprozradily o duševních pochodech svého majitele nikdy nic. Až dneska.

„Po fyzické stránce je ze mě úplná ruina, ale to se do týdne samozřejmě zlepší. Máte pravdu, jsem unavený. I když to je slabý výraz. Přesnější by bylo - vyčerpaný. No a psychicky, když si vzpomenu na Jacka, není to vůbec růžové," prohlásil jsem chladně.

Odtažitý tón ho překvapil. „To je pochopitelné. Promiňte, že jsem mluvil tak hloupě," snažil se rychle zachránit situaci. Asi to působilo neomaleně, ale já jsem všechna svá slova myslel smrtelně vážně a doufal, že to pochopí a nebude mě zdržovat. Nevěděl jsem, že se ho tím dotknu víc, než bude moct snést.

„Jak byste se taky mohl cítit," pokračoval omluvným tónem. „Promiňte mi mou netaktnost." Mlčel jsem. Na to nebylo co říct.

„A ta hloupá, zbytečná tragédie." Byl jako slon v porcelánu. Jdi už k věci, říkal jsem mu v duchu, ale Fosse měl potřebu mluvit dál: „A právě kvůli jeho smrti s vámi chci mluvit. Možná jste ve velkém nebezpečí."

„V nebezpečí? Ale proč?"

„Prosím, sedněte si. Mám tu pro vás čaj," pobídl mě a na stůl položil podnos s šálky a stříbrnou konvicí. Bez dlouhého přemýšlení jsem si vybral křesílko pro dva.

„Své obavy jsem už sdělil detektivu Rileymu a trval na tom, že by vám měl hned od zítřka zajistit ochranu. Souhlasil..."

„Ochranu před kým?" naléhal jsem. Čím dál víc mě rozčilovalo, že rovnou nevyklopí, o co mu jde.

„Před tím, kdo zabil Saswalda a Forbese."

„Cože?"

„Předpokládejme, že vrah může být členem Ligy na ochranu pacientů. A kdo ví, jak bude reagovat na smrt svého šéfa? Mám strach, aby vás nevinil z toho, že jste tam MacGregora nechal."

„Ale Jack tvrdil, že své lidi prověřil. Myslel si, že se smrtí těch dvou nemá nikdo z jeho skupiny nic společného... Moment! Co mi to podsouváte? Že jsem opustil Jacka?" Před očima se mi zajiskřilo. Od Jackovy smrti mnou cloumaly nejrůznější emoce - žal, zoufalství, zahanbení - ale až dosud díkybohu žádný pocit viny. A aby mi někdo

vykládal, že jsem Jacka někde *nechal*, bylo to poslední, nač jsem měl náladu.

„Earle, prosím vás, samozřejmě že ne! Ať vás ani nenapadne, že bych vás já nebo kdokoli jiný, kdo má všech pět pohromadě, mohl obviňovat z toho, jak to tam dopadlo. Chtěl jsem jenom naznačit, jak by mohl uvažovat nějaký vyšinutý maniak z Ligy.”

Fosseho opožděná útěcha mi nebyla nic platná. Měl jsem tam zůstat? Nebo raději běžet naproti policejním autům? Nebo trvat na tom, aby šel Jack se mnou?

„Jack mě ujišťoval, že jeho lidí se to netýká. Říkal, že někdo musel rozjet něco dalšího.” Ted', když se mi přesně vybavila Jackova slova, mi naplno došlo, že už ho nikdy neuslyším.

Oči se mi zalily slzami. Jen tak tak mě nepřemohl pláč. Fosse nalil čaj a podal mi šálek. Ovinul jsem ho oběma dlaněmi a vnímal jeho teplo.

„Třeba neměl pravdu,” nedal se Fosse odbýt.

„Byl si jistý. A vlastně ani nemusel kontrolovat všechny své členy po celých Státech. Baines tvrdil, že mu ten vrah volal pokaždé z Buffala. Takže to nejspíš bude někdo odsud.”

„Ano, to vydírání. Říkal mi o tom Riley. To je tedy opravdu něco!”

Usrkl jsem horkého nápoje a ucítil, jak putuje do žaludku.

„Je to neuvěřitelné!” dodal jsem a znovu se napil. Pořád jsem se nemohl uklidnit. Fosse byl ve společenské konverzaci zběhlý a vždycky uměl elegantně předejít hrozícímu faux pas, ale tentokrát mu to nevyšlo. Byť by o to usiloval sebevíc, těžko by se mu podařilo takhle mě zdeptat. Soustředil jsem se jen s obtížemi.

„Ale proč by ten vyděrač nemohl být z Ligy? MacGregor se jednoduše v někom odsud spletl. Neříkám, že je takových zvrátců hodně, ale jeden by klidně jeho pozornosti mohl uniknout.”

„Protože existují určité nesrovnalosti. A ty ukazují kamkoli jinam, jenom ne do řad Ligy. Například jak si vydírání Baines načasoval.”

„Prosím?” zeptal se Fosse. Nevzal si čaj, a dokonce si ani nesedl. Místo toho se procházel před výstavkou svých fotografií. Z jedné ho pozorovalo jeho mladší já ve vojenské uniformě.

„Jak to Baines řekl? *Čím víc na mě policie tlačila, tím byl drzejší.* Nevím to úplně jistě, ale bylo to nějak takhle. Neměl jsem čistou hlavu."

„A proč by to mělo být důležité?"

Dělalo mi problémy všechny souvislosti si uvědomit.

„To mi není jasné. Třeba to není důležité, ale v každém případě to znamená, že přesně věděl, co dělá policie, kdy vyvíjí nátlak na Bainease a na Bramu, a podle toho pak vydíral. Této teorii nahrává i fakt, že Forbese dostal několik minut před námi. Musel být informován, že se ho policie chystá zatknout a že k tomu má dojít právě toho večera. Ale naproti tomu Jack ani pořádně nevěděl, jestli má policie nějaké stopy. Proto mě taky tehdy unesl. Myslel si, že mu něco prozradím. Ne, na někoho z Ligy na ochranu pacientů to nevypadá. Jack měl pravdu. Ve hře je ještě někdo."

Fosse vypadal zklamaně. „Ano, asi je to tak," připustil nesměle. „Předpokládám, že jste o tom, co povídal Baines, informoval Rileyho."

„Neřekl jsem mu o tom *načasování*. Ale budu s ním mluvit zítra."

„Ano," pokýval hlavou Fosse. Zastavil se a několik okamžiků mě upřeně pozoroval. Podíval jsem se na něj a znovu mě zarazilo, jak unaveně vypadá.

„Vždyť vy potřebujete spánek stejně akutně jako já," zvolal jsem bodře a vstal jsem. Po delší nečinnosti by mi nohy mohly vypovědět službu. „Jsem tak vyřízenej, že bych si ani nedal dohromady, kolik je dvě a dvě, natožpak takový případ..."

„Samozřejmě, Earle!" zahalasil spěšně Fosse. Dědečkovsky se usmál a znovu se začal omlouvat. „Nezlobte se, že jsem vás vytáhl až sem, ale velice mi záleželo na tom, abyste pochopil mé obavy a byl na sebe opatrný. Dokonce i detektiv Riley mi potvrdil, že je to důležité. Zruší prý nějaký lov, kterého se každoročně účastní se svými kolegy, a osobně dohlédne na to, aby bylo pro vaši bezpečnost uděláno maximum. A slibte mi, že na sebe budete dávat pozor, i když nevěříte, že vrah je z Ligy."

Kristepane, povzdechl jsem si a smířil se s myšlenkou, že teď budu po ochranných křídlech nejenom policie, ale i Fosseho.

„Dobře. Budu si dávat pozor," slíbil jsem.

Ustaraný výraz mu však z obličeje nezmizel. Polkl a našpulil rty, jako by měl na srdci ještě něco.

„Mohl byste mi věnovat ještě pár minut?" zeptal se nakonec.

„Samozřejmě," odpověděl jsem co nejpřívětivěji. Nedokázal jsem myslet na nic jiného, než jak usínám vedle Janet.

„Zrovna mě něco napadlo, ale je to taková divná věc. Nevím, jestli vám to můžu říct."

Čekal jsem. Fosse ale vypadal nerozhodně.

„Tak to zkuste," snažil jsem se ho povzbudit a skrýt svou netrpělivost. Nadechl se, jako by si chtěl dodat odvahy.

„Earle, když už je vaše bezpečnost zajištěna, chtěl bych vás ještě o něco požádat. Zvažte prosím, jestli by nebylo lepší, kdyby policie vraha nikdy nechytla."

„Co?!"

„Vím, že to zní divně," dodal rychle, aby mě uklidnil. „Ale já si na rozdíl od ostatních nemyslím, že osud Bramy bude varováním pro jiné pojišťovny. Možná teď, ale určitě ne dlouhodobě. Jsem o tom tak pevně přesvědčený, že jsem dokonce odložil i odchod do důchodu. Jenom proto, abych byl tady, až zase začnou dělat problémy."

„To je skvělé, že zůstanete, ale nechápu, jak můžete navrhopat, aby nějaký nebezpečný maniak..."

„Považte, jak by stoupl vliv negativní reklamy a možnosti využití Nadace Roberta Delanyho," přerušil mě, „kdyby si ředitelé pojišťoven mysleli, že vrah je na svobodě a že je poctí svou návštěvou, jakmile se přestanou chovat slušně."

„Ale to si snad děláte legraci."

„Nenabádám vás přece k ničemu špatnému. Myslím si, že by to našemu úsilí hodně pomohlo. Pojišťovny by vlastně měly pořád nůž na krku - abych tak řekl. A fungovalo by to. Pamatujete si, jak začala Brama těsně předtím, než jste jel do Mexika, dělat ústupky? Baines se bál o krk. Zabralo to víc, než všechny naše relace v médiích."

„Já vím, ale..."

„Od dědečka a ve Vietnamu jsem se naučil, že nepřítel mého nepřítele mi může dobře posloužit. Přemýšlejte o tom, než budete

mluvit s Rileyem."

„Jak to myslíte?"

„Abyste mu v pátrání po vrahovi moc nepomáhal. Jinak zničíte nejlepší dlouhodobou strategii boje proti zlořádům ve zdravotnictví."

„Proboha, Reginalde, nikdy jsem od vás neslyšel něco tak absurdního. Musíte být strašně unavený."

Ve skutečnosti mě takový návrh pořádně zaskočil. Fosse mi svými extrémními postoji začal připomínat Jacka. Potom jsem ale tak nesmyslný výrok připsal na vrub několikátýdennímu stresu a vyčerpání.

„Ráno na tom oba budeme mnohem líp a můžeme to všechno probrat s Rileyem," dodal jsem. Najednou mi začalo být toho starého muže líto. Nechám mu tedy možnost zavrhnout ztřeštěný nápad a zachovat si přitom důstojnost. Nejdřív chtěl protestovat, ale potom si to rozmyslel. Chvilí mlčel, a nakonec pronesl tiše: „Ano, myslím, že máte pravdu." Vypadal sice, jako by už nechtěl celou záležitost rozmazávat, ale zároveň ho zřejmě zklamalo, že nezískal můj souhlas. Najednou se narovnal a zaujal svůj běžný úřední postoj.

„Byla to pochopitelně hloupá myšlenka," spustil rozhodně. „Zrodila se z únavy, frustrace a ze strachu, že ztratíme momentální výhodu. Nezlobte se na mě."

„Nic se nestalo," usmál jsem se. „Takové věci se stávají, když je člověk unavený."

„Teď běžte domů a brzy se uzdravte," položil mi ruku na rameno.

„Sakra!" vykřikl najednou. „Málem jsem zapomněl. Je potřeba udělat uzávěrku!"

„Nee," zasténal jsem, když mi došlo, že šéfuju na oddělení. Snad ze všech administrativních prací mi největší potíže činilo dát dohromady zprávu o hospodaření na našem oddělení za uplynulý rok.

„Víte co?" nabídl s úsměvem Fosse, „převeďte data do mého počítače - zabere vám to minutku - a zprávu si vezmu na starost já. Tak se budete moci v klidu léčit a ničím si nebudete muset zatěžovat hlavu."

Takovou nabídku bych bez váhání přijal, i kdybych se těšil

plnému zdraví.

„Mockrát vám děkuju. To je od vás opravdu...”

„Není zač,” odpověděl vesele. Doprovodil mě ke dveřím a jako dokonalý hostitel mi pevně stiskl ruku na rozloučenou. „Tak a teď spíchejte domů k Janet.”

U počítače jsem sice strávil hodně dlouhou minutku, ale nevadilo mi to, i když se mi víčka klížila únavou. Fosse mi ušetřil spoustu času. Spíš mě mrzelo, že se musím zabrat do stohů pošty, která se mi za poslední dny nakupila na stole

Nepochyboval jsem, že mi chtěl Fosse pomoci, ale přesto ve mně naše setkání zanechalo podivně nepříjemný pocit. Také jsem musel připustit, že pokud se Jack mýlil a v buffalské sekci Ligy se vyskytuje šílenec, dávaly jeho úvahy o mém nebezpečí jistý smysl. Plnou vahou na mě tato myšlenka dolehla, když jsem se ocitl sám na prázdném parkovišti. S krabicí léků přitištěnou k hrudníku jsem se vyhýbal stínům a ostražitě naslouchal skučení větru. Po zemi poletovaly odpadky. Spíš to ale vypadalo, jako by po asfaltu pobíhaly krysy.

Přede mnou stály řady kontejnerů. Tam mě tehdy vyděsili Rileyho policisté. Kontejnery jsem pro jistotu obešel širokým obloukem. Ani místo, kde přišel o život Saswald, ve mně nevyvolalo příjemné asociace. Přepadla mě obava, zda tady na mě někde nečíhá vrah. Nebyl tu nikdo. Naskočila mi husí kůže a přidal jsem do kroku. Už abych byl na parkovišti pro lékaře. Najednou mi hlavou probleskla vzpomínka, jak mě Jackovi komplici vytáhli z auta, a nejistě jsem se podíval napravo.

Zdálo se mi, že na opuštěné parcele vedle nemocnice se mihl nějaký stín. Kdyby vítr nezašvelel jeho pláštěnkou, asi bych si ho vůbec nevšiml. Ztuhl jsem a upřeně se na něho díval. Je to výplod mé bujné fantazie? Chvilka zaváhání stačila. Jako černý anděl zla zahalený v rubáši se vydal přímo ke mně.

„Kristepane!” Pustil jsem krabici, otočil se a sprintoval k autu. Po desíti krocích mi došel dech.

„Pomoc!” vykřikl jsem, ale v tuto dobu mě tady nikdo slyšet nemohl. Neznámý právě procházel pod sodíkovou lampou a v ruce se

mu zalesklo ostří nože. Dal se do běhu. Než se zase vnořil do tmy, bylo vidět, že má na sobě vojenský plášť.

Panebože, tak přece je to Allen! Riley se spletl!

Pokračoval jsem v chabém pokusu o útěk, vytáhl z kapsy klíčky, ale auto bylo ještě daleko. Po několika metrech mě přepadl záchvat kašle. Docházel mi kyslík. Párkrát jsem klopýtl, ale potom se svalil na kolena a začal lapat po dechu. Útočník mě bleskurychle chytil za vlasy a zvrátil mi hlavu. S obnaženým krkem a neschopen pohybu jsem pozoroval, jak se připravuje k vražednému úderu. Při pokusu odrazit útok pažemi jsem hluboko v kapuci zahlédl obličej svého vraha.

„Vy!“ Překvapení v té chvíli převážilo nad strachem. Najednou se ve tmě za ním ozvala ohlušující rána a jeho tvář zmizela ve zmeti masa a krve. Obsah hlavy se rozpleskl o asfalt přede mnou a tělo se sesunulo přímo na mě. Riley přiběhl s puškou v ruce dřív, než jsem se mohl vyprostit zpod škubajícího se těla.

„Páni, to teda bylo o chlup. Auto jsem měl na ulici. Pistole mi byla k ničemu; je to moc daleko. Ale naštěstí někdy mívám v kufru pušku na medvědy. Kdo je to?“

V naprostém šoku jsem nemohl promluvit a pracně se sbíral ze země. Všechno - mé ruce, oblečení, boty - bylo potřísněno krví. Po asfaltu se rozlévala obrovská tmavá kaluž.

Riley jí prošel po špičkách a sehnul se nad tělem. Kapuce vojenského pláště byla jakoby vecpána do zadní části hlavy, do místa, kudy prošla kulka. Ale Rileymu se podařilo nadzvednout přední okraj kapuce a podívat se, co v ní zůstalo. Z obličeje nezbylo nic, místo hlavy jsem uviděl jen rozdrcenou dřeň. Ale spánky a čelisti se zachovaly, stejně jako zarostlá brada Reginalda Fosseho.

24

Proč to Fosse udělal?

Ta otázka na mě začala dorážet, už když jsme s Rileyem stáli nad mrtvolou. V dálce byl slyšet řev policejních sirén. *Bezohledný chamtivec, který myslí jenom na své zájmy a k jejich dosažení využívá ostatních*, tak charakterizoval vyděrače Baines.

Rád bych vám představil svého učitele, s těmito slovy mi Fosse ukázal zahnědlou fotografii svého dědečka. *Tvrdě zakročit proti jejich šéfovi, aby ostatní přesně pochopili, co chceš... Potom budeš mít pokoj*, k tomu ho přece nabádal ten starý gangster.

Podvědomě jsem skládal útržky nedávných událostí a snažil se vybrat ty, které by mě mohly navést na odpověď. Pak jsem se podíval na Rileyho. „Jak jsi věděl, že máš být tady?”

Riley se zasmál. „Můžeš tomu věřit nebo taky ne, ale je to Fosseho zásluha. V jednom kuse mě otravoval. Prý bys mohl být v nebezpečí.”

„Fosse?”

„Jo. Po tom, co jsme spolu mluvili, mi volal. Pořád se chtěl prosadit s tou svou teorií o tom, že vrah je nejspíš členem Ligy na ochranu pacientů. Mimochodem, musím uznat, že to vypadalo docela věrohodně. Bylo mi ale divné, že chce, abych ti zajistil ochranu hned ráno. Prý to musí být první věc, kterou ráno udělám. A proč bych měl čekat až do rána, řekl jsem si, když zavěsil. Nemůžu tvrdit, že bych ho už tehdy podezíral, ale vzpomněl jsem si, jak nás ten vrah předběhl, když jsme šli pro Forbese, a pro jistotu jsem vyrazil na letiště.”

Na parkoviště se vřítily tři policejní vozy se zapnutými majáky.

„No a když jsem na tebe čekal na letišti,” pokračoval Riley, „pořád se mi honilo hlavou, jak byla ta vražda naplánovaná.”

Vždyť vrah tam do nás málem vrazil. Potom jsem si uvědomil, že kromě mých lidí byl Fosse jediný, kdo věděl, že Forbesovo zatčení je na spadnutí. Řekli jsme to jenom jemu! Jistě, tehdy nás zaslepila

myšlenka, že vraždil Baines, ale i tak je to neomluvitelné. Fosseho jsem prostě vůbec z ničeho nepodezíral. Když jsem uvažoval proč, došlo mi, že se naprosto samozřejmě choval tak, jako by patřil k nám. Vzpomeň si, jak byl vždycky ochotný. Stejně jako dneska."

Auta zastavila se skřípěním brzd a vychrlila ze svých útrob několik uniformovaných policistů.

„Nechtěl jsem se tou jeho ochotou nechat znovu ukolébat a podíval se na jeho chování ze všech stran. Teprve tehdy mi to začalo docházet." Mezitím se k nám přihnuli Rileyho kolegové, detektiv se legitimoval a rychle dodal: „Proč tak trval na tom zítřku? Protože nechtěl, abych byl v tvé blízkosti dneska?"

Riley poodstoupil a stručně policisty informoval. Ti hned povolali posily a pustili se do vášnivé debaty. Z útržků jejich rozhovoru se dalo usoudit, že je nejvíc znepokojuje skutečnost, že Riley zneškodnil *podezřelého* jinou než *služební zbraní*. Fakt, že jsem mohl přijít o život, byl jaksi podružný.

Po chvíli přistoupil Riley opět ke mně.

„Když jsem se jím začal podrobně zaobírat, ohromilo mě, do jaké míry nás při vyšetřování ovlivňoval. Vzpomněl jsem si například, jak tě Fosse ten večer po Forbesově vraždě svými trefnými poznámkami o výzkumu alkoholismu dovedl k dost přesné hypotéze ohledně léčebny v Mexiku. Věděl to? Těžko říct. Ale když jsi mi dneska řekl, že vrah vydíral Bainese, ty dvě věci jsem si spojil, a napadlo mě ještě něco. Zařizoval to Fosse tak, abychom vyvíjeli na Bainese nátlak?"

Přijelo dalších šest policejních vozů. Majáky svítily, ale sirény byly vypnuté. Za nimi dorazila auta dvou konkurenčních televizních stanic. Policisté mezitím označili místo, kde ležel Fosse, žlutou páskou. Velký lovecký nůž byl stále vedle něho. Riley musel vyprávění přerušit a předat kolegům zbraň. „Označte to kvůli balistické expertize, a pak to zamkněte k sobě do kufru," přikázal stručně. „Na svou fotku a na titulak *Policista zastřelil ředitele puškou na medvědy* nejsem zvědavý. I tak budu mít co vysvětlovat."

Znovu mě přepadl kašel a silný třes. Nevěděl jsem, jestli je to zápalem plic, zimou, šokem nebo vším dohromady.

„Ježíši, doktore, ty potřebuješ horký kafe," vzal mě Riley za

loket. „Mám v autě ještě jednu termosku. Nenačatou. Tady teď stejně bude rušno.“

Kalná, ale horká tekutina byla tak silná, že mi zrnka skřípala mezi zuby. *Policajtskej cloumák*, říkal Riley. Pravda ale je, že díky *policajtskému cloumáku* v kombinaci s topením se mi ulevilo. Detektiv zatím rozvíjel svou teorii o vydírání.

„Vyděrač většinou vyhrožuje, že pokud jeho oběť nezaplatí, vyjde najevo nějaká špinavost. Zajímalo mě, jestli to Fosse připravoval tak, abys vyděsil Bainese kvůli té léčebně. Jestli si vzpomínáš, Fosse měl v Bramě domluvenou schůzku s Bainesem a *čistě náhodou* k ní mělo dojít ráno po Forbesově smrti. Dokonce mě napadlo, že to mohl být právě Fosse, kdo vám s Janet telefonicky vyhrožoval. Bylo to několik dní předtím. A Fossemu se to hodilo, protože tak mohl k návštěvě Bainese přizvat i mě.“

„Máš pravdu!“ Nečekaně mi bleskla hlavou spojitost, na kterou jsem až dosud nepomyslel. „Vždyť Baines popisoval vyděračův hlas jako *zastřený*. A tak mluvil i člověk, který telefonoval mně. To by ale znamenalo, že Fosse měl *všechno* naplánované! Dokonce i Forbesovu vraždu!“ Znovu se mi vybavovala Bainesova slova: *sadista, vrah, vyděrač*. Tohle si Baines neprávem myslel o Jackovi. Teď jsem se nutil vidět v tomto světle Fosseho, ale takový osobnostní profil se mi přece jen nezdál. Všechno se ve mně bouřilo. Určitě to není tak jednoduché! Musí v tom být něco jiného.

„Systematicky terorizovat Baines nebylo pravděpodobně jediné, co měl v plánu,“ uvažoval Riley nahlas. „Vzpomeň si, jak ve vhodné chvíli vytáhl *deník mámy kvočny* a potvrdil nám, že Saswald a David Pearson byli v léčebně ve stejnou dobu. Myslím, že i tím si připravoval půdu. Doufal, že mě to podnítí k větší razanci vůči Bainesovi. Ne že by přitom nemyslel na vlastní prospěch. Když ses nabídl, že se pokusíš proniknout do tajemství léčebny, určitě nadskočil radostí a ochotně ti přispěchal na pomoc. Předpokládal nejspíš, že přijdeš na odvykací terapii, ale že se nic nedozvíš o vraždách. Tak by měl Baines v hrsti ještě pevněji než předtím, nicméně Brama by mohla dál nerušeně fungovat a zásobovat ho penězi. Ovšem MacGregor zahájil útok o týden dřív. A to asi Fosseho

zaskočilo. Ostatně jako i mnoho dalších, včetně nás."

Ať si Riley o mém výletu do Mexika myslel cokoli, rozhodně na sobě nedal nic znát. S vědomím skutečnosti, že mi zachránil život, jsem se strachem čekal, až se zeptá, proč o ničem nevěděl. Detektiv se k tomu ale neměl a já jeho postoj k celé události přijal s povděkem.

„Ale jak vůbec přišel na to, že Davida zabil Saswald?"

Riley se lišácky usmál. „Pamatuješ si, co povídala Fosseho sekretářka? Saswald se s ním pohádal tu středu, kdy zemřel."

„Jo. Fosse tvrdil, že mu Saswald řekl o svém odchodu z nemocnice příliš pozdě."

„Přesně tak. A teď si to dej dohromady s tím, co víme od Allena Pearsona. Ten samý den se poprvé obrátil na Fosseho s prosbou o pomoc při pátrání po svém otci. Fosse samozřejmě věděl, že Saswald pracuje pro Bramu. Zavolał si ho tedy a nic netuše se zeptal, jestli neví o nějaké protialkoholní léčebně a jestli by mu nepomohl zjistit informace o Davidu Pearsonovi. Vystresovaný Saswald, který se právě vrátil z léčebny, kde zabil Pearsona, neudržel nervy na uzdě a vybuchl. Ale to je jen moje spekulace. Nakonec i Fosseho sekretářka nás upozornila na to, že Saswald vypadal nezvykle unaveně. Zřejmě mu nedělalo problémy vyrovnat se se smrtí neznámých pacientů z dalekých měst, ale doktor z jeho nemocnice - to bylo něco jiného. Cítil se asi mnohem ohroženější a reagoval podrážděně. Fosse asi vycítil, že se něco děje, a vytáhl ze Saswalda pravdu. Jediné, co víme jistě, je, že hned nato dal Saswald výpověď. Jestli to bylo z jeho vlastní iniciativy, nebo na Fosseho naléhání, nevíme. V každém případě by bylo z jeho hlediska pochopitelné, kdyby chtěl přerušit s nemocnicí veškeré kontakty a uchýlit se někam do ústraní. Zvlášť když se v nemocnici objevil Allen rozhodnutý pátrat po otci."

Vypil jsem kávu i s trochou sedliny. „Vypadá to věrohodně." „Jakmile jsem tohle všechno vzal v úvahu, bylo mi jasné, že to může být on. A když jsi byl ještě na cestě ze San Diega, došel jsem k názoru, že ten Fosseho člen Ligy na ochranu pacientů nemusí být jenom pomatený šílenec, ale že třeba ani neexistuje. Leda tak ve Fosseho představách, aby měl na koho hodit Saswaldovu a

Forbesovu vraždu. A *Pearson...moc mladý* měl vystrašit Baines, a navíc vrhnout podezření na Allena."

Přikývl jsem. I mě Fosse chytře dovedl ke stejnému závěru. Upustil fotografii, na níž byl Allen se svým otcem, a potom jakoby mimochodem podotkl, že jsou skoro jako dvojčata, ale že Allen je moc mladý.

„Pak mi došlo, že se třeba tak podbízí s tou Ligou i proto, aby si připravil vysvětlení pro tvou vraždu. Musím říct, že se mi z toho rozbušilo srdce. Samozřejmě mi chyběl sebemenší důkaz.

Pak se mi doneslo, že máš namířeno sem. Našel jsem si místo, odkud bych měl dobrý výhled na vchod do nemocnice, na tvé auto a úsek mezi tím."

Přestože v autě bylo teplo, zachvěl jsem se. Chvíli jsme seděli beze slova a Riley mi mezitím nalil druhý šálek kávy. Na čelní sklo a na střechu začal bubnovat déšť.

„Nechápu, jak se mohl člověk jako Fosse snížit k vydírání a vraždění," řekl jsem konečně a napil se horké kávy. Byla to ještě horší břečka než prve, přesto mě příjemně zahřála. „Ted' ze mě možná mluví ješitnost, ale - jak si mohl troufnout zavraždit mě?!" Místo šoku mě začal ovládat vztek.

Riley si těžce povzdechl. „Zjišťovat, proč se lidi vraždí, není nikdy nic radostného. Ale v tomto případě si myslím, že pár důvodů máme. Jakmile se Fosse dozvěděl o vraždě Davida Pearsona, pochopil, že má Baines a Bramu se všemi těmi miliardami k dispozici. Tu pojišťovnu stejně nenáviděl, a navíc - v mé branži jsou peníze vždycky dobrý motiv. Saswalda a Forbese zřejmě nesnášel proto, že se podíleli na Pearsonově smrti..."

Poslouchal jsem ho, ale zdálo se mi, že skutečný popud, který Fosseho vedl k vraždění, neodhalil. Bylo to moc triviální a neúplné. Nabýval jsem čím dál silnějšího dojmu, že musí existovat *jíný* důvod než peníze. Důvod dost pádný na to, aby ospravedlnil *mou* smrt. Tak zatímco Riley rozvíjel svou teorii, já se pokusil vytvořit si o Fossem úplnější obrázek. Vybavovaly se mi okamžiky, kdy otevřeně vyjevil, co cítí: když se vztekem bez sebe rozčiloval nad smrtí Roberta Delanyho; když rozzuřeně a k úžasu všech přítomných kopl na

schůzi do koše na papír, protože nikoho taková tragédie nezajímala; když veřejně obvinil Bramu, že ničí všechno, čemu zasvětil celý život. Přesně jsem si vzpomínal, jak mi Fosse vykládal o svých „kořenech“, o tom, co určovalo jeho pozdější životní postoje. Rodiče zemřeli v chudobě a on se sourozenci se ocitl v neřešitelné situaci. Později přišel o manželku a nenarozené dítě. A všechno podle jeho soudu kvůli aroganci a lhostejnosti. Vybavil jsem si fotografii jeho dědečka. To, co se naučil od nesmířitelného gangstera, který mu pomohl přežít, se dalo jenom odhadnout.

„Může za to jeho vášnivá nenávist přiživovaná hořkostí,“ zasáhl jsem do Rileyho monologu.

„Cože?“ řekl zmateně. „Doufám, že mi nechceš vykládat nějaké dojemné bláboly o opuštěných sirotcích, které přivedlo na scesti nesmírné utrpení v dětství.“

Pokusil jsem se nedůvěřivému Rileymu vyložit, co patrně zkřivilo Fosseho povahu do té míry, že nedokázal odolat pokušení zlikvidovat Bramu. Mou přednášku však bohužel přerušilo rázné zabušení na dveře auta.

„Jsou tady z laboratoře a chtějí vědět, co mají dělat,“ oznámila mladá policistka, když Riley stáhl okénko.

„Promiň,“ obrátil se na mě Riley a vystoupil. „Zůstaň tady v teple. Musíme s tebou sepsat protokol, potom budeš moct jet domů. A ještě jednu radu: On už je mrtvý. Nemusíme se trápit motivem proto, že nebude soud, a taky proto, že ten lump za to nestojí. Pokud jde o mě, trvám na tom, že šel po penězích a tebe se chtěl zbavit, abychom ho nechytli.“

Než jsem stačil vznést jakoukoli námitku, byl pryč.

Janet na mě čekala u dveří. Padl jsem jí do náruče a přes župan vnímal její tělo. Krásně jí voněly vlasy a z hrdla se jí vydral úlevný vzdech. V tuto výjimečnou chvíli, kdy jsme stáli zaklíněni jeden do druhého, jsem byl zproštěn myšlenek na Saswalda, Baines i Bramu. Konečně se odtáhla, podívala se na mě usazenými očima a řekla: „Ted’ budeš celý týden patřit jenom mně, Brendanovi a Muffy. A všichni ostatní ať nás nechají na pokoji.“

Ale všichni ostatní se bohužel Janetinyým přáním neřídili. Když mě uložila do postele a podala další dávku antibiotik, pověděl jsem jí o Fossem.

Na obličej se jí vystřídalo ohromení, hrůza a nakonec zlost nad tím, že nás všechny tak zklamal. Byla bledá a mlčela.

„Tak strašně jsem se v něm spletla," promluvila nakonec hlasem neseným odkudsi z dálky, „a stejně - ale opačně - jsem se spletla v Jackovi." Pro ženu, která se pyšnila svým talentem vyznat se v lidech, to bylo zdrcující přiznání. „Je zvláštní, jak nemilosrdně oba bojovali za stejnou věc, a přesto každý dopadl úplně jinak - jeden skončil jako vrah, ze druhého se stal mučedník."

Zbytek noci jsme leželi v objetí. Ani jeden z nás toho moc nespál, a když jsem přece trochu zdříml, honily se mi před očima výjevy jako z hororového filmu, v němž hlavní roli hrál Fosse.

Telefon zazvonil před rozedněním, když Brendan a Muffy ještě spali. Byla to média.

„Pane doktore, mohl byste komentovat smrt vašeho generálního ředitele?"

„Ne."

„Omlouváte chování takových skupin, jako je Liga na ochranu pacientů?"

„To nemůžu říct, ale jak mi jednou tvrdil doktor Jack MacGregor, extrémní citění jejich členů je pochopitelné."

„Jaké pro nás z krachu Bramy plyne poučení?"

Tato otázka se vracela k odpovědi, kterou ode mě slyšeli před několika týdny. Po chvilkovém zaváhání jsem usoudil, že pořád platí.

„Ve zdravotnictví se točí biliony dolarů. Lidé, kteří s nimi obchodují, mohou vydělávat tím, že pacientům podají zkreslené informace, aniž by za to nesli sebemenší zodpovědnost. Změňte tohle, a budeme o pořádný kus dál."

Hned potom odpojila Janet telefon.

O něco později se probudila Muffy. Vesele kolem mě poskakovala a domáhala se procházky. Když mě uviděl Brendan, vypískl nadšením a ochotně se mnou posnídal.

Po snídani jsme si sedli do obývacího pokoje. Přibývajícím světlo

nového dne odhalilo ledem obalené větve stromů a sněhem poprášenou travu. Brendan byl jak u vytržení: hned chtěl jít ven a hrát si ve sněhu. Nezbylo než ho obléct a najít ve sklepe rok nepoužívané sáně. Vozil jsem ho po plácku za domem, doprovázen roz dováděným štěkotem Muffy. Janet stála u okna a zimomřivě se choulila do županu. Zpočátku vypadala zasmušile, ale když uviděla Brendana, jak napodobuje Muffy a vyfukuje z úst oblaky bílé páry, celá roztála a na obličej jí zazářil úsměv.

Když jsme se vrátili, připravila Janet kávu a evidentně si chtěla o něčem promluvit.

„Nechápu, proč se Fosse nakonec uchýlil k tak krajnímu řešení,“ řekla, když už jsme seděli za stolem. „Se svou minulostí se přece musel vyrovnávat celý život, tak proč až teď?“

„Možná cítil, že mu zbývá málo času. Brama na tom byla čím dál líp, a on měl odejít do důchodu.“

„Ale proč nešel jednoduše na policii? Důkazy měl. Mohl Bramu zničit už tehdy.“

Jako vždycky uhodila Janet hřebík na hlavičku.

„Třeba se chtěl odplaty ujmout sám. Tak, jak to měl vymyšleno on, by soud Saswalda a Forbese nepotrestal.“

Zkoumavě se na mě zadívala. „Třeba. Ale nezdá se mi dost přesvědčivé, že by člověk Fosseho formátu šel tak riskantní cestou jenom kvůli touze po krvi.“ Na několik sekund se zamyslela, a potom naznala: „No, jestli mu šlo opravdu jenom o to, aby měl nad Bramou moc, a přesto ji mohl dál dojit...“ Janet svou myšlenku sice nedokončila, ale význam nevyřčených slov jsme pochopili oba: jedině v tom případě by Fosseho chování mělo jistou logiku.

Mlčel jsem. Pochyboval jsem, že lačnost po penězích byla hlavním motivem, jak tvrdil Riley. Jistě. Fosse mě chtěl zabít, aby si získaných peněz mohl užít.

„Přesto nevěřím, že by to ten chlap dělal jenom pro peníze,“ uzavřela naši diskusi Janet. A byli jsme zase na začátku.

Když Janet odešla do práce, navzdory Rileyho doporučení, že mám celou věc nechat plavat, jsem intenzivně přemýšlel o Fossem a

snažil se vžít do jeho situace v okamžiku, kdy mu bylo jasné, že má Bramu v hrsti.

A tehdy mi to došlo.

Jediný telefonát mi všechno potvrdil.

„Vím, proč to Fosse udělal," vyhrkl jsem na Rileyho, když jsem vytočil jeho číslo na mobil.

„Doktore, vždyť víš, že je mi to v podstatě jedno. Tak se tím přestaň zabývat a..."

„Chceš vědět, kde jsou ty peníze?" To ho zaujalo.

„Určitě si vzpomínáš, že když Fosse dospěl k rozhodnutí, že bude vydírat Baines, nebylo ještě po Jackovi a Lize ani stopy. Fosseho celoživotní dílo neohrožovala jenom Brama, ale většina zdravotních pojišťoven. Kdyby se zbavil Bramy, nic by se tedy nevyřešilo. Musel je položit všechny."

„Tak co ty peníze?" ztrácel Riley trpělivost.

„O to právě jde. Uvědomil si, že jinde než u pojišťoven by i přes svou obratnost při získávání financí tak horentní sumy nesehnal. Představ si, že najednou měl k dispozici společnost, kde lítají miliardy a kam mohl kdykoli sáhnout a financovat své tažení."

„Jak to můžeš vědět tak určitě?"

„Protože jsem právě mluvil s hlavním účetním."

„No a?"

„V Nadaci Roberta Delanyho je přesně třináct milionů dolarů."

„Tak proč si myslíš, že tě chtěl zabít?" zeptala se opatrně Janet, když jsme se k sobě večer přitulili na pohovce. Brendan byl v postýlce, Muffy nám spala u nohou a Janet si právě vyslechla, co jsem se dozvěděl.

„Je to zákon zločinců a vojáků. Aby zachránili celou misi, obětují jednoho ze svých řad. Ctí ho snad to, že se nerozhodoval lehce. Když zjistil, co vím, dělal všechno pro to, aby mě nemusel zabít. Ale po tom, co jsem mu dal jasně najevo, že té jeho historce o pomatenci z Ligy na ochranu pacientů nevěřím a že budu pomáhat Rileymu, mu nic jiného nezbývalo. Jinak by mu hrozilo nebezpečí, že si dám

všechno dohromady, a on nebude mít volné ruce. Pochopitelně jsem musel zemřít stejně jako Saswald a Forbes. To by jeho tezi o šílenci z Ligy a o tom, že měl na mě spadeno, dodalo věrohodnosti."

„Takže on tě musel zabít, aby měl peníze do své nadace?" vytřeštila Janet zděšením oči.

Usmál jsem se. „Ne. Myslím, že v tom bylo víc. Šlo mu o ten „nůž na krku". Chtěl, aby prezidenti takových kolosů žili ve strachu, že jestli si začnou moc dovolovat, přijdou o kejhák. No a kdyby se řídil pravidly svého dědečka, čas od času by nějakého potentáta poslal na onen svět. Jen tak, pro výstrahu ostatním."

„To je strašné," otrásla se Janet.

„Ale účinné. A kdo ví, jestli někdo nebude mít stejný nápad jako Fosse, až se pojišťovny zase uchýlí ke svým starým figlům."

Z takových vyhlídek nám nebylo dobře. Janet si mi opřela hlavu o hrudník a mlčeli jsme.

„Earle," ozvala se po několika minutách. „Líbil ses mi, když jsi dělal všechny ty rozhovory v rádiu."

„Díky."

Plynuly další minuty.

„Nepřemýšlels někdy o tom, že bys mohl mít svůj pořad? Tak jako David Pearson."

„Svůj pořad?"

„Jasně. Bylo by to něco jako fórum."

„Pro koho?"

„Pro lékaře z Buffala. Vyměňovali by si zkušenosti, poukazovali by na problémy a dohlíželi na chování zdravotních pojišťoven. Bylo by dobré založit nějakou organizaci teď, než pojišťovny zase začnou vystrkovat růžky. Příště už se nám to nesmí vymknout z rukou."

To nebyl špatný nápad.

PODĚKOVÁNÍ PŘEKLADATELKY

Ráda bych poděkovala těm, kteří mi byli v mé práci nápomocni. Jedná se zejména o ing. Jiřího Kalu za rady technického rázu a MUDr. Marka Tejrálů za odborné konzultace.

Dagmar Kalová